محاسبه مالی

پوهنمل ذبیح الله مدثر

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محاسبه مالی

نویسنده: پوهنمل ذبیح الله مدثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

محاسبه مالی

مولف: پوهنمل ذبیح الله مدثر

انتشارات جهان اسلام

0707070140

آدرس: چوکی کوته سنگی، کابل، افغانستان

نام کتاب:	محاسبه مالی
دوره چاپ:	چاپ سوم
سال چاپ:	بهار 1394
تیراژ:	1000 جلد
طراحی جلد:	انتشارات جهان اسلام
ناشر:	انتشارات جهان اسلام
ویراستار:	انتشارات جهان اسلام
قیمت:	220 افغانی

آدرس انتشارات: چوک کوته سنگی / کابل / افغانستان

حق چاپ برای مؤلف و ناشر محفوظ است

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست عناوین

عنوان ..... صفحه
تقریظ ..... الف
پیشگفتار ..... ب
مقدمه ..... ج

فصل اول
عمومیات

تشبث، کارو کسب (Business): 1
انواع تشبثات Type of Business: 1
1. تشبثات خدماتی Service Business: 1
2. کمپنی های تجارتی Merchandising Business 1
3. کمپنی ها یا شرکت های تولیدی Manufacturing Business 1
اشکال عمده حقوقی تشبثات خصوصی : 1
1. کمپنی انفرادی Sole Proprietorship: 1
2. شرکتPartnership 1
3. شرکت سهامی Corporation 2
دفتر داری Book Keeping: 2
1. دفتر داری دوجانبه Double Entry Book keeping 2
2. دفترداری یک جانبه Single Entry Book Keeping 3
محاسبه (Accounting): 3
تفاوت میان دفترداری و محاسبه: 4
وظایف محاسبه 5
هدف محاسبه 5
انواع محاسبه 5
1. محاسبه مالی Financial Accounting 5
2. محاسبه منجمنت (مدیریتی) Managerial Accounting 6
3. محاسبه مصارف Cost Accounting 6
4. محاسبه مالیاتی Tax Accounting 6

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرنسیپ های محا سبه مالی: 6
1. مفاهیم اساسی محاسبه 7
2. قواعد محاسبه 8
راپور دهی مالی (Financial Reporting) 8
صورت حساب‌های مالی (Financial Statements) 9
1. بیلانس شیت (Balance Sheet) 9
دارایی‌ها Assets: 12
پرنسیپ ثبت دارایی‌ها به قیمت تهیه آن: 13
انواع دارایی‌ها: 14
1.دارایی های جاری Current Assets 14
2.دارایی های ثابت Fixed Assets 14
3.دارایی های غیر مادی Intangible Assets 14
4.سایر دارایی ها Other Assets 14
دیون Liabilities: 15
انواع دیون: 15
1. دیون جاری Current Liabilities 15
2. دیون طویل المدت Long-Term Debt 17
سرمایه Equity 17
2. صورت حساب درآمد(عاید) یا حساب مفاد و ضرر(Income Statement) 18
اهداف ترتیب حساب مفاد و ضرر: 18
اشکال ترتیب حساب مفاد و ضرر: 19
1) شکل حسابی حساب مفاد و ضرر: 19
2) شکل راپور دهی حساب مفاد و ضرر: 20
3. صورت حساب سرمایه شخصی (Statement of Owner's equity): 22
4. صورت حساب جریا ن نقده (Cash Flow Statement) 24
مساوات اساسی محاسبه Basic Accounting Equation 25
تمرینات فصل اول: 33

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل دوم

پروسس معلومات محاسبوی

حساب Account 36
قاعده دبت و کریدت 38
a.دارایی ها، مصارف، برداشت، مفاد توزیع شده 39
b.دیون ، سرمایه (شخصی، شرکا)، مفاد توزیع نا شده وعواید: 39
طرزسنجش تفاوت یا باقیمانده حسابات(بیلانس نورمال حسابات) 43
انواع حسابات Type of Accounts 45
1. حسابات دایمی یا حسابات بیلانسی Permanent Accounts 45
2. حسابات موقتی Temporary Accounts 45
دوران ثبت معاملات در محاسبه مالی Accounting Cycle 48
1. تحلیل معامله (Transaction Analysis) 48
2. ثبت معاملات در ژورنال (Journalizing) 53
3. انتقال معاملات (Posting) 56
4. بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده (Unadjusted Trail Balance) 58
5. معاملات تعدیلی(Adjusting Entries) 60
6. بیلانس آزمایشی تعدیل شده(Adjusted Trail Balance) 60
7. معاملات بستن حسابات Closing Entries 60
8. ترتیب حساب مفاد و ضرر (Income Statement) 61
9. ترتیب بیلانس شیت (Balance Sheet) 62
تمرینات فصل دوم 64

فصل سوم

معاملات تصفیوی یا تعدیلی Adjusting Entries

اقسام معاملات تعدیلی یا تصفیوی Type of Adjusting Entries 70
1. پیش پرداخت ها Deferrals (prepayments) 71
a) مصارف پیش پرداخت شده Deferred (Prepaid) Expenses 71

(c) ketabton.com: The Digital Library

b)عواید تحصیل ناشده (عواید معوق، عواید به تعویق افتیده) Deferred (Unearned) Revenues: 71
2. معاملات تحقق یافته (Accruals)..... 71
a) مصارف تحقق یافته Accrued Expenses 71
b) عواید تحقق یا فته Accrued Revenues 71
1. معاملات تعدیلی برای پیش پرداختها: Adjusting Entries for Prepayments..... 73
مصارف پیش پرداخت شده Prepaid Expenses 73
وسایل (اثاثیه) Supplies 75
بیمه Insurance 77
فرسایشات Depreciation..... 78
ضرورت تعدیل یا تصفیه فرسایشات 79
1. طریقه خطی فرسایش Straight-Line Method: 80
2. طریقه فرسایش به اساس واحدهای تولیدی (ظرفیت تولیدی) Units- of- Production Method..... 81
3. طریقه بیلانس (باقیمانده) نزولی به نرخ دو چند Double-Declining-Balance Method... 82
الف: طریقه مستقیم ثبت فرسایشات: 84
ب: طریقه ثبت غیر مستقیم فرسایشات: 85
فرسایشات جمع شده Accumulated Depreciation:..... 86
تعویض، و بهبود(تجهیز) دارایی های ثابت قابل فرسایش: 87
1. تعویض دارایی ها: 87
2. بهبود یا تجهیز دارایی ها 87
کشیدن دارایی های قابل فرسایش از پروسه تولیدی:..... 88
عواید تحصیل ناشده Unearned Revenue..... 90
پروسه بستن حساب عواید: 108
پروسه بستن حسابات مصارف:..... 108
2. معاملات تعدیلی برای تحقق یا فتهها Adjusting Entries for Accruals..... 111
عواید تحقق یافته (Accrued Revenue): 112
مصارف تحقق یافته Accrued Expense..... 114
ربح تحقق یافته یا Accrued Interest..... 114

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاشات تحقق یافته Accrued Salaries 116
پروسه بستن حسابات موقتی:..... 128
طلبات مشکوک Doubtful Accounts..... 133
1. میتود مستقیم:..... 135
2. میتود غیر مستقیم : 136
تمرینات مربوط فصل سوم: 140

فصل چهارم

محاسبه اموال تجارتی (ذخایر) Merchandize Accounting

سیستم های ثبت ذخا یر درمحاسبه:..... 149
1. میتود دوره یی ثبت ذخایر Periodic Inventory 150
حساب خرید اشیا (خریداری) Purchase Account 150
مستردی و تخصیصه کاهش قیمت – خرید اموال (مستردی خرید) 152
تنزیل نقده: 153
1) میتود غیر خالص ثبت تنزیل: 154
2) میتود خالص ثبت تنزیل: 155
مقا یسه میتود های خالص و غیر خا لص ثبت تنزیل..... 156
حساب فروش اشیا Sales Account 157
مستردی فروش و تخصیصه کاهش قیمت – فروش اموال تجارت:..... 158
تنزیل فروش Sales Discount 159
مصارف انتقال اموال Freight Charges 160
سنجش خریداری خا لص Calculation of Net Purchase 165
مصارف اجناس بفروش رسیده Cost of Goods Sold..... 166
حساب مفاد و ضرر مفصل Detailed Income Statement..... 167
پروسه بستن معاملات Closing Process 169
2. سیستم ثبت ذخا یر بشکل متما دی یا بدون وقفه Perpetual Inventory 171
مصارف ورنتی یا تضمین (Warranty Cost) 179
تمرین فصل چهارم:..... 181

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل پنجم

پول نقد 186
1. دفتر ساده پول نقد: 187
میتود ثبت داد وستد پول در دفتر پول نقد 187
دفتر نقد دارای دو ستون Two Column Cash Book 189
دفتر نقده دارای سه ستون Three Column Cash Book 191
دفتر پول نقد برای تادیات کوچک Petty Cash Book 198
سیستم تخصیصه ثابت وجوه مبالغ کوچک: 198
بیلانس حساب بانکی: 190
الف- کاپی حساب بانکی کمپنی Pass Book 201
ب - صورت حساب بانکی(آویز) 201
صورت حساب تطبیق و تلفیق حساب کمپنی در بانک با حساب بانکی کمپنی در دفتر پول نقد: 201
علل تفاوت وعدم سازگاری هر دو حساب فوق: 202
ضرورت و اهمیت صورت حساب تطبیق وتلفیق حسا ب بانکی: 202
روند ترتیب صورت حساب تطبیقی بانکی: 204
بیلانس حساب بانکی در دفتر پول نقد: 205
تمرینات فصل پنجم 209
منابع و ماخذ: 211

ضمایم

طبقه بندی یا تصنیف حسابات Classification of Accounts 213
فهرست معانی Glossary 222

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ

کتاب ممد درسی که تحت عنوان محاسبه مالی توسط محترم پوهنیار ذبیح‌الله مدثر استاد پوهنحی اقتصاد پوهنتون کابل تحریر گردیده است مطالعه گردید.

کتاب مذکور دارای مقدمه، فهرست مطالب، پنج فصل، لست ماخذ ومنابع، و ضمایم به ارتباط طبقه بندی یا تصنیف حسابات و فهرست معانی می‌باشد.

در فصل اول این کتاب ممد درسی انواع تشبثات، اشکال عمده حقوقی تشبثات خصوصی و یک سلسل موضوعات دیگر به ارتباط دفترداری، وظایف محاسبه، هدف محاسبه، انواع محاسبه، پرنسیپ‌های محاسبه، صورت حسابات مالی وغیره مورد بحث قرار داده شده است.

فصل دوم آن شامل پروسس معاملات محاسبوی باتمام جزئیات آن بوده، و فصل سوم معاملات تعدیلی یا تصفیوی و انواع آن، سنجش فرسایشات، طریقه‌های ثبت فرسایشات درمحاسبه،طلبات مشکوکو ثبت آن می‌باشد.

در فصل چهارم درمورد محاسبه اموال تجارتی (محاسبه ذخایر) با تمام جزئیات آن به صورت مفصل و جزوار معلومات داده شده است.

در فصل پنجم این کتاب ممد درسی در مورد پول نقد،دفاتر پول نقد، صورت تطبیقی بانکی، علل تفاوت و عدم سازگاری دفتر پول نقد و حساب بانکی و نیز طرز ترتیب صورت حساب تطبیقی بانکی معلومات مفصل ارایه گردیده است.

این کتاب به طور سلیس و روان تحریر گردیده و در تحریر آن از منابع معتبر علمی استفاده شده است که برای همه خواننده گان گرامی و خصوصاً محصلان پوهنحی های اقتصاد دولتی و خصوصی ارزشمند میباشد.

چون به ارتباط محاسبه به زبان های ملی و رسمی کتاب درسی یا ممد درسی وجود ندارد، با درنظرداشت همین اصل من چاپ این کتاب را جداً پیشنهاد نموده و موفقیت های هرچه بیشتر نویسنده محترم پوهنیار ذبیح الله مدثر عضو کادر علمی پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل را که شخص زحمتکش و فعال می‌باشد از خداوند بزرگ آرزومندم.

با احترام

الحاج پوهاند محمد اشرف یادگاری

استاد پوهنځی اقتصاد پوهنتون کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیشگفتار

مضمون محاسبه مالی یک مضمون اساسی و مهم رشته اقتصاد بوده که در صنف اول تمام پوهنحی‌های اقتصاد کشور در دو سمستر تدریس می‌گردد. از آنجائیکه در این بخش کدام کتاب و یا مواد درسی کافی به لسان‌های رسمی و ملی کشور موجود نیست، بناً اینجانب با امکانات قلیل خویش اقدام به طبع این کتاب نموده‌ام تا از یک طرف نیاز محصلین عزیز رشته اقتصاد برآورده شده و این کتاب ممد دروس شان واقع گردد و از جانب دیگر منحیث یک وسیله کمکی به سایر موسسات و دفاتر که از سیستم محاسبه مضاعف در امور حسابی خویش استفاده می‌نمایند قرار گیرد. در این کتاب تا حد امکان کوشش شده است که از الفاظ و جملات بسیار ساده، بسیط و مروج کشور استفاده گردد تا برای تمام علاقمندان، قابل فهم و درک بوده و از آن استفاده اعظمی نمایند.

امید وارم که نسل جوان کشور فرهنگ مطالعه را سرمشق خویش قرار داده و در هر رشته که مصروف تحصیل استند تلاش بیشتر نمایند تا بتوانند از طریق کسب علم ودانش، کشور خویش را از مصیبت‌های فعلی نجات داده و یک فضای مملو از رفاه و آسایش را برای مردم محروم و غمدیده این سرزمین ایجاد نمایند. از طرف دیگر کوشش نمایند که با استفاده از کسب علم و دانش زمینه را برای برچیدن گلیم پوسیده عداوت و بد بینی مساعد ساخته و فرهنگ والا همزیستی، اخوت و برابری را در جامعه گسترش بدهند.

پوهنمل ذبیح الله مدثر

استاد پوهنځي اقتصاد پوهنتون کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدمه

محاسبه یک بخش مهم امورحسابی تمام فعالیت‌های اقتصادی بوده که دراتخاذ تصامیم و کنترول فعالیت‌ها یک وسیله حیاتی برای مدیریت به شمار می‌رود. اتخاذ تصامیم و پلانگذاری در یک کمپنی یا یک تجارت وابسته به اعداد، ارقام و معلومات دقیق از پروسه فعالیت کمپنی می‌باشد که عدم موجودیت چنین ارقام، کمپنی را به مشکلات عدیده روبه رو میسازد. بناً موجودیت یک سیستم دقیق محاسبه میتواند از بروز مشکلات در اتخاذ تصامیم و پلانگذاری در فعالیتهای اقتصادی جلوگیری نماید.

همچنان در یک فعالیت اقتصادی، اشخاص، افراد و موسسات متعدد ذیدخل میباشند که میخواهند از چگونگی فعالیت و نتایج بدست آمده آن معلومات کافی در اختیار داشته باشند. ارایه معلومات به این گروههای ذیدخل یک بخش از مکلفیتهای کمپنی بوده که وقتاً فوقتاً آنها را در جریان قرار بدهد. روی همین اصل محاسبه یک وسیله ارتباطی بسیار عمده میان مدیریت یک کمپنی و گروههای ذیدخل به شمار میرود که با استفاده از پرنسیپهای آن معلومات مورد علاقه آنها تهیه و ابلاغ میگردد.

باید متذکر شد که سیستم محاسبه جز لاینفک تمام تشبثات و فعالیتهای اقتصادی بوده و باعث افزایش قدرت رقابتی آنها میگردد. از یک طرف توسط محاسبه فعالیت داخلی یک کمپنی کنترول شده و روند فعالیتهای آن به شکل نورمال و موثر ادامه مییابد، و ازجانب دیگر همین محاسبه روابط کمپنی را با محیط خارج آن تنظیم مینماید. بناً می‌توان خلاصه نمود که محاسبه یک تصویر از فعالیتهای یک تشبث بوده که اشخاص و موسسات ذیدخل و علاقمند به فعالیت تشبث را در روشنایی قرار میدهد.

این کتاب متشکل از پنج فصل بوده، در فصل اول آن اساسات محاسبه با تمرین مفصلاً مورد بحث قرار داده شده است. در فصل دوم دوران محاسبوی که ثبت یک معامله آنرا طی میکند با مثالها و تمرین اخیر فصل ارایه گردیده است. فصل سوم کتاب راجع به تعدیلات و اصلاحات که از نگاه زمان در پروسه ثبت محاسبه لازمی است همراه با مثالهای آن بحث نموده است. فصل چهارم شامل موضوعات خرید و فروش امتعه و اجناس بوده که بیشتر به کمپنیهای تجارتی مربوط میگردد. در فصل پنجم به ارتباط پول نقد و ارتباط یک کمپنی با بانک بحث مفصل با ارایه مثالها صورت گرفته است. در بخش اخیر ضمایم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مفید به ارتباط طبقه بندی حسابات محاسبوی و فهرست معانی معمول و مروجه محاسبه گنجانیده شده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل اول

عمومیات

تشبث، کارو کسب (Business):- تشبث عبارت از هر نوع فعالیت قانونی برای کسب مفاد از طریق عرضه خدمات یا تولید امتعه و اجناس مورد ضرورت مستهلکین، می‌با شد. و یا به عباره دیگر هر سازمان که به هدف بدست آوردن مفاد ایجاد می‌گردد از جمله تشبث شمرده می‌شود.

انواع تشبثات Type of Business :

1. تشبثات خدماتی Service Business : - تشبثات است که خدمات مانند: خدمات صحی، حقوقی، رهنمای معاملات، خدمات تعلیم و تر بیه، خدمات بانکی، بیمه و غیره را عرضه می‌نماید.
2. کمپنیهای تجارتی Merchandising Business :- عبارت از کمپنی‌ها یا شرکت‌های اند که اجناس را به خاطر فروش دوباره خریداری نموده و آنرا بدون تغییر شکل به شکل عمده و پرچون بفرو ش می‌رساند.
3. کمپنیها یا شرکتهای تولیدی Manufacturing Business:- عبارت از کمپنی‌های است که با استفاده از عوامل تولید، مواد خام را پروسس نموده و از آن اشیا و اجناس کار تمام را تولید می‌نماید و به عمده فروشا ن بفروش می‌رساند.

اشکا ل عمده حقوقی تشبثات خصوصی:

1. کمپنی انفرادی Sole Proprietorship: - عبارت از کمپنی‌های است که مالک آن یک شخص انفرادی می‌باشد. از نگاه حقوقی مالک این کمپنی‌ها با تشبث خویش را بطه محکم داشته و مسولیت تمام قروض و مکلفیت‌های تشبث به دوش آن می‌باشد.
2. شرکت Partnership: - تشبث که مالک آن دو یا زیادتر از دو شخص باشد و بصورت اختیاری با هم شریک شده باشند، شرکت گفته می‌شود. این شکل تشبث، مانند کمپنی انفرادی زیادتر در تشبثات خورد فعال می‌باشد. در این تشبثات نیز مالکین (شرکا) اشخاص مسول در برابر تمام مکلفیت‌های کمپنی می‌باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

3. شرکت سهامی Corporation:- شرکت سهامی، نهاد تشبثاتی است که از نگاه حقوقی منحیث یک شخصیت حقوقی و جدا از مالکین (سهمداران) آن شناخته می‌شود. بنا برآن سهمداران این شرکت‌ها اشخاص مسول در برابر مکلفیت‌ها و قروض شرکت نمی‌باشند، بر عکس مسولیت آنها صرف محدود به سرمایه شان که در شرکت سرمایه گذاری کرده اند می‌باشند. روی این ملحوظ این شکل شرکت‌ها زیادتر مورد پسند سرمایه گذاران قرار دارند.

تمام تشبثات درمجموع ضرورت به اعداد، ارقام، ومعلومات دارند تا از یک طرف با استفاده از آن فعالیت‌های خویش را کنترول نموده و به اهداف که قبلاً تعین گردیده است نایل آیند و از طرف دیگر تصامیم و پلان‌های آینده فعالیت خویش را با در نظرداشت شرایط بازار اتخاذ نمایند. روی این ملحوظ ضرورت به یک سیستم منظم و دقیق پروسس معلومات احساس می‌گردد، تا ذریعه آن اعداد، ارقام و معلومات دقیق جمع آوری، تحلیل، تصنیف، پروسس و به اشخاص ذیعلاقه ابلاغ گردد. محا سبه یکی از سیستم‌های است که توسط اساسات، قواعد و اصول خویش این ضرورت تشبثات را به شکل موثر مرفوع می‌نماید.

دفتر داری Book Keeping:- یک بخش از محاسبه بوده و عبا رت از درج ارزش‌های است که قابلیت تبدیل به واحدهای پولی را داشته باشد. و یا به عباره دیگر فعالیت‌های ثبت معاملات محاسبوی به شکل سیستماتیک در دفترها (کتاب‌ها) مانند: ژورنال، لیجر، دفتر نقده وغیره را دفتر داری می‌گویند. یا به عباره دیگر دفترداری عبارت از فعالیت روزمره در یک سیستم محاسبوی بوده که معاملات تجارتی را ثبت و طبقه بندی می‌نماید.

دفتر داری به دوبخش عمده تقسیم گردیده است

(1) دفتر داری دوجانبه Double Entry Book keeping:- دفترداری دوجانبه عبارت از سیستم است که در آن یک معامله دارای دو جنبه ثبت که شامل دریافت (دبت) و سپردن یا دادن (کریدت) می‌باشد. در دفترداری مضاعف هر دو جنبه معامله ثبت حسابات می‌گردد، طوریکه حساب دریافتی دبت و حساب سپردنی کریدت می‌گردد. بلاخره مشخصه مهم سیستم دفترداری مضاعف عبارت از اینست که هر دبت باید در مقابل خود کریدت داشته باشد و یا برعکس هر کریدت در مقابل خود دبت داشته باشد. تمام معاملات که دریک وقت معین در دفترداری مضاعف در حسابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

مختلف به ثبت می‌رسند مجموع دبت‌های آن باید مساوی به مجموع کریدت‌های آن باشد. این سیستم دارای مزایای ذیل می‌باشد:

- بیلانس آزمایشی از روی ثبت معاملات دراین سیستم به طور بهتر امکان پذیر می‌گردد.
- جنبه اسمی معاملات تجارتی ذریعه این سیستم ثبت می‌گردد.
- معلومات دقیق و معتبر را در اختیار منجمنت کمپنی قرار می‌دهد.
- از تقلب و فریب کاری جلوگیری می‌نماید.
- منجمنت کمپنی را قادر به مقایسه بخش‌های مختلف و موضوعات مختلف می‌نماید.
- بیلانس شیت کمپنی از ثبت مضاعف به صورت بهتر و دقیق ترتیب شده می‌تواند.

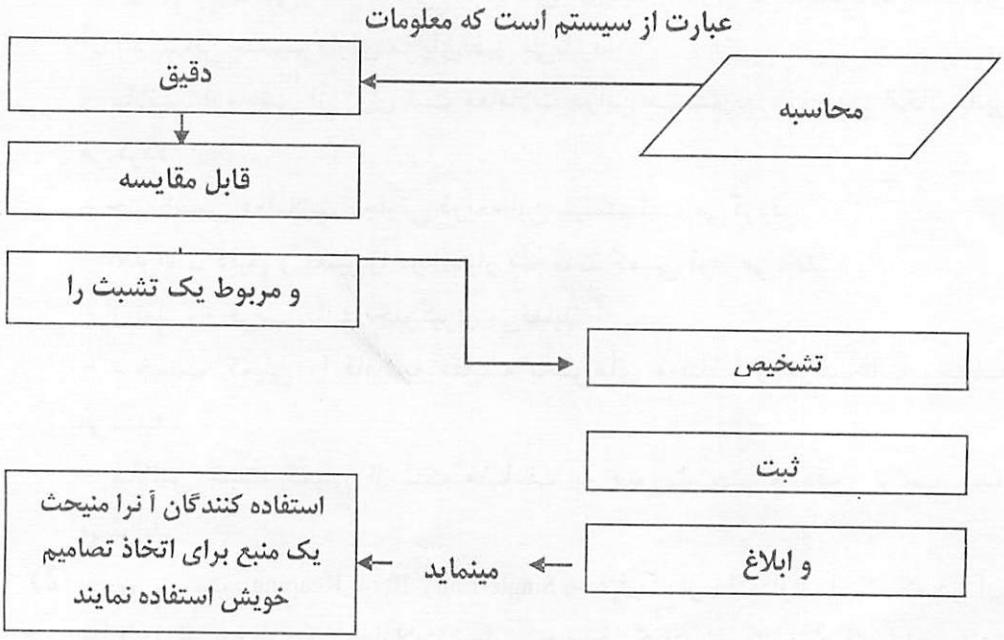
(2) دفترداری یک جانبه Single Entry Book Keeping :- عبارت از دفترداری است که در آن جنبه دریافت و سپردن معاملات تجارتی در نظر گرفته نمی‌شود. در این دفترداری تنها دفترهای مانند دفتر پول نقد و یا دفتر حسابات شخصی ترتیب می‌گردد. این دفتر داری را نمی‌توان یک سیستم نامید، زیرا که بعضی معاملات در آن ثبت نمی‌گردد و از بعضی معاملات صرف یک بخش آن درج می‌گردد. در این نوع دفترداری امکانات تقلب و اشتباهات بیشتر بوده و نمی‌توان نتیجه دقیق یک فعالیت را از آن بدست آورد.

محاسبه (Accounting):- عبارت از فن ثبت، تفسیر، طبقه بندی، خلاصه سازی و ابلاغ نتایج فعالیت‌های اقتصادی (معاملات) می‌باشد.

به ارتباط محاسبه تعریفات ذیل توسط اشخاص و مراجع مختلف ارایه گردیده است:

- محاسبه عبارت از عمل جمع آوری، پروسس، تحلیل، تفسیر و پیش‌بینی صورت حسابات مالی می‌باشد. ....(Dupree & Marder)
- محاسبه عبارت از هنر ثبت سیستماتیک، تفسیر و ابلاغ معلومات مالی یک تشبث می‌باشد. (Mac Farlan, Ayares & Stove)
- محاسبه را می‌توان ذریعه شکل آتی نیز تعریف نمود:

(c) ketabton.com: The Digital Library

در حقیقت تعریف محاسبه حاوی مشخصات است که در حقیقت دوران (Cycle) محاسبه را توضیح می‌نماید.

تفاوت میان دفتر داری و محاسبه:

دفترداری عبارت فعالیت‌های روزمره سیستم محاسبه بوده که ذریعه آن معاملات تجارتی ثبت و طبقه بندی می‌گردد. دفترداری عبارت از تخنیک است که یک شخص می‌تواند آنرا در کوتاه مدت فرا گیرد و اکثراً این تخنیک امروز با استفاده از کمپیوتر صورت می‌گیرد. برعکس یک محاسب باید دانش بیشتر و بهتر را نظر به دفتر دار داشته باشد. زیرا که وظیفه آن عبارت از تهیه راپورهای مالی، دانستن قواعد مالیاتی و تاثیر قواعد مالیاتی بالای رشته‌های مختلف اقتصادی و غیره مسایل مربوط به بخش مالی کمپنی می‌باشد. محاسب ماهر باید قدرت طرح سیستم محاسبه، سیستم کنترول داخلی، تفسیر و درج معاملات مغلق

(c) ketabton.com: The Digital Library

و پیچده را داشته باشد و با مدیران مسول در تفسیر و تحلیل تمام ارقام محاسبوی کمک نماید. از همه مهمتر اینکه یک محاسب ماهر باید دارای یک قدرت قضاوت مسلکی بوده که در حل قضایای بغرنج مالی با مدیریت کمپنی همکاری نماید. بنابراین محاسبه ایجاب تحصیل مسلکی، تجارب و مهارت بیشتر و یک تعهد برای فراگرفتن معلومات جدید را می‌نماید.

وظایف محاسبه:- وظایف محاسبه عبارتند از:

- ثبت:- اولین وظیفه محاسبه بوده و عبارت از ثبت معاملات در دفترها میباشد.
- طبقه بندی:- معاملات تجارتی را گروپ بندی مینماید و معاملات دارای مشخصات مشابه را در یک گروپ قرار میدهد.
- خلاصه سازی:- عبارت از ارایه ارقام طبقه بندی شده به شکل عام فهم و واضح بوده که برای تمام گروههای ذیعلاقه قابل فهم میباشد.
- تفسیر:- ارقام محاسبه برای تصامیم و پلانهای آینده تشبث مورد استفاده قرار میگیرد.

هدف محاسبه:- بصورت خلاصه هدف محاسبه عبارت از تهیه نمودن معلومات برای تصمیم گیرندگان جهت اتخاذ تصامیم اقتصادی میباشد. اتخاذ تصامیم در مورد تخصیص و استفا ده از منا بع اقتصادی مانند پول، زمین و کار بشری نیاز به معلومات بسیارد قیق دارد که با استفاده از محاسبه میتوان این معلومات را تهیه نمود.

انواع محاسبه:- از آنجاییکه تصامیم اقتصادی متعدد میباشد، بناً اقسام محاسبه هم گوناگون است، که در ذیل اقسام مهم آن توضیح میگردد:

1. محاسبه مالی Financial Accounting:- این نوع محاسبه عبارت از توضیح و تشریح منابع مالی، مکلفیتها و فعالیتهای یک نهاد اقتصادی میباشد. این محاسبه برای سرمایه گذاران و قرضه دهندگان یک منبع مهم کسب معلومات میباشد که با استفاده از آن سرمایه گذار تصمیم سرمایه گذاری خویش را اخذ نموده میتواند. این نوع محاسبه شکل رسمی را داشته و معلومات آن باید شفاف، واضح و عام فهم باشد، افراد و موسسات ذیعلاقه باید به معلومات آن دسترسی کامل داشته باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

2. محاسبه منجمنت (مدیریتی) Managerial Accounting:- محاسبه منجمنت عبارت از توسعه و تفسیر معلومات محاسبوی میباشد، که ذریعه آن منجمنت، فعالیتهای اقتصادی خویش را بصورت موثر به پیش میبرد. مدیران با استفاده از معلومات این نوع محاسبه اهداف عمومی کمپنی یا شرکت خویش را تعیین نموده، اجراأت دیپارتمنتهای (بخشهای) کمپنی را مورد ارزیابی قرار میدهند و در مورد اینکه آیا تولیدات جدید را عرضه نمایند یا خیر؟ تصمیم میگیرند و بلاخره تمام تصامیم مدیریتی خویش را اتخاذ نموده میتوانند. **یا به عباره دیگر** محاسبه مدیریتی عبارت از محاسبه است که اعداد و ارقام دوره گذشته و دوره آینده را برای انجام فعالیتهای روزمره، پلانهای آینده و انکشاف استراتیژی عمومی کمپنی مورد استفاده قرار میدهد.

3. محاسبه مصارف Cost Accounting:- عبارت از یک پروسه داخلی کمپنی یا شرکت بوده که هدف آن عبارت از ثبت و تحلیل مصارف تولیدی در یک کمپنی یا یک شرکت میباشد. و یا به عبارت دیگر محاسبه مصارف عبارت از محاسبه داخلی کمپنی یا تصدی بوده که به ارتباط تمام انواع مصارف، مواضع مصارف و حامل مصارف معلومات کافی ارایه مینماید. سنجش مصارف به ارتباط مصارف که در یک دوره در یک تصدی بوجود میاید معلومات ارزشمند را بدسترس منجمنت تصدی قرار داده و منجمنت تصدی میتواند برای اتخاذ تصامیم در آینده از این معلومات استفاده نماید.

4. محاسبه مالیاتی Tax Accounting:- یک بخش مهم از محاسبه است که موضوعات مربوط مالیات را مورد بررسی قرار میدهد. مهمترین هدف این نوع محاسبه عبارت از پلان مالیاتی است. پلان مالیاتی عبارت از پیشبینی تاثیرات مالیاتی یک معامله تجارتی و انجام معامله تجارتی به نحوه که بار مالیاتی را کاهش دهد می‌باشد.

پرنسیپ‌های محاسبه مالی

پرنسیپ‌های محاسبه به دو بخش مهم تقسیم می‌گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

1) مفاهیم اساسی محاسبه
2) قواعد اساسی محاسبه

1. مفاهیم اساسی محاسبه

اصطلاح مفاهیم شامل فرضیات، شرایط و نظریات است که اساس محاسبه را تشکیل می‌دهد. ذیلاً مفاهیم مهم محاسبه توضیح گردیده است:

- مفهوم ماهیتی یا نهاد تجارتی Entity Concept:- یک مفهوم بسیار عمده محاسبوی بوده که به معنی موجودیت یا هستی یک نهاد یا یک ارگان جدا از مالک آن می‌باشد. بدین معنی که حسابات برای ارایه معلومات در باره تجارت تهیه می‌شود نه در باره مالک آن. به اساس این مفهوم میان معاملات شخصی و معاملات تجارتی تفاوت گذاشته می‌شود، در عدم موجودیت این تفاوت، امور تجارتی با امور شخصی مالک تجارت مخلوط می‌شود و در نتیجه تصویر واضح و روشن از شرکت یا کمپنی وجود نخواهد داشت.

- مفهوم تداوم کار Going Concern Concept:- این مفهوم به معنی تداوم فعالیت برای مدت طولانی در آینده می‌باشد. معاملات با در نظرداشت جنبه تداوم کار تجارت در دفاتر محاسبوی ثبت می‌گردد. یک شرکت و یا کمپنی زمانی در حالت تداوم کار و فعالیت قرار دارد که قصد پایان بخشیدن به فعالیت خویش را نداشته باشد.

- مفهوم پولی Monetary Concept: - در محاسبه تنها معاملات ثبت می‌گردد که به پول ارایه شده بتواند.

- مفهوم قیمت تهیه Cost Concept: - مطابق به این مفهوم تمام دارایی ها به قیمت تهیه آن درج می‌گردد، بدین معنی که دارایی ها به اساس قضاوت‌های انفسی ارزیابی نمی‌گردد. همچنان قیمت فعلی بازار نیز بالای دارایی های ثبت شده کدام تاثیر ندارد. قیمت تهیه را می‌توان توسط اسناد اثباتیه مشخص کرد.

- مفهوم مضاعف Dual aspect Concept:- این یک مفهوم اساسی سیستم مدرن محاسبه بوده و بد ین معنی است که برای هرمعامله «دبت» معا مله «کریدت» نیز وجود دارد، یعنی هر معامله دارای تاثیر دوجانبه به اندازه مبلغ مساوی می‌باشد.

- مفهوم دوره یا مدت محاسبه Accounting Period Concept:- به اساس این مفهوم مدت دوام یک تجارت به دوره‌های مناسب و کوتاه تقسیم می‌گردد. هدف از این تقسیم سنجش نتیجه تجارت در دوره‌های کوتاه‌تر می‌باشد، تا از یکطرف مصارف و عواید

(c) ketabton.com: The Digital Library

بصورت دقیق سنجش گردد. و از طرف دیگر معلومات موثر و دقیق بدسترس منجمنت تجارت قرار گرفته که طبق آن تصامیم و پلان‌های آینده بصورت درست و دقیق طرح گردیده و قدرت رقابتی کمپنی افزایش یابد.

2. قواعد محاسبه

قواعد محاسبه عبارت از راه و روش است که محاسب با استفاده از آن صورت حساب‌های مالی را ترتیب و تنظیم می‌نماید. ذیلاً قواعد مهم محاسبه توضیح گردیده است:

- **قاعده شفافیت یاافشاسازی** Convention of Transparenc: - به اساس این قاعده تمام معلومات اساسی محاسبوی باید به دسترس تمام افراد و موسسات علاقمند قرارگیرد و این معلومات طوری ترتیب و تنظیم گردد که برای هر شخص قابل فهم و واضح باشد تا شخص بتواند این معلومات را بصورت دقیق و آزادانه قضاوت نمایند.

- **قاعده مهم بودن**Convention of Materiality:- برطبق این مفهوم تنها آن معاملات و ارقام در محاسبه درج می‌گردد که مهم بوده و مربوط هدف تجارت باشد. معاملات که از نگاه منجمنت تجارت مهم نباشد نادیده گرفته شده و در حسابات محاسبوی ثبت نمی‌گردد. باید متذکر گردید که مهم بودن و عدم مهم بودن معاملات مربوط به تصامیم منجمنت یک نهاد می‌باشد.

- **قاعده ثبات و مداومت** Convention of Consistency:- به اساس این قاعده در تمام دوره‌های حسابی عین اصول و روش ثبت محاسبوی استفاده گردد. بطور مثال اگر ذخایر در یک دوره به قیمت ماریکیت ارزیابی گردد، این روش باید در سا یر دوره‌های آینده تعقیب شود. این قاعده در مقایسه معلومات رول مهم و حیاتی را بازی می‌کند.

- **قاعده محافظه کاری** Convention of Conservatism:- به اساس این قاعده برای یک خطر احتمالی مربوط تجارت، توجه خا ص معطوف گردیده و تدابیر و وسایل مبارزه علیه آن آماده گردد.

راپور دهی مالی (Financial Reporting)

معلومات، اعداد و ارقام محاسبوی که در یک تشبث یا یک کمپنی تهیه و ترتیب می‌گردد کلاً در اختیار منجمنت همان تشبث می‌باشد که از آن بخاطر اتخاذ تصامیم و ترتیب پلان

(c) ketabton.com: The Digital Library

آینده فعالیت‌های خویش استفاده می‌نماید. بعضی معلومات محاسبه مالی بدسترس تصمیم گیرندگان خارج از کمپنی یا شرکت (سرمایه گذاران، تحلیل‌گران مسایل مالی، مشاورین سرمایه گذاری، قرضه دهندگان، اتحادیه‌های کارگری، ارگان‌های دولتی وغیره) نیز قرار می‌گیرد. تهیه نمودن این نوع معلومات محاسبوی برای اشخاص و موسسات خارج از کمپنی جهت اتخاذ تصامیم عمومی بنام راپوردهی مالی یاد می‌شود. صورت حساب‌های مالی که برای راپور دهی مالی مورد استفا ده قرار می‌گیرد ذیلاً مورد بحث قرار گرفته است:

صورت حسابهای مالی (Financial Statements)

وسایل اساسی که بخاطر تهیه نمودن ارقام و معلومات محاسبوی برای منجمنت کمپنی، اشخاص و موسسات خارج از کمپنی یا شرکت مورد استفاده قرار می‌گیرند بنام صورت حسابات مالی یاد می‌گردد. مجموع مکمل این صورت حساب‌ها شامل:

1. بیلانس شیت (Balance Sheet)

بیلانس شیت که شامل اقلام مختلف دارایی، قروض و سرما یه شخصی کمپنی میباشد، در یک وقت و زمان معین موقف مالی کمپنی را نشان میدهد. هر شرکت یا کمپنی در اخیر هر سال یا هر ماه این حساب را تر تیب نموده و وضع موجوده مالی خویش را ذریعه آن به نمایش میگذارد. ذیلاً نمونه از بیلانس شیت و اقلام مندرجه ان نشان داده شده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت سهامی افغان

بیلا نس شیت

حمل 1390

Assets داراییها		Liabilities & Owner's Equity دیون و سرمایه شخصی	
Current Assets: دارایی‌های جاری	مبالغ	Current Liabilities: دیون جاری	مبالغ
Cash نقد	22,500	Notes payable پرداختنی‌های دارای سند	40,000
Notes receivable طلبات دارای سند	10,000	Accounts payable حساب قابل تادیه	30,000
Accounts receivable طلبات	60,500	Salaries payable مزد ومعاش قابل تادیه	3,000
Supplies لوازم	2,000		
Fixed Assets دارایی‌های ثابت:		**Long-term liabilities: قروض طویل المد ت**	
Vehicle موتر (عراده جات)	20000	Long-term loan قرض طویل‌المدت	10000
Land زمین	100,000	**Total liabilities**	80,000
Building تعمیر	90,000	***Owner's Equity:*** سرمایه شخصی	
Office equipment تجهیزات	15,000	**Capital سرمایه**	57,000
Total مجموع	**320,000**	**Total مجموع**	**320,000**

عنوان بیلانس شیت دارای سه مشخصه ذیل می‌باشد: (1) نام کمپنی یا شرکت، (2) نام صورت حساب مالی، (3) تاریخ که بیلانس شیت مربوط آن است. همچنان جدول بیلانس شیت نیز دارای سه بخش: دارایی‌ها، دیون و سرمایه شخصی (درشرکت‌های سهامی سرمایه شرکا) می‌باشد. و بلاخره در سطر اخیر جدول بیلانس شیت دیده می‌شود که مجموع دارایی‌ها مساوی به مجموع دیون و سرمایه شخصی است که این منحیث یک اصل و شرط عمده بیلانس شیت شمرده می‌شود و روی همین ملحوظ این صورت حساب مالی بنام «بیلانس شیت» یا ورقه توازن یاد می‌گردد. بیلانس شیت می‌تواند به شکل ذیل نیز ترتیب گردد که حاوی معلومات مفصل می‌باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نام کمپنی .....

بیلانس شیت

تاریخ: روز / ماه/ سال

	Assets داریها		
Current Assets:	دارایی های جاری (سیار)		
Cash	پول نقد		$0
Accounts Receivable	طلبات	$0	
Less: Reserve for Bad Debts	تخصیصه طلبات مشکوک	0	0
Merchandise Inventory	ذخایر اموال تجارتی		0
Prepaid Expenses	مصارف پیش پرداخت شده		0
Notes Receivable	طلبات دارای سند		0
Total Current Assets	مجموع دارایی های سیار		$0
Fixed Assets:	دارایی های ثابت		
Vehicles	عراده جات (موتر)	0	
Less: Accumulated Depreciation	منفی: فرسایش جمع شونده موتر	0	0
Furniture and Fixtures	اثاثیه	0	
Less: Accumulated Depreciation	منفی: فرسایش جمع شونده اثاثیه	0	0
Equipment	تجهیزات	0	
Less: Accumulated Depreciation	منفی: فرسایش جمع شونده تجهیزات	0	0
Buildings	تعمیر	0	
Less: Accumulated Depreciation	منفی: فرسایش جمع شونده تعمیر	0	0
Land	زمین		0
Total Fixed Assets	مجموع دارایی های ثابت		0
Other Assets:	سایر داریها		
Goodwill	سرقفلی		0
Total Other Assets	مجموع سایر دارایی ها		0
Total Assets	مجموع دارایی ها		$0

(c) ketabton.com: The Digital Library

Liabilities and Capital	دیون و سرمایه		
Current Liabilities:	دیون (قروض) جاری		
Accounts Payable	حسابات قابل تادیه	$0	
Sales Taxes Payable	مالیه بر فروش قابل تادیه	0	
Accrued Wages Payable	مزدهای تحقق یافته قابل تادیه	0	
Unearned Revenues	عواید تحصیل ناشده	0	
Short-Term Notes Payable	اوراق قرضه کوتاه مدت	0	
Short-Term Bank Loan Payable	قرضه بانکی کوتاه مدت قابل تادیه	0	
Total Current Liabilities	مجموع قروض جاری		$0
Long-Term Liabilities:	قروض طویل المدت		
Long-Term Notes Payable	اوراق قرضه طویل المدت	0	
Mortgage Payable	اوراق قرضه رهنی	0	
Total Long-Term Liabilities	مجموع قروض طویل المدت		0
Total Liabilities	مجموع دیون (قروض)		0
Capital:	سرمایه		
Owner's Equity	سهم مالک (سرمایه شخصی)	0	
Net Profit	مفاد خالص	0	
Total Capital	مجموع سرمایه		0
Total Liabilities and Capital	مجموع دیون و سرمایه		$0

تمام اقلام بیلا نس شیت به سه کتگوری عمده تقسیم گردیده است که عبارتند از :

دارایی ها Assets:

دارایی‌ها منابع اقتصادی اند که مربوط به کمپنی یا شرکت بوده و از آن در پروسه تولید استفاده صورت می‌گیرد. و یا منظور از دارایی عبارت از مجموع اموال منقول و غیرمنقول، کالاها وجوه نقدی و حقوقی است که در اختیار موسسه تجارتی قرار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دارد. دارایی‌ها ممکن دارای موجودیت فزیکی بوده و قابل لمس باشد که تحت نام دارایی های مادی Tangible Assets ثبت می‌گردند، مانند: تعمیر، ماشین آلات، ذخایر و غیره. همچنان دارایی‌ها ممکن دارای موجودیت فزیکی نبوده و نه هم قابل لمس باشد، ولی دارای حقوق و امتیاز می‌باشد که کمپنی از مزیت ان مستفید می‌گردد و تحت نام دارایی های غیر مادی Intangible Assets ثبت می‌گردند، مانند: داشتن مشتری زیاد، حق الاختراع Patent right، سرمایه گذاری در اوراق قرضه، سرقفلی وغیره. دارایی‌ها دربیلانس شیت به‌اساس داشتن قدرت نقدینگی Liquidity (تبدیل شدن سریع به پول نقد بدون خلق مشکلات در پروسه تولید) لست گردیده است، یعنی آن اقلام دارایی که هر چه زود تر به پول نقد تبدیل شده می‌تواند اولتر از همه اقلام دیگر لست می‌گردد و بعداً به طرف پایین قدرت نقدینگی اقلام کمتر و کمتر می‌شود و در اخیر دارایی‌های ثابت (تعمیر، ماشین‌آلات، تجهیزات و زمین) که به هدف طویل‌المدت تهیه می‌گردیده و دارای نقدینگی کمتر باشد قرار می‌گیرد.

پرنسیپ ثبت داراییها به قیمت تهیه آن

دارایی‌های مانند زمین، تعمیر، ماشین آلات و تجهیزات منابع مهم اقتصادی یک کمپنی یا شرکت را تشکیل داده و منحیث یک عامل مهم در پروسه خلق عواید سهیم می‌باشند. قاعده عمده محاسبه به ارتباط ثبت این نوع دارایی‌ها اینست که این اقلا م دارایی در حسابات به قیمت تهیه (قیمت خرید + مصارف تهیه) درج می‌گردند. مثال: کمپنی یک قطعه زمین را جهت اعمار تعمیر به قیمت مجموعی 100000 (صد هزار) افغانی خریداری مینماید، ولی با گذشت زمان محدود، قیمت بازار همین قطعه زمین به250000 (دوصدو پنجاه هزار) افغانی بلند می‌رود. به اساس قاعده ثبت دارایی‌های ثابت، این قطعه زمین به ارزش 100000 افغانی ثبت می‌گردد نه به ارزش 250000 افغانی. دلیل عمده این نوع ثبت اینست که دارایی‌های همچون زمین، تعمیر، ماشین آلات و غیره به خاطر استفاده و ضرورت در کمپنی تهیه می‌گردد نه بخاطر فروش دو باره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انواع دارایی ها:

1- **دارایی های جاری**Current Assets:- عبارت از دارایی های اند که درصورت فعالیت نورمال شرکت یا کمپنی در ظرف یکسال به نقد تبدیل گردد، یا به مصرف برسد و یا با اجناس دیگر تبادله گردد. و یا عبارت از نوعی دارایی های است، که در جریان کمتر از یک دوره مالی تغییر نموده و حتی بعضی اوقات به صورت مکمل از بین می‌رود. این دارایی شامل اقلام مانند: وجوه نقدCash، حساب بانکی کمپنی Bank account، طلبات یا مبالغ قابل دریافت (Accounts Receivable)، ذخایر Inventory، قرطاسیه Stationary و بعضی مصارف پیش پرداخت شده Prepaid Expenses که در دارایی های ثابت شامل نگردد می‌با شد.

2- **دارایی های ثابت** Fixed Assets:- عبارت از دارایی های اند که دارای یک ظرفیت بوده و یا دارای ارزش تجارتی است که در صورت فعا لیت نورمال شرکت یا کمپنی بیشتر از یکسال مورد استفا ده قرار گیرد. ظرفیت بعضی از این دارایی ها به مرور زمان کاهش یا فته و به مصرف می‌رسد (سنجش فرسایشات). این دارایی شامل: زمین Land، تعمیر Building، اثاثیه و تجهیزات Equipment، موتر Vehicle، ماشین آلات Machinery و غیره می‌باشد.

3- **دارایی های غیر مادی** Intangible Assets:- عبارت از دارایی های است که موجودیت فزیکی نداشته ولی دارای یک ارزش می‌باشد که در شرکت یا کمپنی باعث خلق عواید می‌گردد. این دارایی ها شامل اقلام مانند: حق الاختراع Patent right ، علایم تجارتی Trade Marks، حق چاپCopy Right ، حق استفاده از نام تجارتی Franchises، سرقفلی Good will و غیره می‌باشد.

4- **سایر دارایی ها** Other Assets:- عبارت از اقلام اند که در سه کتگوری فوق شامل نباشد مانند سرمایه گذاری‌های طویل‌المدت و کوتاه مدت در اوراق قرضه و اسهام شرکت‌ها.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیون Liabilities

دیون عبارت از سرمایه غیر(سرما یه اشخاص و مو سسات دیگر) می‌باشد که کمپنی یا شرکت آنرا به قرض گرفته و منحیث یک منبع تمویل از آن ا ستفاده می‌نماید. و یا عبارت از مکلفیت‌های کمپنی بوده که در یک وقت معین قابل تادیه می‌باشد.

انواع دیون

1- **دیون جاری** Current Liabilities:- بخش دیون جاری بیلانس شیت تعهدات را نشان می‌دهد که در مدت کوتاه باید اجراء گردد. یا به عباره دیگر عبارت از قروض است که در ظرف یکسال یا یک دوره عملیاتی باید پرداخت گردد. این کتگوری شامل مبالغ حسابات قابل تادیه Acconts Payable، مزد و معاش باقیمانده کارمندان، مالیات قابل تادیه، قرضه‌های کوتاه مدت و آن قسمت قروض طویل المدت که در دوره جاری واجب‌الاداع می‌باشد می‌شود. بعضی از انواع مهم قروض جاری ذیلاً بصورت مختصر توضیح گردیده است:

- حسابات قابل تادیه Accounts Payable:- مبالغ را نشان می‌دهد که یک کمپنی باید آن را به ارسال کنندگان از مدرک خرید اجناس و خدمات می‌پردازد.
- حسابات قابل تادیه دارای سند(سفته) Notes Payable:- عبارت از مبالغ است که ذریعه یک سند رسمی تثبیت می‌گردد مانند قرضه کوتاه مدت بانک، خریداری تجهیزات به قرض، بعضی موارد خریداری که درآن میان طرفین سند تبادله شود. حساب قابل تادیه دارای سند دارای ربح بوده و همچنان مدت پرداخت آن نیز مشخص می‌باشد. آن طرف معامله که قرار است پول را بپردازد سند قابل تادیه را ترتیب نموده و آن را به دریافت کننده پول انتقال می‌دهد. این سند قرضه قابلیت انتقال را به اشخاص ثالث نیز می‌داشته باشد، یعنی دارنده آن می‌تواند آنرا به اشخاص دیگر انتقال بدهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- بخش از قروض طویل‌المدت که در دوره فعلی قابل تادیه می‌باشد:- آن بخش دیون طویل المدت که در دوره عملیاتی فعلی قابل تادیه بوده شامل قروض جاری می‌گردد. مثال اگر یک قرض طویل المدت که بالغ به 100000 افغانی است به قسط‌های مساوی سالانه قابل پرداخت باشد، هر قسط یک ساله آن از جمله قروض جاری همان دوره که این قسط درآن تادیه می‌شود می‌باشد. همچنان ربح سالانه تحقق یافته آن که اگر تادیه نشده باشد شامل قروض جاری کمپنی می‌گردد.
- قروض تحقق یافته Accruals: این بخش که بعضاً به نام مصارف تحقق یافته نیز یاد می‌گردد شامل اقلام چون معاشات تحقق یافته کارمندان کمپنی، مالیات تحقق یافته، ربح تحقق یافته وغیره که از دوره‌های قبلی باقی مانده و قرار است که بصورت مجموعی تادیه گردد.
- پیشپرداخت‌های مشتریان (عواید تحصیل ناشده) Unearned Revenues:- این قروض از معاملات به وجود میآید که ذریعه آن مشتریان به صورت پیشکی به کمپنی پرداخت می‌نماید، مثلاً حق‌الاشتراک در مجلات و روزنامه‌ها، فروش تکت‌های طیاره قبل از پرواز، پرداخت پیشکی مشتریان به خاطر فرمایش و غیره. این قروض مکلفیت‌های کمپنی را نشان می‌دهد که یا آنرا باید در دوره آینده انجام دهد و یا هم پول مشتریان را دوباره مسترد نماید. این قروض معمولاً در بیلانس شیت تحت نام «عواید تحصیل ناشده» ثبت می‌گردد.
- جمع آوری برای اشخاص ثالث:- هرگاه جمع کننده بعضی پرداختها مالک همین پرداخت‌ها نباشد بلکه آنرا باید به اشخاص دیگرکه مالک اصلی این پرداخت‌ها است انتقال دهد این نوع مکلفیت‌ها به وجود می‌آید. مثلاً فروشنده اموال تجارتی مالیات برفروش را جمع آوری نموده و لیکن مالک این مالیات فروشنده نبوده، بلکه باید این مالیات را به اداره مربوطه انتقال دهد. تازمانی‌که این مبالغ به مالک آن انتقال داده نشده منحیث قروض جاری جمع کننده آن به حساب می‌رود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

2- **دیون طویل المدت** Long-Term Debt:- دیون یا قروض است که برای مدت طولانی به قرضه گرفته می‌شود. این قروض معمولاً برای اهداف تمویلی بوده و دارای ربح یا سود نیز می‌باشد، یعنی کمپنی که این نوع قرضه را اخذ می‌نماید از یکطرف مکلف به پرداخت مبلغ قرضه در موعد پرداخت بوده و از طرف دیگر مصارف جاری قرضه (ربح قرضه) را که معمولاً سالانه سنجش می‌گردد نیز باید تادیه نماید. این قروض نظر به مبلغ قرضه، موعد پرداخت، شرایط تضمین و مبلغ ربح انواع و اقسام گوناگون دارد که در مضمون تمویل از آن بصورت مفصل بحث گردیده است.

سرمایه Equity

سرمایه عبارت از مبالغ است که در اقلام مختلف دارایی‌های یک شرکت یا کمپنی سرمایه گذاری گردیده است. و یا عبارت از آورده‌های است که توسط مالکین کمپنی به فعالیت معین تخصیص داده شده است. همچنان سرمایه عبارت از تفاوت میان دارایی‌ها و دیون کمپنی می‌باشد. در کمپنی‌های انفرادی تمام سرمایه مربوط یک شخص که مالک کمپنی نیز است می‌باشد، ولی سرمایه شرکتهای سهامی متشکل از اسهام (Stocks) می‌باشد که از طرف شرکت نشر می‌گردد. اسهام شرکت‌ها در بازارهای اسهام (Stock Exchange) بصورت آزادانه از طرف اشخاص و افراد انفرادی و همچنان از طرف ارگان‌ها و موسسات خریداری می‌گردند. این اشخاص و موسسات که اسهام شرکت را می‌خرند می‌توانند آنرا بالای اشخاص دیگر بدون کدام ممانعت بفروش برسانند. در پهلوی حساب سرمایه در شرکت‌های سهامی بخش دیگر سرمایه نیز وجود می‌داشته با شد که متشکل از مفاد است که در چندین دوره از طرف شرکت بد ست آمده و با لای شرکا توزیع نگردیده است. این مفاد بنام مفاد توزیع ناشده یا (ذخایر مفاد) Retained Earning یاد می‌گردد. شرکت می‌تواند توسط ذخایر مفاد نیازمندی‌های مالی خویش را رفع نماید و یا آ نرا در بخش‌های موثر سرمایه گذاری نماید.

بعضی از حسابات دیگر نیز موجود اند که نتیجه آنها به صورت مستقیم و غیر مستقیم به سرمایه کمپنی انتقال داده می‌شود و سرمایه کمپنی را افزایش و یاکاهش می دهد. این حسابات که به نام حسابات تحتانی سرمایه یاد می‌شوند عبارت از عواید، مصارف و بر داشت شخصی می‌باشند. این حسابات از جمله حسابات موقتی یا نتیجوی بوده و مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک دوره مالی کمپنی می شوند. حسابات موقتی یا نتیجوی که در دروس آینده مفصلاً مورد بحث قرار می‌گیرد حسابات اند که دراخیردوره مالی بسته گردیده نتیجه عواید و مصارف به صورت غیر مستقیم از طریق صورت حساب مفاد و ضرر به سرمایه شخصی در کمپنی‌های انفرادی و به مفاد توزیع نا شده (ذخایرمفاد) در شرکت‌های سهامی انتقال می‌گردد و نتیجه برداشت شخصی مستقیماً به حساب سرمایه کمپنی انتقال داده می‌شود.

2. صورت حساب درآمد(عاید) یا حساب مفاد و ضرر(Income Statement)

این صورت حساب، سودمندی یک کمپنی یا شرکت را در یک زمان معین نشان می‌دهد. این حساب راجع به نتیجه فعالیت کمپنی معلومات ارزشمند را بدسترس منجمنت کمپنی قرار می‌دهد و معمولاً در اخیر دوره مالی ترتیب می‌گردد. نتیجه کمپنی از مقایسه عواید و مصارف یک دوره بدست می‌اید.

- **مصارف** Expenses: عبارت از ارزش منابع است که در یک دوره در یک کمپنی بخاطر تولید امتعه و اجناس کاهش یافته و یا از بین رفته است. و یا عبارت از ارزش امتعه، اجناس و خدمات است که برای خلق عواید لازم می‌باشد.
- **عواید** Revenues:- عبارت از مبالغ است که از طریق فروش تولیدات و عرضه خدمات بدست میآید، این مبالغ توسط متقبل شدن بعضی از مصارف (استفاده از منابع) بوجود میآید. بناً عواید از یک طرف باید مصارف دوره را پو شش نموده و از طرف دیگر یک اندازه مفاد را نیز باید به بار بی‌آورد.

تفاوت حساب مفاد وضرر عبارت از نتیجه (مفاد و یا ضرر) یک دوره کمپنی بوده و به حساب سرمایه شخصی انتقال می‌گردد، طوریکه مفاد به طرف کریدت حساب سرمایه شخصی و ضرر به طرف دبت حساب سرمایه شخصی. مفاد حساب سرمایه شخصی را افزایش داده، درحالیکه ضرر باعث کاهش حساب سرمایه شخصی می‌شود.

اهداف ترتیب حساب مفاد و ضرر

هدف اساسی از ترتیب حساب مفاد و ضرر عبارت از مشخص نمودن مفاد که از فعالیت کمپنی بدست آمده و یا ضرر که ناشی از فعالیت کمپنی بوده می‌باشد. در پهلوی این هدف اساسی، اهداف فرعی ذیل نیز ذریعه حساب مفاد وضرر برآورده می‌شوند:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- تشخیص مفاد غیرخالص که از فروشات کمپنی بدست می‌آید، و توسط آن منجمنت کمپنی نسبت مالی میان فروشات و مصارف خرید اموال تجارتی را سنجش می‌نماید.
- تثبیت مصارف عملیاتی کمپنی و روند آن به ارتباط حجم فروشات و درنتیجه کنترول مصارف عملیاتی.
- تثبیت مصارف اداری، وسعت و دوام آن به ارتباط کمپنی و کنترول آن توسط منجمنت برای توسعه فعالیت کمپنی.
- تثبیت مصارف فروش ورابطه آن با حجم فروشات.

بناً ترتیب حساب مفاد و ضرر نه تنها باعث سنجش نتیجه کمپنی می‌گردد، بلکه یک وسیله مفید معلوماتی برای پلانگذاری آینده فعالیت کمپنی نیز می‌باشد.

اشکال ترتیب حساب مفاد و ضرر:

حساب مفاد و ضرر معمولا به دوشکل نظر به هدف شرکت یا کمپنی ترتیب می‌گردد که عبارتند از:

شکل حسابی حساب مفاد و ضرر:- این شکل حساب مفاد و ضرر مانند حساب T بوده که به طرف راست آن عواید و به طرف چپ آن مصارف ثبت می‌گردد. تفاوت (بیلانس) حساب نشان دهنده مفاد و یا ضرر دوره می‌باشد. شکل ذیل شکل حسابی یا محاسبوی حساب مفاد و ضرر را نشان می‌دهد:

حساب مفاد و ضرر Income Statement

مصارف			عواید
مصارف ترمیم	200	1500	عواید فروش
مصارف کرایه	240	600	عواید کمیشن
مصارف مزد ومعاشات	1500	850	عواید فیس
فرسا یشات	220		
مصارف برق	140		
مصارف اشتهارات	300	**350**	**با قیمانده (مفاد دوره)**
مجموعه	**2600**	**2950**	**مجموعه**

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکل راپور دهی حساب مفاد و ضرر:- دراین شکل حساب مفاد و ضرر، ابتدا عواید فروش ثبت گردیده و بعداً مصارف از آ ن تفریق می گردد. عواید به گروپهای مختلف مانند عواید فروش، عواید از منابع دیگر (سایر عواید) تقیسم میشود. همچنان مصارف نیز به کتگوریهای مختلف طبقه بندی میگردد، مانند: مصارف اجناس به فروش رسیده، مصارف عملیاتی، مصارف اداری و فروش و یا مصارف عمومی. مفاد در این شکل حساب مفاد و ضرر به مفاد غیرخالص، مفاد عملیاتی، مفاد قبل از وضع مالیه و مفاد خالص تقسیم میگردد. مانند شکل ذیل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت سپاسی افغان
حساب مفاد و ضرر
حمل 1390

Revenue:	عواید		
Gross Sales	فروشات غیر خا لص		$0.00
Less: Sales Returns and Allowances	منفی: مستردی ها		$0.00
Net Sales	فروشات خا لص		$0.00
Cost of Goods Sold:	مصارف تولیدات بفروش رسیده		
Beginning Inventory	ذخایر در شروع دوره	$0.00	
Add: Purchases	خریداریها	$0.00	
Freight-in	مصارف ترانسپورت (بارچالانی)	$0.00	
Direct Labor	مصارف کار مستقیم	$0.00	
		$0.00	
Less: Ending Inventory	منفی: ذخایر در اخیر دوره	$0.00	
Cost of Goods Sold	مصارف تولیدات بفروش رسیده		$0.00
Gross Profit (Loss)	مفا د غیر خا لص		$0.00
Expenses:	مصا رف		
Advertising	اشتها رات	$0.00	
Bad Debts	قروض غیر قا بل حصول	$0.00	
Commissions	کمیشن ها	$0.00	
Depreciation	فرسا یشا ت	$0.00	
Insurance	بیمه	$0.00	
Maintenance	حفظ و مرا قبت	$0.00	
Rent	کرایه	$0.00	
Repairs	ترمیمات	$0.00	
Telephone	تیلفون	$0.00	
Utilities	برق گاز اب و غیره	$0.00	
Wages	مزد	$0.00	
Total Expenses	مجموع مصا رف		$0.00
Net Operating Income	مفاد خا لص عملیاتی		$0.00
Other Income & Losses:	سایر مفاد و خساره ها		
Gain (Loss) on Sale of Assets	حاصل (خساره) ازدرک فروش داراییها	$0.00	
Interest Income	حاصل ربح	$0.00	
Total Other Income	مجموع سایر مفاد		$0.00
Net Income (Loss)	مفا د یا ضر ر خا لص		$0.00

(c) ketabton.com: The Digital Library

3. صورت حساب سرمایه شخصی (Statement of Owner's equity):

این صورت حساب تغییرات مشخص را در سرمایه سرمایه گذاری شده مالک یک کمپنی یا مالکین یک شرکت در طول یک زمان مشخص نشان می‌دهد. شکل ذیل صورت حساب سرمایه شخصی یک کمپنی فرضی را نشان می‌دهد.

نام کمپنی ..... صورت حساب سرمایه شخصی تاریخ		
سرمایه در آغاز دوره		28,000
جمع:		
سرمایه افزود شده	5,000	
مفاد دوره	1,000	6,000
		34,000
منفی:		
ضرر دوره	0	
برداشت شخصی	1,600	1,600
سرمایه در ختم دوره		**32,400**

(c) ketabton.com: The Digital Library

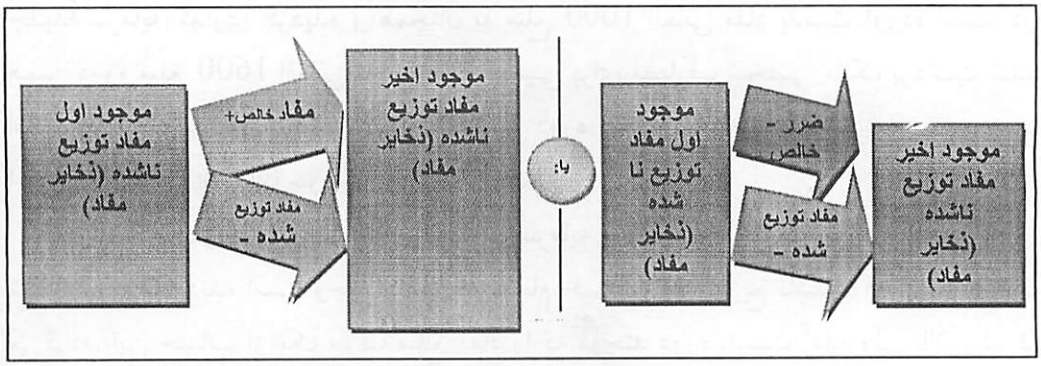
درصورت حساب سرمایه شخصی فوق مبلغ 28000 افغانی در شروع دوره توسط مالک کمپنی سرمایه گذاری شده است. درجریان دوره 5000 افغانی اضافی توسط مالک کمپنی جدیداً سرمایه گذاری گردیده و همچنان به مبلغ 1000 افغانی مفاد بدست آورده است. در همین دوره مبلغ 1600 افغانی توسط مالک کمپنی برای مصارف شخصی مالک برداشت شده است. بناً مبلغ سرمایه شخصی کمپنی در اخیر دوره بالغ به 32400 افغانی بوده که موجود اخیر یا Ending Balance سرمایه را نشان می‌دهد.

در شرکت‌های سهامی در پهلوی حساب سرمایه یک حساب علیحده برای مفاد که بالای شرکا توزیع نگردیده است وجود دارد که به نام حساب مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) یاد می‌گردد. این حساب از یک طرف مبالغ مفاد را که درچند دوره بدست آمده ولی بالای شرکا توزیع نگردیده است نشان میدهد و ازجانب دیگر مفاد دوره جاری نیز به آن انتقال می‌شود. ذیلاً نمونه از صورت حساب ذخایر مفاد (مفاد توزیع نا شده) نمایش داده شده است:

نام کمپنی..... صورت حساب مفاد توزیع نا شده (ذخایر مفاد) 31 حمل 1390		
موجود اول مفاد توزیع ناشد ه درماه حمل که از دوره های قبل باقی مانده است		24000
مفاد را که کمپنی در ماه حمل بد ست آورده است	23195	
(منفی) مفاد که برای شرکا توزیع گردیده است	5200	
افزایش ذخایر مفاد در دوره فعلی(ماه حمل)		17995
مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) در اخیر ماه حمل		41995

در صورت حساب فوق مفاد دوره جاری کمپنی باعث افزایش حساب مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) گردیده است. اگر ضرر وجود می‌داشت درآنصورت موجود اول مفاد توزیع نا شده را کاهش می‌داد. از طرف دیگر توزیع مفاد بالای شرکا که تحت عنوان مفاد توزیع شده(Dividends) ثبت می‌گردد نیز باعث کاهش حساب مفاد توزیع ناشده می‌گردد. شکل ذیل تغییر(افزایش، کاهش) حساب مفاد توزیع ناشده را ارایه می‌کند:

(c) ketabton.com: The Digital Library

4. صورت حسا ب جریا ن نقد ه (Cash Flow Statement):

این صورت حساب نشان دهنده خروج پول نقد به خارج کمپنی و دخول پول نقد به داخل کمپنی در یک زمان مشخص می‌باشد. این حساب چگونگی جریان پول نقد را در کمپنی در یک دوره توضیح می‌نماید و منبع مهم جهت تثبیت سیالیت کمپنی می‌باشد. در این حساب سه منبع مهم جریان نقده توضیح می‌گردد که عبارتند از: (1) فعالیت‌های عملیاتی، (2) فعالیت‌های سرمایه گذاری و (3) فعالیت‌های تمویلی. ذیلاً نمونه از صورت حساب جریان نقده یک شرکت داده شده است:

شرکت سهامی افغان``		
صورت حساب جریان نقده		
31 حوت سا ل 1390		
: فعالیت‌های عملیاتی		
در یا فت نقد ه از مشتریان	720000	
دریافت نقده از مدرک ربح	15000	
منفی: پرداخت نقده بخاطر معاشات	(240000)	
منفی:پر دا خت نقد ه بخا طر کرا یه	(115000)	
منفی: پرداخت نقده در سا یر موارد	(300000)	
:جریان نقده از فعالیت‌های عملیاتی		60000
: فعالیت‌های سرمایه گذاری		

(c) ketabton.com: The Digital Library

(250000)		خرید یک قطعه زمین
		: فعالیت‌های تمویلی
(35000)		توزیع مفاد
(215000)		**کاهش در نقده**
400000		**نقده در شروع ما حمل سال 1390**
185000		**نقده در اخیر ماه حوت سال 1390**

نقد که در اخیر ماه حوت بدست آمده مساوی به مفاد که در حساب مفاد و ضرر همین ماه سنجش می‌گردد نیست، زیرا که در بسیاری موارد اقلام که بالای مفاد دوره تاثیر دارد ممکن نقداً بدست نیآمده باشد. مثلاً فروش کمپنی به قرض، در این صورت عواید کمپنی که بالای مفاد دوره تاثیر مثبت دارد بصورت تحقق یافته افزایش می‌نماید، از طرف دیگر پول فروشات در دوره کنونی نقداً بدست نیآمده بناً این معامله کدام تا ثیر نقدی نداشته و با عث افزایش جریان نقده کمپنی نمی‌گردد. به همین ترتیب مصار ف که در دوره کنونی بوجود آمده ولی از طرف کمپنی نقداً تادیه نمی‌گردد باعث تفاوت مفاد دوره و صورت حساب جریان نقده می‌گردد. این موضوع مفصلاً در مضمون تمویل بحث می‌گردد.

مساوات اساسی محاسبه Basic Accounting Equation

هسته مرکزی سیستم محاسبه را مساوات اساسی محاسبه تشکیل میدهد، که ذریعه آ ن مجموع دارایی های یک کمپنی در مقابل منابع که این دارایی ها را تمویل نموده است قرار می‌گیرد. معا دله ذیل مساوات اسا سی محاسبه را ارایه می‌کند:

سهم (سرمایه) مالک کمپنی + دیون (ادعاقرضه دهندگان) = دارایی ها

دارایی ها در این مساوات طوریکه قبلاً بحث گردید، عبارت از منا بع مالی، فزیکی و غیرمادی است که در دسترس یک کمپنی قرار دارد و در آینده باعث خلق مفاد می‌گردد. دارایی ها شامل اقلام چون: پول نقد، طلبات (قرض کمپنی بالای مشتریانش)، ذخایر، زمین، تعمیر، تجهیزات، حق الاختراع و سایر امتیازات یا حقوق قانونی کمپنی می‌باشد.

دیون یا قروض عبارت مبالغ پولی است که از طرف اشخاص، افراد، موسسا ت و ارگان‌های دیگر طبق یک قرار داد به اختیار کمپنی قرار گرفته و کمپنی در پرداخت دوباره آن مکلفت قانونی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دارد. یا به عباره دیگر دیون یا قروض عبارت از ادعا اشخاص و موسسات بیرونی بالای منابع کمپنی می‌باشد.

سرمایه شخصی بیان کننده ادعا مالک کمپنی بالای منابع کمپنی می‌باشد، که در بسیاری موارد بنام دارایی خالص نیز یاد می‌شود، زیرا که اگر از دارایی مجموعی کمپنی دیون یا قروض کمپنی تفریق گردد سرمایه شخصی مالک کمپنی بدست می‌آید. سهم مالک یا سرمایه شخصی نظر به شکل حقوقی تشبثات از هم متفاوت می‌باشد.

مساوات اساسی محاسبه یک قاعده اساسی برای صورت حساب مالی بیلانس شیت که توازن را در اقلام دارایی ها، دیون و سرمایه شخصی یک کمپنی (وضع مالی کمپنی) نشان می‌دهد، شناخته شده است. بنابر آن تاثیر مالی معاملات یک کمپنی را بالای این مساوات می‌توان ذریعه بیلانس شیت بصورت خوبتر واضح نمود. برای واضح ساختن بهتر موضوع مثال را از شرکت سهامی افغان در شروع یک دوره مالی معین در نظر می‌گیریم و می‌بینیم که معاملات را که شرکت انجام می‌دهد، چگونه بالای مساوات اساسی محاسبه تاثیر وارد می‌کند و چه تغییرات در بیلانس شیت که درحقیقت مساوات اساسی محاسبه را منعکس می‌سازد رخ می‌دهد: بطور مثال دارایی های شرکت سهامی افغان درآ غاز یک دوره مجموعاً بالغ به 895000 افغانی است، که از این جمله 175000 افغانی توسط دائنین (قرضه دهندگان) تهیه شده و متباقی که بالغ به 720000 افغانی می‌شود سرمایه سهمداران شرکت می‌باشد که تحت نام (اسهام عادی) ثبت می‌گردد. سرمایه ابتدایی سهمداران یا ارزش اسهام عادی 120000 دالر بوده و طی چند دوره بصورت موفقانه فعالیت نموده و مفاد به مبلغ 600000 دالر را جمع آوری و ذخیره نموده که سرمایه مجموعی آنها به 720000 افغانی بالغ می‌گردد. ذیلاً بیلانس شیت شرکت مذکور داد ه شده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت سهامی افغان

بیلا نس شیت

01./.01/139....

دارایی ها	مبالغ	دیون و سرمایه شرکا	مبالغ
		دیون:	
نقده	25000	حساب قابل تا دیه	50000
طلبا ت	50000	قرضه بانکی	125000
ذخا یر	35000	**مجموع دیون**	**175000**
زمین	125000	**:سرمایه شرکا**	
تعمیر	400000	اسهام عادی	120000
تجهیزات	250000	مفاد توزیع ناشده	600000
سا یر دارایی ها	10000	مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دارایی ها	**895000**	**مجموع دیون و سرمایه شرکا**	**895000**

به اسا س بیلانس شیت فوق مساوات اساسی محاسبه را می‌توان چنین تحریر نمود:

(720000) سرمایه شرکا + (175000) دیون = (895000) دارایی ها

در بیلانس و همچنان در مساوات فوق چنین بیان شده است که شرکت مذکور مبلغ 895000 افغانی را که متشکل از سرمایه سهمداران و دیون می‌باشد در اقلام مختلف دارایی سرمایه گذاری نموده است. شرکت در جریان دوره بعضی معاملات را انجام نموده است که باعث تغییرات در اقلام مختلف دارایی ها، دیون، و سرمایه شرکا می‌شود، یعنی وضع مالی شرکت را تغییر می‌دهد. ذیلاً تاثیر هرمعامله را بالای بیلانس شیت بصورت انفرادی مورد مطالعه قرار می دهیم:

معامله اول:- شرکت به مبلغ 10000 افغانی طلبات خویش را از یک مشتری خویش نقداً بدست می‌آورد. در اثر این معامله پول نقد شرکت از 25000 افغانی به 35000 افغانی افزایش می‌نماید (افزایش‌دارایی) و طلبات شرکت از 50000 افغانی به 40000 افغانی کاهش می‌نماید (کاهش دارایی). در نتیجه، مبلغ مجموعی دارایی که 895000 افغانی بود بعد از این معامله هم بدون تغییر باقی می‌ماند. شکل ذیل ملاحظه گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت سهامی افغان
بیلانس شیت بعد از معامله
01/...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	35000
طلبا ت	40000
ذخا یر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	250000
سا یر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	895000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حسا ب قابل تا دیه	50000
قرض طویل المد ت	125000
مجموع دیون	175000
سرما یه شرکا:	
ا سها م عادی	120000
مفا د توزیع نا شده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	895000

+10000

-10000

شرکت سهامی افغان
بیلانس شیت قبل از معامله
01/...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	25000
طلبا ت	50000
ذخا یر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	250000
سا یر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	895000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حسا ب قابل تا دیه	50000
قرض طویل المدت	125000
مجموع دیون	175000
سرمایه شرکا:	
ا سهام عادی	120000
مفا د توزیع نا شده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	895000

معامله دوم:- یک مشتری شرکت که مبلغ 8000 افغانی قرض کوتاه مدت بالای شرکت داشت، قرارداد قرض خویش را تمدید مینماید، یعنی قرض مشتری مذکور که شکل قابل تادیه را داشت فعلاً به قرض طویل‌المدّت تبدیل می‌گردد. در این معامله صرف شکل قرضه تغییر می‌کند، یعنی حساب قابل تادیه شرکت از 50000 افغانی به 42000 افغانی کاهش می‌نماید (کاهش دیون)، برعکس قرض طویل‌المدت از 125000 افغانی به

(c) ketabton.com: The Digital Library

133000 افغانی افزایش می‌نماید (افزا یش دیون). بنا برآن دیون مجموعی شرکت بدون کدام تغییر باقی می‌ماند. شکل ذیل ملاحظه گردد:

شرکت سهامی افغان

بیلا نس شیت قبل از معامله

01/...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	35000
طلبا ت	40000
ذخا یر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	250000
سا یر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	895000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حسا ب قابل تا دیه	50000
قرض طویل ا لمد ت	125000
مجموع دیون	175000
سرما یه شرکا:	
ا سها م عادی	120000
مفا د توزیع نا شده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	895000

-8000

+8000

شرکت سهامی افغان

بیلا نس شیت بعد از معامله

01/...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	35000
طلبا ت	40000
ذخا یر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	250000
سا یر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	895000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حسا ب قابل تا دیه	42000
قرض طویل ا لمد ت	133000
مجموع دیون	175000
سرما یه شرکا:	
ا سها م عادی	120000
مفا د توزیع نا شده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	895000

معامله سوم:- شرکت به ارزش 15000 افغانی تجهیزات دفتر به قرض خریداری می‌نماید. در این معامله ارزش تجهیزات از 250000 افغانی به 265000 افغانی افزایش می‌نماید (افزایش‌دارایی) و همچنان حساب قابل تادیه از 42000 افغانی به 53000 افغانی افزایش می‌نماید (افزایش دیون). خرید تجهیزات به قرض از جمله قروض کوتاه مدت یا قروض جاری بوده، زیرا که شرکت در کوتاه مدت مکلف به پرداخت آن است. در اثر این معامله

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجموع دارایی ها و همچنان مجموع دیون و سرمایه به عین ارزش افزایش می‌نماید که در نتیجه باعث افزایش هر دو طرف مساوات اساسی محاسبه می‌گردد. شکل ذیل ملاحظه گردد:

شرکت سهامی افغان

بیلانس شیت بعداز معامله

01/ ...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	35000
طلبا ت	40000
ذخا یر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	265000
سا یر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	910000
دیون و سرمایه شرکا	
: دیون	
حسا ب قابل تادیه	57000
قرض طویل المدت	133000
مجموع دیون	190000
:سرمایه شرکا	
اسهام عادی	120000
مفاد توزیع ناشده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و رمایه شرکا	910000

+15000

+15000

شرکت سهامی افغان

بیلانس شیت قبل از معامله

01/ ...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	35000
طلبا ت	40000
ذخا یر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	250000
سا یر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	895000
دیون و سرمایه شرکا	
: دیون	
حسا ب قابل تادیه	42000
قرض طویل المدت	133000
مجموع دیون	175000
:سرما یه شرکا	
اسهام عادی	120000
مفاد توزیع ناشده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و رمایه شرکا	895000

معامله چهارم:- شرکت به مبلغ 33000 افغانی قرض طویل‌المدت خویش را نقداً می‌پردازد. در اثر این معامله پول نقد شرکت از 35000 افغانی به 2000 افغانی کاهش

(c) ketabton.com: The Digital Library

می‌نماید (کاهش دارایی) و همچنان قرض طویل‌المدت از 133000 افغانی به 100000 افغانی کاهش می‌نماید (کاهش دیون). هر دو طرف مساوات اساسی محاسبه به ارزش 33000 افغانی کم می‌شود. شکل ذیل ملاحظه گردد:

شرکت سهامی افغان
بیلانس شیت قبل از معامله
01/ ...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	35000
طلبا ت	40000
ذخا یر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	265000
سا یر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	910000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حسا ب قابل تا دیه	57000
قرض طویل ا لمد ت	133000
مجموع دیون	190000
:سرما یه شرکا	
ا سها م عادی	120000
مفا د توزیع نا شده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و سرمایه شرکا	910000

-33000

-33000

شرکت سهامی افغان
بیلانس شیت بعد از معامله
01/ ...../.....

دارایی ها	مبالغ
نقده	2000
طلبا ت	40000
ذخا یر	35000
زمین	125000
تعمیر	400000
تجهیزات	265000
سا یر دارایی ها	10000
مجموع دارایی ها	877000
دیون و سرمایه شرکا	
دیون:	
حسا ب قابل تا دیه	57000
قرض طویل ا لمد ت	100000
مجموع دیون	157000
:سرمایه شرکا	
اسهام عادی	120000
مفا د توزیع نا شده	600000
مجموع سرمایه شرکا	720000
مجموع دیون و رمایه شرکا	877000

چهار معامله که فوقاً تاثیر آن بالای بیلانس شیت و همچنان مساوات اساسی محاسبه تذکر یافت این حقیقت را واضح می‌سازد که: تمام معاملات که در یک کمپنی در یک دوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت می‌گیرد از لحاظ تاثیرآن بالای مساوات اساسی محاسبه به چهار کتگوری ذیل تقسیم می‌گردد:

1. تعویض در اقلام دارایی:- معاملات که شامل این کتگوری می‌شوند صرف باعث تعویض یک قلم دارایی توسط یک قلم دیگر دارای می‌شود، ولی در مجموع بیلانس کدام تغییر رخ نمی‌دهد. در چهار معامله فوق معامله اول شامل این کتگوری می‌گردد.
2. تعویض در اقلام دیون و سرمایه:- معاملات که شامل این کتگوری می‌شوند صرف باعث تعویض در اقلام سرمایه و یا دیون می‌شود، ولی در مجموع بیلانس کدام تغییر رخ نمی‌دهد. معامله دوم شامل این کتگوری می‌گردد.
3. افزایش بیلانس (افزایش هر دو طرف مساوات):- معاملات که شامل این کتگوری می‌شوند باعث افزایش مجموع بیلانس می‌گردد، یعنی هر دو طرف مساوات اساسی محاسبه را به ارزش مساوی افزایش می‌دهد. معامله سوم شامل این کتگوری می‌گردد.
4. کاهش یا تنقیص بیلانس (کاهش هر دو طرف مساوات):- معاملات که شامل این کتگوری می‌شوند باعث کاهش مجموع بیلانس می‌گردد، یعنی هر دو طرف مساوات اساسی محاسبه را به ارزش مساوی کاهش می‌دهد. معامله چهارم شامل این کتگوری می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمرینات فصل اول:

سوال اول:- پرنسیپ‌های محاسبه مالی کدام‌ها اند.

سوال دوم:- اشکال عمده تشبثات خصوصی را نام گرفته و هر کدام آنرا مختصراً توضیح نمائید.

سوال سوم: – مفهوم ماهیتی یا نهاد تجارتی را مختصراً توضیح دهید.

سوال چهارم: - مفهوم مضاعف محاسبه را توضیح نمائید.

سوال پنجم: - محاسبه را تعریف نموده و انواع آنرا نام ببرید.

سوال ششم: - قواعد محاسبه را تعریف نمائید.

سوال هفتم: – قاعده مهم بودن از چه بحث می‌کند مختصراً تحریر دارید.

سوال هشتم: - عمده ترین صورت حسابات مالی را صرف نام بگیرید.

سوال نهم: - شکل مکمل بیلانس شیت یک کمپنی را با در نظر گرفتن اعداد و ارقام فرضی ترتیب نمائید.

سوال دهم: – عنوان بیلانس شیت دارای کدام مشخصات می‌باشد نام بگیرید.

سوال یازدهم: - کتگوریهای مهم و اساسی یک بیلانس شیت کدامها اند نام بگیرید.

سوال دوازدهم: - فرق عمده بین دارایی جاری و دارایی ثابت در چه است مختصراً بیان نمائید.

سوال سیزدهم:- راجع به دارایی های غیرمادی یا Intangible Assets معلومات مختصر تحریر دارید.

سوال چهاردهم:- تفاوت میان دیون جاری یا کوتاه مدت و دیون طویل‌المدت را طی چند سطر بنویسید.

سوال پانزدهم:- سرمایه را تعریف نمائید.

سوال شانزدهم:– راجع به مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) مختصراً معلومات دهید.

سوال هفدهم:– نتیجه یک کمپنی ذریعه مقایسه کدام حسابات سنجش شده می‌تواند.

سوال هژدهم:– هدف اساسی از ترتیب صورت حساب مفاد و ضرر عبارت از چه است تحریر دارید.

سوال نزدهم:- عواید و مصارف را تعریف نمائید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال بیستم:– صورت حساب مفاد و ضرر به کدام اشکال می‌تواند وجود داشته باشد مختصراً شرح نمائید.

سوال بیست و یکم:– اگر مصارف برق یک کمپنی در یک دوره 300 افغانی، مصارف تیلفون340 افغانی، مصارف معاشات 1300 افغانی و عواید فروش آن بالغ به 1040 افغانی، عواید از مدرک انجام خدمات بالغ به 500 افغانی و عواید کمیشن بالغ به 550 افغانی باشد با استفاده از شکل حسابی صورت حساب مفاد و ضرر نتیجه کمپنی را سنجش نمائید.

سوال بیست و دوم:– ذخایر مفاد دریک کمپنی در اول ماه حمل 600 افغانی می‌باشد، مفاد که کمپنی مذکور از جریان فعالیت‌های خویش در اخیر ماه حمل بدست آورده است بالغ به 900 افغانی، توزیع مفاد برای سهم داران یا شرکا در اخیر ماه حمل 400 افغانی می‌باشد. صورت حساب مفاد توزیع ناشده را ترتیب نموده و موجود اخیر آنر سنجش نمائید.

سوال بیست و سوم: – صورت حساب جریان نقده راجع به کدام مسایل مهم معلومات ارزشمند را به دسترس منجمنت یک کمپنی قرار می‌دهد.

سوال بیست وچهارم:– مساوات اساسی محاسبه از کدام کتگوری حسابات تشکیل یافته است نام بگیرید.

سوال بیست‌وپنجم:– اگر دیون جاری یک کمپنی بالغ به 1000 افغانی، دیون طویل‌المدت آن 4000 افغانی، دارایی جاری بالغ به 3400 افغانی و دارایی ثابت آن 5200 افغانی باشد، سرمایه کمپنی چند خواهد بود سنجش نمائید.

سوال بیست و ششم: – تاثیر معاملات محاسبوی بالای مساوات اساسی محاسبه در چند کتگوری گنجانیده شده است، هر کدام آنرا نام بگیرید.

سوال بیست و هفتم: – اگر پول نقد در یک شرکت در شروع دوره بالغ به 12000 افغانی، دیون مجموعی آن 4000 افغانی و سرمایه شرکاء آن 8000 افغانی باشد، تاثیر معاملات ذیل را بالای هردو طرف مساوات (بیلانس شیت) سنجش نموده و هم بگوئید که هرمعامله از نگاه تاثیر آن بالای مساوات اساسی محاسبه مربوط کدام کتگوری می‌باشد.

-اخذ قرض بانکی توسط کمپنی نقداً به مبلغ 500 افغانی.

-خرید یک پایه ماشین نقداً به ارزش 2000 افغانی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

-تادیه یک دین (قرض) نقداً به مبلغ 1200 افغانی.
-خرید تجهیزات به مبلغ 650 افغانی به قرض.
-افتتاح یک حساب بانکی و انتقال پول نقد به آن به مبلغ 1000 افغانی.
-تبدیل یک سند قرضه به سرمایه شخصی شرکت به مبلغ 300 افغانی.

سوال بیست و هشتم: – دارایی را تعریف و با مثال واضح سازید.

سوال بیست و نهم: – صورت حسابات مالی را تعریف نمائید.

سوال سی‌ام:- اگر موجود اول حساب مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) بالغ به 40000 افغانی و مفاد را که شرکت در دوره جاری به دست می‌آورد بالغ به 12000 افغانی باشد. موجود اخیر حساب مفاد توزیع ناشده را دریافت نمائید، درصورتیکه در همین دوره مبلغ 28000 افغانی بالای شرکا نقداً توزیع شده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل دوم

پروسس معلومات محاسبوی

در فصل اول در پهلوی موضوعات مقدماتی محاسبه، تاثیر معاملات بالای صورت حساب مالی «بیلانس شیت» با مثال واضح گردید. در عمل معاملات مستقیماً در بیلانس شیت ثبت نمی‌گردد، بلکه پروسس معاملات، تحلیل و تفسیر آن و همچنان راپور دهی آن برای اشخاص و موسسات ذیعلا قه مستلزم یک سیستم منظم و معیاری می‌باشد. این سیستم باید توانایی تهیه معلومات مورد ضرورت تمام صورت حساب‌های مالی را داشته باشد و از طرف دیگر برای تمام معاملا ت که در ظرف یک دوره معین صورت می‌گیرد اسناد لازمه تهیه نماید. سیستم که محاسبه مالی برآن استوار است، یک سیستم موثر و مناسب جهت پروسس ارقام معاملاتی، خلاصه سازی ارقام ذریعه صورت حسابهای مالی مربوطه و بلاخره راپوردهی آن به اشخاص و موسسات ذیعلاقه می‌باشد. وسایل و مفاهیم که برای این سیستم لازم و ضروری است عبارت از: حسابات، دبت، کریدت، ژورنال، لیجر و صورت حساب‌های مالی می‌باشد که در این فصل بصورت مفصل از آنها بحث صورت گرفته است.

حساب Account

حساب عبارت از خلاصه ثبت معاملات است که به یک شخص و یا یک جنس ارتباط دارد. ویا عبارت از محل است که درآ ن تغییر که در حسابات دارایی، دیون، سرما یه، مصارف، و عواید بوجود می‌آید ثبت می‌گردد. تغییر این اقلام عبارت از افزایش و یا کاهش آنها می‌باشد. برای ثبت هر یک از اجزای دارایی ها، دیون، سرمایه شخصی، عواید، مصارف، برداشت و مفاد توزیع ناشده یک حساب ضرورت است. مثال در یک کمپنی در یک دوره معین برای پول نقد یک حساب، برای ذخایر یک حساب علیحده و به همین ترتیب برای تمام کتگوری‌های دیگر، حسابات جداگانه موجود می‌باشد. تمام معاملات مربوطه یک حساب در یک دوره معین بصورت مجموعی لیجر مربوطه همان حساب را تشکیل می‌دهد. شکل ساده حساب می‌تواند طور ذیل باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

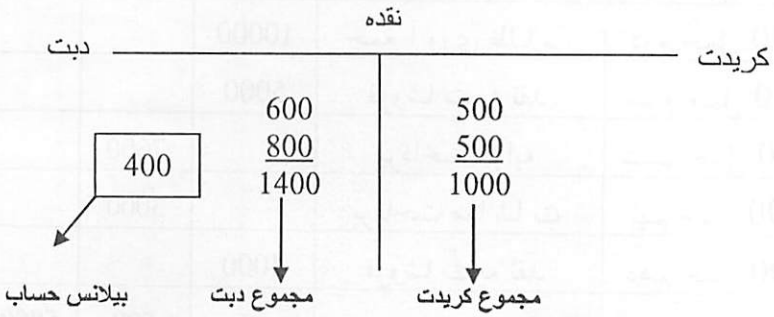
پول نقد : حساب				
بیلانس جاری	کاهش	افزایش	توضیحات	تاریخ
50000			موجود اول	اول حمل 1390
60000		10000	جمع آوری طلبات	دوم حمل 1390
65000		5000	فروشات به نقد	سوم حمل 1390
58000	7000		پرداخت کرایه	ششم حمل 1390
55000	3000		پرداخت معاشات	نهم حمل 1390
59000		4000	فروشات به نقد	دهم حمل 1390
موجود اخیر58500	500		پرداخت بل برق	بیستم حمل 1390

در حساب فوق پول نقد که در اول حمل در کمپنی موجود است منحیث «موجود اول» Opening Balance ثبت می‌گردد که بالغ به 50000 افغانی می‌باشد، بعداً معاملات مختلف تاثیرات متفاوت را بالای مبلغ پول نقد وارد می‌نماید، که در اثرآن حجم پول نقد افزایش و یا کاهش می‌نماید. در سطر اخیر حساب «موجود اخیر» یا بیلانس حساب پول نقد تحریر گردیده است و باقیمانده پول نقد را که بالغ به 58500 افغانی می‌باشد در بیستم حمل نشان می‌دهد. باید یاد آور گردید که در عمل در سیستم محاسبه به عوض افزایش و کاهش اصطلاحات «دبت» و «کریدت» استعمال می‌گردد. و همچنان بخاطر وضاحت بیشتر ثبت معاملات، شکل حسابات که مورد استفاده قرار می‌گیرد به شکل حرف تی (T) انگلیسی می‌باشد، ازاین رو بنام حسابات تی (T-Accounts) یاد می‌شوند. حسابات (T) به مثابه یک کتابچه یاداشت فوری وکوچک مورد استفاده قرار می‌گیرد که برای تحلیل یک حساب مفید می‌باشند. از جانب دیگر این حسابات بخاطر آگاه سازی، تبادله معلومات، نشان‌دادن، درک تاثیر معاملات محاسبوی بالای حسابات یک وسیله خوب شناخته می‌شوند. حسابات تی دارای سه مشخصه ذیل می‌باشند:

1) عنوان حساب Account Name
2) طرف دبت Debit یا چپ حساب
3) طرف کریدت Credit یا راست حساب

(c) ketabton.com: The Digital Library

عنوان حساب نشاندهنده نام حساب است مثلاً نقده، طلبات، ماشین و غیره. دبت بطرف چپ حساب و کریدت به طرف راست حساب گفته می‌شود. شکل حساب T که مربوط نقده می‌باشد ذیلاً نمایش داده شده است:

مجموع دبت منفی مجموع کریدت

حساب T فوق مربوط پول نقد که از جمله دارایی است می‌باشد، لذا بیلانس نورمال آن به طرف دبت حساب می‌باشد (400 افغانی در حساب نقده فوق). در حساب سرمایه و دیون برعکس از مجموع کریدت مجموع دبت تفریق شده و باقیمانده (بیلانس نورمال) به طرف کریدت حسابات مربوطه قرار می‌داشته باشد. قابل یاد آوری است که برای دبت از سمبول Dr و برای کریدت از سمبول Cr استفاده می‌شود، این سمبولها تقریباً شکل ستندرد بین‌المللی را دارا می‌باشد.

قاعده دبت و کریدت

اصطلاحات دبت و کریدت در سیستم محاسبه وسایل است که تغییرات یک حساب مشخص را که در اثر یک معامله بوجود می‌آید نشان می‌دهد. هر معامله دارای دبت و کریدت بوده که افزایش و یا کاهش را در حسابات مربوط یک معامله نشان میدهد. در ثبت معامله باید دو نقطه اساسی ذیل در نظر گرفته شود:

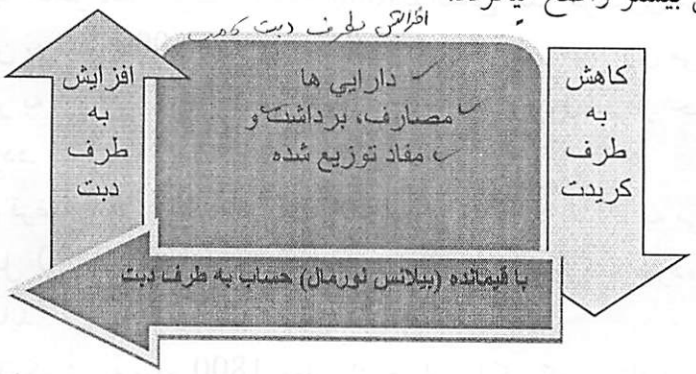
- هر معامله باید توسط دبت و کرید ت توضیح گردد.
- در یک معامله مبلغ دبت باید مساوی به مبلغ کریدت باشد.

باید متوجه بود که دبت همیشه به معنی افزایش و کریدت همیشه به معنی کاهش نیست، بلکه مربوط به کتگوری حسابات می‌باشد. حسابات نظر به قاعده دبت و کریدت به دو کتگوری عمده تقسیم می‌گردد که ذیلاً بحث خواهد شد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

a) دارایی ها، مصارف، برداشت، مفاد توزیع شده:

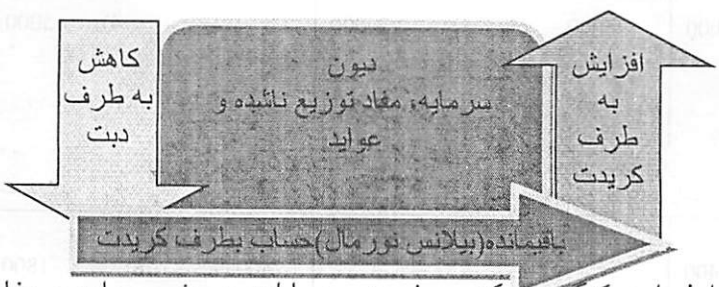
قاعده دبت و کریدت برای حسابات دارایی ها، مصارف و مفاد توزیع شده یکسان بوده، که به اساس آن دبت به معنی افزایش حساب و کریدت به معنی کاهش حساب می‌باشد. همچنان باقیمانده (بیلانس) این حسابات معمولاً بطرف دبت می‌باشد. این قاعده در شکل ذیل بیشتر واضح میگردد:

قابل تذکراست که موجود اول (رقم که از دوره گذشته در حساب باقی مانده و به دوره کنونی انتقال داده شده) این کتگوری که صرف در حسابات دارایی‌ها موجود می‌باشد قبل از ثبت معامله به سمت دبت تحت نام موجود اول (Opening Balance) ثبت می‌گردد.

b) دیون، سرمایه (شخصی، شرکا)، مفاد توزیع ناشده و عواید:

قاعده دبت و کریدت برای دیون، سرمایه، مفاد توزیع ناشده و عواید یکسان بوده، که به اساس آن کریدت به معنی افزایش حساب و دبت به معنی کاهش حسا ب می‌باشد. همچنان بیلانس نورمال (باقیمانده) حساب معمولاً بطرف کریدت حساب قرار می‌داشته باشد. این قاعده ذریعه شکل ذیل نمایش داده شده است:

موجود اول این کتگوری که صرف در حسابات دیون، سرمایه و مفاد توزیع ناشده موجود می‌باشد به سمت کریدت حسابات مربوطه آن منحیث موجود اول (Opening Balance) درج می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثال: معاملات ذیل را در حساب T ثبت نمائید.

1- یک کمپنی با سرمایه مجموعی 120000 افغانی که متشکل از 90000 افغانی سرمایه شخصی و 30000 افغانی سرمایه غیر(قرضه بانک) می‌باشد شروع به فعالیت می‌نماید.

2- کمپنی در یک بانک حساب افتتاح می‌کند و مبلغ 40000 افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

3- یک تعمیر را به خاطر دفتر خویش به مبلغ 24000 افغانی نقداً خریداری می‌کند.

4- یک قطعه زمین به مبلغ 5000 افغانی از حساب بانکی خویش خریداری می‌نماید.

5- تجهیزات دفتر به ارزش 3400 افغانی خریداری می‌کند و پول آن از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

6- یک قسمت از قرضه بانکی را که بالغ به 4000 افغانی می‌گردد نقداً تادیه می‌گردد.

7- کمپنی در مقابل 2400 افغانی خدمات را به مشتریان خویش عرضه نموده و پول آنرا نقداً دریافت می‌نماید.

8- معاش کارمندان کمپنی به مبلغ 1800 افغانی از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

حل مثال:

Dr	پول نقد	Cr
1)	120000	40000 (2
7)	2400	24000 (3
		4000 (6

Dr	سرمایه شخصی	Cr
		90000 (1

Dr	قرضه بانک	Cr
6)	4000	30000 (1

Dr	حساب بانکی	Cr
2)	40000	5000 (4
		3400 (5
		1800 (8

Dr	تعمیر	Cr
3)	24000	

Dr	زمین	Cr
4)	5000	

Dr	تجهیزات	Cr
5)	3400	

Dr	عواید خدمات	Cr
		2400 (7

Dr	مصارف معاشات	Cr
8)	1800	

مثال دوم: معاملات ذیل را در حسابا ت (T) ثبت نمائید:

(c) ketabton.com: The Digital Library

1) آغاز یک فعالیت تجارتی توسط سرمایه شخصی به مبلغ 500000 افغانی.

Dr	پول نقد	Cr	Dr	سرمایه شخصی	Cr
1)	500000				500000 (1

2) خرید یک تعمیر به خاطر دفتر نقداً به مبلغ 200000 افغانی.

Dr	پول نقد	Cr	Dr	تعمیر	Cr
1)	500000	200000 (2	2)	200000	

3) یک حساب بانکی افتتاح نموده ومبلغ 60000 افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

Dr	پول نقد	Cr	Dr	حساب بانکی	Cr
1)	500000	200000 (2	3)	60000	
		60000 (3			

4) دوپایه ماشین به مبلغ 20000 افغانی نقدا" خریداری می گردد.

Dr	پول نقد	Cr	Dr	ماشین آلات	Cr
1)	500000	200000 (2	4)	20000	
		60000 (3			
		20000 (4			

5) اخذ قرضه از بانک به مبلغ 100000 افغانی نقداً.

Dr	پول نقد	Cr	Dr	قرضه بانکی	Cr
1)	500000	200000 (2			100000 (5
4)	100000	60000 (3			
5)	100000	20000 (4			

(c) ketabton.com: The Digital Library

6) فروشات کمپنی به نقد به مبلغ 30000 افغانی.

Dr	پول نقد		Cr
1)	500000	200000	(2
4)	100000	60000	(3
5)	100000	20000	(4
6)	30000		

Dr	عواید فروش		Cr
		30000	(6

7) مصارف مزدومعاشات به مبلغ 18000 افغانی از حساب بانکی کمپنی تادیه میگردد.

Dr	حساب بانکی		Cr
3)	60000	18000	(7

Dr	مصارف معاشات		Cr
7)	18000		

8) مصارف برق دوره بالغ به 1400 افغانی بوده که نقداً تادیه می گردد.

Dr	پول نقد		Cr
1)	500000	200000	(2
4)	100000	60000	(3
5)	100000	20000	(4
6)	30000	1400	(8

Dr	مصارف برق		Cr
8)	1400		

9) به مبلغ 1200 افغانی قرطاسیه به نقد خریداری می گردد.

Dr	پول نقد		Cr
1)	500000	200000	(2
4)	100000	60000	(3
5)	100000	20000	(4
6)	30000	1400	(8
		1200	(9

Dr	قرطاسیه		Cr
9)	1200		

10) مالک کمپنی به مبلغ 25000 افغانی اضافی را در همین فعالیت خویش سرمایه گذاری نموده و آنرا به حساب بانکی کمپنی انتقال می‌دهد.

Dr	حساب بانکی		Cr
3)	60000	18000	(7
10)	25000		

Dr	سرمایه شخصی		Cr
		500000	(1
		25000	(10

(c) ketabton.com: The Digital Library

طرزسنجش تفاوت یا باقیمانده حسابات(بیلانس نورمال حسابات)

باقیمانده حسابات که بنام بیلانس نورمال (Normal Balance) حسابات نیز یاد می‌گردد عبارت از تفاوت **میان طرف دبت و کریدت حسابات می‌باشد.** بخاطراینکه کمپنی دراخیر دوره مالی خویش نتیجه فعالیت خویش را بداند و حسابات را به دوره آینده آماده بسازد ضرورت به سنجش تفاوت یا باقیمانده (Balance) حسابات همین دوره دارد. اگر مجموع دبت نظربه مجموع کریدت بیشتر باشد بیلانس به طرف دبت، برعکس اگر مجموع کریدت حساب نظربه مجموع دبت آن بیشتر باشد بیلانس به طرف کریدت قرار می‌گیرد. ولی معمولاً طوریکه در درس گذشته یادآوری گردید بیلانس نورمال در کتگوری‌های دارایی، مصارف، برداشت و مفاد توزیع شده به طرف دبت حسابات مربوطه آن می‌باشد زیرا که معمولاً طرف دبت این کتگوری‌ها نسبت به طرف کریدت شان بیشتر است. در این کتگوری‌ها بیلانس نورمال طوری سنجش می‌گردد که ابتدا ارقام مندرجه سمت دبت باهم جمع گردیده و مجموع شان درپائین حساب تحریر می‌گردد، بعداً ارقام مندرجه سمت کریدت باهم جمع شده و مجموع در پائین حساب به طرف کریدت تحریر می‌گردد. دراخیر برای سنجش بیلانس نورمال مجموع سمت کریدت از مجموع طرف دبت تفریق می‌گردد و با قیمانده آن به نام تفاوت یا (Balance) حساب یاد می‌گردد. مثلاً درحساب پول نقد (دارایی) ذیل بیلانس دبت وجود دارد:

نقده

دبت		کریدت	
1)	10000	12000	(10
2)	13000	4000	(18
بیلانس حساب (Bal)	7000	16000	
	23000		

برعکس بیلانس نورمال در کتگوری‌های دیون، سرمایه، مفاد توزیع ناشده و عواید به سمت کریدت حسابات مربوطه شان قرار دارد، زیراکه معمولاً طرف کریدت این کتگوری‌ها نسبت به طرف دبت آن بیشتر می‌باشد. دراین کتگوری‌ها بیلانس نورمال طوری سنجش می‌گردد که ابتدا ارقام مندرجه سمت کریدت با هم جمع گردیده و مجموع آن در پائین به سمت کریدت تحریر می‌گردد. در قدم دوم ارقام مندرجه سمت دبت باهم جمع شده و مجموع آن در پائین به سمت دبت تحریر می‌گردد. در قدم سوم مجموع سمت دبت

(c) ketabton.com: The Digital Library

از مجموع سمت کریدت منفی گردیده و تفاوت آن که عبارت از بیلانس نورمال حساب است سنجش می‌گردد. روش دیگریکه بیشتر معمول است و در پروگرام CAT (Certified Accounting Technician)نیز از آن استفاده شده طوری است که هردو طرف حساب متوازن ساخته. اگر مجموع دبت حساب نظربه مجموع کریدت آن بیشتر می‌باشد، در اینصورت در قدم اول مبلغ کمبود که توسط حروف C/d که مخفف اصطلاح (Carried down) است به طرف کریدت حساب مذکور ثبت گردیده و حساب متوازن ساخته می‌شود. در قدم دوم بیلانس حساب که معادل مبلغ کمبود است و به طرف دبت حساب قرار دارد توسط حروف C/f که مخفف اصطلاح (Carried forward) می‌باشد ثبت می‌گردد. در قدم سوم، همین مبلغ (بیلانس حساب) به دوره آینده در حساب مربوطه آن منحیث موجود اول انتقال می‌گردد و به حروف b/d که مخفف اصطلاح (Brought down) می‌باشد و یا b/f که مخفف اصطلاح (Brought forward) است نشان داده می‌شود. و در صورتیکه مجموع کریدت نظربه مجموع دبت حساب بیشتر باشد عکس عملیه فوق قابل اجرا می‌باشد. مثلاً اگر حساب پول نقد گذشته در نظر گرفته شود طور ذیل متوازن ساخته شده و بیلانس آن سنجش می‌گردد:

پول نقد

دبت Dr.		کریدت Cr.	
1)	10000		12000 (10
2)	13000		4000 (18
		C/d: 7000	
	23000		16000
C/f: 7000			

باید متذکر شد که روش فوق در فصل چهارم در بخش پول نقد و حساب تطبیقی بانکی مورد استفاده قرار گرفته و مثال‌های زیادی در این مورد ارایه شده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انواع حسابات Type of Accounts

هدف یک تشبث یا کمپنی از سیستم محاسبه در مجموع و از ترتیب صورت حساب‌های مالی به صورت مشخص از یک طرف تهیه معلومات به ارتباط وضع مالی کمپنی بوده و از طرف دیگر سنجش نتیجه یک دوره می‌باشد. این دو هدف کمپنی از ترتیب صورت حساب‌های مالی چون بیلانس شیت و مفاد ضرر برآروده می‌گردد. چون این دو صورت حساب‌های مالی از ترتیب و سنجش حسابات بدست می‌آید بناً حسابات نیز به دو کتگوری عمده تقسیم می‌گردد:

(1) حسابات دایمی یا حسابات بیلانسی Permanent Accounts

حسا بات دایمی مربوط صورت حساب بیلانس شیت بوده واز همین لحاظ به نام حسابات بیلانسی نیز یاد می‌گردد. این حسابات مربوط یک دوره نبوده بلکه چندین دوره را دربر می‌گیرد و معلومات را به ارتباط ترتیب سنجش بیلانس شیت بدسترس کمپنی قرار می‌دهد. حسابات دایمی شامل کتگوری‌های دارایی، دیون و سرمایه می‌شود که بیلانس یا باقیمانده آنها در اخیر هر دوره مالی به بیلانس شیت انتقال می‌گردد. اگر کمپنی ضرورت به ترتیب بیلانس شیت نداشته باشد در این صورت بیلانس یا باقیمانده حسابات دایمی به دوره بعدی منحیث موجود اول (Opening Balance) حسابات انتقال می‌گردد. مشخصه دیگر این حسابات در این است که این حسابات چون مربوط یک دوره نمی باشد بناً بسته نگردیده ، بلکه بیلانس آن ازیک دوره به دوره دیگر انتقال می‌یآبد.

(2) حسابات موقتی Temporary Accounts

این حسابات طوریکه از نام آنها فهمیده می‌شود موقتی بوده، یعنی مربوط یک دوره مالی می‌شوند. حسابات موقتی باعث سنجش نتیجه (مفاد و یا ضرر) کمپنی دریک دوره معین می‌گردند، از این لحاظ به نام حسابات نتیجوی کمپنی نیز یاد می‌شوند. بیلانس این حسابات دراخیر دوره مالی سنجش شده و بعداً بسته می‌گردند و به حساب مفاد و ضرر انتفال داده می‌شوند. نتیجه این نوع حسابات بعداً از حساب مفاد و ضرر به حساب سرمایه انتقال می‌گردد. معلومات مزید در این مورد در دوران ثبت معاملات محاسبه ارایه می‌گردد.

مثال: ارقام ذیل از سال قبلی انتقال داده شده و در حسابات یک کمپنی در شروع ماه حمل موجود است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نقده (9000) افغانی، حساب بانکی (12000) افغانی، سرمایه شخصی (15000) افغانی و قرض بانکی (6000) افغانی. کمپنی در جریان ماه حمل معاملات ذیل را انجام داده است:

- اول حمل:- کمپنی به ارزش 200 افغانی قرطاسیه نقداً خریداری می‌کند.
- پنجم حمل:- کمپنی مواد خام را به ارزش 1400 افغانی به قرض خریداری می‌کند.
- نهم حمل:- تجهزات دفتر به ارزش 4000 افغانی ازطریق حساب بانکی کمپنی خریداری می‌گردد.
- پانزدهم حمل:- یک جریب زمین به قیمت 5000 افغانی بخاطر اعمار تعمیر خریداری می‌نماید و پول آنرا ازطریق حساب بانکی خویش می‌پردازد.
- بیستم حمل:- تولیدات کمپنی به قیمت 3000 افغانی نقداً به فروش می‌رسد.
- بیست وپنجم حمل:- مزد ومعاش کارمندان کمپنی به مبلغ 4500 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.
- بیست هشتم حمل:- بل برق ماه حمل به مبلغ 800 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.

در ثبت معاملات فوق در حسابات T با درنظرداشت موجودات اول حسابات نقاط ذیل باید درنظر گرفته شود:

- موجودات اول حسابات منحیث Opening Balance که مخفف آن OB است ثبت حسابات T می‌گردد.
- معاملات به اساس تاریخ ثبت می‌گردد، معامله دبت به طرف دبت حساب مربوطه و معامله کریدت به طرف کریدت حساب مربوطه ثبت می‌گردد.
- مجموع هر دو طرف حسابات سنجش گردد.
- بیلانس نورمال یا باقیمانده هر حساب برطبق کتگوری مربوطه آن سنجش گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثبت معاملات درحسابات T وسنجش بیلانس نورمال حسابات:

نقده

Dr		Cr	
OB: 9000		200	(1
20)	3000	4500	(25
		800	(28
(باقیمانده)	EB:6600		
	12000	5400	

حساب بانکی

Dr		Cr	
OB: 12000		4000	(9
		5000	(15
(باقیمانده)	EB: 3000		
	12000	9000	

سرمایه شخصی

Dr		Cr	
	OB: 15000		
(باقیمانده)	EB: 15000		
	0	15000	

قرض بانکی

Dr		Cr	
	OB: 6000		
(باقیمانده)	EB: 6000		
	0	6000	

قرطا سیه

Dr		Cr	
1)	200		
(باقیمانده)	EB: 200		
	200	0	

مواد خام

Dr		Cr	
5)	1400		
(باقیمانده)	EB: 1400		
	1400	0	

حساب قابل تادیه

Dr		Cr	
		1400	(5
(باقیمانده)	EB: 1400		
	0	1400	

تجهیزات دفتر

Dr		Cr	
9)	4000		
(باقیمانده)	EB: 4000		
	4000	0	

زمین

Dr		Cr	
15)	5000		
(باقیمانده)	EB: 5000		
	5000	0	

عواید فروش

Dr		Cr	
		3000	(20
	EB: 3000		(باقیمانده)
	0	3000	

مصارف مزد ومعاش

Dr		Cr	
25)	4500		
(باقیمانده)	EB: 4500		
	4500	0	

مصارف برق

Dr		Cr	
28)	800		
(باقیمانده)	EB: 800		
	800	0	

(c) ketabton.com: The Digital Library

در حسابات فوق صرف سه حساب که عبارتند از: حساب عواید فروش، مصارف برق و مصارف مزد و معاش از جمله حسابات موقتی بوده که باید بسته شده و باهم در حساب مفاد و ضرر مقایسه گردند. بعد از مقایسه عواید با مصارف در حساب مفاد و ضرر، نتیجه فعالیت کمپنی (مفاد و یاضرر) در اخیر دوره سنجش شده و به حساب سرمایه شخصی انتقال می‌گردد. باقیمانده‌ها (بیلانس) حسابات دایمی که مربوط به کتگوری‌های دارایی، سرمایه و دیون می‌باشند به ماه ثور منحیث موجودات اول حسابات مربوطه شان انتقال می‌شود. و یا اگر کمپنی بخواهد که در اخیر ماه حمل بیلانس شیت خویش را ترتیب نماید، در اینصورت باقیمانده (بیلانس) حسابات دایمی به بیلانس شیت اختتامیه دوره انتقال می‌گردد. با در نظرداشت حسابات فوق صورت حساب مفاد و ضرر کمپنی شکل ذیل را دارا می‌باشد

صورت حساب مفاد

مصارف		عواید	
مصارف	800	عواید فروش	3000
مصارف مزد و معاش	4500		
تفاوت (ضرر دوره)	2300		
	530		3000

دوران ثبت معاملات در محاسبه مالی Accounting Cycle

1. **تحلیل معامله** (Transaction Analysis):- پروسه معلومات محاسبوی ذریعه معامله اقتصادی آغاز می‌گردد و آن عبا رت از موا فقه بین فروشنده و خریدار به ارتباط تبادله یک شی، خدمت و یا یک جنس مشخص می‌باشد. و یا هر واقعه که در دفترهای محاسبوی ثبت می‌گردد عبارت از یک معامله است. معمولاً طبق قاعده محاسبه ثبت معاملات به اساس موجودیت منابع و ماخذ صورت می‌گیرد، یعنی هر معامله که در حسابات ثبت می‌شود باید توسط اسناد قابل اعتبار ثبوت گردد. اثبات معامله توسط بعضی اسناد مشخص صورت می‌گیرد که بنام اسناد اثباتیه یا اسناد ماخذ و منابع Source Documents

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد می‌شوند. مثلاً پرداخت پول از حساب بانکی ذریعه چک، فروش تولیدات ذریعه بل فروش (بیجک)، تادیه مالیه ذریعه فورمه تادیه مالیه، خرید اموال ذریعه بل خرید (بیجک) تثبیت می‌گردد. به همین ترتیب تمام معاملات دارای اسناد اثباتیه یا اسناد منابع و ماخذ می‌باشند. توسط همین اسناد مشخصه یک معامله در مورد اینکه کدام حساب را تحت تاثیر قرار می‌دهد مورد تحلیل قرار داده می‌شود. اسناد ماخذ و منابع که عنصر اساسی حمایه ثبت معاملات می‌باشند باید توسط محاسب به شکل جنسی یا الکترونیکی نگهداری گردد. مثلاً شرکت سهامی افغان که یک شرکت فرضی می‌باشد یک مقدار تولیدات خویش را بالای یک مشتری خویش به قیمت 2500 افغانی به قرض بفروش می‌رساند، شرکت بل فروش را که حاوی مشخصات فروش می‌باشد به مشتری خویش می‌دهد. این بل فروش یک سند منبع و ماخذ معامله مذکور می‌باشد که به اساس آن حساب طلبات شرکت دبت و حساب عواید فروش کریدت می‌گردد. همچنان زمانیکه مشتری پول شرکت را به حساب بانکی شرکت می‌پردازد، سند سپرده بانکی Bank Deposit یک سند منبع و ماخذ معا مله پرداخت پول توسط مشتری بوده که به اساس آن حساب بانکی شرکت دبت و حساب طلبات شرکت کریدت می‌گردد.

عمده‌ترین اسناد اثباتیه عبارتند از:

- **بیجک یابل خرید:** عبارت از سند است که خریدار در موقع خرید اشیا و اجناس آنرا بدست می‌آورد. و یا عبارت از سند است که به اساس آن معاملات تثبیت گردیده و در حسا با ت مربوطه ثبت می‌گردد.
- **یاداشت کتبی دبت**(Debit Memorandum)/**کریدت** (Credet Memorandum): در بعضی معاملات که اسناد اثباتیه وجود نداشته باشد، از طرف دفتر تر تیب می‌گردد.
- **قرار داد:** که برای انجام یک خدمت یا تولید یک جنس بین دو طرف صورت می‌گیرد.
- **اسناد تادیه، حواله:** عبارت از اسناد است که مبلغ پول را که بین دو و یا چند شخص تبادله می‌گردد نشان می‌دهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلاخره زمانیکه یک معامله صورت می‌گیرد باید قبل از ثبت آن در ژورنال به سه نقطه ذیل توجه صورت گیرد:

(1) کدام حسابات توسط معامله متاثر می‌گردد.

(2) چطور متاثر می‌گردد (افزایش یا کاهش می‌نماید).

(3) قاعده دبت و کریدت به اساس کتگوری‌های حسابات تفکیک واجراء گردد.

مثال: شرکت سهامی افغان در جریان ماه حمل 1391 معاملات تجارتی ذیل را انجام داده است:

اول حمل– شرکت به مبلغ 1000000 افغانی اسهام شرکت را نقداً به قیمت فی سهم یک افغانی به فروش می‌رساند.

تفسیر معامله:

مبالغ	دبت یا کریدت	افزایش یا کاهش	کتگوری مربوطه حسابات	حسابات شامل معامله
1000000	دبت	افزایش	دارایی Asset	پول نقدCash
1000000	کریدت	افزایش	سرمایه Equity	سرمایه شرکاء Shareholders' Equity

اول حمل – شرکت یک حساب بانکی افتتاح می‌نماید و مبلغ پنجصد هزار افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

تفسیر معامله:

مبالغ	دبت یا کریدت	افزایش یا کاهش	کتگوری مربوطه حسابات	حسابات شامل معامله
500000	دبت	افزایش	دارایی Asset	حساب بانکی Bank Account
500000	کریدت	کاهش	دارایی Asset	پول نقدCash

دوم حمل – قرطاسیه نقداً به مبلغ دوازده صد افغانی خریداری می‌گردد.

تفسیر معامله:

مبالغ	دبت یا کریدت	افزایش یا کاهش	کتگوری مربوطه حسابات	حسابات شامل معامله
1200	دبت	افزایش	دارایی Asset	قرطا سیه Stationary
1200	کریدت	کاهش	دارایی Asset	پول نقد Cash

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوم حمل – شرکت یک قرض طویل‌المدت به مبلغ یکصد هزارافغانی نقداً اخذ می‌نماید.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کتگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
پول نقدCash	دارایی Asset	افزایش	دبت	100000
قرض طویل المدت Long term Loan	دیون Liabilities	افزایش	کریدت	100000

چهارم حمل – شرکت نقداً به ارزش هشتاد هزار افغانی تجهیزات دفتر خریداری می‌نماید.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کتگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
تجهیزات Equipment	دارایی Asset	افزایش	دبت	80000
پول نقدCash	دارایی Asset	کاهش	کریدت	80000

پنجم حمل – شرکت نقداً به مبلغ سیصد افغانی را برای مصارف ترمیم می‌پردازد.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کتگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
مصارف ترمیم کمپیوتر	مصارف Expense	افزایش	دبت	300
پول نقدCash	دارایی Asset	کاهش	کریدت	300

ششم حمل – فروشات شرکت به نقد به مبلغ یک هزارو پنجصد افغانی صورت می‌گیرد.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کتگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
عواید فروش Sales Revenue	عواید Revenue	افزایش	کریدت	1500
پول نقدCash	دارایی Assets	افزایش	دبت	1500

(c) ketabton.com: The Digital Library

معامله تجارتی که بیشتر از دوحساب را تحت تاثیر قرار می‌دهد به نام معامله ترکیبی (Compound Entry) یاد می‌شود. در معامله ترکیبی امکان دارد یک دبت و بیشتر از یک کریدت و یا برعکس یک کریدت و بیشتر از یک دبت وجود داشته باشد. در معامله ترکیبی مانند سایر معاملات دبت باید مساوی به مجموع کریدت‌ها و یا کریدت مساوی به مجموع دبت‌ها باشد. مثلاً معامله هفتم حمل که دارای یک دبت و دو کریدت است:

هفتم حمل- شرکت مزد و معاش کارمندان خویش را به مبلغ 11000 افغانی می‌پردازد، 7000 افغانی به نقد و 4000 افغانی ازطریق حساب بانکی.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کتگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
مصارف معاشات Salaries Expense	مصارف Expense	افزایش	دبت	11000
پول نقد Cash	دارایی Assets	کاهش	کریدت	7000
حساب بانکی Bank Account	دارایی Assets	کاهش	کریدت	4000

هشتم حمل: عواید خدمات شرکت مجموعاً بالغ به 5000 افغانی بوده که 2500 افغانی آن نقداً و 1500 افغانی آن از طریق حساب بانکی شرکت دریافت می‌گردد و متباقی 1000 افغانی بالای مشتری قرض می‌باشد. این معامله دارای سه دبت و یک کریدت می‌باشد.

تفسیر معامله:

حسابات شامل معامله	کتگوری مربوطه حسابات	افزایش یا کاهش	دبت یا کریدت	مبالغ
پول نقد Cash	دارایی Assets	افزایش	دبت	2500
حساب بانکی Bank Account	دارایی Assets	افزایش	دبت	1500
طلبات Acc. Receivables	دارایی Assets	افزایش	دبت	1000
عواید خدمات Service Revenues	عواید Revenues	افزایش	کریدت	5000

(c) ketabton.com: The Digital Library

2. **ثبت معاملات در ژورنال** (Journalizing):- اولین مرجع ثبت معاملات در سیستم معلوماتی کمپنی بوده که معاملات بعد از تحلیل و طبقه بندی بصورت رسمی در این حساب (ژورنال) درج می‌گردد. ژورنا ل عبارت از دفتر ثبت ابتدایی بوده که در آن تمام معاملات روزمره و تاریخوار ثبت می‌گردد. معمولاً در بالای ژورنال نام کمپنی، نام خود ژورنال و تاریخ تحریر می‌گردد و به طرف راست جدول ژورنال شماره صفحه ژورنال ثبت می‌شود. تعداد صفحات ژورنال بستگی به تعداد معاملات کمپنی در یک دوره دارد، یعنی ممکن ژورنال دارای چندین صفحه باشد. همچنان ژورنال معمولاً دارای پنج ستون می‌باشد که از طرف چپ به راست پهلوی هم قرار می‌گیرند. از چپ به راست ستون اول تاریخ معامله را نشان می‌دهد، ستول دوم شامل توضیح مختصر معامله بوده که سه نقاط ذیل را بیان می‌نماید:(1) نام حساب که دراثر معامله دبت گردیده است، (2) نام حساب که دراثر معامله کریدت گردیده است، (3) یک توضیح مختصر از چگونگی وقوع معامله(جمله حسابی). ستون سوم که عبارت ازمرجع Reference می‌باشد، مربوط کود حساب (نمبر لیجر) بوده و همچنان انتقال معامله را به لیجر نشان می‌دهد و معمولاً الی انتقال معامله به لیجر، خالی می‌باشد. هر حساب دارای یک کود مشخص می‌باشد که بصورت اختیاری از طرف کمپنی تعیین می‌گردد. کود بندی حسابات (Chart of Accounts) که یک پروسه اختیاری و داخلی یک کمپنی بوده برای سهولت هرچه بیشتر سیستم محاسبه استفاده می‌گردد. کود بندی‌ها می‌تواند به اشکال مختلف و با استفاده از اعداد و علامات متفاوت صورت گیرد که مربوط به تصمیم کمپنی می‌باشد، یعنی یک سیستم ستندرد بین المللی برای آن وجود ندارد. مثلاً نمونه از کود بندی حسابات که بیشتر معمول بوده و نسبتاً ساده تر است ذیلاً ارایه می‌گردد:

برطبق این سیستم کود بندی، در ابتدا حسابات به پنج کتگوری (a) کتگوری دارایی، (b) کتگوری دیون، (c) کتگوری سرمایه، (d) کتگوری عواید و (e) کتگوری مصارف تقسیم بندی می‌گردد. و بعداً هر کتگوری به اساس یک کلاس مشخص از اعداد شماره گذاری می‌گردد و همین شماره منحیث کود حسابات استفاده می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

a) اقلام کتگوری دارایی ها از 100 الی 199 کود بندی می‌گردد، یعنی این کودبندی گنجایش 99 قلم دارای را دارد. مثلاً کودبندی اقلام مختلف دارایی می‌تواند طور ذیل صورت گیرد: نقده (100)، حساب بانکی (103)، طلبات (107) و غیره به همین ترتیب ادامه پیدا می‌کند.

b) اقلام کتگوری دیون از 200 الی 299 کود بندی می‌گردد در این کتگوری هم 99 قلم دیون یا قروض کودبندی شده میتواند. مثلاً کودبندی اقلام مختلف دیون به طور ذیل می‌تواند صورت گیرد: حساب قابل تادیه (200)، قرضه بانکی (210)، قرض طویل المدت (240) و غیره به همین ترتیب ادامه می‌یآبد.

c) اقلام کتگوری سرمایه از 300 الی 399 کود بندی می‌گردد. مثلاً کود بندی اقلام مختلف سرمایه می‌تواند به شکل ذیل صورت گیرد: سرمایه شخصی (300)، مفاد توزیع ناشده (303) و غیره.

d) اقلام کتگوری عواید از 400 الی 499 کود بندی می‌گردد. مثلاً نمونه کود بندی اقلام مختلف عواید به شکل ذیل می‌تواند باشد: عواید خدمات (400)، عواید فیس(404)، عواید فروش (411) و غیره.

e) اقلام کتگوری مصارف از 500 الی 599 کود بندی می‌گردد. مثلاً اقلام مختلف مصارف طورذیل می‌تواند کودبندی گردد: مصارف مزد و معاش(500)، مصارف برق(510)، مصارف کرایه(512) و غیره.

زمانیکه معامله از ژورنال به لیجر مربوطه حساب انتقال گردید، کود لیجر یا حساب مربوطه در ستون «مرجع» ژورنال ثبت می‌گردد. این کود ازیک طرف نمایانگر این است که معامله از ژورنال به لیجر مربوطه حساب انتقال داده شده است و از طرف دیگر آدرس انتقال معامله را مشخص می‌سازد. ستون چهارم ژورنال نشان دهنده مبلغ است که در اثر معامله دبت گردیده است. و بلاخره ستون پنجم ژورنال مبلغ را که دراثر معامله کریدت گردیده است نشان می‌دهد. ذیلاً نمونه از ژورنال عمومی با چند معامله فرضی ارایه گردیده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نام کمپنی Name of the Company.....					
ژورنال General Journal					
(1) صفحه		تاریخ (حمل 1391)			
تاریخ Date		توضیحات Description	Post مرجع Ref.	دبت Dr	کریدت Cr
حمل 1390	1	نقده Cash		2000000	
		سرمایه شخصی Owner's equity			2000000
مبلغ 2000000 افغانی توسط مالک کمپنی سرمایه گذاری گردید					
	1	حساب بانکی Bank Account		500000	
		نقده Cash			500000
حساب بانکی افتتاح نموده و نقداً به آن انتقال میدهد					
	2	قرطاسیه Stationary		1200	
		نقده Cash			1200
قرطاسیه نقداً خریداری گردید					
	3	پول نقد Cash		80000	
		قرض طویل المدت Long term Loan			80000
قرض برای شش سال اخذ گردید					
	4	تجهیزات Equipment		80000	
		نقده Cash			80000
تجهیزات برای دفتر نقداً خریده شد					
	5	مصارف ترمیم Computer repair expense		300	
		نقده Cash			300
مصارف سه پایه کمپیوتر نقداً تادیه گردید					
	6	پول نقد Cash		1500	
		عواید فروش Sales' Revenues			1500
عواید فروش نقداً بدست می‌آید					

در ژورنال فوق تمام معاملات که درجریان ماه حمل سال 1391 در یک کمپنی صورت گرفته تاریخوار ثبت گردیده است. تعداد صفحات ژورنال مربوط به تعداد معاملات دریک دوره می‌باشد، که به ترتیب شماره گذاری می‌گردد. مثلاً ژورنال فوق صرف دارای یک صفحه می‌باشد که شماره صفحه آن بالای جدول ژورنال به طرف راست تحریر گردیده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

3. **انتقال معاملات** (Posting):- انتقال معاملات عبارت از پروسه است که در آن تمام معاملات از ژورنال به لیجرهای مربوطه (دفتر مشخص هر حساب) انتقال می‌یابد. مثلاً ذریعه مرحله انتقال تمام معاملات که مربوط حساب نقده است به ترتیب تاریخ به لیجر نقده انتقال می‌یآبد، معامله دبت به ستون دبت لیجر نقده و معامله کریدت به ستون کریدت لیجرنقده انتقال می‌گردد و به همین ترتیب تمام معاملات به لیجرهای مربوطه آن انتقال داده می‌شود. لیجر مانند ژورنال دارای پنج ستون بوده لیکن در بسیاری موارد خصوصاً در صورت استفاده از کمپیوتر یک ستون اضافی تحت نام بیلانس جاری (Current Balance) که متشکل از دو ستون فرعی دبت و کریدت می‌باشد، به آن علاوه می‌گردد و مجموع ستون‌های لیجر را به هفت ستون افزایش می‌دهد. از چپ به راست ستون اول تاریخ وقوع معامله را نشان می‌دهد که با تاریخ ژورنال همین معامله؛ مطابقت دارد یعنی همان تاریخ ژورنال معامله درحقیقت به ستون تاریخ لیجر انتقال می‌یآبد. ستون دوم لیجر نمایانگر توضیحات به ارتباط معامله مربوطه بوده که معمولاً خالی می‌باشد، استثناً در بعضی موارد مثلاً کلمه «موجود اول» یا (Opening Balance) مبلغ که ازدوره قبلی انتقال یافته است، و یا باقیمانده حساب (Ending Balance) مبلغ که در اخیر دوره حسابی منحیث موجود اخیر باقی می‌ماند، در این ستون تحریر می‌گردد. همچنان زمانیکه به ارتباط معاملات مشخص تعدیلات یا تصفیه صورت بگیرد نیز درستون توضیحات (Description) لیجر تحریر می‌گردد. ستون سوم تحت نام مرجع(Post Reference) بوده که در آن شماره صفحه ژورنال (آن صفحه ژورنال که معامله ازآن انتقال گردیده است) ثبت می‌گردد. مثلاً درستون «مرجع» تمام لیجرهای ذیل شماره یک ثبت می‌گردد، زیراکه تمام معاملات صرف ازیک صفحه ژورنال انتقال گردیده است.

مثال: ذیلاً معاملات را که درجریان ماه حمل 1391 فوقاً در ژورنال ثبت گردیده است به لیجرهای مربوطه آن انتقال می‌دهیم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name نام حساب (نقده)	Ledger	Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391 - 1		1	200000		200000	
1		1		50000	150000	
2		1		1200	148800	
3		1	80000		228800	
4		1		8800	220000	
5		1		300	219700	
6		1	1500			
	Balance باقیماند				**221200**	

Account name نام حساب (سرمایه شخصی)	Ledger	Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391 1		1		200000		200000
						200000
	Balance باقیمانده					**200000**

Account name نام حساب (حساب بانکی)	Ledger	Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391 1		1	50000		50000	
					50000	
	Balance باقیمانده				**50000**	

Account name نام حساب (قرطاسیه)	Ledger	Account No:			Current Balance	
Date تاریخ	Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391 2		1	1200		1200	
					1200	
	Balance باقیمانده				**1200**	

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name نام حساب (قرض طویل المدت)		Ledger	Account No:			Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391	3		1		80000		80000
							80000
		Balance باقیمانده					80000

Account name نام حساب (تجهیزات)		Ledger	Account No:			Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391	4		1	8800		8800	
						8800	
		Balance باقیمانده				8800	

Account name نام حساب (مصارف ترمیم)		Ledger	Account No:			Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391	5		1	300		300	
						300	
		Balance باقیمانده				300	

Account name نام حساب (عواید فروش)		Ledger	Account No:			Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R مرجع	Dr	Cr	Dr	Cr
حمل 1391	6		1		1500		1500
							1500
		Balance باقیمانده					1500

در عمل در پروسه تدریس به جای لیجر ازحسابا ت T (T-Accounts) استفاده می‌گردد، در حل تمرینات همین فصل نیز ازحسابات T استفاده صورت می‌گیرد.

4. **بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده** (Unadjusted Trial Balance):- بیلانس آزمایشی عبارت از لست مکمل حسابات یک دوره که در لیجرهای مربوطه ثبت گردیده است می‌باشد. ترتیب بیلانس آزمایشی یک پروسه داخلی و اختیاری بخش

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالی کمپنی بوده که بخاطر اطمینان از ثبت درست و دقیق معاملات صورت می‌گیرد. بیلانس آزمایشی دارای سه ستون 1) نام حسابات، 2)بیلانس‌های دبت 3) بیلانس‌های کریدت، می‌باشد. در بیلانس آزمایشی «موجود اخیر (Balance)» هر حساب که در اخیر دوره سنجش شده طوری ثبت می‌گردد که موجود اخیر دبتی در ستون «بیلانس‌های دبت» و موجود اخیر کریدتی در ستون «بیلانس‌های کریدت» آن انتقال داده می‌شود. درصورتیکه در ثبت معاملات در ژورنال و یا انتقال آن از ژورنال به لیجر کدام اشتباه وجود نداشته باشد مجموع هر دو ستون، ستون بیلانس دبت و ستون بیلانس کریدت بیلانس آزمایشی با هم مساوی می‌باشد. برعکس اگر در ثبت معاملات در ژورنال ویا انتقال آن از ژورنال به لیجر اشتباه شده باشد، مجموع هردو ستون متذکره باهم مساوی نمی‌باشد. در ذیل معاملات مثال فوق که درلیجرهای مربوطه ثبت گردیده است و همچنان باقیمانده (Balance) آنها درسطر اخیر لیجرها سنجش گردیده است در بیلانس آزمایشی مورد آزمایش قرار گرفته است:

نام کمپنی			
بیلانس آزمایشی Trail Balance			
حمل 1391			
شماره	نام حسابات	بیلانس دبت	بیلانس کریدت
1	نقده	221200	
2	حساب با نکی	50000	
3	قرطا سیه	1200	
4	تجهیزات	8800	
5	قرض طویل المد ت		80000
6	سرمایه شخصی		200000
7	مصارف ترمیم	300	
8	عواید فروش		1500
	مجموع	281500	281500

(c) ketabton.com: The Digital Library

در بیلانس آزمایشی فوق دیده می‌شود که مجموع هردو ستون (ستون بیلانس دبت و ستون بیلانس کریدت) باهم مساوی می‌باشد. این بدین معنی است که اشتباهات که تصحیح آنها مربوط بیلانس آزمایشی می‌باشد در ثبت معاملات فوق رخ نداده است، بناً پروسه ثبت و انتقال معاملات درست می‌باشد.

5. **معاملات تعدیلی**(Adjusting Entries):- عبارت از پروسه است که ذریعه آن حسابات مصارف و عواید و حسابات دارایی و دیون مربوط به آن از نگاه زمان متناسب می‌گردد. نتیجه دقیق یک کمپنی در یک دوره مربوط به سنجش دقیق و مفصل عواید و مصارف هما ن دوره می‌باشد، که معاملات تعد یلی یک وسیله برای برآورده شدن این هد ف شناخته می‌شود. بحث مفصل در این مورد در فصل سوم همین کتاب صورت گرفته است.

6. **بیلانس آزمایشی تعدیل شده**(Adjusted Trail Balance): - پروسه بعد از معاملات تعدیلی بوده که در آن موجود اخیر (Balance) تمام حسابات به شمول حسابات که توسط معاملات تعدیلی تعدیل و تصفیه گردیده و یا حسابات جدید که در اثر پروسه تعدیل به میآن آمده است ثبت می‌گردد. صورت حساب‌های مالی (حساب مفاد و ضرر و بیلانس شیت) معمولاً با استفاده از ارقا م همین بیلانس آزمایشی ترتیب می‌گردد. بیلانس آزمایشی تعدیل شده مانند بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده دارای سه ستون اصلی: (1) ستون که درآن نام حسابات درج می‌گردد، (2) ستون بیلانس‌های دبت و (3) ستون بیلانس‌های کریدت.

ترتیب بیلانس آزمایشی تعدیل شده مشابه به ترتیب بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده بوده، صرف در بیلانس آزمایشی تعدیل شده، تمام حسابات تصفیه گردیده و آماده انتقال به صورت حسابهای مالی می‌باشند.

7. **معاملات بستن حسابات** Closing Entries

بعد از اینکه بیلانس آزمایشی تعدیل شده ترتیب گردیده حسابات دایمی و حسابات موقتی از هم تفکیک میشوند. بیلانس نورمال یا باقیمانده حسابات دایمی به بیلانس شیت اخیر دوره ویا منحیث موجود اول همین حسابات در دوره آینده انتقال می‌گردد. حسابات موقتی یا نتیجوی ذریعه پروسه بستن حساب بسته شده و به مفاد و ضرر انتقال داده می‌شوند. کتگوری مصارف معمولاً به طرف کریدت و کتگوری عواید به طرف دبت بسته می‌شود. یا به عبارت دیگربه هرطرف که بیلانس نورمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

حسابات موقتی قراردارد به جانب مقابل آن معامله بستن حسابات صورت می‌گیرد. مثلاً در مثال گذشته صرف دو حساب نتیجوی یا موقتی وجود دارد که عبارت از مصارف ترمیم و عواید فروش می‌باشد که قرار ذیل بسته می‌گردد:

عواید فروش

Dr		C
	1500 (6	
Closing: 1500	Bal: 1500	

مصارف ترمیم

Dr		Cr
5) 300		
Bal: 300		Closing: 300

بعد از پروسه بستن، معامله Closing به حساب مفاد و ضرر انتقال داده می‌شود که توسط آن نتیجه کمپنی (مفاد و یا ضرر) سنجش می‌گردد.

8. **ترتیب حساب مفاد و ضرر** (Income Statement): یک راپور یا صورت حساب مالی بوده که نشان دهنده نتیجه یک کمپنی در یک دوره معین می‌باشد. در این صورت حساب عواید مجموعی با مصارف مجموعی یکد وره مقایسه شده و باعث سنجش نتیجه دوره می‌گردد. شکل حسابی حساب مفاد وضرر برای معاملات مثال قبلی قرارذیل ترتیب گردیده است:

حساب مفاد و ضرر

مصارف			عواید
مصارف ترمیم	300	1500	عواید فروش
		(1200)	Balance باقیمانده
	300	1500	

شکل فوق مفاد و ضرر، یک شکل ساده بوده که در آن به طرف راست عواید کمپنی و به طرف چپ مصارف کمپنی ثبت می‌گردد. در مثال گذشته چون یک قلم عواید (عواید فروش) و یک قلم مصارف(مصارف ترمیم) وجود داشت، بناً این هردو با هم مقایسه شده و تفاوت آن که به طرف عواید است عبارت از مفاد دوره کمپنی می‌باشد. ناگفته نباید

(c) ketabton.com: The Digital Library

گذاشت که با قیمانده (Balance) حساب مفاد و ضرر به آن طرف حساب درج می‌گردد که نظر به طرف دیگرآن رقم زیادتر را داشته باشد. بدین معنی که اگر عواید نظر به مصارف بیشتر باشد، باقیمانده (Balance) حساب به طرف عواید (راست) می‌باشد و به معنی مفاد دوره است، برعکس اگر مصارف نسبت به عواید بیشتر باشد در این صورت باقیمانده (Balance) حساب به طرف مصارف (چپ) حساب بوده و به معنی ضرر دوره می‌باشد. در حساب مفاد و ضرر فوق باقیمانده (بیلانس) به طرف عواید سنجش شده است، یعنی عواید نظربه مصارف بیشتر می‌باشد، فلهذا باقیماند به معنی مفاد است. باقیمانده یا بیلانس حساب مفاد و ضرر به حساب سرمایه شخصی کمپنی انتقال می‌گردد، طوریکه مفاد به طرف کریدت و ضرر به طرف دبت حساب سرمایه شخصی. نا گفته نباید گذاشت که مفاد و یاضرر در شرکت‌های سهامی به حساب مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد) که یک قلم سرمایوی است انتقال می‌یآبد. بیلانس حساب مفاد وضرر فوق به طرف عواید بوده که بالغ به 1200 افغانی می‌باشد و به معنی مفاد است، لذا به طرف کریدت سرمایه شخصی انتقال داده شده و باعث افزایش سرمایه کمپنی می‌گردد. حساب T سرمایه شخصی شکل ذیل را بعد از ثبت مفاد به خود می‌گیرد:

سرمایه شخصی		Cr
	OB: 200000	
	1200	مفاد دوره:
	EB: 201200	(باقیمانده)
0	201200	

9. ترتیب بیلانس شیت (Balance Sheet):- بیلانس شیت عبارت از راپور یا صورت حسا ب مالی است که وضع مالی کمپنی را در یک دوره نشان می‌دهد. بیلانس نورمال یا باقیمانده تمام حسابات دایمی به این صورت حساب انتقال داده می‌شود. حسابات دایمی که به نام حسابات بیلانسی نیز یاد می‌گردد عبارتند از دارایی‌ها،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیون (قروض) و سرمایه. در صورت صحت بودن بیلانس شیت مجموع دارایی ها باید مساوی به مجموع دیون و سرمایه باشد. در مثال گذشته بیلانس نورمال حسابات دایمی طورذیل باعث ترتیب بیلانس شیت می‌شوند:

نام کمپنی (شرکت سهامی افغان)

بیلانس شیت

تاریخ .....

2. دیون (قروض)			**1. دارایی ها**
قروض جاری:	0		: دارایی جاری
		221200	نقده
قروض طویل المدت	80000	50000	حساب بانکی
		1200	قرطاسیه
3. سرمایه شخصی	201200		: دارایی ثابت
		8800	تجهیزات
مجموع قروض و سرمایه:	281200	281200	**:مجموع دارایی ها**

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمرینات فصل دوم:

سوال اول: سایکل یا دوران محاسبوی شامل کدام بخش‌ها می‌باشد به ترتیب نام ببرید.

سوال دوم: در یک کمپنی در جریان ماه حمل سال1391معاملات ذیل صورت گرفته است:

1. مالک کمپنی در اول حمل مبلغ 200000 افغانی را نقداً سرما یه گذاری می‌نماید.
2. مبلغ 30000 افغانی را از بانک ملی به مدت دو سال نقداً قرضه می‌گیرد.
3. یک تعمیر که دارای 15 اطاق است به مبلغ 80000 افغانی نقداً خریداری می‌کند.
4. در بانک ملی یک حساب افتتاح می‌نماید و مبلغ 40000 افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.
5. به مبلغ 5000 افغانی مواد خام خریداری می‌کند و پول آنرا از طریق حساب بانکی خویش تادیه می‌کند.
6. به مبلغ 900 افغانی قرطاسیه به نقد خریداری می‌کند.
7. دو پایه ما شین به مبلغ 14000 افغانی تهیه می‌نماید.
8. مبلغ 20000 افغانی را از پشتنی تجارتی با نک نقداً برای یکسال قرضه می‌گیرد.
9. به مبلغ 12000 افغانی تجهیزات دفتر خریداری می‌نماید.
10. مالک کمپنی به مبلغ 2000 افغانی را جهت مصارف شخصی خویش از حساب بانکی کمپنی برداشت می‌کند.
11. مزد ومعاشات کارمندان کمپنی به مبلغ 3200 افغانی از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.
12. مصارف برق، انترنت و تیلفون ماه حمل باالترتیب به مبلغ 1000 افغانی، 400 افغانی و 600 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.
13. عواید فروش کمپنی به مبلغ 4000 افغانی نقداً و 3200 افغانی ازطریق حساب بانکی به دست می‌آید.

معاملات فوق را درج ژورنال نموده و سپس به لیجرهای مربوطه آن (حسابات T) انتقال داده و بیلانس آزمایشی قبل از تعدیل را ترتیب نمائید. همچنان نتیجه کمپنی را سنجش نموده و بیلانس شیت اختتامیه ماه حمل را ترتیب نمائید.

سوال سوم: قا عده دبت وکریدت را در کتگوریهای مختلف حسابات توضیح نمایید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال چهارم: بیلانس نورمال حسابات داراییها، سرمایه، دیون، عواید و مصارف به کدام طرف حسابات مربوطه شان قرار دارد، دبت یا کریدت.

سوال پنجم: موجودات اول حسابات در یک کمپنی در ماه حمل قرار ذیل داده شده است:

نقد(20000) افغانی، حساب بانکی (12000) افغانی، قرطاسیه (500) افغانی، تجهیزات (7000) افغانی، ماشین آلات (10000) افغانی، زمین (7000) افغانی، قرض بانکی (6500) افغانی، قرض طویل المدت(18000) افغانی وسرمایه شخصی (32000) افغانی.

در جریان ماه حمل معاملات ذیل در کمپنی صورت گرفته است:

1. خرید یک پایه ما شین به نقد به مبلغ 2000 افغانی.
2. فروش یک قطعه زمین به مبلغ 3000 افغانی ، 2000 افغانی به نقد و 1000 افغانی به حساب بانکی کمپنی.
3. تادیه 2500 افغانی قرضه بانکی به نقد.
4. انتقال پول نقد به حسا ب بانکی کمپنی به مبلغ 6000 افغانی.
5. فروش تولیدات کمپنی به نقد به مبلغ 13400 افغانی.
6. تادیه معا شات کمپنی جمعاً به مبلغ 8000 افغانی، 3000 افغانی به نقد و 5000 افغانی از طریق حسا ب بانکی.
7. پرداخت کرایه ماه حمل به تعمیر گدام به مبلغ 380 افغانی نقداً.

الف) معاملات فوق را با درنظرگرفتن موجودات اول حسابات در T- Accounts درج نموده و تفاوت (Balance) حسابات را سنجش کنید.

ب) بیلانس آزمایشی قبل از تعدیل (اصلاح) را ترتیب نمائید.

سوال ششم: حساب را تعریف نموده و انواع آنرا توضیح نمایید. همچنان مشخصات عمده حسابات تی (T) را بیان کنید.

سوال هفتم: ارقام ذیل را درنظر گرفته بیلانس آزمایشی را ترتیب نمائید:

پول نقد (40000) افغانی، طلبات(10000) افغانی، حساب بانکی(5000) افغانی، تجهیزات دفتر(8000)افغانی، ماشین آلات(12000) افغانی، زمین(15000) افغانی، مصارف برق (500)افغانی، مصارف کرایه(800) افغانی، مصارف انترنت (400) افغانی. مصارف مزد و معاش (1300) افغانی، قرضه بانک (9000) افغانی، دیون طویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

المدت(12000)افغانی، حساب قابل تادیه (11000) افغانی، سرمایه شخصی (50000) افغانی، عواید خدمات (6000) افغانی، عواید فروش(5000)افغانی.

سوال هشتم: اگرطرف کریدت سرمایه شخصی بالغ به 18000 افغانی، و بیلانس (باقیمانده) آن 12000 افغانی باشد، طرف دبت آن چند خواهد بود سنجش کنید.

سوال نهم: موجودات اول یا Opening Balance (OB)حسابات در یک کمپنی دریک دوره قرار ذیل داده شده است، بادر نظرداشت آن معاملات ماه جوزا سال 1391 را درج حسابات (T) نمائید.

پول نقد (25000) افغانی، حساب بانکی(20000) افغانی، تعمیر(40000)افغانی، ماشین آلات(10000) افغانی، سرمایه شخصی (55000) افغانی، قروض طویل‌المدت(20000) افغانی، حساب قابل تادیه (5000)افغانی، قرض احمد(4000) افغانی، قرض بانک (11000) افغانی.

معاملات ماه جوزا سال 1391:

1- کمپنی به مبلغ 3000 افغانی را نقداً به حساب بانکی خویش انتقال می‌دهد.
2- قرض احمد به مبلغ 2600 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.
3- مالک کمپنی به مبلغ 2000 افغانی را به خاطر مصارف شخصی خویش نقداً برداشت می‌نماید.
4- یک موتر به مبلغ 10000 افغانی خریداری می‌گردد، 7000 افغانی آن نقداً تادیه شده و متباقی از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌شود.
5- کمپنی برای مشتری خویش خدمت به ارزش 12000 افغانی را انجام داده که پول آنرا تا فعلاً دریافت ننموده است.
6- کمپنی یک قسمت از قرض بانک را که بالغ به 5000 افغانی می‌شود از حساب بانکی خویش می‌پردازد.
7- کمپنی به مبلغ 11000 افغانی مواد خام خریداری می‌نماید، مبلغ 5000 افغانی را از حساب بانکی خویش و متباقی را نقداً می‌پردازد.
8- مالک کمپنی به مبلغ 8000 افغانی را نقداً سرمایه گذاری می‌نماید.
9- به ارزش 2000 افغانی قرطاسیه نقداً خریداری می‌گردد.
10- مزد ومعاش کارمندان کمپنی به مبلغ 12000 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.
11- بل برق ماه جوزا که بالغ به 1000 افغانی می‌باشد نقداً تادیه می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

12- مصارف انترنت و تیلفون که باالترتیب بالغ به 400 افغانی و 320 افغانی می‌شود از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

سوال دهم: معاملات ذیل را تفسیر و تحلیل نمائید:

1- یک سرمایه گذار با سرمایه شخصی خویش به مبلغ 80000 افغانی نقداً سرمایه گذاری می‌نماید.

2- یک پایه ماشین به مبلغ 10000 افغانی نقداً خریداری می‌نماید.

3- یک حساب بانکی افتتاح نموده و مبلغ 28000 افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

4- از بانک به مبلغ 12000 افغانی قرضه نقداً اخذ می‌نماید.

5- مصارف معاشات کارمندان به مبلغ 9000 افغانی تادیه می‌گردد، 6000 افغانی به نقد و 3000 افغانی از حساب بانکی.

6- عواید فروش به مبلغ 11000 افغانی از طریق حساب بانکی کمپنی به دست می‌آید.

7- قرض بانک به مبلغ 3000 افغانی از حساب بانکی شرکت تادیه می‌گردد.

8- قرطاسیه به مبلغ 1000 افغانی نقداً خریداری می‌گردد.

9- به مبلغ 2200 افغانی را مالک کمپنی برای مصارف شخصی خویش از حساب بانکی کمپنی برداشت می‌نماید.

سوال یازدهم: اگر طرف دبت حساب پول نقد بالغ به 4500 افغانی و بیلانس (باقیمانده) آن 1100افغانی باشد کریدت حساب مذکور را سنجش کنید.

سوال دوازده هم: معلومات ذیل را در یک کمپنی دریک دوره در نظر گرفته صورت حساب مفاد و ضرر وبه اساس آن بیلانس شیت اختتامیه همین دوره کمپنی را سنجش و ترتیب نمائید.

سرمایه شخصی (30000) افغانی، قرض بانک (15000) افغانی، حساب قابل تادیه (6000) افغانی، پول نقد(10000) افغانی، طلبات (2000) افغانی، حساب بانکی (17750) افغانی، قرطاسیه (1200) افغانی، موتر(3800) افغانی، ماشین آلات(9000) افغانی، تجهیزات دفتر(4000) افغانی، زمین (6000) افغانی، عواید خدمات(3200) افغانی، عواید فروش(5000) افغانی، مصارف معاشات(3000) افغانی مصارف برق(1100) افغانی، مصارف انترنت(900) افغانی، مصارف کرایه(450) افغانی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال سیزدهم: بیلانس ها ی نورمال یا باقیمانده حسابات ذیل به کدام سمت حساب (دبت یا کریدت) وجود دارند:

a- حسابات قابل تادیه Accounts Payable

b- طلباتAccounts Receivable

c- پول نقد Cash

d- سرمایه Equity

e- مفاد توزیع شده Dividend

f- تجهیزات Equipment

g- عواید فیس Fee Revenues

h- مصارف کرایه Rent Expense

i- مصارف معاشات Salaries Expense

j- مواد خام Raw Materials

سوال چهاردهم:

الف- در اول حمل سال 1391 حساب «سرمایه شخصی» بیلانس کریدت به مبلغ 75000 افغانی را نشان می‌دهد. در اخیر ماه حمل مفاد که از طریق فعالیت کمپنی به دست آمده بالغ به 9000 افغانی می‌باشد، بیلانس اخیر(موجود اخیر) سرمایه شخصی را دریابید.

ب – اگر پرداختهای پول نقد در یک کمپنی در جریان یک دوره مجموعاً بالغ به 295000 افغانی، و پول را که درجریان همین دوره دریافت نموده مجموعاً بالغ به 312800 افغانی باشد. در صورتیکه بیلانس «باقیمانده» پول نقد در اخیردوره بالغ به 26300 افغانی باشد، موجود اول (Opening Balance) حساب چند خواهد بود.

ج- دریک فابریکه تولید منسوجات، موجود اول (Opening Balance) حساب طلبات دریک دوره بالغ به 18500 افغانی می‌باشد، و درجریان همین دوره به مبلغ 21000 افغانی طلبات آن از مشتریان جمع آوری می‌گردد. اگر بیلانس اخیر (Ending Balance) دوره حساب طلبات فابریکه مذکور بالغ به 27500 افغانی باشد، فروشات منسوجات فابریکه را که در جریان همین دوره به قرض صورت گرفته است؛ دریافت نمائید.

سوال پانزده هم:- تفاوت میان بیلانس آزمایشی تعدیل شده وبیلانس آزمایشی تعدیل ناشده را بیان نمائید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال شانزده هم:- اگر موجود اول (OB) حساب طلبات یک کمپنی در یک دوره بالغ به 4600 افغانی، فروشات کمپنی به قرض بالغ به 3400 افغانی، دریافت طلبات کمپنی درهمین دوره بالغ به 2500 افغانی باشد، موجود اخیر یا بیلانس (Bal) حساب طلبات کمپنی مذکور دراخیر دوره را سنجش کنید.

سوال هفده هم:- اگر 40 فیصد سرمایه مجموعی یک کمپنی را سرمایه غیر (دیون) تشکیل داده باشد، دارایی جاری (سیار) این کمپنی 30000 افغانی، و دارایی ثابت آن 50000 افغانی باشد. مبلغ سرمایه غیر و سرمایه شخصی کمپنی مذکور را با استفاده از مساوات اساسی محاسبه سنجش کنید.

سوال هژده هم:- دبت و کریدت حسابات را که دراثر معاملات ذیل به وجود می‌آید تشخیص نمائید:

الف- کمپنی قرض بانکی خویش را نقداً می‌پردازد.

ب- مالک کمپنی از حساب بانکی کمپنی خویش پول برداشت می‌نماید.

ج- مالک کمپنی نقداً سرمایه گذاری مجدد می‌نماید.

ح- فرسایش ماشین در اخیر ماه سنجش می‌گردد و به صورت غیر مستقیم ثبت می‌شود.

د- تجهیزات دفتر به نقد وبه قرض خریداری می‌گردد.

ی- فروشات کمپنی به قرض صورت می‌گیرد.

سوال نزده هم:- اگر موجود اول (OB) حساب سرمایه شخصی یک کمپنی در یک دوره مالی بالغ به 80000 افغانی باشد، برداشت مالک کمپنی درهمین دوره بالغ به 5000 افغانی، مفاد کمپنی در اخیر دوره بالغ به 15000 افغانی، و سرمایه گذاری مجدد مالک کمپنی بالغ به 10000 افغانی باشد. موجود اخیریا باقیمانده (Bal) حساب سرمایه شخصی کمپنی متذکره را دریافت نمائید.

سوال بیستم:- با استفاده از اصطلاحات b/d ، b/f ، c/d و c/f حسابات (T) ذیل را متوازن ساخته و مبلغ که باید به دوره آینده انتقال یابد دریافت نمائید:

الف- b/f پول نقد درشروع دوره 12000 افغانی، دریافت پول نقد در همین دوره مجموعاً بالغ به 8000 افغانی، پرداخت‌های پول نقد 4000 افغانی می‌باشد.

ب- b/f قرض بانکی یک کمپنی در یک دوره بالغ به 8000 افغانی، تادیه قرض درهمین دوره به مبلغ 3400 افغانی می‌باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل سوم

معاملات تصفیوی یا تعدیلی Adjusting Entries

بخاطر اینکه عواید در زمان به ثبت برسند که بدست آمده اند و همچنان مصارف در زمانی محاسبه گردند که واقع شده باشند، همچنان از جانب دیگر به خاطر اینکه از یکطرف در حصه عواید اطمینان حاصل گردد و از طرف دیگر پرنسیپ‌های توازن تطبیق شده بتواند ضرورت به تعدیل بعضی حسابات در اخیر دوره می‌باشد..

اجرای معاملات تعدیلی راپور و ثبت درست و مناسب دارایی‌ها، دیون، سرمایه شخصی را در بیلانس شیت در زمان معین، و همچنان تشخیص مناسب مفاد یا ضرر را در حساب مفاد و ضرر ممکن می‌سازد. با وجودیکه بیلانس آزمایشی که اولین مرحله به مقابل قرار دادن ارقام محاسبوی است، ممکن دارای ارقام مکمل نباشد. طور مثال در معاملات ذیل:

1- بعضی از معاملات روزانه ثبت ژورنال نمی‌گردد، بخاطریکه درست نیست. مثلاً مصرف وسایل و یا تحصیل مزد و معاش توسط مامورین.

2- بعضی از مصارف در یک دوره مالی در ژورنال به ثبت نمی‌رسند، بخاطریکه این مصارف در اثر استفاده عوامل تولید ویا با گذشت زمان بوجود می‌آیند نه در نتیجه یک روز. مثال این نوع مصارف فرسایش تعمیرات و تجهیزات، کرایه و بیمه است.

3- بعضی معاملات از طرف کمپنی ممکن به قرض صورت گیرد، مثلاً عواید فروشات و یا خدمات که تا دوره آینده تحصیل نمی‌گردد.

از معاملات تعدیلی در زمان ساختن حسابات مالی تصدی استفاده بعمل می‌آید. نقطه قابل تذکر اینست که هر معامله باید تحلیل گردد و دیده شود که برای ساختن حسابات مالی آماده است، یعنی مکمل و تصفیه شده است یا خیر؟ این تحلیل ایجاب می‌کند که سیستم عملیاتی و رابطه بینی میان حسابات بطور کامل فهمیده شود. انجام دادن معاملات تعدیلی اکثراً یک وظیفه پیچیده و مغلق است که ایجاب مهارت خاص را می‌نماید. بناً مطلوب خواهد بود که تصدی یک پروگرام منظم و حمایوی پالیسی بیمه، توافقات کرایه و دیگر تعهدات قرار دادی داشته باشد.

اقسام معاملات تعدیلی یا تصفیوی Type of Adjusting Entries

معاملات تعدیلی بدو گروپ تقسیم می‌گردد.

1. پیش پرداخت‌ها Deferrals (prepayments)

(c) ketabton.com: The Digital Library

2. معاملات تحقق یافته (Accruals)

پیش پرداخت‌ها به کلاس‌های فرعی ذیل تقسیم می‌گردد:

a. **مصارف پیش پرداخت شده** Deferred (Prepaid) Expenses: عبارت از اقلام است که در ابتدا به حیث دارایی ثبت می‌گردد و بعداً به گذشت زمان در اثر فعالیت نورمال کمپنی به مصرف تبدیل می‌گردد. و یا عبارت از مصارف است که نقداً پرداخت شده و قبل از اینکه به مصرف برسد یا استفاده شوند منحیث دارایی ثبت می‌گردد. مانند: کرایه پیش پرداخت شده، بیمه پیشکی، لوازم، قیمت تهیه ماشین و تجهیزات و غیره. این اقلام در اخیر دوره ضرورت به معامله تعدیلی یا تصفیوی دارند.

b. **عواید تحصیل ناشده (عواید معوق، عواید به تعویق افتیده)** Deferred (Unearned) Revenues: عبارت از اقلام است که در ابتدا به حیث دیون یا قروض ثبت می‌گردد، بعداً با گذشت زمان در اثر فعالیت نورمال کمپنی به عواید تبدیل می‌شوند. عبارت از عواید است که نقداً به دست آمده، اما قبل از اینکه تحصیل گردد (مربوط کمپنی گردد) به حیث دیون یا قروض ثبت می‌گردد. مانند: دریافت پول برای خدمت در آینده، دریافت پیشکی پول توسط مطبعه برای حق الاشتراک در مجلات و غیره.

2- تحقق یافته‌ها به کلاس‌های فرعی ذیل تقسیم می‌گردد:

a. **مصارف تحقق یافته** Accrued Expenses: عبارت از مصارف است که صورت گرفته (به وجود آمده است) لیکن تا هنوز نقداً از طرف کمپنی تادیه نگردیده است. مانند مزد و معاشات کارگران که کمپنی آنرا نقداً تادیه نکرده است و یا مالیات که باید تادیه می‌شد نقداً از طرف کمپنی پرداخت نگردیده است. این نوع مصارف در حقیقت قروض کمپنی را نشان می‌دهد که در کوتاه مدت قابل تادیه می‌باشد.

b. **عواید تحقق یافته** Accrued Revenues: عبارت از عواید است که تحصیل شده (مربوط کمپنی می‌باشد) ولی تا هنوز نقداً به دست نیامده است. مثلاً کمپنی خدمت را انجام می‌دهد ولی پول آنرا در دوره کنونی دریافت نمی‌نماید و یا زمانیکه فروشات کمپنی به قرض صورت گیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

این نوع عواید در حقیقت جز از دارایی کمپنی شمرده می‌شود که در زمان کوتاه آنرا به شکل نقد بدست خواهد آورد.

مثال‌های مشخص و توضیحات در باره هر کلاس معاملات تعدیلی به اساس بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده ذیل که حاوی معاملات یک ماهه است استوار می‌باشد.

بیلانس تعدیل ناشده

شرکت برا دران 31 حمل 1391

No	Accounts	Debt Balance	Credit Balance
1	نقده	147340	
2	طلبات	11900	
3	پیش پرداخت کرایه	6000	
4	حساب بانکی شرکت	42000	
5	پیش پرداخت بیمه	12000	
6	لوازم یا وسایل اشتهاراتی	25000	
7	موتر	10000	
8	تجهیزات	9000	
9	تعمیر	140000	
10	زمین	25000	
11	دیون قابل پرداخت		400
12	عواید تحصیل نا شده		13000
13	مزد و معاش قابل پرداخت		10000
14	قرضه بانکی		12000
15	قرضه کوتاه مدت دارای سند		2000
16	قروض طویل المدت		20000
17	سرمایه شرکت		180000
18	مفاد توزیع نا شده		13500
19	عواید کمیشن		58000
20	مفاد توزیع شده	10000	
21	مصارف برق	2500	
22	مصارف مزد و معاش	10000	
23	مصارف اشتهارات	2000	
24	مصارف ربح	160	
	مجموع	326900	326900

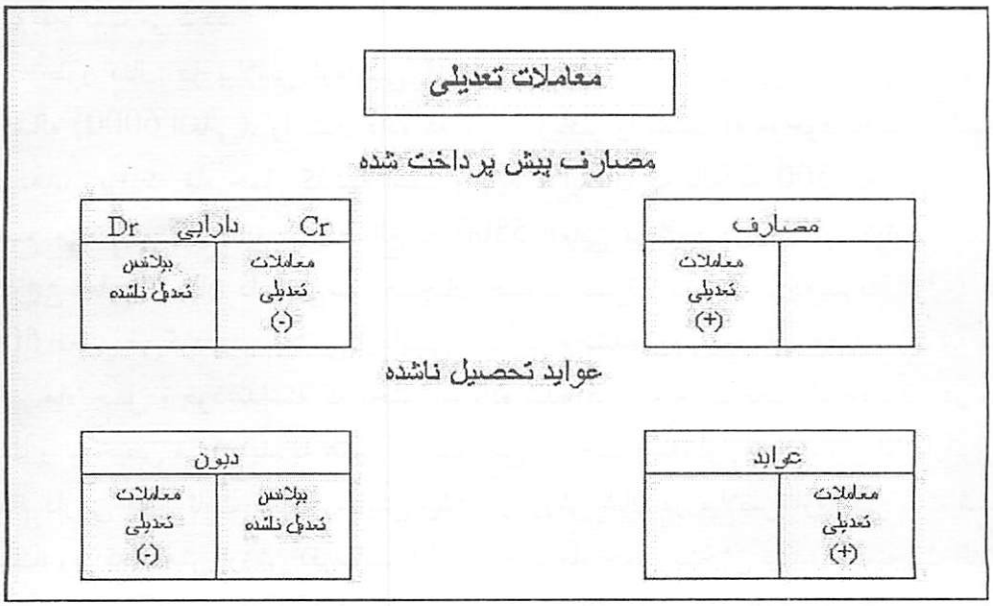
(c) ketabton.com: The Digital Library

1. معاملات تعدیلی برای پیش پرداخت‌ها: Adjusting Entries for Prepayments

طوریکه قبلاً تذکر یافت، پیش پرداخت‌ها یا مصارف پیش پرداخت هستند و یا عواید تحصیل ناشده. معاملات تعدیلی برای این نوع اقلام در یک زمان معین ایجاب می‌نماید که یک قسمت از این پیش پرداخت‌ها که مصارف واقع شده و یا عواید تحصیل شده را در دوره محاسبوی جاری نشان می‌دهد ثبت حسابات گردند.

تعدیل برای هر دو قسم از پیش پرداخت‌ها ضرورت است، چرا که دارایی‌ها و دیون زیادتر از ارزش شان در بیلانس آزمایشی نشان داده شده اند و مصارف و عواید مربوط شان کمتر نشان داده شده است. بنا بر آن در مجموع زمانیکه معاملات تعدیلی برای پیش پرداخت‌ها صورت گیرد حساب بیلانس شیت (دارایی های مربوطه) را کاهش داده و حساب مفاد و ضرر(حساب مصارف مربوطه) را افزایش می‌دهد. و زمانیکه معاملات تعدیلی برای عواید تحصیل ناشده صورت گیرد، حساب بیلانس شیت (دیون مربوطه) را کاهش داده و حساب مفاد و ضرر (عواید مربوطه) را افزایش می‌دهد.

تاثیر معاملات تعدیلی پیش پرداخت‌ها قرار ذیل در جدول توضیح گردیده است.

مصارف پیش پرداخت شده Prepaid Expenses

مصارف که نقداً پرداخته می‌شوند و قبل از اینکه استفاده شوند و به مصرف برسند به حیث دارایی ثبت می‌گردند و بنام مصارف پیش پرداخت شده مسمی می‌گردد. زمانیکه مصارف

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیش پرداخت صورت می‌گیرد حساب دارایی دبت می‌گردد بخاطریکه مفاد یا خدمت را که اکثراً در دوره آینده بدست خواهد آمد نشان بدهد. پیش پرداخت‌ها عموماً در بیمه، لوازم و اسباب مصارف اشتهارات و کرایه واقع می‌شوند و برعلاوه زمانیکه تعمیر یا تجهیزات خریداری می‌گردند نیز پیش پرداخت صورت گرفته می‌تواند.

مصارف پیش پرداخت شده یا با گذشت زمان از بین می‌روند یا تصفیه می‌شوند (مانند بیمه و کرایه) یا توسط استفاده (مانند قرطاسیه، ماشین آلات وغیره). برای ثبت چنین مصارف ثبت روزانه لازم نیست بلکه تا زمان ساختن حساب مالی به تعویق انداخته می‌شود. معاملات تعدیلی برای مصارف پیش پرداخت شده در یک زمان معین صورت گرفته و مبلغ مصارف را در دوره جاری نشان می‌دهد، همچنان بخش استفاده ناشده مصارف پیش پرداخت شده منحیث حسابات دارایی در بیلانس شیت نشان داده می‌شود. قبل از تعدیل، دارایی‌ها زیادتر از ارزش شان و مصارف کمتر از ارزش آن نشان داده می‌شود. بنابر آن معامله تعدیلی برای مصارف پیش پرداخت شده در ستون دبت حساب مصارف مربوطه (افزایش مصارف) و به ستون کریدت حساب دارایی (کاهش دارایی مربوطه) ثبت می‌گردد.

بطور مثال: در بیلانس آزمایشی گذشته حساب دارایی (پیش پرداخت کرایه) کرایه یکساله (6000 افغانی)، را نشان داده که ارزش زیادتر را نسبت به موجود باقیمانده نشان می‌دهد، زیرا که ماه حمل گذشته است و باید کرایه آن که بالغ به 500 افغانی می‌شود وضع می‌شد و باقیمانده آن که بالغ به 5500 افغانی می‌شود در حساب کرایه پیشکی (دارایی جاری) نشان داده می‌شد. همچنان حساب مصرف مربوط آن (مصرف کرایه) که 500 افغانی می‌گردد در بیلانس آزمایشی اصلاً درج نشده، یعنی حساب مصارف کرایه در اخیر ماه حمل وجود نداشته که بخش استفاده شده کرایه منحیث یک قلم مصرف در آن ثبت و تشخیص می‌گردید. به همین ترتیب پیش پرداخت بیمه، لوازم یا وسایل اشتهاراتی و تمام دارایی های ثابت قابل فرسایش بیشتر از ارزش شان در بیلانس آزمایشی ثبت شده است، زیراکه کاهش ارزش (فرسایش) آن در اخیر ماه حمل سنجش نشده و منحیث اقلام مصرف ثبت نگردیده است. برای این حسابات نیز لازم است تا کاهش ارزش یک ماهه شان سنجش شده و ثبت حسابات مربوطه گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسایل (اثاثیه) Supplies:

در یک تشبث یا Business وسایل و لوازم مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرند از قبیل قرطاسیه، پاکت‌ها و اوراق خاص که از آن در حسابات استفاده صورت می‌گیرد وجود می‌داشته باشد. همچنان یک کمپنی که خدمات اشتهاراتی را عرضه می‌نماید ممکن دارای وسایل و لوازم اشتهاراتی از قبیل کاغذهای گراف، فلم‌های ویدیویی و پوسترهای کلان و غیره باشد. زمانیکه وسایل و لوازم در تصدی تهیه می‌گردد به حیث یک قلم دارایی (لوازم دفتر) ثبت می‌گردد و در زمان اجرای عملیات یک قسمت آن و یا کاملاً به مصرف می‌رسند.

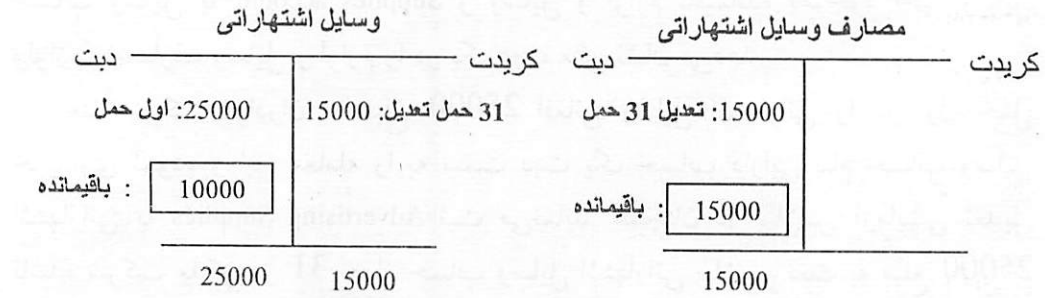
با وجودیکه وسایل و لوازم استفاده شده الی موجودی اخیر بصورت درست مشخص نمی‌باشد، ولی در اخیر ماه زمانیکه موجودی صورت گرفت تفاوت میان موجود اول حساب وسایل یا Supplies account و وسایل و لوازم باقیمانده (موجود اخیر وسایل ولوازم)، مصارف وسایل و لوازم را در یک دوره مالی نشان می‌دهد.

مثلاً شرکت برادران به مبلغ 25000 افغانی وسایل اشتهاراتی را در اول حمل خریداری نموده و این معامله را به سمت دبت یک حساب دارایی بنام حساب وسایل اشتهاراتی یا Advertising Supplies ثبت می‌نماید. همچنان در بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده شرکت مذکوردر 31 حمل حساب وسایل اشتهاراتی بیلانس دبت به مبلغ 25000 افغانی را نشان می‌دهد. ولی حساب موجودی در تاریخ 31حمل نشان می‌دهد که وسایل اشتهاراتی صرف به ارزش 10000 افغانی باقی مانده است و در موجودی وجود دارد. بنابر آن بخش دیگر آن که بالغ به 15000 افغانی می‌شود در جریان ماه حمل به مصرف رسیده است (15000= 10000-25000). بنا بر آن برای ثبت مصرف لوازم اشتهاراتی در اخیر ماه حمل و تعدیل حساب لوازم دفترضرورت به معامله تعدیلی و تصفیوی می‌باشد. معامله تعدیلی برای مصارف لوازم دفتر و حساب لوازم دفترطور ذیل ابتدا در ژورنال معاملات تعدیلی ثبت شده و بعداً به حساب مربوطه آن انتقال داده می‌شود:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
31 حمل	مصا رف وسایل اشتهاراتی		15000	
	وسایل اشتهاراتی			15000
	به مبلغ 15000 افغا نی لوازم اشتهاراتی درجریان ماه حمل به مصرف رسیده است			

بعداز ثبت معامله تعدیلی در ژورنال، معاملات تعدیلی به حسابات مربوطه آن طور ذیل انتقال داده می‌شود:

در حسابات T فوق حساب دارایی (وسایل اشتهاراتی) بیلانس یا باقیمانده را به مبلغ 10000 افغانی نشان می‌دهد که مساوی به ارزش وسایل اشتهاراتی است که در شرکت برادران دراخیر ماه حمل باقی مانده است. همچنان حساب (مصرف وسایل اشتهاراتی) که بیلانس به مبلغ 15000 افغانی را نشان می‌دهد مساوی به مصرف وسایل اشتهاراتی است که در ماه حمل صورت گرفته است.

فرض مثال اگر این معامله تعدیلی صورت نمی‌گرفت، مصارف ماه حمل در حساب مفاد و ضرر کمتر از مصارف واقعی دوره ثبت می‌شد و مفاد خالص دوره به ارزش 15000 افغانی افزایش می‌نمود. و همچنان حساب دارایی و سرمایه شخصی شرکت نیز به اندازه 15000 افغانی در بیلانس شیت 31 حمل بلندتر نشان داده می‌شد، زیراکه بیلانس حساب وسایل اشتهاراتی که یک قلم دارایی است بزرگتر از ارزش واقعی (ارزش باقیمانده بعداز وضع مصارف آن) نشان داده می‌شد. بلاخره صورت حساب‌های مالی و نتیجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت معلومات غیر دقیق را بدسترس منجمنت قرار می‌داد که باعث تصامیم غیر دقیق می‌گردید.

بیمه Insurance

بسیاری از کمپنی‌ها دارای بیمه‌های از قبیل بیمه آتش سوزی، بیمه سرقت مال‌التجاره و تجهیزات، بیمه حوادث ترافیکی و بیمه موتر می‌باشند. مصارف حفاظت بیمه توسط پیش پرداخت حق البیمه Premium تشخیص و تعیین می‌گردد. مدت و مقدار پوشش یا جبران بیمه در پالیسی بیمه معین می‌باشد. معمولاً مدت حق البیمه یک سال می‌باشد، لیکن مدت یا دوره برای سه سال و پنج سال هم ممکن بوده که دارای حق البیمه سالانه کمتر می‌باشد. زمانیکه یک کمپنی حق البیمه Premium را برای یک سال می‌پردازد به حیث یک دارایی (پیش پرداخت بیمه) Prepaid Insurance آنرا ثبت می‌نماید و در زمان بستن حسابات در اخیر دوره لازم است تا برای تشخیص مصارف بیمه، حساب مصرف بیمه Insurance Expense دبت گردیده و حساب (پیش پرداخت بیمه) Prepaid Insurance کریدت گردد.

مثلاً به تاریخ4 حمل شرکت برادران به مبلغ 12000 افغانی را به حیث بیمه مال‌التجاره برای یک سال به طور پیشکی می‌پردازد و مدت جبران خساره از اول حمل آغاز می‌گردد. زمانیکه پرداخت صورت می‌گیرد حساب (پیش پرداخت بیمه) که یک حساب دارایی است دبت گردیده و بعداً بیلانس یا باقیمانده آن ارزش به مبلغ 12000 افغانی را نشان داده که به بیلانس آزمایشی تعد یل ناشده تاریخ 31 حمل که قبلاً ارایه شده انتقال گردیده است.

ولی بعداً زمانیکه دقت شود مبلغ 1000 افغانی مصرف ماهانه بیمه می‌باشد (12000:12) که مصرف یک ماهه آن باید در اخیر ماه حمل از بیمه پیشکی تفریق و به حیث مصرف بیمه ثبت حساب گردد. بناً برای ثبت چنین معامله پروسه تعدیلی ضرورت بوده که به اساس آن مصرف بیمه ماه حمل و بخش باقیمانده بیمه پیشکی تشخیص و ثبت ژورنال معاملات تعدیلی گردد:

تا ریخ	توضیحا ت	مرجع	دبت	کر یدت
31 حمل	مصا رف بیمه		1000	
	بیمه پیش پرداخت شده یکساله			1000
	به مبلغ 1000 افغا نی مصرف بیمه ماه حمل ثبت گردید			

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعداً زمانیکه معامله از ژورنال معاملات تعدیلی به لیجر انتقال داده می‌شود طور آتی نشان داده می‌شود.

مصرف بیمه

دبت		کریدت	
1000: تعدیل 31 حمل			
باقیمانده :	1000		
	1000		

بیمه پیش پرداخت شده

دبت		کریدت	
12000: اول حمل		31 حمل تعدیل: 1000	
باقیمانده :	11000		
	12000		1000

حساب دارایی (پیش پرداخت بیمه) بیلانس یا باقیمانده به مبلغ 11000 افغانی را نشان می‌دهد، که نشان دهنده ارزش باقیمانده حق‌البیمه بوده که به 11 ماه بعدی تعلق می‌گیرد و منحیث دارایی باقی می‌ماند. بیلانس یا باقیمانده حساب مصارف بیمه نشان دهنده مصرف بیمه ماه حمل به مبلغ 1000 افغانی می‌باشد که به حساب مفاد و ضرر منحیث یک قلم مصرف انتقال داده می‌شود. اگر معامله تعدیلی برای ثبت مصرف بیمه صورت نمی‌گرفت مصارف ماه حمل شرکت به ارزش 1000 افغانی کمتر و مفاد خالص به اندازه 1000 افغانی زیادتر نشان داده می‌شد. همچنان در بیلانس شیت 31 حمل شرکت مذکور هر دو حساب (دارایی و سرمایه شخصی) به ارزش 1000 افغانی زیادتر نشان داده می‌شد که در نتیجه باعث معلومات غیر دقیق می‌گردد.

فرسایشات Depreciation

تصدی‌ها قاعدتاً دارای عوامل تولیدی مختلف می‌باشند که دارای یک ظرفیت معین می‌باشد و این ارزش شان به مرور زمان در اثر استفاده و یا در اثر گذشت زمان کاهش می‌نماید. مثال این نوع دارایی ها عبارت از تعمیرات، تجهیزات، وسایل ترانسپورتی، ماشین آلات و غیره می‌باشد. این وسایل (دارایی‌های ثابت) در دوره‌های متعدد مورد استفاده قرار می‌گیرند و مدت مجموعی فعالیت آنها بنام عمر اقتصادی یاد می‌گردد. بخاطریکه این نوع دارایی‌ها مثلاً تعمیر در چندین دوره استفاده گردیده، بناً زمانیکه آنها خریداری می‌گردند تحت عنوان دارایی ثابت ثبت محاسبه می‌گردند. دارایی‌ها معمولاً به اساس مصارف تهیه آن در بیلانس شیت طوریکه پرنسیپ‌های مصرف ایجاب می‌کند ثبت می‌گردد. در اثر استفاده و یا با گذشت زمان یک قسمت این دارایی‌ها در هر دوره به شکل مصرف در می‌آیند (فرسایش

(c) ketabton.com: The Digital Library

می‌شوند). فرسایش یک پروسه تخصیص مصرف به شکل منطقی و سیستماتیک به عمر اقتصادی دارایی‌های ثابت می‌باشد. درسنجش فرسایشات سه عامل نقش عمده را بازی می‌نماید:

- مبلغ تهیه Cost
- ارزش باقیمانده (داغمه) Residual Value معمولاً تخمین می‌گردد.
- عمر موثر Useful Life معمولاً تخمین می‌گردد.

ضرورت تعدیل یا تصفیه فرسایشات:

از نقطه نظر محاسبه تحصیل وسایل تولید یک پرداخت طویل‌المدت برای اجرای خدمات است، بناً ضرورت سنجش مصرف اینوع وسایل (دارایی‌ها) به شکل دوره‌یی مبرم است. زیراکه بخش استفاده شده آنها مصرف دوره را که برای خلق عواید صورت گرفته است نشان می‌دهد. ظرفیت استفاده شده و از بین رفته دارایی ها دوره به دوره تشخیص گردیده و منحیث مصرف معامله می‌گردد و ظرفیت باقیمانده آن که بنام ارزش دفتری (Book Value) یاد می‌گردد در اخیر دوره مالی به شکل دارایی باقی می‌ماند. اگر به بیلانس آزمایشی قبل از تعدیل 31 حمل شرکت برادران توجه شود، دیده می‌شود که اقلام دارایی های ثابت مانند: موتر، تجهیزات و تعمیرات با قیمت تهیه آن ارایه گردیده است و بخش استفاده شده آنها (کاهش ارزش آنها) که در جریان ماه حمل استفاده گردیده است و باید منحیث مصرف ثبت حسابات می‌شد ثبت نگردیده است. بناً این نادیده گرفتن مصارف باعث افزایش مفاد غیرواقعی گردیده و معلومات که از این طریق بدسترس منجمنت شرکت قرار می‌گیرد معلومات غیر دقیق می‌باشد. از جانب دیگر ارزش دارایی های شرکت اضافهتر از ارزش واقعیشان نشان داده شده است که درنتیجه باعث ترتیب غیر دقیق بیلانس شیت و سایر صورت حسابات مالی می‌گردد.

در تشخیص عمر اقتصادی وسایل تولیدی، اولین عوامل فرسوده شدن آن، استفاده حقیقی وسایل، خراب شدن یا تخریب آنها توسط عناصر مختلف و آهسته آهسته کهنه شدن آنها است. در زمان خریداری وسایل تاثیر این عوامل دقیقاً قابل شناخت و سنجش نیست و باید تخمین گردد. بنابر آن ما باید فرسایش را یک تخمین فکر کرد نه اندازه یا حجم حقیقی مصرف وسایل که در یک دوره بوجود آمده است. پروسه عمومی برای سنجش فرسایش یک دستگاه تقسیم نمودن مصرف دستگاه بالای عمر اقتصادی است. ولی

(c) ketabton.com: The Digital Library

در عمل طریقه‌های دیگر سنجش فرسایش نیز قابل استفاده می‌باشد که ذیلاً به صورت مختصر مورد مطالعه قرار می‌گیرد.

1- **طریقه خطی فرسایش** Straight-Line Method: آسانترین طریقه سنجش فرسایش می‌باشد که در عمل زیادتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. با استفاده از این طریقه در ابتدا عمر یک دستگاه تعیین و تخمین می‌گردد و بعداً مبلغ تهیه دستگاه بالای آن تقسیم می‌شود. نتیجه که از خارج قسمت مبلغ تهیه و عمر اقتصادی دستگاه بدست می‌آید مبلغ فرسایش یک دوره را نشان می‌دهد، که برای تمام دوره‌ها ثابت می‌باشد. اگر کمپنی یک قیمت را برای دستگاه خویش در اخیر عمر استفادوی تخمین نماید (قیمت داغمه)، دراین صورت این قیمت از مبلغ تهیه تفریق شده و بعداً با قیمانده آن بالای عمر اقتصادی دستگاه تقسیم می‌گردد.

بطور مثال عمر اقتصادی یک دستگاه 10 سال تخمین گردیده و مصرف خرید آن 10000 افغانی است. بناً فرسایش سالانه آن طور ذیل سنجش می‌گردد:

فرسایش سا لانه دستگاه = 10000 / 10 = 1000 افغانی

و اگر برای یک وسیله در سال اخیر استفاده از طرف کمپنی قیمت داغمه (تصفیه) تخمین گردیده باشد، سنجش فرسایش به طریقه خطی طور ذیل صورت می‌گیرد.

مثال اول: قیمت خرید تجهیزات یک کمپنی اشتهاراتی 50000 افغانی و ارزش باقیمانده آن 2000 افغانی می‌باشد. عمر آن 10 سال تخمین گردیده است. فرسایش سالانه آن قرار ذیل سنجش می‌گردد.

$$\text{فرسایش سالانه تجهیزات} = \frac{50000 - 2000}{10} = \frac{48000}{10} = 4800$$

مبلغ فرسایش ماهانه این تجهیزات بالغ به 400 افغانی می‌گردد (12 / 4800) که در اخیر هر ماه باید ثبت حسابات مربوطه گردد.

مثال دوم: فرسایش یک د

ستگاه تولیدی را در 5 سال به طریقه خطی سنجش نمائید در صورتیکه قیمت تهیه دستگاه 50000 افغانی باشد. ارزش باقیمانده آن 5000 افغانی تخمین گردیده و عمر موثر و مفید آن 5 سال می‌باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالها	مبلغ فرسایش	فرسایش جمع شده	ارزش دفتری دستگاه
			50000
1391	9000	9000	41000
1392	9000	18000	32000
1393	9000	27000	23000
1394	9000	36000	14000
1395	9000	45000	5000
مجموع	45000 افغانی		

مبلغ فرسایش در این میتود برای تمام سالها مساوی بوده که در مثال فوق بالغ به 9000 افغانی می‌باشد. مجموع مبالغ فرسایش در 5 سال بالغ به 45000 افغانی می‌شود و ارزش دفتری دستگاه در اخیر سال پنجم بالغ به 5000 افغانی است که معادل ارزش باقیمانده (داغمه) دستگاه می‌باشد.

2- طریقه فرسایش به اساس واحدهای تولیدی (ظرفیت تولیدی) Units- of- Production Method

دراین طریقه که معمولاً برای دستگاه‌های تولیدی مورد استفاده قرار می‌گیرد، فرسایش به اساس ظرفیت استفاده شده سنجش می‌شود. سنجش فرسایش در این میتود شامل دو مرحله ذیل می‌باشد:

مرحله اول: فرسایش فی واحد تولید طور ذیل سنجش می‌گردد:

تولید مجموعی تخمین شده / ارزش باقیمانده - مبلغ تهیه = فرسایش فی واحد تولیدی

مرحله دوم: فرسایش ظرفیت استفاده شده دستگاه طور ذیل سنجش می‌گردد:

مقدار تولید حقیقی دوره * فرسایش فی واحد تولیدی = مبلغ فرسایش

مثال: یک دستگاه تولیدی به مبلغ 50000 افغانی تهیه می‌گردد، ارزش باقیمانده 5000 افغانی تخمین شده و ظرفیت مجموعی تولیدی دستگاه 100000 واحد یک جنس می‌باشد. اگر در سال 1391 مقدار تولید این دستگاه 22000 واحد تولید باشد فرسایش آن در همین سال بالغ به چند می‌گردد.

حل: 50000 - 5000 / 100000 = فرسایش فی واحد تولیدی

0.45 افغانی = فرسایش فی واحد تولیدی

0.45 * 22000 = 9900 افغانی = مبلغ فرسایش برای تولید سال 1391

فرسایش دستگاه مذکور برای تولید پنج ساله آن قرار ذیل سنجش می‌گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالها	واحدهای تولیدی	مبلغ فرسایش	فرسایش جمع شده	ارزش دفتری دستگاه
				50000
1391	22000	9900	9900	40100
1392	28000	12600	22500	27500
1393	0	0	22500	27500
1394	32000	14400	36900	13100
1395	18000	8100	45000	5000
مجموع	100000 واحد	45000 افغانی		ارزش باقیمانده (داغمه)

در سال 1393 از دستگاه مذکور استفاده نشده است، بناً مبلغ فرسایش آن هم صفر می‌باشد. در اخیر سال 1395 مبلغ 5000 افغانی عبارت از ارزش باقیمانده (داغمه) دستگاه مذکور می‌باشد.

3- طریقه بیلانس (باقیمانده) نزولی به نرخ دو چند Double-Declining-Balance Method

در این طریقه مبلغ فرسایش از ارزش دفتری شروع دوره سنجش می‌گردد. در ابتدا نرخ نزولی بیلانس به اساس عمر موثر ومفید دستگاه سنجش گردیده و بعداً همین نرخ دوچند شده و ضرب ارزش دفتری دستگاه در شروع هر دوره می‌گردد. خلاصه اینکه در سنجش مبلغ فرسایش به اساس این طریقه سه مرحله ذیل شامل می‌باشد:

مرحله اول: نرخ خطی فرسایش طور ذیل تعیین می‌گردد:

عمر موثریا مفید / 100٪ = نرخ خطی فرسایش

مرحله دوم: نرخ خطی فرسایش دوچند می‌شود:

نرخ خطی فرسایش ×2 = نرخ دوچند فرسایش

مرحله سوم: نرخ دوچند ضرب در ارزش دفتری دستگاه در شروع هر دوره می‌گردد:

ارزش دفتری دستگاه در شروع دوره × نرخ دوچند فرسایش = مبلغ فرسایش دوره

مثال: ارقام مثال گذشته را درنظر می‌گیریم، قیمت تهیه دستگاه 50000 افغانی، ارزش باقیمانده 5000 افغانی، عمر موثر دستگاه 5 سال. مبلغ فرسایش را برای 5 سال سنجش می‌نمائیم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرحله اول: نرخ خطی فرسایش را قرار ذیل سنجش می‌نمائیم:

نرخ خطی فرسایش = 100٪ / 5 سال = 20٪.

مرحله دوم: نرخ دوچند را قرار ذیل سنجش می‌نمائیم:

نرخ دوچند فرسایش = 2 × 20٪ = 40٪.

مرحله سوم: نرخ دو چند را ضرب در ارزش دفتری دستگاه در شروع هر دوره می‌نمائیم.

مثلاً برای دوره (سال) اول داریم که:

مبلغ فرسایش برای سال اول = 40٪× 50000 = 20000 افغانی

مبالغ فرسایش 5 ساله دستگاه مذکور در جدول ذیل قرار فوق سنجش گردیده است:

سالها	مبلغ فرسایش	فرسایش جمع شده	ارزش دفتری دستگاه
			50000
1391	20000	20000	30000
1392	12000	32000	18000
1393	7200	39200	10800
1394	4320	43520	6480
1395	2592	46112	3888
مجموع	46112 افغانی		

در جدول فوق ارزش دفتری سال اخیر(سال 1395) بالغ به 3888 افغانی می‌باشد که معادل ارزش باقیمانده (داغمه) که از طرف کمپنی تخمین گردیده است نمی‌باشد، لذا توسط کاهش مبلغ فرسایش همین سال ارزش دفتری همین سال را معادل به ارزش باقیمانده (داغمه) می‌نمائیم زیراکه ارزش دفتری دستگاه در سال اخیر نباید از ارزش باقیمانده تخمین شده بیشتر و یا کمتر باشد. یعنی مبلغ 1112 افغانی را ازمبلغ فرسایش سال 1395 تفریق نموده و آنرا به 3888 که ارزش دفتری دستگاه است جمع می‌نمائیم و نتیجه آن که بالغ به 5000 افغانی می‌شود منحیث ارزش دفتری همین سال درج می‌گردد.جدول فوق را طور ذیل تصحیح می‌نمائیم:

سا لها	مبلغ فرسایش	فرسایش جمع شده	ارزش دفتری دستگاه
			50000
1391	20000	20000	30000
1392	12000	32000	18000
1393	72000	39200	10800
1394	4320	43520	6480
1395	**1480**	45000	**5000**
مجموع	45000 افغانی		

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبلغ فرسایش سال 1395 که بالغ به 2592 افغانی بود بعد از تفریق مبلغ 1112 افغانی مساوی به 1480 افغانی شده که در نتیجه آن ارزش دفتری دستگاه در همین سال افزایش یافته و معادل ارزش باقیمانده (داغمه) تخمین شده (5000) افغانی گردد.

زمانیکه مبالغ فرسایش دوره سنجش گردید درج حسابات محا سبوی می‌گردد. برای ثبت محاسبوی این مبالغ دوطریقه ذیل مورد استفاده قرار داده می‌شود:

الف) طریقه مستقیم ثبت فرسایشات: در طریقه مستقیم ثبت فرسایشات مبلغ فرسایش که سنجش گردیده در حساب فرسایش دارایی مربوطه که یک حساب مصارف است دبت شده و در حساب دارایی مربوطه کریدت می‌گردد. یعنی در این طریقه مبلغ فرسایش مستقیماً از دارایی مربوطه کریدت می‌شود و ارزش باقیمانده دارایی بدست می‌آید. حساب فرسایش بسته شده و به حساب مفاد وضرر در ستون مصارف انتقال داده می‌شود، و حساب دارایی مربوطه بیلانس کمتر را نظربه موجود اول نشان داده و به دوره بعدی منحیث موجود اول انتقال داده می‌شود. به طورمثال مبلغ فرسایش ماه حمل تجهیزات کمپنی اشتهاراتی که در مثال اول طریقه خطی سنجش فرسایشات سنجش شده است ذیلاً در ژورنال ثبت می‌گردد:

تا ریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
/01/31	فرسا یش تجهیزا ت		400	
1390	تجهیزات			400
	به مبلغ 400 افغانی فرسا یش ماه حمل تجهیزات سنجش و ثبت گردید			

بعداً زمانیکه به حسابات مربوطه آن انتقال گردید طور ذیل به اساس طریقه مستقیم درج می‌گردد:

فرسایش تجهیزات دفتر

Dr	Cr
31 حمل. Adj: 400	

تجهیزات دفتر

Dr	Cr
Ob: 50000	31 حمل .Adj: 400
بیلانس: 49600	

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب) طریقه ثبت غیر مستقیم فرسایشات: در طریقه غیر مستقیم ثبت فرسایشات مبلغ فرسایش که با استفاده از طریقه‌های سنجش فرسایشات سنجش شده در حساب فرسایش دارایی مربوطه دبت گردیده لیکن کریدت آن در حساب دارایی مربوطه ثبت نشده بلکه در یک حساب دیگر که به نام (فرسایش جمع شده) یاد می‌شود ثبت می‌گردد. برای تمام دارایی های قابل فرسایش یک حساب فرسایش جمع شده جداگانه درنظر گرفته می‌شود. به طور مثال مبلغ فرسایش تجهیزات که قبلاً سنجش گردیده طور ذیل در ژورنال ثبت می‌گردد:

مبلغ فرسایش تجهیزات سالانه بالغ به 4800 افغانی بوده که اگر برای فی ماه سنجش گردد بالغ به 400 افغانی می‌شود (12 / 4800).

تا ریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
/01/31 1390	فرسا یش تجهیزا ت		400	
	فرسا یش جمع شده تجهیزا ت			400
	به مبلغ 400 افغانی فرسا یش ما ه حمل سنجش و ثبت گردید			

معامله ثبت فرسا یش تجهیزات در حسا با ت (تی) بعد از تعدیل قرار ذیل می‌باشد:

تجهیزات

Dr	Cr
1)50000	

فرسایش تجهیزات

Dr	Cr
31.Adj: 400	

فرسایشات جمع شونده تجهیزات

Dr	Cr
	400 :Adj.31

حساب فرسایشات جمع شده تجهیزات در هر ماه به اندازه 400 افغانی افزایش می‌نماید که در این صورت بیلانس یا باقیمانده حساب فرسایش جمع شده در اخیر ماه ثور 800 افغانی خواهد بود و به همین ترتیب با استفاده از طریقه خطی سنجش فرسایش، بیلانس حساب فرسایش جمع شده با گذشت هر ماه به مبلغ 400 افغانی افزایش می‌نماید. حساب فرسایش تجهیزات، کاهش ارزش تجهیزات را در ماه حمل نشان می‌دهد که عبارت از یکنوع مصرف است و به حساب مفاد و ضرر اخیر ماه حمل انتقال داده می‌شود. حساب تجهیزات که یک دارایی است الی اخیر عمر موثر یا مفید آن به همین قیمت تهیه باقی می‌ماند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرسایشات جمع شده Accumulated Depreciation:

فرسایش جمع شده یک حساب مخالف دارایی در بیلانس شیت بوده که ثبت آن بطرف کریدت می‌باشد. بیلانس نورمال این حساب به طرف کریدت است (مانند حسابات سرمایه و دیون) و این حساب بخاطر استفاده می‌شود تا از یک طرف قیمت تهیه یا قیمت اولی دارایی آشکار شود و از طرف دیگر همان قسمت دارایی که در طول یک دوره استهلاک گردیده معلوم گردد. این حساب (فرسایشات جمع شده) در بیلانس شیت از دارایی مربوط آن منفی می‌گردد و ارزش خالص یا ارزش دفتری دارایی به دست می‌آید.

مثلاً در معامله قبلی:

		50000		مبلغ تهیه تجهیزات
ارزش دفتري	49600	⟸ (400)	منفي:	فرسایش جمع شده تجهیزات

تفاوت میان قیمت تهیه دارایی‌های قابل فرسایش و حساب فرسایش جمع شده مربوطه آن عبارت از ارزش دفتری Book Value دارایی‌های مذکور که ظرفیت باقیمانده دارایی ها را نشان می‌دهد می‌باشد. درمعامله فوق ارزش دفتری تجهیزات مساوی به 49600 است. باید متذکر شد که ارزش دفتری دارایی‌ها از ارزش مارکیت آنها متفاوت می‌باشد. دلیل متفاوت بودن آنها اینست که فرسایشات یک موضوع ارزیابی و ارزش گذاری نیست بلکه یک تخصیص مصرف است، یعنی نمی‌توان توسط فرسایشات ارزش بازار یک دارایی را سنجش نمود. همچنان فرسایش یک قسمت از مصارف دارایی را که در یک دوره استهلاک گردیده آشکار می‌سازد و مانند معاملات تعدیلی قبلی اگر فرسایش سنجش نگردد باعث می‌شود که دارایی‌ها و سرمایه شخصی در بیلانس شیت و مفاد خالص در حساب مفاد و ضرر بیشتر از ارزش آن نمایان گردد و حساب فرسایشات که یک قلم مصرف است در صورت حساب مفاد و ضررکم نشان داده شود.

اگرتجهیزات دیگردر تصدی موجود باشد و یا تصدی تعمیر و ماشین آلات داشته باشد برای تمام آن فرسایشات سنجش می‌گردد و هم حساب (فرسایشات جمع شده) برایشان در نظر گرفته می‌شود. بناً این حساب (فرسایشات جمع شده) در لیجر یا حسابات T به اشکال ذیل وجود دارد.

فرسایشات جمع شده – تجهیزات دفتر

فرسایشات جمع شده – تجهیزات مغازه

فرسایشات جمع شده – تعمیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرسایشات جمع شده – ما شین آلات و دستگاه ها

تعویض و بهبود(تجهیز) دارایی های ثابت قابل فرسایش

1- **تعویض دارایی ها:**- در بعضی موارد ممکن بعضی پرزه جات یا بخش‌های ماشین آلات و یا دستگاه‌های تولیدی تعویض شود که باعث طولانی شدن عمر استفادوی ماشین آلات و دستگاه‌های تولیدی گردیده و ارزش دفتری آنرا افزایش می‌دهد. مصارف که به ارتباط تعویض پرزه جات صورت می‌گیرد جز از مصارف سرمایوی بوده و منحیث دارایی ثبت محاسبه می‌شود. به طور مثال یک موتر لاری را درنظر می‌گیریم که دارای بادی و فریم قوی ومناسب می‌باشد، لیکن انجن آن در اثر استفاده زیاد ضرورت به تبدیل وتعویض دارد. تعویض انجن موتر لاری عمر استفادی موتر را بیشتر ساخته بناً مصارف آن که بالغ به 16000 افغانی می‌باشد از جمله دارایی محسوب می‌شود. معامله ژورنال این تعویض در 15 حمل قرار ذیل ثبت می‌گردد:

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تا ریخ
	16000		فرسا یش جمع شده موتر لاری	1390 /01/15
16000			پول نقد	
به مبلغ 16000 افغانی انجن موتر لاری تعویض گردید				

در اثر ثبت معامله فوق به طرف دبت فرسایش جمع شده موتر لاری، ارزش دفتری آن به مبلغ 16000 افغانی افزایش می‌نماید.

2- **بهبود یا تجهیز دارایی ها:**- در صورتیکه دارایی های قابل فرسایش بهتر ساخته شود یا به عباره دیگر با وسایل جدید تجهیز گردد، مصارف آن مستقیم در حساب دارایی مربوطه دبت می‌گردد. بدین معنی که ارزش دارایی مربوطه معادل ارزش وسیله جدید که در دارایی نصب گردیده افزایش می نماید. طور مثال نسب کولر به ارزش 16000 افغانی در موتر لاری که قبلاً موتر فاقد آن بود. معامله آن به تاریخ 15 حمل طور ذیل در ژورنال ثبت می‌گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تا ریخ
	16000		موتر لاری	/01/15
16000			پول نقد	1390
به مبلغ 16000 افغانی سیستم کولر در موتر لاری نسب گردید				

در اثر ثبت معامله فوق ارزش دفتری موتر لاری به مبلغ 16000 افغانی افزایش یافته است.

کشیدن دارایی های قابل فرسایش از پروسه تولیدی

دارایی ها ثابت قابل فرسایش ممکن بنابر دلایل مختلف متروک گردیده و قابلیت استفاده را ازدست بدهد، یا به فروش برسد ویا با یک دارایی دیگر تعویض گردد. در هر صورت لازم است تا ابتدا حساب فرسایش جمع شده مربوطه آنها الی تاریخ کشیدن آن از حسابات آماده گردیده و بعداً از حسابات کشیده شود. به طور مثال اگر یک ماشین که قیمت تهیه آن 100,000 افغانی است و 75٪ استهلاک گردیده باشد(ارزش دفتری آن 25000 افغانی باقی مانده است، 75,000 - 100,000) بنابر بعضی دلایل متروک می گردد (از استفاده باز می‌ایستد). معامله آن به تاریخ 20 حمل طور ذیل در ژورنال ثبت می‌گردد:

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تاریخ
	75,000		فرسایش جمع شده ماشین	/01/20
	25,000		خساره (زیان)	
100,000			ماشین	1390
ماشین که قیمت تهیه آن صدهزار افغانی بود متروک می گردد،این ماشین الی تاریخ که متروک می گردد 75٪ فرسایش گردیده است				

اگر همین ماشین از جریان پروسه تولیدی کمپنی خارج شده و به فروش برسد، در این صورت ثبت معامله در ژورنال و حسابات مربوط آن متفاوت از ثبت قبلی می‌باشد. مثلاً ماشین قبلی را درنظر گرفته و فرض مینمائیم که بعد از 75٪ فرسایش به قیمت 10,000 افغانی به فروش می‌رسد. بدین معنی که ارزش دفتری ماشین 25,000 افغانی بوده ولی به قیمت 10,000 افغانی به فروش میرسد. در اینصورت زیان کمپنی ناشی از کشیدن ماشین از پروسه تولیدی به اندازه 10,000 افغانی کاهش می نماید.ولی باز هم به مبلغ 15,000 افغانی زیان یا ضرر به کمپنی وارد می‌گردد. معامله طور ذیل در ژورنال ثبت می‌شود:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا ریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
	فرسایش جمع شده ماشین Accumulated Dep. Machine		75000	
	خساره (زیان) Loss		15000	
/01/20 1390	پول نقد Cash		10000	
	ماشین Machine			100000
	ماشین که قیمت تهیه آن صدهزار افغانی بود به قیمت 10 هزار افغانی به فروش میرسد،این ماشین الی تاریخ فروش 75٪ فرسایش گردیده است			

اگر ماشین مذکور بعد از 75٪ فرسایش به قیمت 30,000 افغانی به فروش برسد، در این صورت معامله آن در ژورنال طور ذیل ثبت می‌گردد:

تا ریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
	فرسایش جمع شده ماشین Accumulated Dep. Machine		75000	
	پول نقد Cash		30000	
/01/20 1390	نفع (سود) Gain			5000
	ماشین			100000
	ماشین که قیمت تهیه آن صدهزار افغانی بود به قیمت 30 هزار افغانی به فروش میرسد،این ماشین الی تاریخ فروش 75٪ فرسایش گردیده است			

ضرر ویا نفع که از مدرک فروش ماشین مستعمل ویا استفاده شده بوجود می‌آید در بخش اخیر «سایر مفاد وزیان» صورت حساب مفاد وضرر مفصل یا چند مرحله‌یی (Detailed Income Statement) که بعضاً آنرا «شکل راپوردهی حساب مفاد و ضرر» مینامند، انتقال یافته و در نتیجه کلی کمپنی تاثیر وارد می‌کند.

مثال: یک عراده موتر که قیمت تهیه آن 120,000 افغانی و عمر موثر استفادوی آن 12 سال باشد، به صورت خطی فرسایش می گردد. موتر مذکور بعد از 9 سال استفاده به مبلغ

(c) ketabton.com: The Digital Library

35,000 افغانی به نقد به فروش می‌رسد. نفع و یا نقص که کمپنی از فروش موتر در کمپنی به وجود می‌آید طور ذیل سنجش و درج ژورنال می‌نمائیم.

حل: 1) در قدم اول باید فرسایش سالانه موتر سنجش گردد:

افغانی 10000 = 12 سال / 120000 = مبلغ فرسایش سالانه موتر

2) درقدم دوم فرسایش جمع شده موتر در اخیر سال نهم باید سنجش گردد:

افغانی 90000 = 9× 10000 = فرسایش جمع شده در سال نهم

چون طریقه سنجش فرسایش طریقه خطی است، بناً مبلغ فرسایش جمع شده موتر مذکور در اخیر سال نهم استفاده بالغ به 90,000 افغانی می‌گردد. معامله در ژورنال طور ذیل به ثبت می‌رسد:

تا ریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
1390 /01/20	فرسایش جمع شده ماشین Accumulated Dep. Machine		90000	
	Cash پول نقد		35000	
	Gain نفع (سود)			5000
	ماشین			120000
	ماشین که قیمت تهیه آن صدهزار افغانی بود به قیمت 30 هزار افغانی به فروش میرسد،این ماشین الی تاریخ فروش 75٪ فرسایش گردیده است			

عواید تحصیل ناشده Unearned Revenue

طوریکه قبلاً تذکر داده شد عوایدیکه نقداً بدست آمده پیش از اینکه تحصیل شوند (مربوط کمپنی گردد، یعنی درمقابل آن خدمت یا کار صورت گیرد) به شکل دیون (Liabilities) ثبت می‌گردد. مانند عواید کرایه، وجه اشتراکی مجلات و یا پرداخت پیشکی مشتریان تحت عنوان عواید تحصیل ناشده می‌آیند.

بطور مثال: شرکت‌های هوایی پول پیشکی از فروش تکت پرواز بدست می‌آورند، این پول به شکل عواید تحصیل ناشده باقی می‌ماند تا اینکه پرواز صورت گیرد. و یا مثلاً فیس تدریس خصوصی پیش از شروع سمستر دریافت می‌گردد. در حقیقت عواید تحصیل ناشده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بر عکس مصارف پیش پرداخت شده است و همچنان می‌توان گفت که عواید تحصیل ناشده یک کمپنی مصارف پیش پرداخت شده کمپنی دیگر است.

زمانیکه تادیه پیشکی برای انجام خدمات آینده صورت می‌گیرد حساب عواید تحصیل ناشده که ازجمله (Liabilities) یا دیون می‌باشد باید کریدت گردد تا تصدی یا کمپنی تعهدات خود را بفهمد که در آینده آنرا انجام خواهد داد. بلاخره این عواید زمانی تحصیل خواهد شد که خدمات صورت گیرد. در جریان دوره مالی یا محاسبوی ممکن عملی نباشد که ثبت روزانه برای تحصیل اینوع عواید تکرار شود. در چنین حالات تشخیص عواید الی پروسه تعدیل معطل قرار داده میشود. بعداً در اخیر دوره زمانیکه معاملات تعدیلی صورت گرفت نشان میدهد که کدام بخش از عواید تحصیل گردیده و کدام بخش آن به حیث دیون باقی مانده است. البته قبل از معاملات تعدیلی دیون زیاد تر است و عواید کمتر. بنابر آن معامله تعدیلی برای عواید تحصیل ناشده منتج به این میشود که حساب دیون (عواید تحصیل ناشده) دبت (کم) گردد و حساب عواید کریدت (زیاد) گردد.

مثلاً بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده شرکت برادران بیلانس یا باقیمانده عواید تحصیل ناشده را به مبلغ 13000 افغانی که به تاریخ 2 حمل به شکل پیشکی از یک شرکت دیگر برای انجام خدمات اشتهاراتی که در 31 ماه جوزا مکمل میشود دریافت نموده بود نشان میدهد. به تاریخ دوم ماه حمل این پول پیشکی در حساب عواید تحصیل ناشده خدمات، کریدت و درحساب پول نقد دبت شده است. در اخیر ماه حمل بیلانس یا باقیمانده حساب عواید تحصیل ناشده که مبلغ 13000 افغانی را نشان میدهد به بیلانس آزمایشی اخیر ماه حمل انتقال یافته است. مگر زمانیکه تعدیل و تصفیه صورت می‌گیرد معلوم می‌گردد که در مقابل 3000 افغانی این پول پیشکی، شرکت برادران خدمات را در ماه حمل انجام داده است بناً این مبلغ (3000 افغانی) مربوط عواید ماه حمل شرکت برادران می گردد، از این جهت به معامله تعدیلی ذیل ضرورت احساس می‌گردد:

تا ریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
/01/31 1390	عواید تحصیل ناشده خدمات اشتهاراتی		3000	
	عواید خدمات			3000
	انجام خدمات اشتهاراتی برای مشتری			

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعد از اینکه معامله تعدیلی صورت گرفت و به شکل فوق درج ژورنال معاملات تعدیلی گردید، به لیجر(حساب T)مربوطه آن انتقال داده می‌شود. حسابات مربوطه معاملات تعدیلی به شکل ذیل در می‌آیند.

عواید خدمات اشتهاراتي

Dr	Cr
	تعدیل 31
بیلانس 31 حمل: 3000	

عواید تحصیل ناشده خدمات

D	Cr
3000 : تعدیل 31 حمل	2. حمل:
	بیلانس 31 حمل: 10000
3000	13000

در حسابات فوق بعد از تعدیل حساب عواید تحصیل ناشده (دیون) بیلانس یا باقیمانده 10000 افغانی را نشان می‌دهد که به بیلانس شیت اختتامیه ماه حمل انتقال می‌گردد و نمایانگر قسمت باقیمانده خدمات اشتهاراتی بوده که شرکت برادران مکلف به انجام آن در دوره‌های آینده می‌باشد. حساب عواید خدمات از جمله عواید ماه حمل بوده که بالغ به 3000 افغانی است و به حساب مفاد و ضرر انتقال می‌گردد.

اگر این معامله صورت نمی‌گرفت، عواید و مفاد خالص در حساب مفاد و ضرر اخیر ماه حمل کمتر و همچنان دیون و سرمایه شخصی به اندازه 3000 افغانی در بیلانس شیت اخیر ماه حمل زیادتر نشان داده می‌شد.

مثال: در صورتیکه دارایی مجموعی کمپنی متشکل از شش قلم چون پول نقد (18000) افغانی، حساب بانکی (12000) افغانی، تعمیر (20000) افغانی، ماشین آلات (10000) افغانی، موتر(9000) افغانی، تجهیزات(11000) افغانی بوده و ذریعه 60٪ سرمایه شخصی و 40٪ سرمایه غیر (دیون) تمویل گردیده باشد. کمپنی مذکور جدیداً به فعالیت آغاز نموده و در دوره اول (ماه حمل سال 1391) فعالیت خویش معاملات ذیل را انجام داده است:

تاریخ اول حمل- کمپنی با یک مشتری خویش قرار داد حفر یک چاه را به عمق 80 متر، فی متر به مبلغ 120 افغانی عقد مینماید. برطبق این قرار داد مشتری به کمپنی 30٪ پول مجموع قرار داد را به طور پیشکی نقداً تادیه می‌کند.

تاریخ اول حمل- کمپنی به هدف گدام یک تعمیر را در شهر به کرایه گرفته و کرایه شش ماهه آنرا از قرار فی ماه 1200 افغانی از حساب بانکی خویش به طور پیشکی می‌پردازد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ پنجم حمل- کمپنی به مبلغ 2000 افغانی قرطاسیه خریداری نموده و پول آن را از حساب بانکی خویش تادیه می‌کند.

تاریخ نهم حمل- مالک کمپنی به خاطر مصارف شخصی خویش مبلغ 1000 افغانی را نقداً از کمپنی برداشت می‌کند.

تاریخ پانزدهم حمل- با یک شرکت بیمه قرار داد بیمه تعمیر خویش را امضا نموده که برطبق آن کمپنی مکلف به تادیه حق البیمه ماهانه 150 افغانی می‌باشد. همچنان کمپنی حق البیمه ده ماهه را نقداً به طور پیشکی تادیه می‌نماید.

تاریخ نزدهم حمل- کمپنی از انجام خدمات برای مشتریان خویش مبلغ 5000 افغانی را بدست می‌آورد، 3000 افغانی به نقد و 2000 افغانی ازطریق حساب بانکی خویش.

تاریخ بیست وپنجم حمل- معا شات کارمندان و مستخدمین مجموعاً به مبلغ 4600 افغانی نقداً از طرف کمپنی پرداخت می‌شود.

تاریخ بیست وهشتم حمل- بل برق کمپنی در همین ماه بالغ به 1100 افغانی بوده که از طریق حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

الف) معاملات فوق را درج ژورنال نموده و بعداً بادر نظرداشت موجودات اول حسابات آنها را به لیجرهای مربوطه شان انتقال دهید. همچنان بیلانس آزمایشی قبل از معاملات تعدیلی (بیلانس آزمایشی تعدیل ناشده) را ترتیب نمائید.

ب) حسابات قابل تعدیل را تعدیل نموده و حساب مفاد وضرر کمپنی را سنجش و ترتیب نمائید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نام شرکت یا کمپنی .....

نا م حسا ب (ژورنا ل)

تاریخ: حمل 1391

تاریخ Date		توضیحات Description	Post Ref	دبت Dr	کریدت Cr
حمل 1391	1	نقده Cash		2880	
		عواید تحصیل ناشده Unearned Revenue			2880
30/ پول قرارداد حفر چاه نقداً تادیه میباید (80 متر فی متر از قرار 120 افغانی					
	1	کرایه پیش پرداخت شده گدام Prepaid Rent		7200	
		پول نقد Cash			7200
کرایه پیشکی شش ماه برای گدام نقداً تادیه گردید از قرار فی ماه 1200 افغانی					
	5	قرطاسیه stationary		2000	
		حساب بانکی Bank Account			2000
	9	برداشت شخصی Withdrawal		1000	
		کسه Cash			1000
مالک کمپنی به خاطر مصارف شخصی نقداً برداشت مینماید					
	15	بیمه پیش پرداخت شده Prepaid Insurance		1500	
		نقده Cash			1500
حق البیمه دو ماهه نقداً به طور پیشکی تادیه می گردد					
	19	نقده Cash		3000	
		حساب بانکی Bank Account		2000	
		عواید خدمات Service Revenues			5000
عواید خدمات نقداً و از طریق حساب بانکی دریافت گردید					
	25	معاشات Salaries		4600	
		نقده Cash			4600
پرداخت گردید "معاشات ماه حمل نقداً					
	28	مصارف برق Electrecity Exp.		1100	
		حساب بانکی Bank Account			1100
مصارف برق ماه حمل از طریق حساب بانکی کمپنی تادیه گردید					

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعد از ثبت معاملات در ژورنال فوق، مرحله دوم عبارت ازانتقال معاملات به لیجرهای مربوطه هر حساب بوده که طور ذیل صورت می‌گیرد:

Account name(Cash) **Ledger** Account No:						Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	**Dr**	**Cr**
	1	**b/d**		18000		18000	
	1			2880		20880	
	1				7200	13680	
	9				1000	12680	
	15				1500	11180	
	19			3000		14180	
	25				4600	9580	
	31	Bal (بیلانس)				**9580**	

Account name:(حساب بانکی) **Ledger** Account No:						Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	**Dr**	**Cr**
حمل 1391	1	b/d		12000		12000	
	5				2000	10000	
	19			2000		12000	
	28				1100	10900	
	31	Bal (بیلانس)				**10900**	

Account name:(تجهیزات) **Ledger** Account No:						Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	**Dr**	**Cr**
حمل 1391	1	b/d		11000		11000	
						11000	
						11000	
	31	Bal (بیلانس)				**11000**	

Account name:(تعمیر) **Ledger** Account No:						Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	**Dr**	**Cr**
حمل 1391	1	b/d		20000		20000	
						20000	
	31	Bal (بیلانس)				**20000**	

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name(موتر) **Ledger** Account No:						Current Balance	
Date		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	**Dr**	**Cr**
حمل 1391	1	b/d		9000		9000	
						9000	
						9000	
	31	Bal (بیلانس)				**9000**	

Account name:(ماشین آلات) **Ledger** Account No:						Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	**Dr**	**Cr**
حمل 1391	1	b/d		10000		10000	
						10000	
						10000	
	31	Bal (بیلانس)				**10000**	

Account name:(سرمایه شخصی) **Ledger** Account No:						Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	**Dr**	**Cr**
حمل 1391	1	b/d			48000		48000
							48000
							48000
	31	Bal (بیلانس)					**48000**

Account name:(دیون) **Ledger** Account No:						Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	**Dr**	**Cr**
حمل 1391	1	b/d			32000		32000
							32000
							32000
	31	Bal (بیلانس)					**32000**

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name:(عواید تحصیل ناشده)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	1				2880		2880
							2880
							2880
	31	Bal (بیلانس)					**2880**

Account name:(قرطاسیه)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	5			2000		2000	
						2000	
						2000	
	31	Bal (بیلانس)				**2000**	

Account name:(برداشت شخصی)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	9			1000		1000	
						1000	
						1000	
	31	Bal (بیلانس)				**1000**	

Account name:(پیش پرداخت کرایه گدام)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	15			7200		7200	
						7200	
						7200	
	31	Bal (بیلانس)				7200	

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name:(پیش پرداخت بیمه)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	15			1500		1500	
						1500	
						1500	
	31	Bal (بیلانس)				1500	

Account name:(عواید خدمات)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	19				5000		5000
							5000
							5000
	31	Bal (بیلانس)					5000

Account name:(معاشات)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	25			4600		4600	
						4600	
						4600	
	31	Bal (بیلانس)				4600	

Account name:(مصارف برق)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	28			1100		1100	
						1100	
						1100	
	31	Bal (بیلانس)				1100	

بیلانس آزمایشی کمپنی مذکور قبل از تعدیلات طور ذیل سنجش و ترتیب گردیده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Name of the Company نام کمپنی			
Un Adjusted Trail Balance بیلانس آزمایشی تعدیل نا شده			
تاریخ : اخیر حمل 1391			
شماره	نام حسابات	بیلانس دبت	بیلانس کریدت
1	نقده	9580	
2	حساب با نکی	10900	
3	قرطاسیه	2000	
4	پیش پرداخت کرایه گدام برای شش ماه	7200	
5	پیش پرداخت بیمه برای ده ماه	1500	
6	تجهیزات	11000	
7	موتر	9000	
8	تعمیر	20000	
9	ماشین آلات	10000	
10	سرمایه شخصی		48000
11	دیون		32000
12	عواید تحصیل ناشده		2880
13	مصارف معاشات	4600	
14	مصارف برق	1100	
15	برداشت شخصی	1000	
16	عواید خدمات		5000
	مجموع	**87880**	**87880**

معاملات تعدیلی در مثال فوق عبارتند از:

- قرارداد که به تاریخ اول حمل عقد شده بود الی اخیر ماه حمل 25 فیصد کار آن تکمیل گردیده است. بناً ازجمله 2880 افغانی تادیه پیشکی قرارداد مبلغ 2400 افغانی که 25٪ پول مجموع قرارداد می‌باشد به کمپنی تعلق گرفته وازجمله عواید خدمات ماه حمل می‌گردد.
- ازجمله پیش پرداخت کرایه گدام مبلغ 1200 (7200/6) افغانی آن به حساب مصارف ماه حمل تعلق میگیرد، بناً باید ثبت حسابات مربوطه گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- چون ماه حمل سپری شده بناً حق‌البیمه ماه حمل منحیث یک قلم مصارف ماه حمل ثبت گردد، بالغ به 150 افغانی می‌باشد.
- موجود اخیر قرطاسیه توسط میتود انونتور سنجش شده معادل 1300 افغانی می‌باشد، بناً قرطاسیه که در ماه حمل به مصرف رسیده به ارزش 700 افغانی (1300- 2000) می‌باشد که باید در حسابات مربوطه درج گردد.
- فرسایش تجهیزات به طریقه خطی سنجش و به صورت غیر مستقیم ثبت حسابات مربوطه گردد. عمر استفادوی تجهیزات هشت سال و ارزش داغمه آن 1400 افغانی تخمین گردیده است.

سنجش: عمراستفادوی / ارزش داغمه – قیمت تهیه = مبلغ فرسایش سالانه تجهیزات

سال 8 / 1400 – 11000 = مبلغ فرسایش سالانه

تجهیزات

1200= مبلغ فرسایش سالانه

تجهیزات

چون حسابات ماهانه تصفیه می گردد، بناً مبلغ فرسایش ماه حمل را سنجش و ثبت حسابات می‌نمائیم:

100= 12 / 1200= مبلغ فرسایش تجهیزات در ماه

حمل

- فرسایش موتر به اساس طریقه استفاوی (استفاده از ظرفیت) سنجش و به صورت غیرمستقیم درج حسابات مربوطه آن گردد. درصورتیکه پوتنشیل مجموعی (ظرفیت مجموعی) موتر 90000 کیلومتر بوده واستفاده از موتر در سال‌های متعدد طورذیل پلان شده باشد: استفاده درسال اول 9000 کیلومتر، درسال دوم 20000 کیلومتر، در سال سوم11000 کیلومتر، در سال چهارم 18000 کیلومتر، درسال پنجم 12000 کیلومتر، درسال ششم 20000 کیلومتر.

فی کیلومتر / افغانی 0.1 = 90000 / 9000 = فرسایش موتر در فی کیلو متر

افغانی 900 = 0.1 * 9000 = فرسایش موتر در سال اول

اگر کمپنی از موتر مذکور در ماه حمل معادل 140 کیلومتر استفاده نموده باشد، میتوان مبلغ فرسایش موتر را درماه حمل چنین سنجش نمود:

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانی 14 = 0.1 * 140 = مبلغ فرسایش موتر در ماه حمل

بناً مبلغ 14 افغانی فرسایش موتر در ماه حمل بوده که باید منحیث یک قلم مصرف در همین ماه به ثبت برسد.

❖ *فرسایش موتر برای تمام سالهای استفاده سنجش گردد!*

- مبلغ فرسایش تعمیر با استفاده از طریقه خطی سنجش و منحیث مصارف ماه حمل به صورت غیر مستقیم ثبت حسابات گردد، مدت استفاده تعمیر 30 سال و ارزش داغمه آن 2000 افغانی تخمین گردیده است.

20000 - 2000 / 30 = مبلغ فرسایش سالانه تعمیر

18000 / 30 = 600 = مبلغ فرسایش سالانه تعمیر

چون حسابات کمپنی به طور ماهانه تصفیه می گردد، بناً مبلغ فرسایش را صرف برای ماه حمل سنجش نموده و منحیث یک قلم مصرف ماه حمل ثبت حسابات مینمائیم:

افغانی 50 = 12 / 600 = مبلغ فرسایش تعمیر در ماه حمل

- فرسایش ماشین آلات به طریقه استفادوی سنجش و به صورت غیر مستقیم ثبت حسابات مربوطه گردد، در صورتیکه ظرفیت مجموعی ماشین آلات 80000 واحد بوده و استفاده در سالهای متعدد قرار ذیل تخمین شده باشد: سال اول 12000 واحد ، سال دوم 8000 واحد، سال سوم 10000 واحد، سال چهارم 14000 واحد، سال پنجم 16000 واحد، سال ششم 8000 واحد و سال هفتم 12000 واحد.

فی واحد / افغانی 0.125 =80000 / 10000 =فرسایش ماشین آلات برای فی واحد

افغانی 1500 = 0.125 * 12000 = مبلغ فرسایش ماشین آلات درسال اول

اگر کمپنی در ماه حمل توسط ماشین آلات 800 واحد تولید نموده باشد، فرسایش آن در همین ماه بالغ میگردد به:

افغانی 100 = 0.125 * 800 = مبلغ فرسایش ماشین آلات درماه حمل

❖ *تمرین: فرسایش ماشین آلات برای تمام سالهای استفاده سنجش گردد!*

معاملات تعدیلی فوق را نخست طور ذیل درج ژورنال که برای همین معاملات تعدیلی ترتیب می‌شود ثبت نموده و بعداً به لیجرهای مربوطه آنها انتقال می‌دهیم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

			نام شرکت یا کمپنی			
			ژورنا ل معاملات تعدیلی			
			تاریخ: حمل 1391			
تاریخ Date			توضیحات Description	Post Ref	دبت Dr	کریدت Cr
حمل 1391	31		عواید تحصیل ناشده Unearned Revenue		2400	
			عواید خدمات Service Revenues			2400
25/ کار تکمیل شده که پول آن مخیث عواید ماه حمل ثبت گردید						
	31		مصارف کرایه گدام		1200	
			کرایه پیش پرداخت شده گدام Prepaid Rent			1200
کرایه گدام برای ماه حمل تصفیه شد						
	5		مصارف بیمه Insurance Expense		150	
			بیمه پیشکی Prepaid Insurance			150
حق البیمه ماه حمل تصفیه گردید						
	9		مصرف قرطاسیه Stationary Expense		700	
			قرطاسیه Stationary			700
مصرف قرطاسیه در ماه حمل ثبت گردید						
	15		فرسایش تجهیزات Depreciation. Equipment		100	
			فرسایش جمع شده تجهیزات Accumulated Dep. Equip			100
فرسایش تجهیزات در ماه حمل ثبت گردید						
	19		فرسایش موتر Depreciation. Car		14	
			فرسایش جمع شده موتر Accumulated Dep. Car			14
فرسایش موتر در ماه حمل ثبت گردید						
	25		فرسایش تعمیر Depreciation. Building		50	
			فرسایش جمع شده تعمیر Accumulated Dep. Building			50
فرسایش تعمیر در ماه حمل ثبت گردید						
	28		فرسایش ماشین آلات Depreciation Machinary		100	
			فرسایش جمع شده ماشین آلات Accumulated Dep. Machinary			100
فرسایش ماشین آلات در ماه حمل ثبت گردید						

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاملات فوق را طور ذیل به لیجر های مربوطه هر حساب انتقال میدهیم:

Account name:(عواید تحصیل ناشده)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	1				2880		2880
	31	Adjusted تعدیل		2400			480
							480
		Bal(بیلانس)					**480**

Account name:(عواید خدمات)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	19				5000		5000
	31	Adjusted تعدیل			2400		7400
							7400
		Bal (بیلانس)					**7400**

Account name:(پیش پرداخت کرایه گدام)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	15			7200		7200	
	31	Adjusted تعدیل			1200	6000	
						6000	
	31	Bal (بیلانس)				**6000**	

Account name:(مصرف کرایه گدام)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
	31	Adjusted تعدیل		1200		1200	
	31	Bal (بیلانس)				**1200**	

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name:(پیش پرداخت بیمه)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	15			1500		1500	
	31	Adjusted تعدیل			150	1350	
						1350	
	31	Bal (بیلانس)				1350	

Account name:(مصرف بیمه)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
	31	Adjusted تعدیل		150		150	
	31	Bal (بیلانس)				150	

Account name:(قرطاسیه)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	5			2000		2000	
	31	Adjusted تعدیل			700	1300	
						1300	
	31	Bal (بیلانس)				1300	

Account name:(مصرف قرطاسیه)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل		700		700	
	31	Bal (بیلانس)				700	

Account name:(فرسایش تجهیزات)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل		100		100	
	31	Bal (بیلانس)				100	

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name:(فرسایش جمع شده تجهیزات)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Drدبت	Crکریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل			700		700
	31	Bal (بیلانس)					700

Account name:(فرسایش موتر)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Drدبت	Crکریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل		14		14	
	31	Bal (بیلانس)				14	

Account name:(فرسایش جمع شده موتر)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Drدبت	Crکریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل			14		14
	31	Bal (بیلانس)					14

Account name:(فرسایش تعمیر)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Drدبت	Crکریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل		50		50	
	31	Bal (بیلانس)				50	

Account name:(فرسایش جمع شده تعمیر)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Drدبت	Crکریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل			50		50
	31	Bal (بیلانس)					50

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name:(فرسایش ماشین آلات) **Ledger** Account No:						Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	**Dr**	**Cr**
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل		100		100	
	31	Bal (بیلانس)				**100**	

Account name:(فرسایش جمع شده ماشین آلات) **Ledger** Account No:						Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	**Dr**	**Cr**
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل			100		100
	31	Bal (بیلانس)					**100**

بیلانس آزمایشی بعد از تعدیل قرار ذیل ترتیب گردیده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Name of the Company نام کمپنی			
Adjusted Trail Balance بیلانس آزمایشی تعدیل شده			
تاریخ : اخیر حمل 1391			
شماره	نام حسابات	بیلانس دبت	بیلانس کریدت
1	نقده	9580	
2	حساب با نکی	10900	
3	قرطاسیه	1300	
4	پیش پرداخت کرایه گدام برای شش ماه	6000	
5	پیش پرداخت بیمه برای ده ماه	1350	
6	تجهیزات	11000	
7	موتر	9000	
8	تعمیر	20000	
9	ماشین آلات	10000	
10	سرمایه شخصی		48000
11	دیون		32000
12	عواید تحصیل ناشده		480
13	مصارف معاشات	4600	
14	مصارف برق	1100	
15	مصارف قرطاسیه	700	
16	مصارف کرایه گدام	1200	
17	مصارف بیمه (حق البیمه ماه حمل)	150	
18	فرسایش تجهیزات	100	
19	فرسایش جمع شده تجهیزات		100
20	فرسایش موتر	14	
21	فرسایش جمع شده موتر		14
22	فرسایش تعمیر	50	
23	فرسایش جمع شده تعمیر		50
24	فرسایش ماشین آلات	100	
25	فرسایش جمع شده ما شین آلات		100
26	برداشت شخصی	1000	
27	عواید خدمات		7400
	مجموع	88144	88144

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعد از اینکه بیلانس آزمایشی تعدیل شده ترتیب گردید، حسابات موقتی که نتیجه آن مربوط ماه حمل می‌باشد بسته گردیده به «صورت حساب مفاد و ضرر» انتقال داده شده و باهم مقایسه می‌شود. نتیجه عواید و مصارف بعد از مقایسه به حساب سرمایه شخصی کمپنی انتقال می‌یابد. حساب برداشت شخصی که نیز یک حساب موقتی است بسته گردیده و به صورت مستقیم به سمت دبت حساب سرمایه شخصی انتقال می‌گردد. یعنی برداشت سرمایه شخصی را کاهش می‌دهد.

پروسه بستن حساب عواید:

تمام حسابات عواید به طرف دبت (چپ) حساب مربوطه آن بسته گردیده و به سمت راست حساب مفاد وضرر انتقال میگردد:

Account name:(عواید خدمات)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	19				5000		5000
	31	Adjusted تعدیل			2400		7400
		Bal (بیلانس)					**7400**
		Closing:				7400	

پروسه بستن حسابات مصارف:

تمام حسابات مصارف به طرف کریدت (راست) حسابات مربوطه آن بسته گردیده و به سمت چپ حساب مفاد و ضرر انتقال می‌گردد:

Account name:(معاشات)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	25			4600		4600	
						4600	
	31	Bal (بیلانس)				**4600**	
	31	Closing:					4600

Account name:(مصارف برق)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	28			1100		1100	
	31	Bal (بیلانس)				**1100**	
	31	Closing:					1100

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name:(مصرف کرایه گدام)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
	31	Adjusted تعدیل		1200		1200	
	31	Bal (بیلانس)				**1200**	
	31	Closing:					1200

Account name:(مصرف بیمه)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
	31	Adjusted تعدیل		150		150	
	31	Bal (بیلانس)				**150**	
	31	Closing:					150

Account name:(مصرف قرطاسیه)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل		700		700	
	31	Bal (بیلانس)				**700**	
	31	Closing:					700

Account name:(فرسایش تجهیزات)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل		100		100	
	31	Bal (بیلانس)				**100**	
	31	Closing:					100

Account name:(فرسایش موتر)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل		14		14	
	31	Bal (بیلانس)				**14**	
	31	Closing:					14

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name:(فرسایش تعمیر)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل		50		50	
	31	Bal (بیلانس)				**50**	
	31	Closing:					50

Account name:(فرسایش ماشین آلات)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	31	Adjusted تعدیل		100		100	
	31	Bal (بیلانس)				**100**	
	31	Closing:					100

حساب عواید و مصارف بعد از پروسه بستن به صورت حساب مفاد و ضرر قرار آتی انتقال می گردد:

حساب مفاد و ضرر

مصارف		عواید	
مصارف معاشات	4600	عواید خدمات	7400
مصارف برق	1100		
مصارف قرطاسیه	700		
مصارف کرایه گدام	1200		
مصارف بیمه	150		
فرسایش تجهیزات	100		
فرسایش موتر	14		
فرسایش تعمیر	50		
فرسایش ماشین آلات	100		
Balance باقیمانده (ضرر)	**(614)**		
	8014		7400

(c) ketabton.com: The Digital Library

تفاوت صورت حساب مفاد و ضرر به سمت مصارف قرار دارد، بد ین معنی که مجموع مصارف نسبت به مجموع عواید دوره بیشتر است. افزایش مصارف نسبت به عواید به معنی ضرر بوده، یعنی کمپنی به مبلغ 614 افغانی ضرر نموده است. چون ضرر باعث کاهش سرمایه شخصی شده بناً این تفاوت صورت حساب مفاد و ضرر به سمت دبت حساب سرمایه شخصی کمپنی انتقال گردیده و سرمایه شخصی را به اندازه 614 افغانی کاهش میدهد. همچنان حساب برداشت شخصی به سمت کریدت بسته گردیده و مستقیماً به سمت دبت حساب سرمایه شخصی انتقال شده که باعث کاهش سرمایه شخصی می‌شود.

Account name:(برداشت شخصی)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	9			1000		1000	
						1000	
	31	Bal (بیلانس)				**1000**	
	31	Closing:					1000

حساب سرمایه شخصی بعد از انتقال حساب برداشت شخصی و ضرر دوره، بیلانس به مبلغ 46,386 افغانی را نشان داده که مبلغ سرمایه شخصی کمپنی را دراخیر ماه حمل ارایه می‌کند. لیجر ذیل حساب سرمایه شخصی کمپنی را در اخیر ماه حمل نشان می‌دهد:

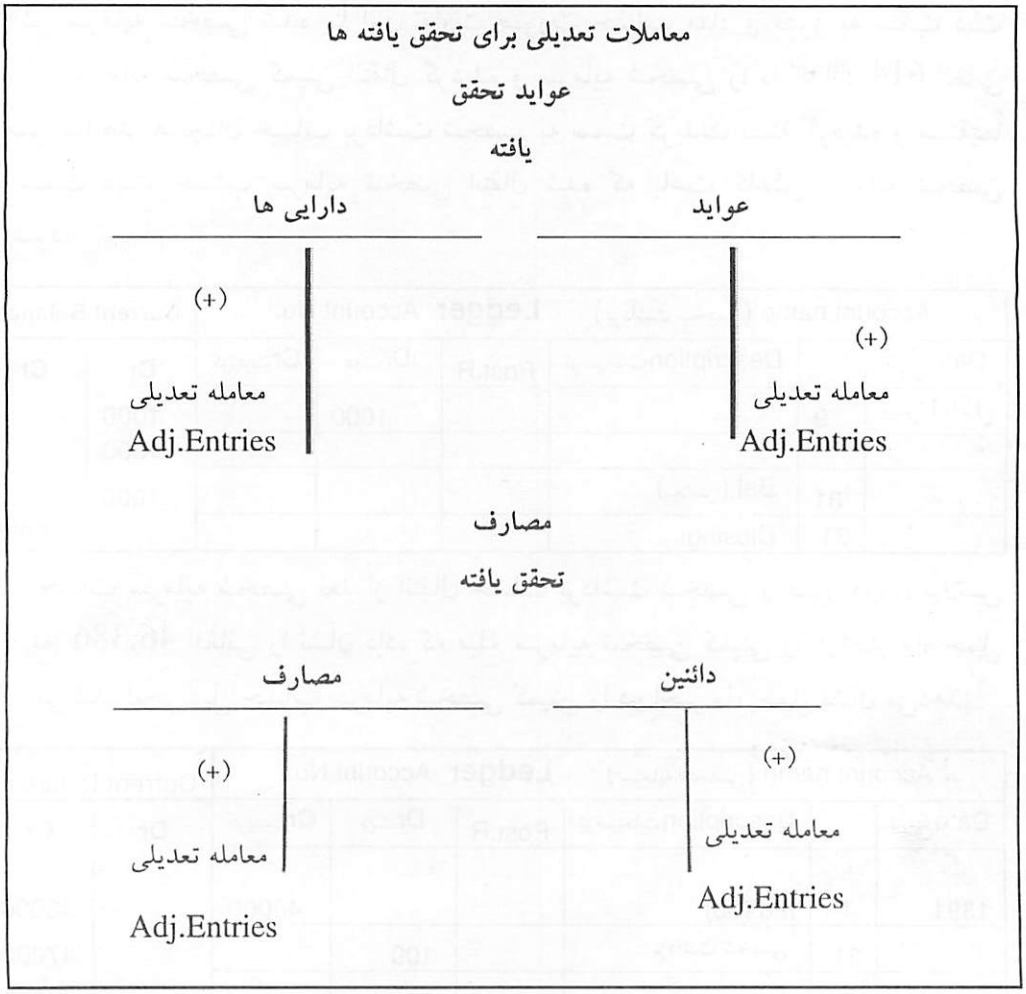
Account name:(سرمایه شخصی)		Ledger Account No:				Current Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	1	b/d (ob)			48000		48000
	31	برداشت شخصی		100			47000
	31	ضرر دوره		614			46386
	31	Bal (بیلانس)					**46386**

2. معاملات تعدیلی برای تحقق یا فته‌ها Adjusting Entries for Accruals

کتگوری دوم معاملات تعدیلی مصارف تحقق یافته و عواید تحقق یافته می‌باشند که نشان دهنده عواید و مصارف اند که در دوره حاضر بوجود آمده ولی از طریق معاملات روزانه درج و تصفیه نگردیده است. اگراین معاملات صورت نگیرد حساب عواید (و حساب دارایی مربوط آن) و همچنان حساب مصارف (حساب دائنین مربوط آن) کمتر از ارزش

(c) ketabton.com: The Digital Library

واقعی آنها نشان داده می‌شوند. بناً معاملات تعدیلی برای عواید و مصارف تحقق یافته باعث افزایش بیلانس شیت و حساب مفاد و ضرر می‌گردد. معاملات تعدیلی برای عواید و مصارف تحقق یافته در شکل ذیل نشان داده شده اند.

عواید تحقق یافته (Accrued Revenue)

طوریکه قبلاً تذکر داده شد عوایدیکه تحقق یافته یعنی در دوره حاضر در اثر انجام خدمات تصدی بوجود آمده اما به شکل نقد دریافت نگردیده است در محاسبه به نام عواید تحقق یافته درج می‌گردد. عواید تحقق یافته ممکن در اثر گذشت زمان افزایش یابد مانند عواید ربح، عواید کرایه و غیره یا ممکن در اثر انجام دادن خدمات بوجود بیآید که تا هنوز بدست نیآمده و جمع آوری نشده است مانند فیس، کمیشن و غیره. حالت اولی یعنی عواید

(c) ketabton.com: The Digital Library

از طریق کرایه و ربح بخاطریکه شامل معاملات روزمره نیستند الی اخیر ماه ثبت نمی‌گردند و حالت دوم بخاطریکه یک قسمت از خدمات انجام داده شده به شکل روزمره ثبت حسابات نمی‌گردد، بناً در اخیر دوره ضرورت به تعدیل و تصفیه دارند.

معاملات تعدیلی مستلزم نشان دادن طلبات است که در بیلانس شیت روز وجود دارد و همچنان نمایانگر ثبت همان بخش از عواید است که در دوره حاضر دریافت گردیده است. بناً معاملات تعدیلی برای عواید تحقق یافته منتج به افزایش (دبت) حساب دارایی و افزایش (کریدت) در حساب عواید می‌گردد.

مثلاً یک کمپنی به ارزش 2000 افغانی خدمات را برای یک مشتری خویش در جریان ماه حمل انجام داده است، لیکن مشتری پول کمپنی را در مقابل خدمت مذکور پرداخت نه نموده است و فرض می‌نمائیم که الی اخیر ماه حمل کمپنی این عواید را نقداً بدست نمی‌آورد. چون این عواید نقداً بدست نیآمده بناً منحیث طلب کمپنی بالای مشتری در حساب طلبات دبت می‌گردد. ازطرف دیگر چون کمپنی خدمت را انجام داده است و مستحق دریافت عواید آن است بناً مبلغ 2000 افغانی را منحیث عواید ماه حمل در حساب عواید خدمات کریدت می‌نماید. این معامله در ژورنال قرار ذیل به ثبت می‌رسد.

تاریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
1390 /01/31	طلبات		2000	
	عواید خدمات			2000
	انجام خدمات برای مشتری به قرض			

و بعداً معامله مذکور از ژورنال به حساب مربوطه آن قرار آتی انتقال می‌گردد:

طلبات

72000 (5	
2000:31 Adj	
Bal: 74000	

عواید خدمات

	5)100000
	31Adj: 2000
	31 Bal. 106000

بیلا نس حساب طلبات، طلبات مجموعی دوره را که بالغ به 74000 افغانی می‌شود ... ن می‌دهد و یک حساب دارایی بوده که مربوط بیلانس شیت دوره می‌باشد. بیلانس 106000 افغانی در حساب (عواید خدمات) عواید مجموعی را که در جریان ماه حمل

(c) ketabton.com: The Digital Library

تحقق یافته است نشان می‌دهد که یک حساب موقتی بوده و به حساب مفاد و ضرر انتقال می‌یابد. اگر فرض مثال این معامله صورت نمی‌گرفت، حسابات دارایی و سرمایه شخصی در بیلانس شیت اختتامیه دوره و عواید و مفاد خالص در حساب مفاد و ضرردوره کمتر از واقعیت نشان داده می‌شدند.

مصارف تحقق یافته Accrued Expense

طوریکه قبلاً تذکر داده شد مصارف که در جریان دوره در یک کمپنی بوجود آمده ولی از طرف کمپنی پرداخت نگردیده اند تحت عنوان مصارف تحقق یافته شناخته می‌شوند. مانند مصارف ربح، مصارف کرایه، مصارف مالیات و مصارف مزد و معاشات کارگران و غیره که از طرف کمپنی در یک دوره تادیه نشده باشد. مصارف تحقق یافته مانند عواید تحقق یافته بوجود میآیند ولی در دوره حاضر پرداخت نمی‌شوند، یعنی در حقیقت مصارف تحقق یافته در حساب یک کمپنی؛ عواید تحقق یافته کمپنی دیگر می‌باشد.

مثلاً عواید تحقق یافته از مدرک خدمات نمایندگی اشتهاراتی به مبلغ 2000 افغانی، مصارف تحقق یافته در حساب مشتریان که این خدمات را دریافت نموده اند می‌باشد. معامله تعدیلی به خاطری برای چنین مصارف صورت میگیرد که تعهدات یک تصدی یا کمپنی را که موجود است نشان بدهد و همچنان برای شناخت مصارف که در جریان دوره حاضر بوجود آمده اند مهم می‌باشد. البته قبل از معامله تعدیلی حساب داینین و حساب مصارف کمتراز ارزش واقعی آنها نشان داده می‌شود. بنا بر آن معامله تعدیلی برای مصارف تحقق یافته منتج به افزایش (دبت) حساب مصارف و افزایش (کریدت) در حساب داینین می‌گردد.

ربح تحقق یافته یا Accrued Interest

یک کمپنی یک سند قرضه نسبتاً طویل المدت (اضافه تر از یکماه الی یک سال یا اضافه از آن) را برای مدت سه ماه به مبلغ 50000 افغانی در اول حمل امضا می‌کند. این قرضه دارای نرخ ربح سالانه 12٪ می‌باشد. مبلغ ربح که به این سند تادیه می‌شود وابسته به سه عامل ذیل می‌باشد.

a. ارزش اسمی پول که پرداخت گردیده است.
b. نرخ ربح که سالانه دریافت میگردد.
c. مدت قرضه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بناً مبلغ ربح در این مثال 1500 افغانی میباشد که طور ذیل سنجش میگردد.

مبلغ ربح برای سه ماه = 50000 * 3/12 * ٪12 = 1500

و یا ماهانه 500 افغانی (3/ 1500) که فورمول سنجش این ربح در شکل ذیل واضحاً تشریح گردیده است.

مبلغ ربح	=	مدت سرمایه تفویض شده	*	نرخ سالانه ربح	*	ارزش اسمی پول
500$	=	1/12	*	12%	*	50000$

نوت: مدت سرمایه تفویض شده نسبت به یک سال در نظر گرفته شده است. معامله تعدیلی مصارف تحقق یافته تاریخ 31 حمل قرار ذیل در ژورنال معاملات تعدیلی ثبت می‌شود:

تا ریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
1390 /01/31	مصارف ربح		500	
	ربح قابل تادیه (دائنین)			500
	ربح برای سرمایه تفویض شده سنجش گردیده است			

انتقال این معامله از ژورنال به حسابات تی قرار ذیل صورت می‌گیرد:

مصارف ربح

D | Cr

31.Adj: 500

ربح قابل پرداخت

Dr | C

500: Adj.31

حساب مصارف ربح درفوق مصرف ربح را که در ماه حمل صورت گرفته است نشان می‌دهد. و مبلغ ربح که باید پرداخته شود یک دین می‌باشد و در حساب ربح قابل پرداخت ثبت شده است و تا زمانیکه وقت تادیه آن فرا نرسد پرداخته نمی شود (وقت تادیه در مثال بالا سه ماه است). حساب ربح قابل پرداخت به عوض حساب قرضه استفاده می‌گردد تا از یکطرف مقدار ربح را نشان بدهد و از طرف دیگر نوع قرضه را تشخیص می‌نماید. اگر معامله تعدیلی برای ربح تحقق یافته صورت نگیرد، دیون (ربح قابل تادیه) و مصارف ربح

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمتراز ارزش واقعی آنها نشان داده می‌شود، و درنتیجه آن مفاد خالص و سرمایه شخصی زیادتر از ارزش واقعی آنها نشان داده می‌شود.

معاشات تحقق یافته Accrued Salaries

بعضی از انواع مصارف از قبیل مزد و معاشات مامورین و کمیشن‌ها بعد از اجرای خدمات تادیه می‌گردد. بطور مثال

در نمایندگی اشتهاراتی مثال‌های قبلی مزد و معاش کارگران و مامورین در 26 حمل که روز چهار شنبه است پرداخته می‌شود، معاش آینده بتاریخ 9 ماه ثور پرداخته خواهد شد. به اساس جنتری سه روز کاری 29، 30 ، و31 در ماه حمل باقی می‌ماند زیراکه تاریخ 27 و 28 حمل پنج شنبه و جمعه بوده که درآن برای کارگران مزد وجود ندارد. مزد و معاش این سه روز که مربوط ماه حمل می‌شود به حیث مصارف تحقق یافته شناخته می‌شود که از جمله دیون (مزد ومعا ش قابل تادیه) نمایندگی اشتهاراتی است. مامورین برای پنج روز یک هفته 10000 افغانی دریافت می‌نمایند و یا معاش روزانه آنها بالغ به 2000 افغانی می‌شود. بنابر آن معاش سه روز باقی مانده آنها در 31 حمل بالغ به 6000 افغانی (2000*3) میشود که معامله تعدیلی آن طور ذیل است.

تا ریخ	تفصیلات	مرجع	دبت	کریدت
1390 /01/31	مصارف مزد و معاش		6000	
	مزد ومعاش قابل تادیه (دائنین)			6000
	ربح برای سرمایه تفویض شده سنجش گردیده است			

بعد از انتقال معامه به لیجر چنین نمایش داده می‌شود.

Dr مصارف مزد و معاش C

26) 40000 31Adj: 6000	
31 Bal. 46000	

Dr مزد و معاش قابل پرداخت Cr

	31 Adj: 6000

بعد از تعدیل حساب مصرف مزد و معاش مصارف حقیقی ماه حمل را که بالغ به 46000 افغانی (2000* 23روز) می‌شود نشان میدهد وازجمله حسابات موقتی بوده که در اخیر دوره بسته می‌گردد و به حساب مفاد و ضرر دوره انتقال می‌یابد. حساب مزد و

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاش قابل پرداخت مکلفیت نمایندگی اشتهاراتی را نشان می‌دهد که باید پرداخته شود و ازجمله دیون نمایندگی اشتهاراتی به شمار می‌رود. تازمانیکه این مزد و معاش از طرف نمایندگی اشتهاراتی تادیه نگردیده است، این حساب (حساب مزدو معاش قابل پرداخت) در بیلانس شیت منحیث دیون موجود می‌باشد.

اگر معامله تعدیلی برای معاشات تحقق یافته صورت نگیرد حساب مصارف مزد و معاش نمایندگی اشتهاراتی به مبلغ 6000 افغانی کمتر و حساب دیون هم به مبلغ 6000 افغانی کمتراز ارزش آنها نشان داده می‌شوند.

چون مزد و معاش نمایندگی اشتهاراتی بعد از هر دو هفته تادیه می‌گردد در این صورت معاش بعدی بتاریخ 9 ماه ثور پرداخته خواهد شد که متشکل از 6000 افغانی دین (مزد و معاش باقیمانده سه روز ماه حمل) و 14000 افغانی معاش هفت روز کاری ماه ثور می‌باشد. بنا بر آن بتاریخ 9 ثور معامله چنین صورت می‌گیرد.

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تا ریخ
	14000		مصارف مزد و معاش	/02/09 1390
	6000		مزد ومعاش قابل تادیه (دائنین)	
20000			نقد	
معاشات هفته اول ماه ثور همراه با مزد باقیمانده سه روزماه حمل تادیه می‌شود				

در این معامله دیون که در ماه حمل از طریق مزد و معاش سه روز 29-30- 31 ماه حمل وجود داشت تادیه می‌گردد.

مثال: مالک یک کمپنی به تاریخ اول یک دوره نقداً مبلغ یک ملیون افغانی از سرمایه شخصی خویش را در یک فعالیت تجارتی سرمایه گذاری می‌نماید. درجریان یک دوره مالی معاملات ذیل را انجام می‌دهد:

تاریخ اول: یک حساب بانکی افتتاح نموده و مبلغ 200000 افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

تاریخ چهارم: تجهیزات دفتر را از طریق حساب بانکی خویش به مبلغ 50000 افغانی خریداری می‌نماید.

تاریخ پنجم: یک موتر باربری به نقد به مبلغ 160000 افغانی خریداری می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ دهم: مزد ومعاش ده روزه دو نفر کارمند از قرار فی روز برای هر کارمند مبلغ 300 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.

تاریخ شا نزده هم:- فروشات کمپنی به نقد مبلغ 10800 افغانی، و به قرض 6000 افغانی صورت می‌گیرد.

تاریخ بیستم: - معاش ده روز دوم دو نفر کارمند از قرار فی روز برای هر کارمند مبلغ 300 افغانی از حساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

تاریخ بیست و پنجم:- کمپنی برای گدام خویش یک تعمیر را با کرایه ماهانه 3000 افغانی در داخل شهر قرارداد می‌نماید، قرارداد از همین تاریخ 25 ماه جاری قابل اجراا می‌باشد.

تاریخ بیست و دوم:- قرطاسیه به نقد به مبلغ 2400 افغانی خریداری می‌گردد.

تاریخ بیست هشتم:- مصارف انترنت و تیلفون باالترتیب به مبلغ 800 افغانی و 1000 افغانی ازحساب بانکی کمپنی تادیه می‌گردد.

تاریخ سی ام:- مالک کمپنی نقداً مبلغ 5000 افغانی را برای استفاده شخصی خویش برداشت می‌نماید.

معلومات اضافی:

- کمپنی برای یک مشتری خویش یک خدمت را در مقابل 7600 افغانی انجام داده است، لیکن تا هنوز پول خویش نقداً به دست نیآورده است.
- مصرف ربح بانکی کمپنی در همین دوره که بالغ به 120 افغانی می‌شود تا هنوز تادیه نشده است.
- کمپنی ازیک مشتری خویش به تاریخ 30 همین دوره خدمت را دریافت نموده، لیکن پول آنرا که بالغ به 1500 افغانی می‌شود تادیه نه نموده است.

معاملات فوق را ابتدا درج ژورنال نموده و به لیجرهای مربوطه آنها انتقال می‌دهیم. بعداً حسابات که ضرورت به تعدیل و تصفیه دارند، تعدیل و تصفیه نموده بیلانس آزمایشی تعدیل شده را ترتیب می‌نمائیم. و در اخیر حساب مفاد و ضرر وهمچنان بیلانس شیت اختتامیه دوره را سنجش و ترتیب می‌نمائیم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نام شرکت یا کمپنی .....

صفحه (1): ژورنا ل

تاریخ: .....

تاریخ Date		توضیحات Description	Post Ref	دبت Dr	کریدت Cr
.....	1	پول نقد		1000,000	
		سرمایه شخصی			1000,000
مالک کمپنی مبلغ یک ملیون افغانی را نقداً سرمایه گذاری می نماید					
	1	حساب بانکی		200,000	
		پول نقد			200,000
کمپنی حساب بانکی افتتاح نموده و نقداً مبلغ دوصدهزار افغانی را به آن انتقال میدهد					
	4	تجهیزات دفتر		50,000	
		حساب بانکی			50,000
تجهیزات دفتر از طریق حساب بانک کمپنی خریداری می گردد					
	5	موتر باربری		160,000	
		پول نقد			160,000
یک عراده موتر باربری نقداً خریداری می گردد					
	10	معاشات		6,000	
		پول نقد			6,000
معاش ده روزه دو نفر کارمند نقداً تادیه می گردد					
	16	پول نقد		10,800	
		طلبات		6,000	
		عوا ید فروش			16,800
فروشات به نقد و به قرض صورت می گیرد					

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

نام شرکت یا کمپنی .....

ژورنا ل صفحه (2):

تاریخ: .....

تاریخ Date		توضیحات Description	Post Ref	دبت Dr	کریدت Cr
.....		معاشات		6,000	
	20	حساب بانکی			6,000
معاش ده روز دوم دوره از حساب بانکی تادیه شد					
		قرطاسیه		2,400	
	22	پول نقد			2,400
قرطاسیه نقدا" خریده شد					
		مصارف انترنت		800	
		مصارف تیلفون		1,000	
	28	حساب بانکی			1,800
مصارف انترنت و تیلفون از حساب بانکی تادیه گردید					
		برداشت شخصی		5,000	
	30	پول نقد			5,000
مالک کمپنی نقدا" برداشت مینماید					

حال معاملات را از ژورنال به لیجرهای مربوطه آنها طور ذیل انتقال مینمائیم:

Account name نام حساب (پول نقد): **Ledger** Account No:

Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	دبت Dr	کریدت Cr	Balance Dr	Cr
.....	1			1.000.000		1,000,000	
	1				200,000	800,000	
	5				160,000	640,000	
	10				6,000	634,000	
	16			10,800		644,800	
	22				2,400	642,400	
	30				5,000	**637,400**	

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name نام حساب:(سرمایه شخصی)		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	1				1,000,000		1,000,000

Account name نام حساب:(حساب بانکی)		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	1			200,000		200,000	
	4				50,000	150,000	
	20				6,000	144,000	
	28				1,800	**142,200**	

Account name نام حساب:(تجهیزات دفتر)		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	4			50,000		**50,000**	

Account name نام حساب:(موتر باربری)		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	5			160,000		**160,000**	

Account name نام حساب:(مصارف معاشات)		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	10			6,000		6,000	
	20			6,000		**2,000**	

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name نام حساب:(طلبات)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	16			6,000		6,000	

Account name:(عواید فروش)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	16				16,800		16,800

Account name نام حساب: (قرطاسیه)		Ledger	Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	22			2,400		2,400	

Account name نام حساب: (مصارف انترنت)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	28			800		800	

Account name نام حساب: (مصارف تیلفون)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	28			1,000		1,000	

Account name نام حساب: (برداشت شخصی)		Ledger	Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30			5,000		5,000	

(c) ketabton.com: The Digital Library

نام کمپنی Name of the Company.....			
بیلانس آزمایشی تعدیل نا شده Unadjusted Trail Balance			
تاریخ :			
شماره	نام حسابات	بیلانس دبت	بیلانس کریدت
1	نقده	637,400	
2	حساب با نکی	142,200	
3	طلبات	6,000	
4	قرطاسیه	2,400	
5	تجهیزات	50,000	
6	موتر باربری	160,000	
7	سرمایه شخصی		1,000,000
8	عواید فروش		16,800
9	مصارف انترنت	800	
10	مصارف تیلفون	1,000	
11	مصارف معاشات	12,000	
12	برداشت شخصی	5,000	
	مجموع	**1,016,800**	**1,016,800**

تعدیلات لازم:

- معاش ده روز اخیر دوره برای دو نفر کارمند تادیه نشده است، بناً باید سنجش گردد.
- کمپنی برای یک مشتری خویش یک خدمت را در مقابل 7600 افغانی انجام داده است، لیکن تا هنوز پول خویش نقداً به دست نیآورده است.
- مصرف ربح بانکی کمپنی در همین دوره که بالغ به 120 افغانی می شود تا هنوز تادیه نشده است.
- کمپنی ازیک مشتری خویش به تاریخ 30 همین دوره خدمت را دریافت نموده، لیکن پول آنرا که بالغ به 1500 افغانی میشود تادیه نه نموده است.
- موجود اخیر قرطاسیه مساوی به 1600 افغانی می‌باشد.
- فرسایش تجهیزات دفتر 1٪ از قیمت تهیه آن سنجش و درج حسابات مربوطه گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- فرسایش موتر باربری در همین دوره 300 افغانی تخمین گردیده است.

نام کمپنی .....

ژورنا ل معاملات تعدیلی

تاریخ: .....

Date تاریخ		Description توضیحات	Post Ref	Dr دبت	Cr کریدت
.....		معاشات		6,000	
	30	معاشات تحقق یافته			6,000
معاش ده روز اخیر دوره سنجش شده ولی از طرف کمپنی تادیه نشده است					
		عواید خدمات		7,600	
	30	طلبات (عواید تحقق یافته)			7,600
خدمات انجام یافته لیکن پول آن بدست نیآمده است					
		مصارف ربح		120	
	30	ربح تحقق یافته (مصارف تحقق یافته)			120
مصرف ربح همین دوره تادیه نه گردیده است					
		مصارف خدمات (مصارف تحقق یافته)		1,500	
	30	حساب قابل تاد یه از مدرک دریافت خدمت			1,500
مشتری به کمپنی یک خدمت را انجام داده ، لیکن پول آنرا از کمپنی بدست نیآورده است					
		مصرف قرطاسیه		800	
	30	قرطاسیه			800
مصرف قرطاسیه استفاده شده سنجش گردیده است (1600 – 2400)					
		فرسایش تجهیزات		500	
	30	فرسایش جمع شده تجهیزات			500
فرسایش تجهیزات 1٪ از قیمت تهیه آن سنجش شده است (1٪* 50000)					
		فرسایش موتر باربری		300	
	30	فرسایش جمع شده موتر باربری			300
فرسایش موترباربری تخمین و ثبت گردیده است					

معاملات تعدیلی از ژورنال به لیجرهای مربوطه آن انتقال می گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name نام حساب:(مصارف معاشات)		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	10			6,000		6,000	
	20			6,000		12,000	
	30	Adjustment تعدیل		6,000		**1,8000**	

Account name نام حساب: (معاشات قابل تادیه)		Ledger	Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل			6,000		6,000

Account name نام حساب: (عواید خدمات)		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل			7,600		7,600

Account name نام حساب:(طلبات)		Ledger	Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
حمل 1391	16			6,000		6,000	
	30	Adjustment تعدیل		7,600		**13,600**	

Account name نام حساب: (مصرف ربح)		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل		120		120	

Account name نام حساب: (ربح قابل تادیه، قرض)		Ledger	Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل			120		120

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name نام حساب (مصارف خدمات):		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل		1,500		1,500	

Account name نام حساب (حساب قابل تادیه انجام خدمت):		Ledger	Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل			1,500		1,500

Account name نام حساب (مصرف قرطاسیه):		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل		800		800	

Account name نام حساب (قرطاسیه):		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	22			2,400		2,400	
	30	Adjustment تعدیل			800	1,600	

Account name نام حساب (فرسایش تجهیزات):		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل		500		500	

Account name نام حساب (فرسایش جمع شده تجهیزات):		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post. R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل			500		500

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name نام حساب (فرسایش موتربابری):		Ledger	Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل		300		300	

Account name نام حساب (فرسایش جمع شده موتر):		Ledger	Account No:			Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل			300		300

زمانیکه تعدیلات لازم و ضروری صورت گرفت، بیلانس آزمایشی تعدیل شده را طور ذیل ترتیب می نمائیم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا م کمپنی Name of the Company.....			
بیلانس آزمایشی تعدیل شده Adjusted Trail Balance			
تاریخ :			
شماره	نام حسابات	بیلانس دبت	بیلانس کریدت
1	نقده	637,400	
2	حساب با نکی	142,200	
3	طلبات	13,600	
4	قرطاسیه	1,600	
5	تجهیزات	50,000	
6	موتر باربری	160,000	
7	ربح قابل تادیه		120
8	حساب قابل تادیه دریافت خدمات		1,500
9	معاشات قابل تادیه		6,000
10	سرمایه شخصی		1,000,000
11	عواید فروش		16,800
12	عواید خدمات		7,600
13	مصارف انترنت	800	
14	مصارف تیلفون	1,000	
15	مصارف معاشات	18,000	
16	برداشت شخصی	5,000	
17	مصارف ربح	120	
18	مصارف خدمات	1,500	
19	مصارف قرطاسیه	800	
20	فرسایش تجهیزات	500	
21	فرسایش جمع شده تجهیزات		500
22	فرسایش موتر باربری	300	
23	فرسایش جمع شده موتر باربری		300
	مجموع	**1,032,820**	**1,032,820**

پروسه بستن حسابات موقتی:

تمام حسابات مصارف به طرف کریدت (راست) حساب مربوطه خویش طور ذیل بسته می‌گردد و به سمت چپ حساب مفاد و ضرر انتقال می‌گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name (مصارف معاشات):نام حساب	Ledger	Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	10			6,000		6,000	
	20			6,000		2,000	
	30	Adjustment تعدیل		6,000		1,8000	
	30	Closing :					1,8000

Account name (مصرف ربح): نام حساب	Ledger	Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل		120		120	
	30	Closing:					120

Account name (مصارف خدمات): نام حساب	Ledger	Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل		1,500		1,500	
	30	Closing:					1,500

Account name (مصرف قرطاسیه): نام حساب	Ledger	Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل		800		800	
	30	Closing:					800

Account name (فرسایش تجهیزات): نام حساب	Ledger	Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل		500		500	
	30	Closing:					500

Account name (فرسایش موتربابری): نام حساب	Ledger	Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل		300		300	
	30	Closing:					300

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account name نام حساب (مصارف انترنت):		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	28			800		800	
	30	Closing:					800

Account name نام حساب (مصارف تیلفون):		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	28			1,000		1,000	
	30	Closing:					1,000

تمام حسابات عواید به طرف دبت (چپ) حساب مربوطه خویش طور ذیل بسته میشود، و به سمت راست حساب مفاد و ضرر انتقال می گردد:

Account name:(عواید فروش)		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	16				16,800		**16,800**
	30	Closing:				16,800	

Account name نام حساب (عواید خدمات):		Ledger Account No:				Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30	Adjustment تعدیل			7,600		7,600
	30	Closing:				7,600	

حسابات مصارف و عواید بعد از پروسه بستن به صورت حساب مفاد و ضررانتقال میگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت حساب مفاد و ضرر

مصارف			عواید	
مصارف	18000		عواید فروش	16800
مصارف ربح	120		عواید خدمات	7600
مصارف خدمات	1500			
مصارف قرطاسیه	800			
فرسایش تجهیزات	500			
فرسایش موتر باربری	300			
مصارف انترنت	800			
مصارف تیلفون	1000		تفاوت (بیلانس)	1380
Close:	1380			
	23020			24400

در حساب مفاد وضرر فوق به مبلغ 1380 افغانی مفاد وجود دارد، زیراکه مجموع عواید نسبت به مجموع مصارف بیشتر است. چون بیلانس یا باقیمانده حساب مفادو ضرر به طرف عواید (راست) قرار دارد، بناً به طرف مصارف (چپ) بسته شده و نتیجه آن به حساب سرمایه شخصی انتقال می‌گردد.

قبل ازاینکه نتیجه حساب مفاد وضرر را به حساب سرمایه شخصی انتقال بدهیم، حساب برداشت شخصی را که یک حساب موقتی است نیز بسته نموده و نتیجه آنرا مستقیماً به حساب سرمایه شخصی (دبت سرمایه شخصی) انتقال می‌دهیم:

Account name نام حساب (برداشت شخصی):		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	30			5,000		5,000	
	30	Closing:					5,000

(c) ketabton.com: The Digital Library

حساب سرمایه شخصی بعد از انتقال نتایج حساب مفاد وضرر و حساب برداشت شخصی ذیلاً سنجش و ترتیب گردیده است:

Account name نام حساب (سرمایه شخصی):		Ledger		Account No:		Balance	
Date تاریخ		Description توضیحات	Post.R	Dr دبت	Cr کریدت	Dr	Cr
.....	1				1,000,000		1,000,000
	30	مفاد دوره			1,380		
	30	برداشت شخصی		5,000			996,380

در اخیر با استفاده از حسابات دایمی صورت حساب بیلانس شیت اختتامیه را طور ذیل سنجش و ترتیب می‌نمائیم:

نام کمپنی .....

بیلانس شیت اختتامیه

تاریخ: روز / ماه / سال

داراییها Assets

Current Assets:	دارایی های جاری (سیار)			
Cash	پول نقد		$637,400	
Accounts Receivable	طلبات	$13,600		
Less: Reserve for Bad Debt	تخصیصه طلبات مشکوک	0	13,600	
Bank Account	حساب بانکی		142,200	
Stationary	قرطا سیه		1,600	
Total Current Assets	مجموع دارایی های سیار			$794,800
Fixed Assets:	دارایی های ثابت			
Vehicles	عراده جات (موتر)	160,000		
Less: Accumulated Dep. Vehicles	منفی: فرسایش جمع شونده موتر	300	159,700	
Equipment	تجهیزات	50,000		
Less: Accumulated Dep. Equipment	منفی: فرسایش جمع شونده تجهیزات	500	49,500	

(c) ketabton.com: The Digital Library

Total Fixed Assets	مجموع دارایی های ثابت		209,200
Total Assets	مجموع دارایی ها		**$1,004,000**
	Liabilities and Capital		
	دیون و سرمایه		
Current Liabilities:	دیون (قروض) جاری		
Interest Payable	ربح قابل تادیه	$120	
Accrued Salary Payable	مزدهای تحقق یافته قابل تادیه	6,000	
Account payable for Service	حساب قابل تادیه خدمات	1,500	
Total Current Liabilities	مجموع قروض جاری		$7,620
Long-Term Liabilities:	قروض طویل المدت		
Long-Term Notes Payable	اوراق قرضه طویل المدت	0	
Total Long-Term Liabilities	مجموع قروض طویل المدت		0
Total Liabilities	مجموع دیون (قروض)		7,620
Capital:	سرمایه		
Owner's Equity	سهم مالک (سرمایه شخصی)	996,380	
Total Capital	مجموع سرمایه		996,380
Total Liabilities and Capital	مجموع دیون و سرمایه		**$1,004,000**

طلبات مشکوک Doubtful Accounts

هرگاه یک کمپنی اجناس و تولیدات خویش را به قرض بفروش برساند و خریدار پرداخت پول خرید را در آینده تعهد نماید حساب طلبات بوجود می‌اید. در صورتیکه پرداخت پول فروشا ت در کوتا ه مدت باشد و یا مبلغ پول فروشات کمتر باشد کمپنی فروشنده آنرا منحیث طلبا ت یا Account Receivable ثبت می‌نماید. ولی اگر زمان پرداخت پول فروشات طولانی بوده و یا مبلغ پول فروشات بیشتر باشد در اینصورت کمپنی فروشنده آنرا منحیث حساب

(c) ketabton.com: The Digital Library

«طلبات مستند» یا Notes Receivable ثبت نموده و از کمپنی مقروض خواهان ربح طلبا ت خویش می‌گردد. هر دو این حسابات (حساب طلبات و حساب طلبات مستند) از جمله دارایی کمپنی می‌باشد.

در بعضی موارد جمع آوری تمام طلبات کمپنی ممکن نمی‌باشد، مثلاً در موقع ورشکست و یا افلاس کمپنی مقروض، در این حالت کمپنی مقروض مشکلات مالی داشته و نمی‌تواند تمام قروض خویش را پرداخت نماید. کمپنی فروشنده دراین صورت مبالغ طلبات خویش را بالای کمپنی رو به ورشکست، منحیث طلبات مشکوک می‌پندارد.

طلبات مشکوک می‌تواند ذریعه دو میتود : 1) میتود مستقیم و 2) میتود غیر مستقیم د ر محاسبه ثبت گردد.

1) میتود مستقیم:

میتود مستقیم زمانی بخاطر ثبت طلبات مشکوک مورد استفاده قرار می‌گیرد که مبالغ طلبات کمتر بوده و یا مبالغ مشخص طلبات غیرقابل حصول شمرده شود. در این میتود ضرورت به تعدیل و یا تخمین طلبات مشکوک وجود ندارد، هرزمان که مبلغ طلب غیر قابل حصول گردید، کمپنی آنرا در حساب «مصارف طلبات مشکوک» دبت، و از حساب «طلبات» کریدت می‌نماید. بطور مثال یک شرکت (شرکت افغان) به ارزش 100000 افغانی خدمت را برای یک مشتری خویش بقرض انجام می‌دهد. این معامله را شرکت افغان طور ذیل در حسابات خویش ثبت می‌نماید:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1390 / 01 /10	طلبا ت		100000	
	عوا ید خد ما ت			100000
	انجا م خد مت برا ی یک مشتر ی به قرض انجام مییابد			

اگر شرکت افغان در ماه ثور دریا فت نماید که مشتری مبلغ 500 افغانی را نمی‌تواند پرداخت کند، چون مبلغ طلب یک مبلغ کوچک است، بناً شرکت آنرا مستقیماً از حساب کشیده و منحیث مصارف طلبات مشکوک طورذیل در حسابات مربوطه ثبت می‌نماید:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا ریخ	توضیحا ت	مرجع	دبت	کریدت
/02 / 10 1390	مصارف طلبات مشکوک		500	
	طلبات			500
	به مبلغ 500 افغا نی طلبا ت شرکت غیر قا بل حصول شمرده میشود			

2) میتود غیر مستقیم:

میتود غیر مستقیم در ثبت طلبات مشکوک زمان مورد استفاده قرار می‌گیرد که تا فعلاً مبالغ غیر قابل حصول تشخیص نگردیده باشد و همچنان مبالغ که در جمع آوری آن تردید وجود دارد مبالغ بزرگ باشد. دراین صورت شرکت یا کمپنی مبالغ مشکوک را نظر به تجارب گذشته خویش و همچنا ن اعداد و ارقام دوره کنونی تخمین نموده و بصورت غیر مستقیم (با استفاده از حساب «تخصیصه طلبات مشکوک») ثبت حسابات می‌نماید. مبالغ باقیمانده که کمپنی توقع بدست اوردن آنرا دارد ارزش طلبات خالص (Net Realizable Value) را نشان میدهد. ارزش خالص طلبات با تفریق نمودن مبالغ طلبات مشکوک (حساب تخصیصه طلبات مشکوک) که کمپنی انرا تخمین نموده، از حساب طلبات بدست می‌اید. طور مثال از جمله طلبات مجموعی شرکت که بالغ به 10000 افغانی می‌باشد، مبلغ 500 افغانی ان مشکوک شمرده می‌شود. در اینصورت ارزش خالص طلبات عبارت از 9500 افغانی (500 – 10000) بوده که در ارزش گذاری مجموعی شرکت یا کمپنی مورد استفا ده قرار می‌گیرد. زمانی‌که کمبنی ارزش تمام دارایی های خویش را دریا فت می‌نماید، ارزش خالص طلبات را در نظر می‌گیرد نه طلبات مجموعی غیر خالص را.

مثلاً یک کمبنی که خدمات ترینگ را عرضه می‌نماید در ماه حمل سال1391 معاملات ذیل را انجام داده است:

-عواید خدما ت کمبنی بالغ به 30000 افغانی بوده که با لای مشتری طلب می‌باشد.

-از جمله عواید خدمات که بالای مشتری طلب بود به مبلغ 17000 افغانی ان نقداً بدست می‌آید.

-کمپنی تشخیص می‌نماید که به مبلغ 3000 افغانی طلبا ت مشکوک می‌باشد.

کمپنی این معاملات را طور ذیل درژورنال ثبت می‌نماید:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژورنال

تاریخ		توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
حمل 1391	1	طلبات		30000	
		عواید خدمات			30000
		انجام خدمت برای یک مشتری به قرض انجام می‌یابد			
	10	نقد		17000	
		طلبات			17000
		یک قسمت از عواید خدمات نقداً به دست میآید			
	16	مصارف طلبات مشکوک		3000	
		تخصیصه طلبات مشکوک			3000
		مبلغ 3000 افغانی مشکوک پنداشته میشود			

معاملات فوق طور ذیل در حسابات مربوطه شان به ثبت میرسد:

طلبات

Dr		Cr	
1)	30000	17000	(10
	Bal. 13000		

عواید خدمات

Dr		Cr	
		30000	(1
	Cl.30000	Bal. 30000	

پول نقد

Dr		Cr	
10)	17000		
	Bal.17000		

مصارف طلبات مشکوک

Dr		Cr	
16)	3000		
	Bal.3000	Cl. 3000	

تخصیصه طلبات مشکوک

Dr		Cr	
		3000	(16
		Bal.3000	

(c) ketabton.com: The Digital Library

فوقاً به مبلغ 3000 افغانی طلبات کمپنی مشکوک شمرده شده است که به حیث مصرف ثبت گردیده و در اخیر دوره بسته می‌شود و به حساب مفاد وضرر کمپنی انتقال می‌گردد. حساب تخصیصه طلبات مشکوک بیلانس کریدت داشته که به بیلانس شیت اختتامیه دوره انتقال می‌شود. در دوره بعدی (ماه ثور) اگر از جمله طلبات مشکوک 1200 افغانی آن غیرقابل حصول گردد، یعنی یا مشتری از پرداخت آن ابا ورزیده و یا هم به ورشکست و افلاس مواجه شود. در این صورت مبلغ غیر قابل حصول از حسابات (حساب طلبات و حساب تخصیصه طلبات مشکوک) خارج می‌شود، که در انگلیسی به آن کلمه Write off استفاده می‌گردد. معامله مربوطه آن طور ذیل در ژورنال و بعداً درحسابات T مربوطه ثبت می‌گردد:

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1391/02/15	تخصیصه طلبات مشکوک		1200	
	طلبا ت			1200
	به مبلغ 1200 افغا نی طلبا ت شرکت غیر قا بل حصول شمرده میشود			

معاملات از ژورنال به حسابات مربوطه طور ذیل انتقال می شود

تخصیصه طلبات

Dr	طلبات		Cr	Dr	مشکوک		Cr
OB:	13000	1200	(15	15)	1200	3000	(OB
	Bal:11800					Bal: 1800	

پروسه کشیدن مبلغ طلبات غیر قابل حصول (Write off) هیچ نوع تاثیربالای ارزش طلبات خالص یا قابل حصول (Net Realizable Value) ندارد، یعنی ارزش خالص طلبات بدون تغییر باقی میماند. تاثیر پروسه کشیدن طلبات غیر قابل حصول ذیلاً ارایه گردیده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

	قبل از پروسه کشیدن از حسابات	بعد از پروسه کشیدن از حسابات
طلبات	13000	11800
منفی: تخصیصه طلبات مشکوک	(3000)	(1800)
ارزش خالص طلبات	10000	10000

در سنجش فوق دیده می‌شود که مبلغ طلبات خالص قبل از تعدیل 10000 افغانی و بعداز تعدیل نیز بالغ به 10000 افغانی می‌باشد.

بعضی اوقات شرایط به وجود میآید که به نفع کمپنی می‌باشد، مثلاً مشتری مقروض که طلب آن از جمله طلبات غیرقابل حصول شمرده شده و ازحسابات کمپنی نیز کشیده شده بود حاضر به پرداخت یک مقدارآن می‌گردد. در این صورت کمپنی دوباره حسابات مربوطه طلبات غیرقابل حصول را ترتیب نموده و بعداً حصول طلبات را نیز ثبت می‌نماید. طور مثال از مبلغ 1200 افغانی که غیرقابل حصول شمرده شده بود یک قسمت آن که بالغ به 500 افغانی بوده نقداً به تاریخ 30 ثور دریافت می‌گردد. ابتدا حساب مربوطه طلبات غیرقابل حصول ترتیب و مبلغ به دست آمده دوباره درآن درج می‌گردد:

تخصیصه طلبات

Dr	طلبات		Cr	Dr	مشکوک		Cr
OB:	11800	500	(30ب	15)	1800		(OB
	500 (الف30				500		(30 الف
	Bal:11800				Bal: 2300		

در قدم دوم چون طلبات نقدا حاصل شده بناً آن را از حساب طلبات کشیده و به حساب پول نقد انتقال می‌دهیم، یعنی حصول طلبات را ثبت می‌نمائیم:

پول نقد

Dr		Cr
OB:17000		
500 (30 ب		

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال مطرح می‌شود که چطور کمپنی مبلغ طلبات مشکوک را درعمل تخمین می‌نماید؟ معمولاً محاسب ارقام و معلومات دوره‌های گذشته را اساس قرار داده و آنرا برای دوره فعلی تعدیل می‌نماید. مثلاً طلبات مشکوک فوق در ماه حمل 10 فیصد طلبات مجموعی را تشکیل می‌دهد، که یک اساس را برای تخمین طلبات مشکوک دوره آینده تشکیل می‌دهد. علاوه بر آن مثلاً منجمنت کمپنی متذکره در دوره کنونی (ماه ثور) به این نتیجه می‌رسد که مبلغ بیشتر از طلبات شاید مشکوک باشد، زیرا که اکثر خریداری توسط مشتریان صورت گرفته است که تا ریخچه پرداخت خوب ندارند، که این یک تعدیل برای دوره کنونی می‌باشد. معلومات دوره گذشته و تصمیم مدیریت کمپنی برای تخمین بیشتر طلبات مشکوک منتج به این می‌شود که فیصدی طلبات مشکوک دوره فعلی (ماه جوزا)20 فیصد طلبات تخمین گردد. در مثال فوق بیلانس (باقیمانده) حساب طلبات در اخیر دوره (ماه ثور) بالغ به 11800 افغانی بوده بناً بیلانس تخصیصه طلبات مشکوک بالغ به 2360 افغانی می‌گردد(20٪ * 11800). چون بیلانس(باقیمانده) حساب تخصیصه طلبات مشکوک در اخیر ثور 2300 افغانی است بناً به خاطر اینکه مبلغ طلبات مشکوک دوره فعلی بدست بیآید 60 افغانی در آن کریدت می‌گردد. از طرف دیگر چون تخمین طلبات مشکوک به مبلغ 60 افغانی اضافه از موجود تخصیصه طلبات مشکوک می‌باشد بناً مصارف طلبات مشکوک به اندازه مبلغ اضافی(60 افغانی) دبت می‌شود. یعنی این معامله باعث افزایش هر دوحساب (حساب مصارف طلبات مشکوک و حساب تخصیصه طلبات مشکوک) می‌گردد.

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1391/03/01	مصارف طلبات مشکوک		60	
	تخصیصه طلبات مشکوک			60
	به مبلغ 60 افغانی طلبات مشکوک ثبت گردید			

تمرینات مربوط فصل سوم:

سوال اول: معاملات تعدیلی به چند کتگوری عمده تقسیم گردیده است نام بگیرید.

سوال دوم: مفهوم پیش پرداختها وتحقق یافته ها را ذریعه یک مثال واضح سازید.

سوال سوم: مصارف پیش پرداخت شده و عواید تحصیل ناشده را تعریف نمائید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال چهارم: عواید تحقق یافته و مصارف تحقق یافته را تعریف نمائید.

سوال پنجم: یک کمپنی درماه ثور سال 1391 تاسیس شده و معاملا ت ذیل را درهمین ماه انجام داده است:

1- آغاز فعالیت یک کمپنی با سرمایه شخصی 2000000 افغانی صورت میگیرد.

2- کمپنی مذکور جهت پیش برد فعالیت خویش یک تعمیر را به کرایه گرفته و کرایه دو ساله آنراکه بالغ به 24000 افغانی میشود بطور پیشکی نقداً میپردازد.

3- حساب بانکی افتتاح مینماید و به مبلغ 500000 افغانی را نقداً به ان انتقال میدهد.

4- قرطاسیه برای دفتر خریداری میکند به ارزش 1200 افغانی نقداً.

5- کمپنی مذکور با یک شرکت بیمه قرارداد یکساله را امضاء نموده و حق البیمه شش ماهه را که بالغ به 3000 افغانی میشود از طریق حساب بانکی خویش میپردازد.

6- با یک مشتری خویش قرارداد «انجام خدمت در اینده» را امضاء نموده و 40٪ پول انرا که بالغ به 9000 افغانی میشود نقداً بطور پیشکی دریافت مینماید.

7- برای کارمندان خویش مزد 15 روزه را که بالغ به 10000 افغانی میشود از حساب بانکی خویش تادیه مینماید.

8- به ارزش 100000 افغانی قرض بانکی را برای 6 سال اخذ مینماید.

9- مصارف برق نقداً تادیه میگردد بالغ به 1100 افغانی.

10 مصارف انترنت نقداً تادیه میگردد بالغ به 600 افغانی.

11- مصارف تیلفون نقداً تادیه میگردد بالغ به 400 افغانی.

12- برای دفتر تجهیزات جدید خریداری مینماید به ارزش 80000 افغانی ، 20000 افغانی آنرا نقداً، 40000 افغانی ازطریق حساب بانکی و متباقی را در دوره آینده تعهد مینماید.

13- مبلغ 300 افغانی را بخاطر ترمیم 3 پایه کمپیوتر از حساب بانکی تادیه مینماید.

14- یک قطعه زمین به ارزش 30000 افغانی خریداری مینماید و پول انرا نقداً تادیه میکند.

15- کمپنی مذکور ازطریق عرضه خدمات مبلغ 11000 افغانی نقداً دریافت مینماید.

16- ربح قرضه بانکی یکماهه را که مبلغ سالانه آن بالغ به 6000 افغانی میشود نقداً تادیه مینماید

الف- معاملات ذیل را درج حسابات (T) نموده و بیلانس آ زمایشی قبل از تعدیلات را ترتیب نمائید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب- تعدیلات که لازم است انجام دهید و سپس بیلانس آزمایشی تعدیل شده (بعد ازتعدیلات) و حساب مفاد وضرر کمپنی را ترتیب نمائید.

تعدیلاتِ لازم:

1- موجودی قرطاسیه دراخیرماه بالغ به 700 افغانی میباشد.
2- خدمت را که درمعامله ششم قرارداد نموده بود 60٪ کار آن تکمیل گردیده است.
3- مزد 15 روز باقیمانده ازطرف کمپنی تادیه نگردیده است.
4- فرسایش تجهیزات 6٪ ازقیمت تهیه آن در نظر گرفته شود.
5- حق البیمه و کرایه یکماهه باید سنجش گردد.

سوال ششم: هرگاه یک کمپنی با یک مشتری خویش قرار داد انجام یک فعالیت را در سه ماه آینده عقد نماید و مشتری برطبق این قرارداد 50٪ پول مجموع قرارداد را که بالغ به 45000 افغانی میگردد نقداً بطور پیشکی به کمپنی تادیه نماید:

الف) پول تبادله شده در این قرار داد را در حسابات مربوط کمپنی(انجام دهنده خدمت) ثبت نمائید. همچنان بگوئید که پول دریافت شده از طرف کمپنی شامل کدام کتگوری از حسابات کمپنی می شود.

ب) پول تبادله شده در این قرار داد را در حساب مشتری (گیرنده خدمت) ثبت نمائید. و نیز بگوئید که پول پرداخت شده توسط مشتری شامل کدام کتگوری از حسابا ت محاسبوی مشتری می گردد.

سوال هفتم: معاملات ذیلرا ثبت حسابات مربوطه نموده و توضیح دهید که مربوط کدام کتگوری از معاملات تعدیلی میباشد: موجود اول پول نقد در کمپنی بالغ به 50000 افغانی است.

1- کمپنی با یک مشتری خویش قرار داد اعمار یک تعمیر با قیمت مجموعی 24000 افغانی امضا می نماید، مشتری که مالک تعمیر است به طور پیشکی مبلغ 10000 افغانی را نقداً به کمپنی می پردازد.
2- تولیدات کمپنی به مبلغ 4000 افغانی به قرض به فروش میرسد.
3- کمپنی برای یک مشتری خویش خدمات اشتهاراتی را انجام داده است، مشتری ازجمله مجموع پول خدمات اشتهاراتی که بالغ به 8000 افغانی میشود، صرف 20٪ آنرا به کمپنی نقداً تادیه نموده و متباقی را درماه آینده تعهد می نماید.
4- کمپنی معاش بیست روزه کارمندان خویش را که بالغ به 9000 افغانی میشود به تاریخ 20 ماه پرداخت می نماید و معاش ده روز باقیمانده همین ماه را که بالغ به 4500 افغانی میشود قرار است که به تاریخ 10 ماه آینده بپردازد.

سوال هشتم:- بیلانس یک شرکت قرار ذیل دراول ماه ثور داده شده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت سهامی گلاب

بیلانس شیت افتتاحیه

01.02.1391

Assets	دارایی ها			
Current Assets:	دارایی سیار			
Cash	نقده (کسه)		80,000	
Accounts Receivable	طلبات	14,000		
Less: Reserve for BadDebts	منفی: تخصیصه طلبات مشکوک	300	13,700	
Inventory	ذخایر		10,000	
Bank	بانک		20,000	
Prepaid insurance	بیمه بیشکی (شش ماهه)		1,800	
Prepaid Rent	کرایه بیشکی (سه ماهه)		12,000	
Total Current Assets	مجموع دارایی سیار			137,500
Fixed Assets:	دارایی ثابت			
Vehicles	عراده جات (موتر)	18,000		
			18,000	
Equipment	تجهیزات	15,000		
			15,000	
Buildings	تعمیرات	34,000		
			34,000	
Land	زمین		9,000	
Total Fixed Assets	مجموع دارایی ثابت			76,000
Other Assets:	سایر دارایی			
			0	
Total Other Assets	مجموع سایر دارایی			0
Total Assets	دارایی مجموعی			213,500
Liabilities and Capital	دیون و سرمایه شرکت			
Current Liabilities:	قروض جاری			

(c) ketabton.com: The Digital Library

Account Payable	حساب قابل تادیه		5,000	
Interest payable	ربح قا بل برداخت		1,100	
Accrued Wages Payable	مزد ومعاش قابل برداخت		4,000	
Unearned Revenues	عواید تحصیل ناشده		8,000	
Short-Term Notes Payable	قرضه کوتاه مدت داری سند		6,400	
Short-Term Bank Loan Payable	قرضه کوتاه مدت بانکی		11,000	
Total Current Liabilities	مجموع قروض جاری			35,500
Long-Term Liabilities:	دیون (قروض) طویل المدت			
Long-Term Notes Payable	قرض طویل المدت دارای سند		13,000	
			0	
Total Long-Term Liabilities	مجموع قروض طویل المدت			13,000
Total Liabilities	قروض مجموعی شرکت			48,500
Capital:	سرمایه			
Shareholder's Equity	سرمایه شخصی (سرمایه شرکا)		135,000	
Retained Earning	مفاد توزیع نا شده		30,000	
Total Capital	سرمایه مجموعی شرکت			165,000
Total Liabilities and Capital		مجموع دیون (قروض) و سرما یه شرکت		213,500

(c) ketabton.com: The Digital Library

معاملات ذیل در جریان ماه ثور در شرکت مذکور انجام یافته است:

1- به مبلغ 15000 افغانی را نقداً به حساب بانکی خویش انتقال می‌نماید.

2- به مبلغ 8000 افغانی قرض کوتاه مدت بانکی نقداً تادیه می‌گردد.

3- به مبلغ 20000 افغانی بالای شرکاه نقداً منحیث مفاد توزیع می‌گردد.

4- قرض طویل‌المدت شرکت به مبلغ 5000 افغانی از حساب بانکی شرکت تادیه می‌گردد.

5- تمام قرض کوتاه مدت دارای سند شرکت تادیه می‌گردد، 50٪ از حساب بانکی شرکت و 50٪ به نقد.

6- به مبلغ 1100 افغانی ربح باقیمانده بالای شرکت از حساب بانکی شرکت تادیه می‌گردد.

7- ازجمله 300 افغانی طلبات مشکوک، 120 افغانی آن غیرقابل حصول محسوب می‌گردد.

8- بایک مشتری قرارداد اعمار یک دیوار به مبلغ مجموعی 10000 افغانی امضاء می‌شود، برطبق این قرارداد مشتری 20٪ پول مجموع قرار داد را نقداً به طور پیشکی به شرکت می‌پردازد.

9- معاش بیست روزه کارمندان که بالغ به 12000 افغانی می‌شود ازحساب بانکی شرکت تادیه می‌گردد.

10- مصارف برق شرکت به مبلغ 1000 افغانی نقداً تادیه می‌گردد.

11- عواید فروش شرکت که بالغ به 13000 افغانی می‌شود از طریق حساب بانکی شرکت به دست می‌آید.

12- مصارف تیلفون و انترنت شرکت باالترتیب به مبلغ 800 افغانی و 1200 افغانی می‌باشد نقداً تادیه می‌گردد.

الف) بیلانس شیت افتتاحیه شرکت گلاب را به حسابات مربوطه تجزیه نمائید.

ب) معاملات فوق را درج حسابات مربوطه نموده و بیلانس آزمایش قبل از تعدیلات را ترتیب نمائید.

ج) حسابات که ضرورت به تعدیل دارند، تعدیل نموده بیلانس آزمایشی بعد از تعدیل را ترتیب نمائید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د) صورت حسابات مفاد و ضرر، و بیلانس شیت اختتامیه ماه ثور را سنجش و ترتیب نمائید.

تعدیلات ضروری:

- حق البیمه ماه ثور سنجش نشده است.
- کرایه ماه ثور وضع نگردیده است.
- فرسایش اعراده جات به طریقه خطی سنجش گردد، درصورتیکه عمر استفادوی آن 6 سال تخمین شده باشد.
- فرسایش تجهیزات به طریقه خطی سنجش گردد، درصورتیکه مدت استفاده آن 5 سال تخمین شده باشد.
- فرسایش تعمیربه طریقه خطی سنجش گردد، درصورتیکه مدت استفاده آن ده سال و قیمت داغمه آن 4000 افغانی تخمین شده باشد.
- ازجمله 8000 افغانی موجود اول عواید تحصیل ناشده 6000 افغانی آن مربوط شرکت می‌گردد، همچنان قرارداد که در معامله هشتم امضاء شده بود 25٪ کار آن درهمین ماه ثور انجام یافته است.
- معاش ده روز باقیمانده ماه ثور سنجش گردد.

سوال نهم:- هر گاه یک کمپنی معاش کارمندان خویش را به تاریخ 26 ماه حمل که بالغ به 52000 افغانی میشود نقداً تادیه نماید، معاش 4 روز کاری دیگر (از تاریخ 27 الی تاریخ 30 حمل) را قرار است در دهم ماه ثور همراه با معاش ده روز ماه ثور یکجا پرداخت نماید. مصارف مجموعی معاشات کمپنی را درماه حمل سنجش کنید. همچنان بگوئید که معاش 4 روز باقیمانده ماه حمل در کمپنی به نام چی یاد می‌گردد، و مبلغ آن چند است.

سوال دهم:- یک کمپنی از یک مشتری خویش فرمایش تولید 24 پایه میز خطابه را دریافت می‌نماید. اگرقیمت فروش فی پایه میزبالغ به 500 افغانی باشد و مشتری 50 فیصد مجموع پول را به طور پیشکی به کمپنی تادیه نماید:

الف) عواید مجموعی کمپنی را ازمدرک فروش میزخطابه دریافت نمائید، درصورتیکه صرف 8 پایه میزتکمیل شده باشد.

ب) عواید تحصیل ناشده کمپنی را بعد از تکمیل 8 پایه میزسنجش کنید.

ج) فرمایش فوق برای کمپنی جز کدام کتگوری تعدیلات می شود (تحقق یافته ها یا پیش پرداخت ها) چرا؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوال یازده هم:

الف) اگر موجود اول یک پایه ماشین به تاریخ اول ماه حمل سال 1391 بالغ به 24000 افغانی بوده باشد، فرسایش سالانه آنرا سنجش نمائید درصورتیکه عمر استفادوی آن 12 سال تخمین شده باشد.

ب) فرسایش جمع شده و ارزش دفتری ماشین مذکور را در سال پنجم دریافت نمائید.

ج) اگر کمپنی همین ماشین را در اخیر سال دهم به قیمت 3500 افغانی نقداً به فروش برساند، معامله آن را درج ژورنال نمائید.

د) اگر کمپنی ماشین را در اخیرسال یازده هم به قیمت 2800 افغانی به فروش برساند، معامله آن را درج ژورنال نمائید.

سوا ل دوازده هم: در اول ماه حمل سال 1391 موجود اول پول نقد یک کمپنی بالغ به 18000 افغانی میباشد. در همین تاریخ کمپنی یک پایه ماشین را به قیمت 6000 افغانی خریداری نموده که عمر استفادوی آن 12 سال تخمین شده است و برای سنجش فرسایش سالانه آن از طریقه خطی استفاد ه مینماید:

الف) اگر کمپنی در شروع سال هفتم یک پرزه بسیار عمده ماشین را که در اثر آن عمر استفادوی ماشین طولانی تر می گردد تعویض نماید. معامله را چگونه ثبت ژورنال نماید، در صورتیکه قیمت پرزه جدید 1000 افغانی باشد.

ب) ارزش دفتری ماشین مذکور را بعد از ثبت معامله جز الف سنجش نمائید.

ج) فرسایش جمع شده ماشین مذکور را بعد از تعویض پرزه آن در سال هشتم دریافت نمائید.

د) اگر کمپنی همین ماشین را در آغاز سال چهاردهم به قیمت 600 افغانی نقداً به فروش برساند، معامله آن چگونه ثبت ژورنال میگردد.

ح) و اگر ماشین در آغاز سال سیزده هم به قیمت 800 افغانی نقداً به فروش برسد، کمپنی چگونه معامله آن را ثبت ژورنال خویش نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل چهارم

محاسبه اموال تجارتی (ذخایر) Merchandize Accounting

در پهلوی شرکت‌ها و یا تصدی‌های خدماتی کمپنی‌های دیگری نیز وجود دارند که اشیا و اجناس را تولید نموده و در بازارها بفروش می‌رساند و بنام شرکت‌ها ویا کمپنی‌های تولیدی نامیده می‌شوند و هم تصدی‌های وجود دارند که اشیا و اجناس کار تمام را به مقصد فروش خریداری می‌نمایند که بنام تصدی‌های تجارتی نامیده می‌شوند. این نوع تصدی‌ها بخاطر درنظر گرفتن نوسانات تقاضا در بازار، اشیا و اجناس را ذخیره نموده تا بتوانند در اسره وقت جوابگوی کاهش و یا افزایش تقاضا مشتریان باشد. ذخایر از نگاه محاسبه مالی مربوط دارایی سیار یا دورانی بوده که شامل اشیا و اجناس کارتمام، نیم‌کاره یا مواد خام می‌باشد. مصارف که به ارتباط اشیا و اجناس ذخیره شده در ذخایر سنجش می‌گردد از نگاه تقسیم مصارف بالای حامل مصرف (تولیدات) دو نوع می‌باشد:(1) مصارف تولید(انفرادی) عبارت از مصارف است که اشیا و اجناس را برای فروش آماده ساخته و مستقیماً بالای حامل مصرف (تولیدات) تقسیم می‌گردد، مثلاً مواد که یک جنس ازآن ساخته شده است ویا مزد به اساس فی‌واحد تولید وغیره. (2) مصارف مشترک (دوره‌یی) عبارت از مصارف است که در تولید اشیا و اجناس سهم داشته دریک دوره مشخص به میان میاید و بصورت غیر مستقیم (ازطریق مواضع مصرف) بالای حامل مصرف توزیع می‌گردد، مثلاً مصارف اشتهارات، مصارف اداری وغیره. ارزش اشیا واجناس ذخیره شده که بنام «مصارف اجناس آماده فروش» (Cost of Goods Available for Sale) نیز یاد می‌گردد، از دوبخش تشکیل گردیده است. یک بخش آن عبارت از مصارف اشیا و اجناس است که در دوره فعلی، تولید و یا خریداری می‌گردد، بخش دیگر آن مصارف موجود اول (اشیا و اجناس که در شروع دوره در ذخایر موجود است) می‌باشد. اشیا و اجناس ذخیره شده یا به فروش می‌رسند ومصارف آن تحت نام «مصارف اجناس به فروش رسیده Cost of Goods Sold» در محاسبه ثبت می‌گردد؛ و یا در ذخیره باقی می‌ماند و تحت نام «موجود اخیر ذخایر Ending Inventory» منحیث یک قلم دارای درحساب ذخایر ثبت می‌گردد. موجود اخیر ذخایریک قلم دارایی سیار (ذخایر) بوده که در بیلانس شیت دوره ثبت گردیده و اشیا و اجناس که بفروش می‌رسد منحیث یک قلم مصرف (مصرف اشیا و

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجناس بفروش رسیده) در حساب مفاد و ضرردوره ثبت می‌گردد. ناگفته نباید گذاشت که درحسا ب مفاد و ضرر که محاسبه اموال تجارتی یا ذخایر مورد استفاده قرار می‌گیرد دونوع مفاد را باید از هم تفکیک نمود:

مفاد غیر خالص:

عبارت از تفاوت میان عواید فروش و مصارف اشیا و اجناس بفروش رسیده می‌باشد، یعنی این نوع مفاد صرف مصارف انفرادی اشیا و اجناس بفروش رسیده را پوشش نموده درحالیکه مصارف مشترک مانند مصارف اداری، مصارف فروش، اشتهارات و امثال آن تا به حال جبران نگردیده است.

مفاد خالص عملیاتی:

عبارت از تفاوت میان مفاد غیر خالص و مصارف مشترک مانند مصارف اداری، مصارف اشتهارات، مصارف فروش و غیره می‌باشد، بدین معنی که اگر از مفاد غیر خالص مصارف دوره تفریق گردد مفاد خالص عملیا تی دوره بدست می‌اید. طور مثال:

فروشات یا عواید فروش	Sales
مصارف اجناس بفروش رسیده :منفی	Less: Cost of Goods Sold
مفاد غیر خالص	Gross Margin
(مصارف اداری و فروش):منفی	Less: selling and Administrative Expenses
مفاد خالص عملیاتی	Operating Income

سیستم‌های ثبت ذخا یر در محاسبه

بخا طر ثبت ذخایر در محا سبه دو سیستم وجود دارد:

(1) سیستم ثبت دوره‌یی ذخایر Periodic Inventory: - تحت این سیستم ثبت، حساب ذخایر با هر معامله خرید و یا فروش امتعه تغییر ننموده، بلکه در اخیر هر دوره محاسبوی تعدیل و تصفیه می‌گردد.

(2) سیستم ثبت متمادی یا بی‌وقفه ذخایرPerpetual Inventory: - در این سیستم، ثبت معاملات مربوط ذخایر بصورت متمادی یعنی بدون وقفه ثبت حساب ذخایر شده، یعنی حساب ذخایر در اثر هر معا مله خرید و یا فروش امتعه تعد یل می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

1. میتود دوره‌یی ثبت ذخایر Periodic Inventory

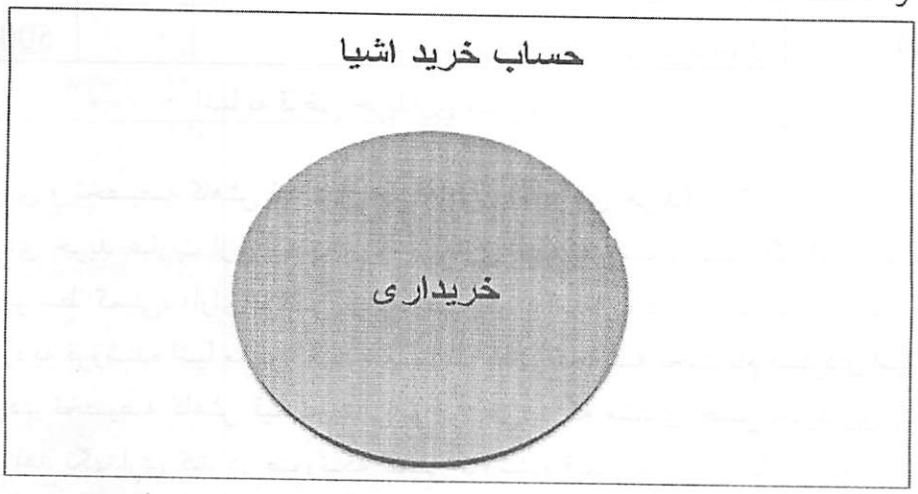
در این میتود ثبت ذخایر، زمانیکه معامله خرید و یا فروش اشیا و اجناس صورت می‌گیرد مستقیماً در حساب ذخایر ثبت نگردیده، بلکه حسابات دیگر مانند حساب فروش اشیا (فروشات) و حساب خرید اشیا (خریداری) مورد استفا ده قرار می‌گیرد. زمانیکه کمپنی اموال تجارتی خریداری می‌نماید، مبلغ آن را در حساب خرید اموال یا اشیا ثبت نموده و هرگاه اموال تجارتی را به فروش برساند قیمت آن را در حساب جداگانه به نام «فروش اموال» ثبت می‌نماید. حساب ذخایر در اخیر دوره زمانیکه حساب نفع و ضرر ترتیب می‌گردد تصفیه و تعدیل می‌شود. همچنان در میتود دوره‌یی ثبت ذخایر«مصارف (ارزش) اجناس به فروش رسیده» در اخیر دوره زمانیکه از ارزش مجموعی ذخایر (ارزش اموال که آماده فروش است) موجود اخیرذخایر تفریق گردد مشخص می‌شود. موجود اخیر ذخایر دراین صورت توسط موجود ی فزیکی در اخیر دوره به دست میآید. ذیلاً حساب خرید و حسا ب فروش اموال مورد بحث قرار گرفته است:

حساب خرید اشیا (خریداری) Purchase Account :

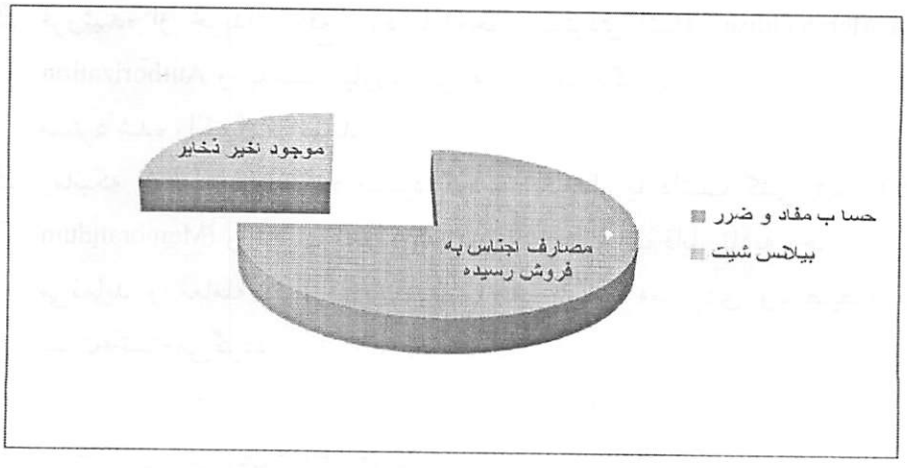
این حساب مخصوص میتود ثبت دوره‌یی ذخایر بوده که بیلانس (تفاوت) آن خرید مجموعی اشیا را در یک دوره نشان می‌دهد. این حساب بذات خود حساب دارایی یا مصارف نمی‌باشد، بلکه مبلغ که در این حساب درج می‌گردد ارزش مجموعی خرید اموال را در یک دوره نشان می‌دهد. این حساب دراخیر به دو بخش تقیسم می‌گردد: (1) مصارف اجناس بفروش رسیده که در حسا ب نفع و ضرر دوره انتقال می‌گردد و (2) موجود باقیمانده ذخایر که در بیلانس شیت اختتامیه انتقال می‌گردد. تقسیم نمودن حساب خرید اموال به دو بخش متذکره به اساس این صورت می‌گیرد که چه مقدار از اشیا خریداری شده دوبا ره بفروش رسیده و چه مقدا ر منحیث موجود ذخایر در اخیر دوره با قیمانده است. این مطلب در شکل ذیل واضح گردیده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

اگرمجموع خریداری را به شکل یک دایره مکمل نشان بدهیم میتوان آنرا قرار ذیل ذریعه یک گراف نشان داد:

حساب خرید اشیا یا اموال به دوبخش تقسیم می‌گردد: یک بخش آن در همین دوره به فروش می‌رسد که تحت نام «مصارف اموال یا اجناس به فروش رسیده» که یک حساب مصارف است ثبت گردیده و در اخیر دوره به حساب مفاد و ضرر انتقال می‌گردد. بخش دیگر آن ارزش اموال یا اجناس است که در ذخایر باقی می‌ماند و در حساب ذخایر که یک حساب مربوط دارایی است ثبت می‌گردد. شکل ذیل این مطلب را واضح می‌نماید:

معامله خرید اشیا و اجناس طور ذیل در ژورنال به ثبت می‌رسد:

- کمپنی به ارزش 5000 افغانی اشیا و اجناس به قرض خریداری می‌نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلا ت	تا ریخ
	5000		خریداری (خرید اموال)	
5000			حسا ب قا بل تا د یه از مدرک خرید اموال	../ .. / ..139
			اشیا به قرض خریداری میگردد	

مستردی و تخصیصه کاهش قیمت – خرید اموال (مستردی خرید)

مستردی خرید عبارت از برگشت اشیا خریداری شده بفروشنده است. اگر اشیا خریداری شده تو سط کمپنی، دارای نواقص زیاد باشد و مورد استفا ده قرار گرفته نتواند، کمپنی آنرا دوبا ره به فروشنده اشیا مذکور مسترد مینما ید که در محا سبه تحت نام مستردی اشیا ثبت می‌گردد. تخصیصه کاهش قیمت زمانی بوجود می‌آید که مشتری جنس خریداری شده را می‌خواهد نگهداری کند در صورتیکه کمپنی فروشنده قیمت جنس را کاهش دهد، این در صورت است که جنس فروخته شده دارای نواقص کمتر است. مستردی و تخصیصه کاهش قیمت هر دو در یک حساب ثبت می‌گردد.

در صورت مستردی و یا کا هش قیمت اجنا س خریداری شده، کمپنی مرا حل ذیل را طی می‌نماید:

1. در قد م اول خریدار با ید قبل از مستردی اجناس، با فروشنده در تماس گردد.
2. فروشنده از خریدار توقع دارد تا (مجوز مستردی اشیا) Return Merchandise Authorization را بدست بیاورد. این مجوز نمایانگر این است که فروشنده، اشیا مسترد شده را قبول می‌نماید.
3. زمانیکه اشیا به فرو شنده مسترد گردید، خریدار یا داشت کتبی دبت (Debit Memorandum) را ترتیب نموده که ذریعه ان حساب قابل تادیه خویش را دبت می‌نماید و معامله مقابل ان (کریدت) در حساب «مستردی وتخصیصه کاهش قیمت» ثبت می‌گردد.

طور مثال کمپنی از اجناس که خریداری نموده بود، به ارزش 1000 افغانی ان را به فروشنده مسترد می‌نماید. این معامله در ژورنال قرار ذیل ثبت می‌گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تا ریخ
	1000		حساب قابل تادیه	../../..139
1000			مستردی خرید و تحصیصه کاهش قیمت	
			اشیا دارای نواقص به فروشنده مسترد گردید	

مستردی خرید و تخصیصه کاهش قیمت از حساب خریداری اشیا تفریق می‌گردد تا اینکه خریداری خالص سنجش گردد. سنجش خریداری خالص در دروس بعدی بحث گردیده است، ولی قبل از آن بعضی مفاهیم مهم دیگر که مربوط خریداری اشیا می‌شود، مورد بحث قرار می‌گیرد.

تنزیل نقده Cash Discount

تنزیل نقده که بنام تنزیل خرید (برای کمپنی خریدار) نیز یاد می‌گردد برای خریدار از اهمیت خاص و مهم بر خوردار است. این تنزیل از طرف فروشنده بخاطر تشویق خریدار برای تادیه هر چه زودتر پول خریداری صورت می‌گیرد. بعضی اصطلاحات مهم که در تبادله بل (Bill) به ارتباط تنزیل بین فروشنده و خریدار استفاده می‌گردد قرارذیل توضیح داده شده است:

- 1 / 15 ، n / 30 این اصطلاح به معنی اینست که: اگر خریداری پول خرید را در ظرف 15 روز پرداخت نما ید مستحق 1٪ تنزیل شنا خته می‌شود، مدت حتمی تادیه تمام پول خرید 30 روز می‌باشد.
- اخر ماه / n ، 10 / 1 این اصطلاح بل خرید به این معنی است که: اگر خریدار پول خرید را در ظرف 10 روز تادیه نماید مستحق 1٪ تنزیل شناخته می‌شود، مدت حتمی تادیه تمام پول خرید یک ماه می‌باشد.
- 0.5 / 10 ، n / 60 این اصطلاح بل خرید به این معنی است که: اگر خریدار پول خرید را در ظرف 10 روز تادیه نماید مستحق 0.5٪ تنزیل شناخته می‌شود و مدت حتمی تادیه تمام پول خرید 60 روز می‌باشد.

مثلاً کمپنی اجناس را بتاریخ اول یکدوره خریداری می‌نماید، اصطلاح که در بل خرید به ارتبا ط تادیه پول ذکر می‌گردد عبارت از: (2 / 10 ، n / 30) می‌باشد. حال اگر کمپنی خریدار پول خرید را الی تاریخ دهم همین دوره تادیه نماید مستحق 2 فیصد تنزیل شناخته

(c) ketabton.com: The Digital Library

می‌شود. تادیه پول خرید بعد از تاریخ دهم دوره شامل تنزیل نمی‌گردد و تاریخ اخیر که کمپنی در ان مکلف به تا دیه پول خرید است عبارت از تاریخ 30 همین دوره است.

در صورتیکه کمپنی خریدار پول خرید خویش را 20 روز پیشتر از تاریخ حتمی پرداخت (تاریخ 30 دوره) تادیه نماید 2 فیصد تنزیل خرید را بد ست می‌اورد. و اگر این حاصل تنزیل در یکسا ل در نظر گرفته شود معا دل 36٪ ربح سالانه می‌گردد که یک نرخ بسیار بلند است. (در یک سال انتروال 20 روز تقریباً هجده (18) بار تکرار می‌شود، یعنی (365/20) و 2٪ برای هر 20 روز مساوی به 36٪ حاصل سالانه می‌گردد).

معامله خرید اشیا و اجناس زمانیکه تنزیل در میان باشد ذریعه دو میتود در محاسبه ثبت می‌گردد:

1. **میتود غیرخالص:** تحت این میتود معامله خرید به مبلغ غیر خالص یا مجموعی ثبت می‌گردد. طور مثال کمپنی به ارزش 5000 افغانی جنس را بتا ریخ دهم حمل به قرض خریداری می‌نماید. معامله حسب ذیل در ژورنال ثبت می‌گردد:

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تاریخ
	5000		خرید اشیا (خریداری)	1390/01/10
5000			حسا ب قا بل تا دیه	
			اشیا و اجنا س به قرض خریداری گردید ، شرط پرداخت عبارت از: n/30 ، 10/ 2	

اگر کمپنی خریدار، پول خرید خویش را در دوره تنزیل تادیه نماید، حاصل تنزیل در یک حساب جداگانه تحت نام «تنزیل خرید» ثبت می‌گردد. حساب تنزیل خرید مشابه به حساب مستردی و تخصیصه کاهش قیمت می‌باشد، یعنی باید از خریداری مجموعی تفریق شود تا خریداری خالص سنجش گردد. در اینصورت کمپنی پرداخت پول خرید را طور ذیل ثبت می‌نماید:

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تاریخ
	5000		حساب قابل تادیه	1390/01/18
100			تنزیل خرید	
4900			نقده	
			حساب قابل تادیه از مدرک خرید اشیا نقداً در دوره تنزیل پرداخت می‌گردد	

(c) ketabton.com: The Digital Library

اگر کمپنی پول خرید اشیا را بعد از دوره تنزیل (بعد از تاریخ دهم ماه حمل) تادیه نماید، در این صورت کمپنی مستحق تنزیل شناخته نشده و مکلف به تادیه تمام مبلغ می‌باشد و معا مله را طور آ تی ثبت می‌نماید:

کریدت	دبت	مرجع	تفصیلات	تاریخ
	5000		حساب قابل تادیه	1390/01/24
5000			نقده	
پول خرید اشیا بعد از دوره تنزیل نقداً تادیه می‌گردد				

2. **میتود خالص:** به اساس این میتود معامله خرید در حساب خریداری دبت و در حساب قابل تادیه کریدت می‌گردد. البته ذریعه این ثبت، مبلغ خریداری به قیمت که دربل خرید درج است منفی تنزیل در نظر گرفته شده در حسابات ثبت می‌گردد. مثلاً معامله قبلی خرید با در نظر گرفتن میتود خا لص به مبلغ 4900 افغانی قرار ذیل ثبت می‌گردد:

کریدت	د بت	مرجع	تفصیلا ت	تا ریخ
	4900		حسا ب خرید اشیا	1390 / 01 /10
4900			حسا ب قا بل تا دیه	
اشیا و اجنا س به مبلغ 5000 دالر خریداری میگردد، با شرط پرداخت n/30 ، 2/10				

اگر پول خریداری از طرف خریدار دردوره تنزیل تا دیه گردد، ثبت معامله بسیار ساده بوده زیرا که حساب قابل تادیه در موقع خرید به مبلغ خالص ثبت گردیده بود. طور مثال کمپنی پول خرید را به تا ریخ 16 حمل که شامل دوره تنزیل است تادیه می‌کند، فلهذا مستحق تنزیل می‌گردد و معامله را طور ذیل در ژورنال به ثبت می‌رساند:

(c) ketabton.com: The Digital Library

کریدت	دبت	مرجع	توضیحات	تاریخ
	4900		حساب قابل تادیه	16/ 01 /1390
4900			نقده	
	قرض کمپنی از مدرک خرید اشیا در دوره تنزیل پرداخت میگردد، و 2٪ تنزیل بدست میآید			

ولی اگر پول خرید اشیا خارج از دوره تنزیل تادیه گردد، در اینصورت مبلغ تنزیل که هنگام خرید اشیا از مبلغ مجموعی تفریق شده بود دوباره در یک حساب جداگانه بنام «تنزیل از دست رفته» یا Lost Purchase Discount دبت می‌گردد. این حساب بشکل مصارف، مبلغ تنزیل را نشان می‌دهد که کمپنی آن را از دست داده است. ثبت معامله طورذیل صورت می‌گیرد:

کریدت	دبت	مرجع	توضیحات	تاریخ
	4900		حساب قابل تادیه	23/ 01/ 1390
	100		تنزیل خرید ازدست رفته	
5000			نقده	
	پول خرید اشیا نقداً خارج از دوره تنزیل پرداخت می‌گردد.			

مقایسه میتودهای خالص و غیرخالص

در ارزیابی میتودهای خالص و غیر خالص مشاهده می‌گردد که حساب «تنزیل از دست رفته» صرف در میتود خالص مورد استفاده قرار گرفته و نشان دهنده مبلغ تنزیل است که خریدار می‌توانست آنرا بدست بیاورد، ولی فعلاً آنرا ازدست داده است. این حساب (حساب تنزیل از دست رفته) منحیث یک حساب مصرف ثبت گردیده که مانند سایر مصارف از مفاد غیرخالص تفریق می‌گردد. حساب تنزیل خرید که صرف در میتود غیرخالص مورد استفاده قرار می‌گیرد نشان دهنده مبلغ تنزیل است که خریدار آنرا بدست آورده است و بخاطر سنجش خریداری خالص، این حساب (حساب تنزیل خرید) ازحساب خرید اشیا تفریق می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثال و شکل ذیل تفاوت میتودهای خالص و غیر خالص ثبت خرید اشیا و تنزیل را در دو حالت بصورت واضح بیان می‌نماید: فرض نمایید که معامله خرید به مبلغ 5000 افغانی صورت گرفته و در این معامله به مبلغ 100 افغانی تنزیل و جود دارد.

1) حالت اول: در صورتیکه خریدار تنزیل را بدست بیاورد-

میتود خا لص	
4900	خرید اشیا
0	**مثبت** : تنزیل ازدست رفته
4900	

میتود غیر خا لص	
5000	خرید اشیا
100	**منفی**: تنزیل خرید
4900	

2) حا لت دوم : درصورتیکه خریدار تنزیل را از دست دهد –

میتود خا لص	
4900	خرید اشیا
100	**مثبت**: تنزیل ازدست رفته
5000	

میتود غیر خا لص	
5000	خرید اشیا
0	**منفی**: تنزیل خرید
5000	

حساب فروش اشیا Sales Account

حساب فروش اشیا یک حساب عواید بوده که برای ثبت فروش امتعه و اجناس مورد استفاده قرار می‌گیرد. فروشات به دو شکل می‌تواند وجود داشته باشد: 1) فروش به نقد و یا 2) فروش به قرض.

1) معامله ژورنا ل فروش که به نقد صورت گرفته با شد طور ذیل به ثبت می‌رسد:
مثلاً به مبلغ 4000 افغانی فروشا ت نقداً صورت می‌گیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کریدت	دبت	مرجع	تو ضیحات	تاریخ
	4000		نقد ه	/02 / 22 1390
4000			فروش (عواید فروش)	
اموال تجارتی نقداً به فروش می‌رسد				

2) معا مله فروش که به قرض صورت گیرد طور ذیل در ژورنال به ثبت می‌رسد:
مثلاً به مبلغ 6000 ا فغا نی فروشات به قرض صورت می‌گیرد.

کریدت	دبت	مرجع	توضیحات	تاریخ
	6000		طلبا ت	1390/ 02 /22
6000			فروش (عواید فروش)	
اموا ل تجا رتی به قرض بفروش میرسد				

مستردی فروش و تخصیصه کا هش قیمت – فروش اموال تجارتی

معمولاً زمانیکه اموال تجارتی به خریدار تسلیم داده می‌شود، توسط خریدار آزمایش می‌گردد و در صورت که اموال نوا قص داشته باشد به کمپنی فروشنده دوباره مسترد می‌گردد. این مستردی اموال در کمپنی فروشنده تحت نام «مستردی فروش» ثبت می‌گردد. معامله ژورنا ل آن قرار ذیل ثبت می‌گردد: مثلاً به ارزش 1000 افغانی اموال تجارتی که به قرض به فروش رسیده بود دوباره از طرف خریدار مسترد می‌گردد.

کریدت	دبت	مرجع	توضیحات	تاریخ
	1000		مستردی فروش و تخصیصه کا هش قیمت	/02/10 1390
1000			طلبا ت	
خریدار یک بخش اموال تجارتی را که به قرض خریداری نموده بود دوباره مسترد می‌نماید				

در ثبت مستردی اموال تجارتی حساب «مستردی فروش و تخصیصه کاهش قیمت» مورد استفاده قرار گرفته و مبلغ اموال تجارتی مسترد شده درآن دبت می‌گردد. حساب «مستردی اموال وتخصیصه کاهش قیمت» یک حساب مخالف عواید بوده که بخاطر سنجش فروشات خالص یا (عواید خالص فروش) از حساب عواید فروش تفریق می‌گردد. این حساب وسیله خوب برای تشخیص مستردی اموال و درجه رضایت مشتریان برای

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمپنی پنداشته می‌شود. مستردی اموال که به قرض خریداری شده باشد توسط یک یاداشت تحریری(Credit Memorandum) ثبت می‌گردد، این یاداشت تحریری نمایانگر این مطلب است که حساب طلبات مشتری کریدت گردیده است و کمپنی باید توقع دریا فت چنین طلبات راندا شته باشد. و اگر معامله فروش اموال تجارتی به نقد صورت گرفته باشد، در این صورت معادل به ارزش اموال مسترد شده پول نقد برای مشتری تادیه گردیده و حساب نقده کمپنی به عین مبلغ کریدت می‌گردد. در هردو صورت متذکره (فروش اموال به قرض و یا به نقد) مستردی فروش از فروشا ت غیرخالص تفریق می‌گردد.

تنزیل فروش Sales Discount

کمپنی فروشنده معمولاً بخاطر تشویق خریدار یا مشتری برای تادیه فوری پول فروش اموال تجارتی، به خرید ار یا مشتری خویش تنزیل نقده می‌دهد که بنام تنزیل فروش یاد می‌گردد. حساب تنزیل فروش یک حساب مخالف فروش (عواید فروش) بوده که در حساب خود دبت می‌گردد و در صورت سنجش فروشا ت خالص از عواید فروش تفریق می‌گردد.

مثلاً کمپنی به ارزش 1000 افغانی اموال تجارتی را بالای یکی از مشتریان خویش به قرض بفروش می‌رساند. همچنان کمپنی بخاطر تشویق تادیه فوری توسط خریدار، 2٪ تنزیل را در نظر می‌گیرد و بل را که به خریدار می‌دهد حاوی شرط ذیل به ارتباط تنزیل است: (2/10 ، n/30). این معامله طور ذیل در ژورنال به ثبت می‌رسد:

کر ید ت	د بٹ	مرجع	توضیحا ت	تا ریخ
	1000		طلبا ت	12/ 02/ 1390
1000			عوا ید فروش	
فروشا ت کمپنی به قرض صورت میگیرد ، شرط تنزیل (2/ 10 ، n / 30) میبا شد				

در این صورت دوحا لت وجود دارد:

1) اگر خریدار پول خرید را در ظرف 10 روز به کمپنی تادیه نماید، در این صورت مستحق 2٪ تنزیل گردیده و معامله را کمپنی طور ذیل در ژورنال ثبت می‌نماید:

(c) ketabton.com: The Digital Library

کریدت	دبت	مرجع	توضیحات	تاریخ
	980		نقد ه	
	20		تنزیل فروش	
1000			طلبا ت	1390 / 02 /20
پول فروش در دوره تنزیل بد ست امده و برای مشتری 2٪ تنزیل داده میشود				

2) اگر خریدار پول خرید اموال را در دوره تنزیل تا دیه ننماید، مستحق تنزیل نشده و مجبور است تمام مبلغ را در ظرف 30 روز تا دیه کند. در این صورت معامله را کمپنی فروشنده در ژورنال خویش طور ذیل ثبت می‌نماید:

کریدت	دبت	مرجع	توضیحات	تاریخ
	1000		نقد ه	
1000			طلبا ت	1390 /02 /25
پول فروشات خارج از دوره تنزیل نقداً بدست می‌اید				

مصارف انتقال اموال Freight Charges

یکی از اقلام عمده مصارف به ارتباط ذخایر، مصارف حمل ونقل اموال تجارتی می‌باشد که در محاسبه باید بصورت دقیق سنجش و در نظر گرفته شود. انتقال اموال به اسره وقت مستلزم مصارف گزاف است که مخصوصاً به شرکت‌های ترانسپورتی تادیه می‌گردد. یک کمپنی در پهلوی اینکه مصارف تولیدی (درکمپنی‌های تولیدی) و یا مصارف خریداری اموال تجارتی (کمپنی‌های تجارتی) خود را درنظرگرفته، مصارف، مشخصات و نحوه حمل و نقل را نیز باید فراموش ننماید. موافقه حمل و نقل اموال تجارتی معمولاً ذریعه مخففات در بل خرید اموال توضیح می‌گردد. این مخففات از یکطرف نشان دهنده محل تسلیم دهی اموال تجارتی از فروشنده به خریدار می‌باشد و از جانب دیگر توضیح می‌نماید که کدام طرف (فروشنده یا خریدار) مسولیت تادیه مصارف حمل و نقل را به عهده دارد. یکی از معمول‌ترین مخفف که به این ارتباط مورد استفاده قرار می‌گیرد عبارت از(F.O.B) می‌باشد که مفهوم اصطلاح (Free On Board) را می‌رساند. منشا تاریخی این اصطلاح از عبارت

(c) ketabton.com: The Digital Library

«وظیفه فروشنده است که تمام اموال تجارتی را در کشتی بار کند، بدون اینکه مصارف آنرا بالای خریدار علاوه نماید» گرفته شده است. اصطلاحات دیگر به ارتباط تجارت بین المللی از طرف اطاق‌های تجارت بین‌المللی انکشاف داده شده است که بنام (incoterms)یا International Commercial Terms به معنی «اصطلاحات بین‌المللی تجارت» می‌باشد. مهم اینست که در زمان عقد موافقه حمل و نقل بین فروشنده و خریدار این اصطلاحات بصورت جدی مورد توجه قرار داده شود.

اصطلاح یا مخفف F.O.B محلی رانشان می‌دهد که در آن محل، مالکیت اموال تجارتی از فروشنده به خریدارانتقال می‌یابد؛ یعنی تمام مسولیت (سرقت، مفقودی، مصارف حمل و نقل و غیره) بعد از این محل به دوش خریدار می‌باشد.

F.O.B به اشکال مختلف می‌تواند موافقه گردد:

- **F.O.B. Destination یا انتقال مسولیت اموال تجارتی از فروشنده به خریدار در محل خریدار:**

اگر این اصطلاح میان فروشنده و خریدار موافقه شود، دراینصورت تمام مسولیت انتقال اموال تجارتی الی محل خریدار را فروشنده به دوش گرفته، اموال تجارتی در محل خریدار به خریدار تسلیم می‌گردد.

- **F.O.B. Shipping Point یا انتقال مسولیت اموال تجارتی از فروشنده به خریداری در محل فروشنده:**

اگر این اصطلاح میان فروشنده و خریدار موافقه گردد، دراینصورت تمام مسولیت به شمول مصارف حمل و نقل از نقطه مبدأ (محل فروشنده) به دوش خریدار می‌باشد. یعنی مالکیت اموال تجارتی در محل فروشنده به خریدار انتقال می‌یآبد.

- F.O.B. Shipping Point Freight prepaid **انتقال اموال تجارتی از فروشنده به خریدار در محل فروشنده و تادیه پیشکی مصارف حمل و نقل توسط فروشنده:**

در صورت این موافقه بین خریدار و فروشنده، مصارف حمل و نقل از محل فروشنده (از نقطه خرید) به دوش خریدار است ولی فروشنده بخاطر روابط دوستانه و حفظ مشتری این مصارف را به کمپنی انتقال دهنده اموال تجارتی پیش پرداخت می‌نماید. در اینصورت خریدار زمانی‌که اموال را به محل خویش انتقال داد باید پول پیش پرداخت شده برای حمل نقل توسط فروشنده را تادیه و ارسال نماید:

(c) ketabton.com: The Digital Library

و یا اشکال دیگرF.O.B که در آن می‌تواند نام محل، بندر، ولایت ویا کشور ذکر گردد و منحیث نقطه تسلیم دهی اموال تجارتی از فروشنده به خریدار قرار گیرد نیز وجود دارد. مثلاً کمپنی افغانی با یک کمپنی چینایی موافقه می‌نماید که محل تسلیم دهی اموال تجارتی، بندر کراچی کشور پاکستان است، دراینصورت اصطلاح F.O.B. Karachi مورد استفاده قرار می‌گیرد و مصارف حمل و نقل الی شهر کراچی به دوش کمپنی چینایی بوده و بعد از آن به دوش کمپنی افغانی می‌باشد.

ثبت مصارف حمل و نقل در ژورنال نظر به موافقه که میان فروشنده و خریدار صورت می‌گیرد به اشکال متفاوت ذیل صورت می‌گیرد:

1. اگر در فروش و انتقال اموال تجارتی موافقه F.O.B. destination میان فروشنده و خریدار صورت گرفته باشد، در اینصورت فروشنده مصارف انتقال اموال تجارتی را به محل خریدار به دوش گرفته و در حسابات فروشنده منحیث مصارف فروش تحت نام (مصارف انتقال اموال الی محل مشتری) و یا Freight – Out ثبت گردیده و برای سنجش مفاد خالص از مفاد غیرخالص(Gross Profit) تفریق می‌گردد. مثلاً کمپنی فروشنده، اموال تجارتی را به مبلغ 7000 افغانی بفروش می‌رساند، موافقه انتقال اموال F.O.B. destination است و فروشنده برای انتقال اموال الی محل خریدار(مشتری) مبلغ 400 افغانی را نقداً می‌پردازد. ثبت این معامله در ژورنال فروشنده طور ذیل صورت می‌گیرد:

تا ریخ	توضیحا ت	مرجع	دبت	کریدت
/10 1390/01	طلبا ت		7000	
	مصا رف انتقا ل اموال الی محل خریدار		400	
	نقده			400
	(فروشات)عواید فروش			7000
	کمپنی اموال را به قرض بفروش می‌رساند، مصارف انتقال اموال الی محل خریدارنقداً تادیه می‌گردد			

این معامله را خریدار در حساب خویش (ژورنا ل) طور ذیل ثبت می‌نماید:

(c) ketabton.com: The Digital Library

خریدار	دبت	مرجع	توضیحا ت	تا ریخ
	7000		حسا ب خرید اشیا	1390/01/10
7000			حسا ب قا بل تا دیه	
			اموال به قرض خریداری می‌گردد، موافقه انتقال اموال F.O.B.destination می‌باشد	

2. اگر در فروش اموال تجارتی موافقه F.O.B. shipping point میان فروشنده و خریدار صورت گرفته باشد، در اینصورت باید خریدار مصارف انتقال اموال را از محل بارگیری (محل فروشنده) الی کمپنی بپردازد. این مصارف برای خریدار جز از ذخایر بوده و به خاطر سنجش خریداری خالص بالای مبلغ خریداری علاوه می‌گردد. مثلاً اگر فروشنده به مبلغ 8000 افغانی اموال را به قرض بفروش برساند، و موافقه انتقال اموال F.O.B. shipping point باشد، مصارف انتقال الی محل خریدار با لغ به 1500 افغانی باشد، در اینصورت فروشنده معامله را طور ذیل در ژورنا ل به ثبت می‌رساند.

کریدت	دبت	مرجع	توضیحا ت	تا ریخ
	8000		طلبا ت	1390/01/15
8000			فروشا ت (عواید فروش)	
			اموال به قرض به فروش می‌رسد، موافقه انتقال اموال F.O.B. shipping point می‌باشد.	

این معا مله را خریدار در ژورنا ل خویش طور ذیل به ثبت میرسا ند:

کریدت	دبت	مرجع	توضیحات	تاریخ
	8000		حسا ب خرید اشیا	1390/01/15
	1500		مصا رف انتقال اموال الی کمپنی Freight-in	
1500			نقده	
8000			حسا ب قا بل تا دیه	
			خرید اشیا به قرض صورت گرفته و شرط مصارف انتقال F.O.B. shipping point بود ه و نقداً تا دیه میگردد.	

(c) ketabton.com: The Digital Library

3. اگر میان فروشنده و خریدار موافقه F.O.B. Shipping Point , Freight prepaid انتقال اموال صورت گرفته باشد، در اینصورت مصارف حمل و نقل به دوش خریدار بوده ولی فروشنده به خاطر روابط حسنه با خریدار، این مصارف را به کمپنی ترا نسپورتی پیش پرداخت می‌نماید که مبلغ طلباتش بالای خریدار افزایش می‌نماید. زمانیکه خریدار اموال را به کمپنی خویش آورد، مصارف حمل ونقل را همراه با پول خرید اشیا و اجناس به فروشنده تادیه و ارسال می‌نماید.

مثلاً یک کمپنی به مبلغ 10000 افغانی اموال را بالای یک مشتری خویش به قرض بفروش می‌رساند، مصارف حمل و نقل را برای انتقال دهنده اموال بطور پیشکی تادیه می‌نماید، یعنی موافقه حمل و نقل F.O.B. Shipping Point Freight Prepaid می‌باشد. دراین صورت معامله را فروشنده طور ذیل در ژورنال ثبت می‌نماید:

کریدت	دبت	مرجع	توضیحا ت	تا ریخ
	10400		طلبا ت	/ 01 / 15 1390
400			نقد ه	
10000			فروش (عواید فروش)	
اموال به قرض بفروش میرسد ، وموافقه حمل ونقل اموال F.O.B. Shipping Point و 400 افغانی Freight Prepaid می‌باشد.				

خرید ار این معامله را طور ذیل در ژورنا ل به ثبت میر سا ند:

کریدت	دبت	مرجع	توضیحات	تاریخ
	10000		حسا ب خر ید ا شیا	/ 01/15 1390
	400		مصا رف انتقا ل اموال ا لی کمپنی	
10400			حسا ب قا بل تا دیه	
خرید اموال به قرض به مبلغ 10000 افغانی ، F.O.B. Shipping Point Freight Prepaid				

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنزیل خرید برای تادیه فوری برای مصارف حمل ونقل سنجش نمی‌گردد، مثلاً اگر در معا مله فوق 2٪ تنزیل وجود می‌داشت مبلغ آن عبارت بود از 200 افغانی (2٪ * 10000) نه 208 افغانی (2٪ * 10400).

سنجش خریداری خالص Calculation of Net Purchase

در بحث‌های قبلی راجع به موضوعات مختلف صحبت گردید، مانند خریداری (خریداشیا)، مستردی اموال خریداری شده، تنزیل خرید ومصارف ترانسپورت (بارچالانی). از اینکه همه این حسابات بالای ارزش خریداری تاثیر دارد بناً باید در سنجش خریداری خالص دریک دوره در نظر گرفته شود.

سنجش خریداری خالص طوری صورت می‌گیرد که بامبلغ خرید اشیا و اجناس، مصارف ترانسپورت علاوه گردیده و ارزش آنرا بلند می‌برد، حساب تنزیل خرید و حساب مستردی اموال خرید از آن تفریق می‌گردد. حساب خریداری خالص مصارف حقیقی اشیا و اجناس را نشان می‌دهد که خریدا ر آنرا بخا طر انتقال این اشیا خریداری شده الی کمپنی متقبل می‌شود. مصارف گدام، بیمه، ربح و مصارف مشابه دیگر مربوط به مصارف دوره بوده که مستقیماً بالای تولیدات و یا اشیا و اجناس خریداری شده تقسیم نگردیده بلکه منحیث مصارف عملیاتی تصدی یا شرکت محسوب می‌گردد.

مثال:- یک کمپنی در یک دوره به مبلغ 400000 افغانی اشیا و اجناس خریداری می‌نماید. مصارف حمل ونقل الی کمپنی بالغ به 40000 افغانی، تنزیل خرید بالغ به 6000 افغانی و مستردی اموال خریداری شده بالغ به 14000 افغانی می‌باشد. در اینصورت خریداری خا لص طور ذیل سنجش می‌گردد:

خریداری در جریان دوره	400000
مثبت: مصارف ترانسپورت	+40000
	440000
منفی : تنزیل خرید	- 6000
و مستردی اموال	- 14000
	20000
خریداری خالص	$420000

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصارف اجناس بفروش رسیده Cost of Goods Sold

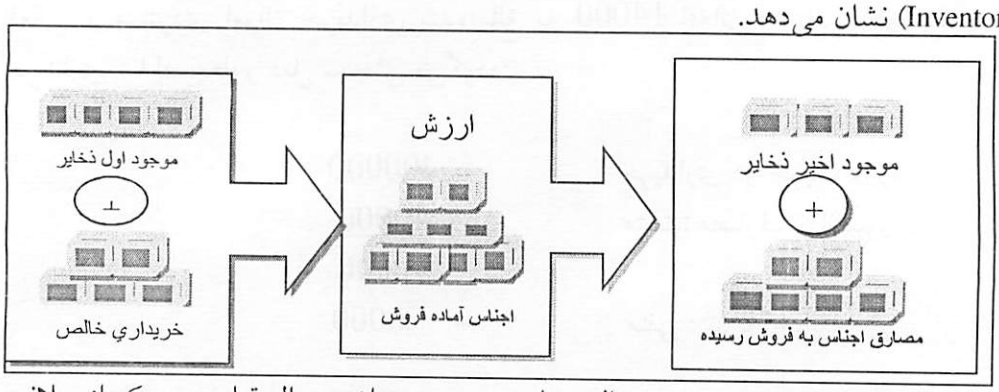
طوریکه قبلاً تذکر یافت که مصارف خریداری (مصارف اشیا و اجناس آماده فروش) بلاخره باید بین مصارف اجناس بفروش رسیده (Cost of Goods Sold) و حساب ذخایر (Inventory) تقسیم گردد. از جمله اشیا و اجناس خریداری شده، یک قسمت آن دو باره بفروش می‌رسد که منحیث «مصارف اجناس بفروش رسیده» در حساب مفاد و ضرر معامله می‌گردد و قسمت دیگراشیا و اجنا س خریداری شده بدون فروش باقی می‌ماند که منحیث «حساب ذخایر» در بیلانس شیت ارایه می‌گردد.

مثال :

اخیر سال قبلی ←	115000	موجود اول ذخایر در شروع سال جدید
خریداری خالص ←	420000	جمع : خریداری خالص درجریان دوره

	535000	مصارف اجناس که آماده فروش است
موجودی در اخیر سال ←	91000	**منفی:** موجود اخیر (حساب ذخایر) دراخیرسال
	444000	مصارف اجناس بفروش رسیده

شکل ذیل طریقه تخصیص یا تقسیم مصارف اشیا و اجناس خریداری شده را به مصارف اجناس بفروش رسیده (Cost of Goods Sold) و موجود اخیر ذخایر (Ending Inventory) نشان می‌دهد.

موجود اول ذخایر در شروع سال مساوی به موجود اخیر سال قبلی بوده که از بیلانس شیت سال گذشته بدست آمده می‌تواند. خریداری خالص از حسابات یا لیجرهای چون حساب خرید اشیا، حساب مصارف حمل ونقل الی کمپنی (Transportation – In)، حساب تنزیل خرید (Purchase discount) و حساب مستردی اموال (Purchase Return and

(c) ketabton.com: The Digital Library

Allowances) بدست می‌اید. مصارف اجناس که آماده فروش است از مجموع موجود اول ذخایر در شروع دوره و خریداری خالص سنجش می‌گردد. مصارف اجناس که آماده فروش است (Cost of Goods Available for Sale) به دو قسمت تقسیم می‌شود:

1) اجناس که بفروش نرسیده و منحیث موجود اخیر(Ending Inventory) باقی می‌ماند و تحت نام ذخایر در بیلانس شیت اخیر سال درج می‌گردد.

2) اجناس که در همین دوره بفروش می‌رسد منحیث «مصارف اجناس بفروش رسیده» در حساب مفاد و ضرر دوره منحیث مصارف معامله می‌گردد.

حساب مفاد و ضرر مفصل Detailed Income Statement

در ارتباط با سنجش نتیجه کمپنی و مقایسه عواید و مصارف دوره بعضی مسایل مهم باید مورد غور و بررسی قرار بگیرد. این مسایل عبارتند از: فروشات خالص، خریداری خالص، مصارف فروشات، مفاد غیرخالص و غیره. همچنان در یک کمپنی ممکن معاملات فرعی که مربوط فعالیت اساسی یا روزانه کمپنی نباشد صورت گیرد و در نتیجه کمپنی تاثیرگذار باشد. مثلاً مفاد که از فروش دارایی های ثابت بدست می‌آید، یا ضرر که ناشی از حریق یا تخریب به کمپنی وارد می‌گردد. این مفاد و یا ضرر باید منحیث یک کتگوری جدا از مفاد و یا ضرر فعالیت‌های روزمره راپور داده شود. حسا ب مفا د و ضرر مفصل راجع به این مسایل معلومات کافی را بخاطر سنجش دقیق نتیجه کمپنی ارایه می‌کند. ذیلاً حساب مفاد و ضرر مفصل (مفاد و ضرر چند مرحله‌یی) یک شرکت (شرکت افغان)داده شده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرکت سهامی افغا ن

حساب مفاد و ضرر مفصل

30 حوت سا ل 1390

عوا يد				
: فروشا ت (عواید فروش)				750000
منفی : - تنزیل فروش			7000	
- مستردی وتخصیصه کا هش قیمت فروش			3000	10000
فروشا ت (عواید فروش) خا لص				740000
مصا رف اجنا س بفروش رسیده :Cost of Goods Sold				
موجود اول ذخا یر (اول حمل 1389)			115000	
مثبت : - خرید ار ی ها ،		400000		
- مصا رف انتقا ل اموال الی کمپنی		40000		
		440000		
منفی : تنزیل خرید ،	6000			
مستردی خرید و تخصیصه کا هش قیمت	14000	20000		
خر ید ا ری خا لص			420000	
اموال که آما ده فروش است			535000	
منفی: موجود اخیر ذخایر 30 حوت سا ل 1389			91000	
مصا رف اجنا س بفروش رسیده				444000
مفا د غیر خا لص	**296000**			
: مصا رف اداری و فروش				
مصا رف ا شتها رات			60000	
مصا رف انتقا ل اموال ا لی محل مشتری Freight – Out			32000	
فرسا یشا ت			18000	
مصا رف برق ، اب ، صفا یی			29000	

(c) ketabton.com: The Digital Library

معا شا ت			134000	
مصا رف کرا یه			12000	
مجموع مصا رف اداری و فروش				285000
مفا د خا لص	**11000**			

باید متذکر شد که حتمی نیست که صورت حساب مفاد و ضرر تمام کمپنی‌های تجارتی اقلام مندرجه صورت حساب مفاد و ضرر فوق را دارا باشد، بلکه اشکال متفاوت را نظر به موجودیت حسابات مختلف می‌داشته باشد.

پروسه بستن معاملات Closing Process

در محاسبه که برای خرید و فروش اشیا و اجناس مورد استفاده قرار میگیرد مخصوصاً زمانیکه میتود دورهیی ثبت ذخایر استفاده شود پروسه بستن حسابات موقتی نظر به پروسه بستن که قبلاً انجام شد متفاوت میباشد. و تفاوت آن در این است که در این پروسه حساب ذخایر نیز بسته میگردد، و آن به خاطر که بیلانس جدید یا تصفیه شده ذخایر برای دوره بعدی آماده گردد. با استفاده از پروسه بستن تمام آن حسابات که بیلانس (باقیمانده) کریدت دارند به طرف دبت حساب مربوطه بسته شده، برعکس حسابات که دارای بیلانس (باقیمانده) دبت بوده به طرف کریدت حسابات مربوطه بسته میشود. حساب ذخایر نیز توسط مبلغ موجود اول (Beginning Inventory) و موجود اخیر ذخایر(Ending Inventory) بسته گردیده و آماده انتقال به دوره بعدی محاسبوی میشود. پروسه بستن حسابات موقتی و حساب ذخایر شرکت افغان که فوقاً صورت حساب مفاد و ضرر آن ترتیب شده است در شکل ذیل ارایه گردیده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

12-31-90	فروشات	750,000	
	تنزیل خرید	6,000	
	خرید اموال و تحصیصه کاهش قیمت‌مستردی	14,000	
	ذخایر	91,000	
	حساب خلاصه درآمد		861,000
	بستن حسابات مربوط حساب مفادو ضرر که دارای بیلانس کریدت میباشند، و احیا بیلانس (باقیمانده)حساب ذخایر		
12-31-90	حساب خلاصه درآمد	850,000	
	فروش‌تنزیل		7,000
	قیمت فروش و تخصیصه کاهش‌مستردی		3,000
	اموال‌خرید		400,000
	انتقال اموال الی کمپنی‌مصارف		40,000
	اشتهارات‌مصارف		60,000
	انتقال اموال الی محل مشتری‌مصارف		32,000
	فرسایشات‌مصارف		18,000
	برق، آب ، و صفایی‌مصارف		29,000
	معاشات‌مصارف		134,000
	کرایه‌مصارف		12,000
	حساب ذخایر		115,000
	بستن حسابات موقتی که دارای بیلانس (باقیمانده) دبت میباشند، و کشیدن موجود اول حساب ذخایر		
12-31-90	حساب خلاصه درآمد	11,000	
	مفاد (مفاد توزیع ناشده)ذخایر		11,000
	بستن حساب خلاصه درآمد و انتقال آن به حساب مفاد توزیع ناشده		

اگر پروسه بستن فوق ملاحظه گردد دیده میشود که حساب ذخایر که یک حساب واقعی (بیلانسی) است نیز بسته گردیده است. دلیل آن اینست که با استفاده از میتود دورهیی ذخایر اموال که خریداری میشود در حساب خرید اموال دبت شده است نه در حساب ذخایر، همچنان زمانیکه اموال به فروش میرسد از حساب ذخایر کریدت نمیگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بناً حساب ذخایر الی اخیر دوره موجود اول اموال و اجناس را نشان میدهد. فلهذا به خاطر اینکه حساب ذخایر در اخیر دوره تصفیه شود و ارزش اموال و اشیا را نشان بدهد که در اخیر دوره در ذخایر باقی مانده است باید در پروسه بستن حسابات موقتی شامل گردد. بستن حساب ذخایر به طرف کریدت به معنی برطرف نمودن موجود اول ذخایر بوده ، در حالیکه بستن این حساب به طرف دبت برای نشان دادن موجود اخیر ذخایر صورت میگیرد.

2. سیستم ثبت ذخا یر بشکل متما دی یا بدون وقفه Perpetual Inventory

در این سیستم ثبت ذخایر، خرید و فروش اموال و اجنا س مستقیماً در حسا ب ذخایر ثبت گردیده و به حسابات دیگر مانند حساب خرید اشیا یا اموال و حساب فروش اشیا یا اموال ضرورت احساس نمیگردد. طور مثال یک تاجر معاملات ذیل را در یک دروه حسابی انجا م داده است.

- تاجر یک فعالیت تجارتی را به ارزش 30000 افغانی امتعه تجارتی و به مبلغ 50000 افغانی نقد آغاز مینماید.

تفسیر معامله: تاجر متذکره به فعا لیت که جدیداً آغاز نموده مبلغ 50000 افغانی را نقداً و به ارزش 30000 افغانی اشیا و اجنا س را سرما یه گذاری نموده است. در این معا مله دارایی ذریعه سرما یه شخصی افزایش مینماید.

- به ارزش 5000 افغانی ذخایر اضافی تهیه مینماید.

تفسیر معامله: ذریعه این معامله حساب ذخایر به ارزش 5000 افغانی افزایش مینماید و حساب پول نقد به عین ارزش کا هش مینماید.

- تاجرمبلغ 400 افغانی را به خاطر انتقال اشیا و اجناس خریداری شده الی گدام نقداً پرداخت مینماید.

تفسیر معامله: مصارف ترانسپورت امتعه الی گدام تاجر (انتقال اشیا و اجناس الی کمپنیTransportation-In) در مصارف تهیه ذخایر شامل میباشد، بناً به ارزش ذخایر (اشیا و اجناس) خریداری شده افزود گردیده و یک بخش از ذخایر میگردد. این مصارف با عث افزایش حساب ذخایر و کاهش حساب پول نقد میگردد.

- اموال تجارتی که ارزش (مصا رف) آن 10000 افغانی بود به قیمت 18000 افغانی نقداً به فروش میرسد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تفسیر معامله: این معامله متشکل از دو بخش میباشد: (الف) تشخیص عواید فروش: حساب عواید فروش و حساب پول نقد هر یک به ارزش 18000 افغانی افزایش مینماید. (ب) تشخیص مصارف اجناس که بفروش رسیده است: در میتود ثبت ذخایر بشکل متمادی یا بیوقفه، مصارف بصورت مداوم ومتمادی (هرگاه معامله صورت میگیرد) ثبت میگردد. بناً حساب ذخایر باید به ارزش 10000 افغانی کم گردد و همین مبلغ در حسا ب مصارف تحت نام (مصارف اجناس بفروش رسیده Cost of Goods Sold) ثبت گردد.

- تاجر مصارف ترانسپورت یا انتقال اشیا و اجناس بفروش رسیده را الی محل معین مشتری که بالغ به 300 افغانی میگردد، نقداً تادیه مینماید.

تفسیر معامله: در این معامله آن مصارف شامل است که تاجر آنرا بخا طر انتقال اشیا بفروش رسیده الی محل مشتری میپردازد. کمپنی این مصارف را منحیث مصارف عملیاتی یا به عباره دیگر منحیث مصارف دوره محسوب مینماید.

- تاجر مصارف فروش را که با لغ به 350 افغانی میباشد نقداً تادیه مینماید.

تفسیر معامله: مصارف فروش هم از جمله مصارف عملیاتی بوده که باعث افزایش حساب مصارف فروش و کاهش حساب پول نقد میگردد.

معا ملا ت فوق به ترتیب ذیل در ژورنا ل ثبت میگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نام کمپنی (.....)
ژورنا ل
سا ل (1390)

تاریخ		توضیحا ت	مرجع	دبت	کریدت
حمل 1390	1	نقده		50000	
		ذخایر		30000	
		سرمایه			80000
		شخص مبلغ 50000 افغانی و به ارزش 30000 افغانی ذخایر را سرمایه گذاری مینماید			
	2	ذخا یر		5000	
		نقد ه			5000
		به ارزش 5000 افغانی ذخا یر (اشیا و اجناس) خریداری میگردد			
	3	ذخایر (مصارف انتقال ذخایر الی کمپنی)		400	
		نقده			400
		مصارف ترانسپورت ذخایر الی کمپنی نقداً تا دیه گردید			
	4الف	نقده		18000	
		عواید فروش			18000
		ذخایر به قیمت 18000 افغانی نقداً بفروش رسید			
	4 ب	مصارف اجنا س بفرو ش رسیده		10000	
		ذخا یر			10000
		ارزش ذخایر که بفروش رسید با لغ به 10000 افغانی میبا شد			
	5	مصارف ترانسپورت (انتقال اشیا الی محل مشتری)		300	
		نقده			300
		کمپنی بخا طر انتقا ل اشیا بفروش رسیده الی محل مشتر ی مبلغ 300 افغانی را نقداً میپردازد			
	6	مصا رف فروش		350	
		نقده			350
		مصارف فروش بالغ به 350 افغانی نقداً تا دیه میگردد			

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمرین: معاملات فوق که در ژورنال ثبت گردیده است به لیجر و یا حسابات (تی) انتقال داده شود و مفاد و ضرر کمپنی شنجش گردد.

مثال: یک کمپنی در ماه سرطان سال 1391 شروع به فعالیت نموده و در جریان این ماه معاملات ذیل را انجام داده است:

1- آغاز یک فعالیت تجارتی توسط مالک کمپنی به 60000 افغانی نقداً.
2- خریداری یک مقدار امتعه تجارتی به قرض به مبلغ 7000 افغانی صورت میگیرد. شرط تادیه بل خرید عبارت از n/25 ، 3/10 میباشد.
3- مصارف انتقال امتعه تجارتی از محل خرید الی گدام کمپنی به مبلغ 2500 افغانی نقداً تادیه میگردد.
4- به ارزش 500 افغانی امتعه خریداری شده بنا بر داشتن نواقص دوباره مسترد میگردد.
5- کمپنی پول خرید امتعه تجارتی را در دوره تنزیل تادیه مینماید، بنابر آن مستحق 3٪ تنزیل میشود.
6- به ارزش 2000 افغانی اموال تجارتی به قیمت 5000 افغانی به قرض به فروش میرسد.
7- مصارف انتقال اموال تجارتی فروخته شده به مبلغ 670 افغانی نقداً از طرف کمپنی تادیه میگردد.
8- کمپنی به مشتری که در معامله ششم اموال تجارتی را خریداری نموده است کاهش قیمت را درنظر می گیرد به مبلغ 300 افغانی. این کاهش قیمت به خاطر است که کمپنی توقع دارد که شخص خریدار مشتری دایمی کمپنی شود.
9- خریدار یک مقدار اموال فروخته شده را که قیمت فروش آن 500 افغانی بود بنابر داشتن نواقص دوباره مسترد مینماید، مصارف (ارزش) این اموال مسترد شده بالغ به 200 افغانی میباشد.
10- کمپنی تمام مبلغ طلبات باقیمانده خویش را نقداً جمع آوری مینماید.
11- کمپنی بیلانس باقیمانده حساب قابل تادیه را نقداً میپردازد.

الف) معاملات فوق را درج ژورنال نمائید.

ب) معاملات را از ژورنال به حسابات تی (T) انتقال دهید.

حل جز الف) معاملات فوق ذیلاً در ژورنال ثبت گردیده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفحه (1) ژورنال

تا ریخ	توضیحا ت	مرجع	د بت	کر ید ت
1	پول نقد		60000	
	سرمایه شخصی			60000
	سرمایه گذار نقدا" توسط سرمایه شخصی سرمایه گذاری می نماید			
2	ذخایر		7000	
	حساب قابل تادیه از مدرک خرید اموال			7000
	خرید اموال به قرض به مبلغ 7000 افغانی ، با شرط تادیه n/25 ، 3/10			
3	ذخایر (مصارف انتقال اموال الی کمپنی)		2500	
	پول نقد			2500
	مصارف انتقال اموال الی کمپنی نقدا" تادیه گردید			
4	حساب قابل تادیه ازمدرک خرید اموال		500	
	ذخایر			500
	اموال فروخته شده بنابر داشتن نواقص دوباره مسترد می گردد به ارزش 500 افغانی			
5	حساب قابل تادیه از مدرک خرید اموال		75	
	ذخایر			75
	پول خرید اموال در دوره تنزیل تادیه شده و 3 فیصد تنزیل بدست میآید			
6 الف	طلبات		5000	
	عواید فروش			5000
	اموال به مبلغ 5000 افغانی به قرض به فروش میرسد			
6 ب	مصارف اموال فروخته شده		2000	
	ذخایر			2000
	ارزش اموال فروخته شده بالغ به 2000 افغانی میباشد			

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفحه (2) ژورنال

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
7	مصارف انتقال اموال الی محل مشتری (T- Out)		670	
	پول نقد			670
	مصارف انتقال اموال الی محل مشتری نقداً تادیه میگردد			
8	عواید فروش		300	
	طلبات			300
	کاهش قیمت برای مشتری در نظر گرفته می شود			
9 الف	عواید فروش		500	
	طلبات			500
	اموال فروخته شده دارای نواقص دوباره مسترد می گردد			
9 ب	ذخایر		200	
	مصارف اموال فروخته شده			200
	ارزش اموال مسترد شده بالغ به 200 افغانی می باشد			
10	پول نقد		4200	
	طلبات			4200
	طلبات باقیمانده نقداً جمع آوری میگردد			
11	حساب قابل تادیه از مدرک خرید اموال		6425	
	پول نقد			6425
	باقیمانده حساب قابل تادیه از مدرک خرید اموال نقدا تادیه میگرد			

(c) ketabton.com: The Digital Library

حل جز ب) انتقال معاملات از ژورنال به حسابات (T) مربوطه ذیلاً صورت گرفته است:

نقده

Dr			Cr
1)	60000	2500	(3
10)	4200	670	(7
		6425	(11
(باقیمانده)	**54605**		
	64200	9595	

ذخایر

Dr			Cr
2)	7000	500	(4
3)	2500	75	(5
9ب)	200	2000	(6ب
(باقیمانده)	**7125**		
	9700	2575	

طلبات

Dr			Cr
6 الف)	5000	300	(8
		500	الف 9)
		4200	(10
(باقیمانده)	0		
	5000	5000	

حساب قابل تادیه ازمدرک خرید اموال

Dr			Cr
4)	500	7000	(2
5)	75		
11)	6425		
(باقیمانده)	**0**		
	7000	7000	

سرمایه شخصی

Dr			Cr
		60000	(1
		60000	(باقیمانده)
	0	60000	

عواید فروش

Dr			Cr
8)	300		
9 الف)	500	5000	الف 6)
(باقیمانده)	**4200**		
	800	5000	

مصارف اموال به فروش رسیده

Dr			Cr
6ب)	2000	200	(9ب
(باقیمانده)	1800		
	2000	200	

T- Out

Dr			Cr
7)	670		
(باقیمانده)	**670**		
	670	0	

(c) ketabton.com: The Digital Library

در معامله (9 ب) مصارف تمام شد یا ارزش اموال تجارتی که دوباره به کمپنی مسترد شده ثبت گردیده است. چون اموال مسترد شده دوباره به ذخایر برگشت نموده بناً ارزش آن باید در ذخایر دبت گردد، واز طرف دیگر مصارف اجناس به فروش رسیده به اندازه مصارف تمام شد اجناس که دوباره مستردشده است کریدت میگردد.

مصارف ورنتی یا تضمین (Warranty Cost)

تضمین در مورد اجناس فروخته شده جز از دیون احتمالی است که از طرف کمپنی در موارد مشخص تخمین میگردد. زمانیکه یک جنس از طرف یک کمپنی به ضمانت به فروش میرسد احتمال اینکه این جنس از نگاه صحت و کیفیت دارای نواقص باشد باعث بوجود آمدن مصارف احتمالی در کمپنی مذکورمی گردد. کمپنی برای این مصارف احتمالی یک حساب مصارف که مبلغ احتمالی در آن دبت و یک حساب دیون (دین از مدرک ضمانت یا دین ورنتی) که مبلغ احتمالی درآن کریدت میگردد را ترتیب مینماید. در صورت که این احتمال به واقعیت تبدیل شد یعنی جنس فروخته شده از طرف کمپنی فروشنده ترمیم و یا تعویض شد، حساب «دین ورنتی» کاهش یافته یعنی دبت میگردد و حساب پول نقد و یا هر منبع دیگر که در ترمیم و یا تعویض جنس به مصرف میرسد کریدت میشود. ذیلاً نمونه از معامله مصارف احتمالی ورنتی یا تضمین ثبت ژورنال گردیده است:

معامله: کمپنی به مبلغ یک ملیون افغانی فروشات داشته که از آن جمله 3٪ را کمپنی منحیث مصارف احتمالی که به ارتباط تضمین صورت خواهد گرفت تخمین نموده است.

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
01/10/ 1390	پول نقد		1000000	
	فروشات			1000000
	فروشات کمپنی به نقد به مبلغ یک ملیون افغانی صورت گرفت			
01/10/ 1390	مصارف ورنتی یا تضمین		30000	
	دیون ورنتی یا تضمین			30000
	3٪ فروشات منحیث مصارف احتمالی تضمین ثبت گردید.			

اگر از مصارف احتمالی تضمین صرف 5000 افغانی منحیث مصارف واقعی به ظهور برسد طور ذیل در ژورنال ثبت می گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاریخ	توضیحات	مرجع	دبت	کریدت
1390 / 01/15	دیون ورنتی یا تضمین		5000	
	پول نقد			5000
	ترمیم رایگان اجناس فروخته شده دارای نواقص از طرف کمپنی صورت گرفت			

یک حساب T را در نظر میگیریم که بیلانس یا موجود شروع دوره دیون ورنتی یا تضمین را و هم مبلغ مصارف احتمالی تضمین دوره جاری و بیلانس یا باقیمانده (موجود اخیر) حساب مربوطه را نشان میدهد.

Dr — دیون ورنتی یا تضمین — Cr

تضمین اجرا شده	80000	25000	:OB
		70000	تخمین ورنتی دوره کنونی:
	80000	95000	
		15000	بیلانس اخیر(Bal):

موجود اول حساب فوق عبارت از 25000 افغانی بوده که مربوط دوره قبلی است، در دوره جاری فروشات کمپنی بالغ به 3500000 افغانی میباشد که به اندازه 2٪ آن که بالغ به 70000 افغانی میشود منحیث مصارف تضمین پیش بینی گردیده است. همچنان مصارف که واقعاً به ارتباط تضمین یا ورنتی در دوره فعلی صورت گرفته است بالغ به 80000 افغانی میباشد که به طرف دبت حساب «دین ورنتی» ثبت گردیده است. و بلاخره مبلغ باقیمانده منحیث موجود اخیر حساب که بالغ به 15000 افغانی میشود سنجش گردیده است که دین باقیمانده کمپنی را به ارتباط تضمین نشان میدهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمرین فصل چهارم:

سوال اول: ثبت ذخایر در محاسبه با استفاده از کدام طریقه ها صورت می گیرد صرف نام بگیرید.

سوال دوم: تفاوت میان میتود خالص وغیر خالص ثبت تنزیل را ذریعه یک مثال واضح سازید.

سوال سوم: مستردی خرید یعنی چه؟ بیان نمائید.

سوال چهارم: راجع به ثبت ذخایر به طریقه دوره یی معلومات مختصر ارایه نمائید.

سوال پنجم: معاملات ذیل را با استفاده از میتود دوره یی ثبت ذخایردرج ژورنال نمائید:

1- آغاز یک فعالیت تجارتی با سرمایه شخصی به مبلغ 1000000 افغانی نقداً وا موال تجارتی به ارزش 50000 افغانی.

2- خرید یک مقدار امتعه تجارتی به منظور فروش دوباره به مبلغ مجموعی 18000 افغانی به قرض.

3- مصارف انتقال امتعه خریداری شده بالغ به 1000 افغانی میباشد که نقداً تادیه میگردد.

4- مبلغ 2600 افغانی توسط مالک کمپنی به منظور مصارف شخصی از پول نقد کمپنی برداشت میگردد.

5- فروش یک مقدار امتعه تجارتی به قرض به مبلغ 12000 افغانی.

6- مصارف انتقال امتعه تجارتی به فروش رسیده از طرف کمپنی نقداً تادیه میگردد بالغ به 500 افغانی.

7- تادیه پول امتعه تجارتی از طرف کمپنی به مبلغ 18000 افغانی.

8- افتتاح یک حساب بانکی توسط کمپنی و انتقال پول نقد به آن به مبلغ 240000 افغانی.

9- دریافت پول فروش امتعه تجارتی از مشتری (خریدار) مبلغ 8000 افغانی نقداً و 4000 افغانی از طریق حساب بانکی.

10- یک مقدار قرطاسیه به مبلغ 2200 افغانی خریداری می گردد و پول آن نقداً تادیه میگردد.

سوال ششم: هرگاه دریک کمپنی موجود ذخایر در شروع دوره 10000 افغانی، خرید اموال تجارتی در جریان همین دوره بالغ به 4000 افغانی، مصارف انتقال اموال خریداری

(c) ketabton.com: The Digital Library

شده الی کمپنی بالغ به 400 افغانی، مستردی خرید 100 افغانی، تنزیل خرید 50 افغانی باشد خریداری خالص و ارزش مجموعی ذخایر (ارزش اجناس آماده فروش) را در کمپنی مذکور سنجش نمائید.

سوال هفتم: هرگاه ذخایر در شروع دوره بالغ به 1000 افغانی ، خرید اری خالص دوره بالغ به 4000 افغانی و موجود اخیر ذخایر بالغ به 3200 افغانی باشد. مصارف (ارزش) اجناس به فروش رسیده چند خواهد بود سنجش کنید.

سوال هشتم: هرگاه فروشات غیرخالص یک کمپنی 12000 افغانی، تنزیل فروش 200 افغانی، مستردی فروش 800 افغانی و مصارف اجناس به فروش رسیده 5000 افغانی باشد مفاد غیر خالص کمپنی را سنجش کنید.

سوال نهم: اگر یک کمپنی به مبلغ 4000 افغانی اموال تجارتی را با حصول 3٪ تنزیل خریداری نماید و به ارزش 1000 افغانی اموال را بنابر داشتن نواقص دوباره مسترد نماید. مبلغ پول را که کمپنی برای خرید این اموال میپردازد و مبلغ تنزیل خرید را سنجش کنید.

سوال دهم: فرق بین مستردی خرید و مستردی فروش را مختصراً بیان کنید.

سوال یازدهم: هرگاه یک کمپنی به مبلغ 6800 افغانی اموال را با اعطا 2٪ تنزیل به مشتری به فروش برساند و مشتری به مبلغ 900 افغانی اموال دارای نواقص را دوباره به کمپنی مسترد نماید. مبلغ پول که کمپنی از این خریدار بدست میآورد و مبلغ تنزیل که به این خریدار اعطا می گردد را سنجش کنید.

سوال دوازدهم: معاملات ذیل را با در نظر گرفتن میتود متمادی یا پیوست ثبت ذخایر درج ژورنال نمائید:

1- آغاز یک تجارت با سرمایه شخصی 500000 افغانی نقداً و اموال تجارتی به ارزش 100000 افغانی.
2- خریداری یک مقدار اموال تجارتی به مبلغ 40000 افغانی به قرض.
3- مسترد نمودن اموال تجارتی دارای نواقص به مبلغ 20000 افغانی.
4- بدست آوردن 2٪ تنزیل در معامله خرید اموال تجارتی.
5- افتتاح یک حساب بانکی و انتقال 120000 افغانی نقداً به آن.
6- تادیه پول خرید اموال تجارتی 50٪ به نقد و50٪ از طریق حساب بانکی.
7- به ارزش 10000 افغانی اموال تجارتی به قیمت 16000 افغانی به قرض به فروش میرسد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

8- خریدار به ارزش 1000 افغانی اموال دارای نواقص را که قیمت فروش آن 1600 افغانی بود مسترد مینماید.

9- خریدار پول خرید اموال تجارتی را در دوره تنزیل پرداخته بناً کمپنی برای آن 2٪ تنزیل میدهد.

10- اخذ قرضه از بانک به مبلغ 25000 افغانی نقداً.

سوال سیزده هم: ذیلاً معلومات حساب مفاد و ضرر یک کمپنی در ماه سرطان سال 1391 داده شده است. شما با استفاده از این معلومات صورت حساب مفاد و ضرر کمپنی مذکور را با در نظرداشت شکل چند مرحله یی مفاد و یا ضرر آن سنجش و ترتیب نمائید:

مصارف کرایه 1000 افغانی، مصارف برق 400 افغانی، مصارف انترنت 220 افغانی، مصارف انتقال اموال تجارتی الی کمپنی 500 افغانی، مصارف ترمیم ماشین 900 افغانی، تنزیل خرید اموال 100 افغانی، تنزیل فروش اموال 80 افغانی، خرید اموال تجارتی 4000 افغانی، فروش اموال تجارتی 9000 افغانی، مستردی فروش 200 افغانی، مستردی خرید 500 افغانی، موجود اول ذخایر 2000 افغانی، موجود اخیر ذخایر 4800 افغانی، مصارف انتقال اموال فروخته شده الی محل مشتری 300 افغانی، فرسایشات 200 افغانی، ضرر از مدرک فروش یک پایه ماشین 320 افغانی، مفاد از طریق فروش زمین 400 افغانی.

سوال چهاردهم: راجع به اصطلاحات ذیل معلومات دهید:

1- F.O.B shiping point

2- F.O.B Destination

3- F.O.B Shiping point freight prepaid

4- 1 / 15 ، n/ 45

5- 2 / 10 ، n /eom

سوال پانزدهم: معاملات ذیل در یک شرکت در یک دوره صورت گرفته است، این معاملات را درج حسابات T نموده مفاد یا ضرر شرکت را با استفاده از حساب مفاد و ضرر چند مرحلهیی سنجش کنید:

1 - یک شرکت تولیدی با سرمایه 200000 دالر به فعالیت آغاز مینماید.

2- شرکت مذکور برای پیشبرد فعالیت خویش به ارزش 30000 دالر یک تعمیر تهیه مینماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

3- شرکت بخاطر اجرای معاملات بصورت سریع حساب بانکی افتتاح نموده که به مبلغ 40000 دالر را نقداً به ان انتقال میدهد.

4- شرکت به تعداد 40 نفر کارگر استخدام مینماید، معاش ماهانه فی کارگر 160 دالر موافقه گردیده است.

5- همچنان شرکت به تعداد 5 عراده موتر نیز تهیه مینماید، که قیمت تهیه انها بالغ به 10000 دالر میشود، 6000 دالر ان از طریق حساب بانکی شرکت تادیه گردیده و 4000 دالر ان بالای شرکت قرض باقی میماند.

6- شرکت به ارزش 30000 دالرامتعه و اجناس به قرض خریداری می‌کند. نوع بل (سند پرداخت) را که شرکت دریافت مینماید دارای شرایط ذیل است: 2/15 , n / 45 و FOB shipping pointمصارف ترانسپورت بالغ به 1200 دالر میشود.

7- مصارف برق رانقداً تادیه مینماید بالغ به 200 دالر.

8- مصارف اشتهارات را نقداً تادیه مینماید بالغ به 800 دالر.

9- شرکت به منظور فروش بهتر یک تعمیر را منحیث گدام در داخل شهر به کرایه گرفته، کرایه ماهانه تعمیر بالغ به 700 دالر میباشد. شرکت کرایه 6 ماه رابطور پیشکی از حساب بانکی خویش تادیه مینماید.

10- همچنان شرکت حق البیمه یکساله را بطور پیشکی نقداً میپردازد، حق البیمه یک ماهه بالغ به 400 دالر میباشد.

11- شرکت پول خرید امتعه و اجناس را که قبلاً خریداری نموده بود در ظر ف 12 روز میپردازد.

12- شرکت یک بخش خدمات اشتهاراتی را تاسیس نموده که از طریق ان خدمات اشتهاراتی را به سایر کمپنیها انجام میدهد. در همین ماه بخش خدمات اشتهاراتی شرکت مبلغ 8000 دالر را از کمپنی تولید موتر جهت ارایه خدمات درماه اینده نقداً بصورت پیشکی دریافت مینماید. همچنان یک کمپنی دیگر خدمات اشتهاراتی را دریافت نموده و لیکن پول انرا که بالغ به 500 دالر میشود نپرداخته است.

13- فروشات شرکت در این ماه بالغ به 50000 می‌باشد. نوع بل(سند پرداخت) که شرکت برای مشتریان خویش میدهد دارای مشخصات ذیل میباشد: FOB shipping point , 2 / 10 , n / 20

(c) ketabton.com: The Digital Library

14- مشتریان شرکت پول امتعه و اجناس را که خریداری نموده بودند در ظرف 10 روز میپردازند، بناً مستحق تنزیل شمرده میشوند. مبلغ 20000 دالر از طریق فروشات به حساب بانکی شرکت و متباقی نقداً بدست میاید.

15 مصارف اداری بالغ به 3000 دالر میباشد.

16- شرکت 50٪ مزد و معاش کارگران را دراین ماه میپردازد ، و 50 ٪ دیگر مزد و معاش قرار است درنیمه اول ماه اینده تادیه گردد.

یاداشت:- فرسایش تعمیر 2٪ قیمت تهیه آن و فرسایش عراده جات بالغ به 400 دالر تخمین گردیده است.

سوال شانزده هم: - یک کمپنی به مبلغ 6000 افغانی امتعه تجارتی را خریداری مینماید، بل را که از فروشنده بدست میآورد حاوی شرط تادیه (2/10 ، n /30) میباشد. اگر کمپنی مذکور پول خرید را درظرف شش روز تادیه نماید:

الف) معامله را با درنظرگرفتن متود ثبت خالص تنزیل خرید، ثبت حسابات مربوطه نمائید.

ب) با درنظر گرفتن میتود غیرخالص تنزیل خرید، معامله چگونه ثبت حسابات مربوطه میگرد

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل پنجم

پول نقد

نظر به اهمیت که پول نقد در فعالیتها و تشبثات اقتصادی دارد، بناً لازم است تا این قلم دارایی به صورت جداگانه و مفصلتر مورد مطالعه قرار گیرد. پول یک عنصر مهم فعالیتهای تجارتی بوده که تقریباً تمام معاملات داد و ستد تجارتی با استفاده از آن انجام میشود. انجام معاملات داد و ستد توسط پول نقد در کمپنیهای مختلف از هم متفاوت میباشد. در کمپنیها و فعالیتهای کوچک داد و ستد توسط پول نقد (بانک نوتها) صورت میگیرد، در حالیکه در کمپنیها و فعالیتهای بزرگ داد و ستد ذریعه چک انجام داده میشود. برای ثبت معاملات توسط پول نقد دو میتود عمده ذیل وجود دارد:

a) دفتر (کتاب) نقد Cash Book که توسط کمپنیها و فعالیتهای خورد وکوچک مورد استفاده قرار میگیرد.

b) ژورنال پول نقد Cash Journal که توسط کمپنیها و فعالیتهای بزرگ استفاده میگردد.

a) دفتر (کتاب) پول نقد Cash Book

در فعالیتهای خورد و کوچک اقتصادی که معمولاً حجم معاملات پول نقد بسیار محدود میباشد یک دفتر یا کتاب برای ثبت آن مورد استفاد قرار گرفته و تنها یک نفر میتواند داد و ستد پول نقد را ثبت این کتاب یا دفتر نماید. این دفتر به نام دفتر پول نقد Cash Book یاد میشود که معمولاً به دو قسمت عمده تقسیم گردیده میشود. طرف چپ دفتر که به نام دبت یاد میگردد برای ستد یا دریافت پول نقد تخصیص داده شده و طرف راست آن که به نام کریدت یاد میگردد برای داد یا تادیه پول نقد تخصیص داده شده است. زمانیکه دفتر یا کتاب پول نقد ترتیب گردید ضرورت به حساب جداگانه ویا لیجر پول نقد نمی باشد، یعنی دفتر یا کتاب پول نقد هم وظیفه ژورنال پول نقد و هم لیجر پول نقد را انجام میدهد. اشکال دفتر یا کتاب پول نقد ممکن نظربه موضوعات و تشبثات مختلف متفاوت باشد ولی بازهم سه شکل آن بیشتر معمول میباشد. (1) دفتر ساده پول

(c) ketabton.com: The Digital Library

نقد، (2) دفتر پول نقد دارای دو ستون، (3) دفتر پول نقد دارای سه ستون.

1. دفتر ساده پول نقد:

این شکل دفتر پول نقد یک شکل بسیار ساده بوده که صرف دارای یک ستون برای دریافت یا ستد پول نقد و یک ستون برای تادیه یا داد پول نقد میباشد، که توسط تشبثات کوچک مورد استفاده قرار می‌گیرد. شکل ذیل دفتر ساده پول نقد را نشان می‌دهد.

داد پول نقد (کریدت)					(دبت) ستد پول نقد				
مبلغ	مرجع	توضیحات	نمبر رسید (بل)	تاریخ	مبلغ	مرجع	توضیحات	نمبر رسید (بل)	تاریخ

میتود ثبت داد وستد پول در دفتر پول نقد

زمانیکه پول نقد دریافت گردد در سمت دبت دفتر پول نقد به شکل ثبت می‌گردد که تاریخ دریافت پول نقد در ستون «تاریخ»، نمبر رسید یا بل در ستون «نمبر بل یا رسید» و بعضی مشخصات به ارتباط دریافت پول نقد در ستون «توضیحات» دفتر ثبت می‌شود. بلاخره مبلغ پول نقد که دریافت گردیده است در ستون «مبلغ» به ثبت می‌رسد. هرگاه داد پول نقد از طرف شرکت یا کمپنی صورت گیرد، معامله آن مانند دریافت پول نقد به طرف داد پول نقد (کریدت) دفتر پول نقد ثبت می‌گردد.

در صورتیکه دفتر نقد در یک کمپنی مورد استفاده قرار می‌گیرد، ضرورت به ترتیب حساب T نقده و لیجر نقده احساس نمی‌گردد. دفتر نقد مانند سایر لیجرها متوازن شده (یعنی بیلانس یا باقیمانده آن دریافت شده) و به بیلانس آزمایشی انتقال می‌شود. تمام حسابات که به طرف دفتر نقد ثبت گردیده است به طرف کریدت حسابات (لیجرهای) مربوطه شان نیز ثبت می‌گردد. همچنان حسابات که به طرف کریدت دفتر نقد ثبت شده است به طرف دبت حساب مربوطه شان نیز ثبت می‌شود.

مثلاً داد ستد پول نقد ماه حمل سال 1390 که در شرکت افغان صورت گرفته است ذیلاً داده شده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- 01 حمل: پول نقد که در دست است (بیلانس باقیمانده از دوره قبلی) 15000 افغانی می‌باشد.
- 06 حمل: مواد خام نقداً خریداری گردیده است به مبلغ 2000 افغانی.
- 10 حمل: یک مشتری (علی) طلب شرکت را نقداً می‌پردازد به مبلغ 3000 افغانی.
- 18 حمل: شرکت که از مدرک قرطاسیه از احمد قرضدار بود نقداً آنرا می‌پردازد به مبلغ 1000 افغانی.
- 20 حمل: فروشات شرکت نقداً به مبلغ 4000 افغانی صورت گرفته است.
- 25 حمل: قرطاسیه به مبلغ 60 افغانی نقداً خریداری می‌کند.
- 27 حمل: معاشات نقداً تادیه می‌گردد به مبلغ 1000 افغانی.
- 30 حمل: تجهیزات دفتر به نقد خریداری شده است به مبلغ 2000 افغانی.

معاملات را درج دفتر نقد (Cash Book) و حسابات مربوطه شان نمائید:

(دبت) ستد پول نقد					داد پول نقد (کریدت)				
تاریخ	نمبر رسید (بل)	توضیحات	ج	مبلغ به افغانی	تاریخ	نمبر رسید (بل)	توضیحات	ج	مبلغ به افغانی
01 1390 حمل		بیلانس حساب (موجود اول)		15000	13900 6 حمل		مواد خام		2000
10		طلبات بالای علی		3000	18		حساب قابل تادیه احمد		1000
20		فروشات		4000	25		خرید قرطاسیه		60
					27		معاشات		1000
					30		تجهیزات		2000
					31		**C /d**		**15940**
				22000					22000
		بیلانس (باقیمانده) یا موجود اخیر b/d		**15940**					

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفتر نقد دارای دو ستون Two- Column- Cash Book

در بسیاری موارد یک کمپنی می‌خواهد پول فروشات خویش را که به قرض انجام یافته است در زمان کوتاه بدست بیاورد، فلهذا برای اینکه مشتری خویش را وادار بسازد تا پول فروشات را هرچه زودتر تادیه کند برایش تنزیل می‌دهد. مثلاً کمپنی به یک مشتری خویش که بالایش10000 افغانی طلب دارد، یعنی (Debtor)کمپنی می‌باشد برایش 10٪ تنزیل می‌دهد، دراین صورت مشتری مذکور مکلف به تادیه صرف 9000 افغانی (10٪ - 10000) می‌باشد. اینوع تنزیل از جمله مصارف کمپنی بوده که دردفتر نقده به طرف دبت ثبت می‌گردد. همچنان در بعضی موارد کمپنی در صورت خرید امتعه از فروشنده تنزیل بدست می‌آورد. مثلاً یک مشتری برای کمپنی خدمت را انجام داده که به اساس آن کمپنی درمقابل دریافت این خدمت مکلف به تادیه 50000 افغانی می‌باشد. مشتری که خدمت را به کمپنی انجام داده است بنام (Creditor) کمپنی نیز یاد می‌گردد. در صورتیکه مشتری مذکور برای کمپنی 20٪ تنزیل بدهد، کمپنی باید 40000 افغانی (20٪ - 50000) را برای مشتری تادیه کند. این نوع تنزیل برای کمپنی یک نوع عاید محسوب شده و در دفتر نقده آنرا به سمت کریدت ثبت می‌کند. برای ثبت تنزیل در هردوصورت یک ستون جداگانه در دفتر نقده در نظر گرفته می‌شود. یعنی یک ستون تنزیل به طرف دبت دفتر نقده که مبلغ پرداخت تنزیل از طرف کمپنی در آن درج می‌شود، ویک ستون تنزیل به طرف کریدت دفتر نقده که مبلغ تنزیل که کمپنی بدست می‌آورد درآن ثبت می‌گردد. در این صورت یک سمت دفتر نقده بر علاوه ستون که درآن پول نقد ثبت می‌شود ستون تنزیل را نیز می‌داشته باشد و به نام دفتر نقده دو ستونه یاد میگردد. مجموع ستون تنزیل که به طرف دبت دفترنقده ثبت گردیده است مبلغ مجموعی تنزیل را نشان می‌دهد که کمپنی برای مشتریان خویش پرداخته است و به حساب (لیجر) مصارف تنزیل انتقال می‌گردد. همچنان مجموع ستون تنزیل که به طرف کریدت دفتر نقده ثبت گردیده است مبلغ مجموعی تنزیل را نشان می‌دهد که کمپنی آنرا بدست آورده است و به حساب (لیجر) حاصل تنزیل انتقال می‌گردد. نمونه از دفتر نقده دارای دو ستون ذیلاً داده شده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دبت) ستد پول نقد					داد پول نقد (کریدت)				
تاریخ	نمبر رسید (بل)	توضیحات	ورق	مبلغ به افغانی	تاریخ	نمبر رسید (بل)	توضیحات	ورق	مبلغ به افغانی
1390 حمل 01		بیلانس حساب (موجود اول)		15000	1390 حمل 6		مواد خام		2000
10		طلبات بالای علی		3000	18		حساب قابل تادیه احمد		1000
20		فروشات		4000	25		خرید قرطاسیه		60
					27		معاشات		1000
					30		تجهیزات		2000
					31		**C /d**		**15940**
				22000					22000
		بیلانس (باقیمانده) یا موجود اخیر b/d		**15940**					

باید متذکر شد که ستون تنزیل در هردو طرف متوازن نگردیده ، بلکه صرف مجموع آن دریافت می‌شود. مثلاً معاملات تجارتی در یک کمپنی قرار ذیل صورت گرفته است:
موجود اول پول نقد بالغ به 15000 افغانی می‌باشد:

- پنجم حمل: کمپنی از یک ارسال کننده مواد خام به مبلغ 3000 افغانی قرضدار بود، فعلاً آنرا بعد از وضع 100 افغانی تنزیل نقداً تادیه می‌کند.
- هشتم حمل: قرطاسیه به مبلغ 4000 افغانی نقداً خریداری می‌گردد.
- دهم حمل: کمپنی طلب خویش را بعد از اعطای تنزیل 200 افغانی از احمد نقداً به مبلغ 9800 افغانی بدست می‌آورد.
- چهاردهم حمل: فروشات کمپنی به نقد به مبلغ 4000 افغانی صورت می‌گیرد.
- هژده هم حمل: کمپنی یک دین خویش را به مبلغ 3000 افغانی بود بعداز بدست آوردن 50 افغانی تنزیل می‌پردازد.
- بیست وپنجم حمل: مزد یک کارگر را نقداً به مبلغ 500 افغانی می‌پردازد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- بیست و هشتم حمل: کمپنی از یک ارسال کننده مواد به مبلغ 4000 افغانی قرضدار بود، فعلاً قرض خویش را بعداز بدست آوردن 100 افغانی تنزیل نقداً می‌پردازد.

داد پول نقد (کریدت)						(دبت) ستد پول نقد					
مبلغ به افغانی	مرجع	مبلغ حاصل تنزیل	توضیحات	نمبر ثبت (JL)	تاریخ	مبلغ به افغانی	مبلغ مصرف تنزیل	مرجع	توضیحات	نمبر ثبت (JL)	تاریخ
2900		100	ارسال کننده موادخام		05 حمل	15000			موجود اول		حمل 01
4000			خرید قرطاسیه		08 حمل	6800	200		احمد		10 حمل
2950		50	تادیه دین		18 حمل	400 0			فروشات		14 حمل
500			مزد کارگر		25 حمل						
3900		100	ارسال کننده مواد		28 حمل						
14550			بیلانس اخیر c /d		31 حمل						
28800		250				28800	200				

دفتر نقده دارای سه ستون Three- Column- Cash Book

دفتر نقده دارای سه ستون حاوی ستون نقد، تنزیل نقده و یک ستون حساب بانکی می‌باشد. اکثر کمپنی‌ها وجوه قابل ملاحظه خویش را در بانک (درحساب جاری) نگهداری نموده و در انجام معاملات تجارتی خویش در مواقع مختلف از آن استفاده می‌نماید. حساب پول نقد کمپنی با پول که در حساب بانکی کمپنی وجود دارد متفاوت می‌باشد، از اینرو داشتن یک ستون جداگانه برای حساب بانکی در دفتر نقده عاری از اهمیت نمی‌باشد. در حساب بانکی مقدار پول که از بانک برداشت می‌شود و پولیکه درآن به امانت گذاشته می‌شود ثبت می‌گردد. نمونه از دفتر(کتاب) نقده دارای سه ستون ذیلاً داده شده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد پول نقد (کریدت)							(دبت) ستد پول نقد						
نقد به افغانی	حساب بانکی به افغانی	مبلغ حاصل تنزیل	مرجع	توضیحات	نمبر رسید (LL)	تاریخ	مبلغ به افغانی	حساب بانکی	مبلغ مصرف تنزیل	مرجع	توضیحات	نمبر رسید (LL)	تاریخ

ستون حاصل تنزیل و مصارف تنزیل صرف جمع شده و متوازن نمی‌گردد، درحالیکه ستون پول نقد و ستون حساب بانکی هردو متوازن می‌گردد. بعضی اوقات امکان دارد که کمپنی بیشتر ازآنچه که در حساب جاری در بانک دارد برداشت نماید، که به نام اضافه برداشت (Overdraft) یاد می‌شود. در صورت اضاف برداشت ستون کریدت حساب بانکی نظربه ستون دبت آن بزرگتر می‌باشد، که تفاوت آن(بیلانس c/d) به طرف دبت درج می‌گردد. اما در حالت نورمال پول به امانت گذاشته شده در حساب بانکی نظربه پول برداشت شده از آن بیشتر می‌باشد، که در این صورت حساب بانکی مانند حساب پول نقد متوازن گردیده و بیلانس آن به ستون کریدت آن درج می‌شود.

مثال: معاملات تجارتی ذیل را در دفتر نقده سه ستونه درج نمائید: در- ابتدا دریافت چک منحیث پول نقد معامله می‌گردد.

- اول حمل: موجود اول پول نقد در کمپنی بالغ به 20000 افغانی می‌باشد.
- چهارم حمل: سبلغ 19000 افغانی نقداً به حساب بانکی کمپنی انتقال می‌گردد.
- هشتم حمل: از شرکت افغان یک چک به ارزش 600 افغانی دریافت می‌کند.
- دهم حمل: چک شرکت افغان را کمپنی به بانک تحویل میدارد.

پانزده هم حمل: کمپنی حساب قابل تادیه خویش را از مدرک تهیه مواد که بالغ به 330 افغانی می‌گردید بعد از دریافت 20 افغانی تنزیل ذریعه چک می‌پردازد، یعنی صرف 310 افغانی را می‌پردازد (20 – 330).

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد پول نقد (کریدت)							(دبت) ستد پول نقد						
نقد به افغانی	حساب بانکی به افغانی	مبلغ حاصل تنزیل	چک	توضیحات	نمبر رسید (پل)	تاریخ	نقد به افغانی	حساب بانکی به افغانی	مبلغ مصرف تنزیل	چک	توضیحات	نمبر رسید (پل)	تاریخ
19000				از نقد		05 حمل	20000				موجود اول		01 حمل
600				از نقد		10 حمل		19000			به حساب با نک		05 حمل
	310	20		از حساب بانکی، 20 افغانی تنزیل		15 حمل	600				به نقد از حساب شرکت افغان		08 حمل
1000	**19290**			**بیلانس C /d**				**600**			به حساب بانکی		10 حمل
20600	19600	20					20600	19600					
							1000	**19290**			**بیلانس b/d**		اول ثور

زمانیکه پول نقد به حساب بانکی انتقال می‌یآبد، معامله به طرف دبت حساب بانکی (افزایش بیلانس حساب بانکی) و به طرف کریدت حساب پول نقد (کاهش بیلانس پول نقد) ثبت می‌گردد. در صورت دریافت چک از مشتری، حساب پول نقد دبت و حساب طلبات مربوطه کریدت می‌گردد، ودر صورت به ودیعه گذاشتن یا سپردن چک به بانک، حساب بانکی کمپنی دبت و حسا ب پول نقد کریدت می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثال: معاملات ذیل در ماه سرطان 1391 در یک کمپنی صورت گرفته است که باید در دفتر پول نقد سه ستونه به ثبت برسد.

اول سرطان- مبلغ 50000 افغانی توسط مالک کمپنی نقداً برای آغاز فعالیت به کمپنی آورده شد.

دوم سرطان- یک حساب بانکی افتتاح نموده و مبلغ 15000 افغانی را نقداً به آن انتقال می‌دهد.

چهارم سرطان- به ارزش 1000 افغانی مواد خام به نقد خریداری نمود.

ششم سرطان- قرض احمد بالای کمپنی از مدرک تهیه خرید 1000 افغانی بود، ذریعه چک تادیه گردید.

نهم سرطان – پول نقد از بانک به خاطر استفاده دفتر برداشت می‌گردد به مبلغ 800 افغانی.

دوازده هم سرطان – فرنیچر توسط چک (ازطریق حساب بانکی) به مبلغ 4000 افغانی خریداری گردید.

چهارده هم سرطان – سرور ذریعه چک مبلغ 2000 افغانی را میپردازد، چک به حساب بانکی کمپنی سپرده می‌شود.

پانزدهم سرطان – فروشات کمپنی به مبلغ 1400 افغانی میباشد، به نقد 200 افغانی، به حساب بانکی 1200 افغانی.

هفده هم سرطان – قاهر به مبلغ 500 افغانی قرض کمپنی را ذریعه چک به کمپنی میپردازد.

هژده هم سرطان – چک قاهر به حساب بانکی کمپنی سپرده می‌شود.

بیستم سرطان – برای حاجی عارف توسط چک مبلغ 1450 افغانی تادیه می‌گردد.

بیست و سوم سرطان – کرایه دفتر ذریعه چک به مبلغ 300 افغانی تادیه می‌گردد.

بیست و پنجم سرطان – بانک به کمپنی راپور برگشت بل قاهر را می‌دهد.

بیست و هشتم سرطان – مالک کمپنی نقداً مبلغ 120 افغانی را برای مصرف شخصی خویش برداشت مینماید.

بیست و نهم سرطان- معاشات به مبلغ 500 افغانی تادیه می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سی و یکم سرطان – نقداً مبلغ 1485 افغانی به حساب بانکی انتقال می‌گردد.

معاملات فوق ذیلاً در دفتر پول نقد دارای سه ستون ثبت گردیده است:

نام کمپنی .....

دفتر پول نقد دارای سه ستون

تاریخ : سرطان ۱۳۹۱

داد پول (کریدت) — ستد پول (دبت)

بانک	پول نقد	تنزیل	مرجع	توضیحات	نمبر یک	تاریخ	بانک	پول نقد	تنزیل	مرجع	توضیحات	نمبر یک	تاریخ
	۱۵۰۰۰			بانک		دوم سرطان ۱۳۹۱		۵۰۰۰۰			سرمایه		اول سرطان ۱۳۹۱
	۱۰۰۰			خرید موادخام		۰٤	۱۵۰۰۰				پول نقد		۰۲
۱۰۰۰				خریداری		۰٦		۸۰۰			بانک		۰۹
۸۰۰				نقد		۰۹	۲۰۰۰				سرور		۱٤
٤۰۰۰				خرید فرنیچر		۱۲	۱۲۰۰	۲۰۰			فروشات		۱۵
	۵۰۰			بانک		۱۸		۵۰۰			قاهر		۱۷
۱٤۵۰				حاجی عارف		۲۰	۵۰۰				نقد		۱۸
۳۰۰				کرایه		۲۳	۱٤۸۰				نقد		۳۱
۵۰۰				قاهر		۲۵							

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفتر پول نقد برای تادیات کوچک Petty Cash Book

در فعالیت‌های اقتصادی اکثراً در موارد مختلف از مبالغ بسیار کوچک پول نقد استفاده صورت می‌گیرد، مانند تادیات برای تلگرام، پاکت‌های خط، کرایه تکسی، چای برای دفتر، بعضی منسوجات و غیره. اگر این مبالغ کوچک پول در دفتر نقده ثبت گردد مبالغ بسیار زیاد وارد دفتر نقده شده که کار محاسب و خزانه دار را مغلق می‌سازد. از طرف دیگر این تادیات باید فوری صورت گیرد، از این رو اکثر کمپنی‌ها و تشبثات یک خزانه دار جداگانه را برای انجام معاملات چنین مبالغ کوچک تعیین نموده تا تمام ارقام مبالغ کوچک پول را در دفتر علیحده که به نام دفتر مبالغ کوچک پول نقد (Petty Cash Book) یاد می‌گردد ثبت نماید.

سیستم تخصیصه ثابت وجوه مبالغ کوچک:

خزانه دار که برای ثبت مصرف مبالغ کوچک پول نقد استخدام شده یک مبلغ مجموعی پول نقد را در شروع دوره منحیث وجوه نقده برای مصارف آنی وفوری دریافت می‌نماید. مثلاً مبلغ 1000 افغانی از حساب بانکی کمپنی به بکس مبالغ کوچک انتقال می‌گردد که معامله آن طور ذیل درژورنال به ثبت می‌رسد:

تا ریخ	توضیحا ت	مرجع	دبت	کریدت
1390/01/1	مبالغ کوچک پول نقد Petty Cash		1000	
	حساب بانکی Bank Account			1000
	مبلغ 1000 افغانی برای مصارف کوچک دفتر به بکس مبالغ کوچک از حساب بانکی برداشت گردید			

خزانه دار متذکره در جریان دوره این مبلغ پول را در موارد مختلف به مصرف می‌رساند و در اخیر دوره کمپنی دوباره مبلغ را که توسط تحویلدار (خزانه دار) به مصرف رسیده است به بکس مبالغ کوچک پول نقد می‌پردازد. فلهذا بیلانس(باقیمانده) پول نقد در اخیر دوره نزد خزانه دار همیشه معادل بیلانس شروع دوره (موجود اول پول) می‌باشد. این روش به نام «سیستم تخصیصه ثابت وجوه مبالغ کوچک» یاد می‌گردد. برای وجوه مبالغ کوچک پروسه ذیل ثبت صورت می‌گیرد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- یک مبلغ ثابت پول برای مصارف جاری و معمول یک دوره (یک ماه) در نظر گرفته شده و برای محاسب که برای ثبت همین وجوه کوچک استخدام شده سپرده می‌شود.
- پول که ذریعه چک از بانک به خاطر مصارف جاری و فوری برداشت می‌گردد در ژورنال پرداخت پرل نقد (Cash Payment Journal) در ستون متفرقه ثبت می شود.
- مصارف جاری که ذریعه پول خورد صورت می گیرد در دفتر مبالغ کوچک در ستونهای که برای مصارف معمول کمپنی در نظر گرفته میشود ثبت می گردد.
- در اخیر دوره (ماه) مبالغ به مصرف رسیده جمع شده و تفاوت دفتر پول نقد دریافت می‌گردد و دوباره مبلغ ثابت متوازن ساخته شده و به مصارف فوری دوره آینده آماده می‌شود.

معاملات ذیل را در دفتر مبالغ کوچک ثبت نمائید:

اول حمل: موجود اول پول نقد نزد تحویلدار مبالغ کوچک بالغ به 1000 افغانی میباشد.
دوم حمل: پرداخت کرایه برای انتقال اموال (کرایه کراچی یا امثال این) بالغ به 10 افغانی.
سوم حمل: پرداخت کرایه تکسی به مبلغ 25 افغانی.
چهارم حمل: مصارف پست و تلگرام تادیه گردید به مبلغ 50 افغانی.
پنجم حمل: قرطاسیه به مبلغ 40 افغانی خریده شد.
ششم حمل: مصارف متفرقه به مبلغ 90 افغانی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفتر مبالغ پول خورد

رسید پول	تاریخ	نمبر بل یا رسید	مشخصات	مجموع	کرایه انتقال اموال (تهیه به مقدار کم داخل شهر)	کرایه تکسی	قرطاسیه	مصرف پست	متفرقه
1000	01 حمل	1	موجود اول						
	02 حمل	2	کرایه انتقال	10	10	-	-	-	-
	03 حمل	3	کرایه تکسی	25	-	25	-	-	-
	04 حمل	4	مصرف پست	50	-	-	-	50	-
	05 حمل	5	قرطا سیه	40	-	-	40	-	-
	06 حمل	6	مصرف متفرقه	90	-	-	-	-	90
1000	31 حمل		تفاوت C/d	215 **785**	10	25	40	50	90
785 **215**	**01 ثور**		بیلانس b /d از نقد						

مزایای دفتر مبا لغ کوچک پول نقد:

عمده ترین مزایای دفتر مبالغ کوچک پول نقد چهار موارد ذیل است:

- صرف جویی وقت: محاسب برای ثبت معاملات عمده و اساسی به وقت ضرورت دارد.
- صرفه جویی در کار: کار ثبت دفتر نقده به ارتباط معاملات عمده کوتاه و آسانتر میگردد.
- امکان کنترول مبالغ کوچک پول نقد به صورت بهتر.
- سهولت در ترتیب مبالغ لیجر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیلانس حساب بانکی

در صورت استفاده از دفتر پول نقد، یک ستون جداگانه برای حساب بانکی کمپنی در نظر گرفته شده است. بیلانس که در این ستون سنجش می گردد بیلانس حساب بانکی کمپنی را که نشان دهنده پول کمپنی در بانک است ارایه می‌کند. در صورت که کمپنی در بانک پول داشته باشد بیلانس به طرف دبت حساب بانکی و در صورتیکه کمپنی اضافه برداشت داشته باشد بیلانس به طرف کریدت حساب بانکی ثبت میگردد. در صورت استفاده از ژورنال تادیه پول نقد و ژورنال دریافت پول نقد، تمام مبالغ به لیجر بانک انتقال داده شده و بیلانس را که لیجر بانک نشان می‌دهد عبارت از پول است که کمپنی آنرا در بانک دارد.

بانک مربوطه کمپنی معمولاً راجع به تمام معاملات که کمپنی آنرا از طریق حساب بانکی خویش انجام یافته است معلومات ارایه میکند. این ارایه معلومات معمولاً به دوشکل ذیل صورت می گیرد:

الف- کاپی حساب بانکی کمپنی Pass Book

کاپی حساب بانکی معمولاً توسط بانک برای مشتری (شخص یا ارگانیکه در بانک حساب افتتاح می‌نماید) ترتیب می‌گردد. این حساب تقریباً کاپی از حسا ب بانکی کمپنی یا مشتری بوده که بانک برای معلومات مشتری خویش آنرا تهیه می‌نماید. وظیفه مشتری است که همیشه از کاپی حساب بانکی خویش که بانک برایش تهیه نموده و همچنان حساب بانکی داخل کمپنی نظارت نموده و در صورت اشتباه؛ بانک مربوطه را در جریان قرار دهد. تمام مبالغ پول نقد و چک‌های که مشتری آنرا به بانک می‌سپارد در این کاپی حساب بانکی کریدت شده و تمام مبالغ که از حساب بانکی برداشت می‌شود در آن دبت میگردد. اگریک مشتری پول و چکهای بیشتر به حساب بانکی خویش نظر به برداشت پول از حساب بانکی تادیه نموده باشد، کاپی حساب بانکی مشتری مذکور که بانک آنرا تهیه نموده است بیلانس کریدت را نشان میدهد. برعکس اگر همین مشتری پول بیشتر از آنچه که به بانک سپرده است برداشت نموده باشد (درصورت اضافه برداشت) کاپی حساب با نکی آن بیلانس دبت را نشان می‌دهد.

ب - صورت حساب بانکی(آویز)

بانک دوره به دوره نتیجه تغیرات حساب بانکی کمپنی را به کمپنی ذریعه صورت حساب بانکی می‌فرستد. این صورت حساب در ابتدا بیلانس شروع دوره را نشان داده، بعداً مقدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

پول و یا چک که به بانک سپرده شده بالای آن علاوه گردیده، و مقدار پول که توسط کمپنی برداشت شده است از آن وضع می‌شود. علاوه ازاین تکتانه بانک، کمیشن بانک و سود که درصورت اضافه برداشت از کمپنی اخذ میگردد نیز از آن وضع می‌گردد. بلاخره اگر کمپنی در بانک پول داشته باشد بیلانس یا باقیمانده به طرف کریدت صورت حساب بانکی و اگر پول بیشتر را برداشت نموده باشد باقیمانده به طرف دبت صورت حساب بانکی منحیث اضافه برداشت ثبت می‌گردد.

صورت حساب تطبیق وتلفیق حساب کمپنی دربانک باحساب بانکی کمپنی در دفتر پول نقد Bank Reconciliation:

طوریکه متذکر شدیم دفتر پول نقد (دارای سه ستون) دارای یک ستون برای حساب بانکی کمپنی می‌باشد، که در آن تمام معاملات که از طریق حساب بانکی کمپنی انجام می‌شود ثبت می‌گردد. ازطرف دیگر حساب بانکی کمپنی در بانک نیز معاملات را نشان می‌دهد که کمپنی مذکور از طریق حساب بانکی خویش انجام داده است. ازآنجائیکه هردو حساب مربوط یک شخص و یا یک کمپنی است و یک گروپ مشخص از معاملات درهر دو آنها درج می‌گردد، فلهذا هردو حساب باید بیلانس (باقیمانده) مساوی را در یک دوره نشان دهند. بدین معنی که بیلانس حساب بانکی در بانک باید با بیلانس حسا ب بانکی دفتر پول نقد کمپنی مطابقت داشته باشد. در بعضی اوقات ممکن که این هردو حساب بیلانسهای متفاوت داشته باشند، لذا باید آنها را بررسی نموده و ذریعه یک حساب که بنام (صورت حساب تطبیق وتلفیق حسابات بانکی) یاد می‌گردد باهم متعادل و برابر ساخت. صورت حساب تطبیق وتلفیق حساب بانکی عبارت از حساب است که تفاوت و عدم سازگاری میان حساب بانکی کمپنی در دفتر پول نقد و حساب بانک کمپنی در بانک را نشان داده و برای مطابقت و تلفیق آنها از طرف کمپنی ترتیب می‌گردد.

علل تفاوت وعدم سازگاری هر دو حساب فوق:

در یک کمپنی زمانیکه به ارتباط بانک معامله صورت می‌گیرد باید در هردو حساب (حساب بانکی دفتر پول نقد و حساب بانکی کمپنی در بانک) ثبت گردد. لیکن بعضی اوقات امکان دارد معامله در یکی از این حسابات به ثبت رسیده و همزمان در دیگرآن ثبت نشود. این عدم ثبت همزمان در هر دو حساب باعث بروز تفاوت و عدم سازگاری میان آنها می‌شود. دلایل عدم سازگاری و مطابقت هردوحساب ذیلاً واضح شده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

	دلایل	دفتر پول نقد (دارای سه ستون)	حساب جاری بانک
1	چکها از طرف کمپنی صادر شده ، لیکن تا هنوز به بانک جهت دریافت پول ارایه نشده است.	ثبت گردیده است **(بیلانس کاهش مییآبد)**	ثبت صورت نمی گیرد ، الی زمانیکه چک بخاطر دریافت پول به بانک پیشکش نه شود. **(بیلانس تغیر نمی کند)**
2	چکهای که از طرف مشتریان به کمپنی داد شده بود به بانک سپرده شده ، لیکن بانک این چکها را تصفیه نه کرده است.	ثبت صورت گرفته است. **(بیلانس افزایش مییآبد)**	ثبت صورت نمی گیرد ، الی زمانیکه تصفیه چکها صورت نه گرفته است. **(بیلانس تغیر نمی نماید)**
3	تکتانه یا سود از طرف بانک منظور گردیده است.	ثبت صورت نه گرفته است، زیراکه حساب بانکی از طرف کمپنی چک نه شده است. **(بیلانس حساب تغیر نمی نماید)**	ثبت صورت گرفته است. **(بیلانس حساب افزایش مینماید)**
4	ربح و مصارف از طرف بانک چارج شده است.	ثبت صورت نه گرفته است، زیراکه حساب بانکی ازطرف کمپنی چک نه شده است. **(بیلانس حساب تغیرنمی نماید)**	ثبت صورت گرفته است. **(بیلانس حساب کاهش مینماید)**
5	ربح و مفاد توسط بانک جمع آوری شده است.	ثبت صورت نه گرفته ، زیراکه حسا ب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. **(بیلانس تغیر نمی نماید)**	ثبت صورت گرفته است. **(بیلانس حساب افزایش مینماید)**
6	تادیه مستقیم توسط بانک صورت گرفته است.	ثبت صورت نه گرفته است ، زیراکه حساب بانکی کمپنی در بانک از طرف کمپنی چک نه شده است. **(بیلانس حساب تغیر نمی نماید)**	ثبت صورت گرفته است. **(بیلانس حساب افزایش نموده است)**

(c) ketabton.com: The Digital Library

7	تادیه مستقیم توسط مشتری به حساب بانک کمپنی صورت گرفته است.	ثبت صورت نه گرفته است ، زیراکه حساب بانکی کمپنی در بانک از طرف کمپنی چک نه شده است. **(بیلانس حساب تغیر نمی نماید)**	ثبت صورت گرفته است. **(بیلانس حساب افزایش نموده است)**
8	برگشت صورت حساب (بل) که توسط بانک تنزیل داده شده بود.	ثبت صورت نه گرفته است، زیراکه حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. **(بیلانس حساب تغیر نمی نماید)**	ثبت صورت گرفته است. **(بیلانس حساب کاهش یافته است)**
9	صورت حسابات (بل ها) که توسط بانک به نماینده گی از کمپنی (مشتری) جمع آوری شده است.	ثبت صورت نه گرفته است، زیراکه حساب بانکی کمپنی در بانک توسط کمپنی چک نه شده است. **(بیلانس حساب تغیر نمی نماید)**	ثبت صورت گرفته است. **(بیلانس حساب افزایش یافته است)**
10	اشتباهات در دفتر پول نقد کمپنی و یا در حساب جاری بانک صورت گرفته است.		

ضرورت و اهمیت صورت حساب تطبیق وتلفیق حسا ب بانکی:

- ذریعه صورت حساب تطبیقی بانکی اشتباهات که در دفتر پول نقد ویادر حساب بانکی کمپنی در بانک صورت گرفته است تشخیص می‌گردد.
- صورت حساب تطبیقی بانکی تغافل و کوتاهی را که در تصفیه چک‌ها صورت می‌گیرد نشان می‌دهد.
- بعضی اوقات ممکن تحویلدار پول تمایل به فریب دادن داشته باشد، که در اینصورت معامله را صرف در دفتر پول نقد کمپنی ثبت نموده (پول نقد را از دفتر پول نقد کمپنی کشیده است) لیکن آنرا به بانک نسپرده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

این نوع فریب کاری و جعل کاری توسط پرسونل بانک و یا کمپنی با استفاده از ملاحظه صورت حساب تطبیقی بانکی کشف شده میتواند. بنابرآن صورت حساب تطبیقی بانکی از طرف کمپنی منحیث یک وسیله یا تخنیک کنترول استفاده می‌گردد.

روند ترتیب صورت حساب تطبیقی بانکی:

صورت حساب تلفیقی و تطبیقی بانکی به منظور متعادل ساختن یا تلفیق بیلانس حسابات دفتر نقده و حساب بانکی کمپنی در بانک ترتیب می‌گردد. بنابرآن پروسه ترتیب این صورت حساب از اصلاح و تصحیح بیلانس یک حساب آغاز یافته و بلاخره به بیلانس حساب دومی می‌انجامد و در اخیر بیلانس‌های هر دو حساب متعادل ساخته می‌شود. شکل ذیل پروسه اصلاحات را نشان می‌دهد:

بیلانس حساب بانکی در دفتر پول نقد:

جمع:

- چک‌های که صادر شده، لیکن تا فعلاً به بانک جهت دریافت پول سپرده نشده است.
- ربح که از طرف بانک منظور گردیده است.
- ربح و مفاد که ذریعه بانک جمع آوری شده است.
- تادیه مستقیم مشتری به حساب بانکی
- صورت حسابها (بل‌ها) که از طرف بانک به نمایندگی از شرکت جمع آوری شده است.

منفی:

- چک‌های که به بانک سپرده شده، اما مبالغ آن ازطرف بانک جمع آوری نگردیده است.
- ربح و مصارف که از طرف بانک چارج شده است.
- تادیه مستقیم توسط بانک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- رد کردن صورت حساب(بل) توسط شخصیکه که مکلف به تادیه آن بود، همچنان قبلاً در حساب بانک معامله شده بود.

= **بیلانس حساب جاری در بانک**

مثال اول:- از ارقام داده شده ذیل صورت حساب تطبیقی بانکی را برای 31 حمل 1391 ترتیب نمائید:

- بیلانس حساب بانکی در دفتر پول نقد بالغ به 180000 افغانی می‌باشد.
- چک به مبلغ 1300 افغانی به اسدالله صادر شده ، لیکن این چک برای بانک به خاطر تادیه پول سپرده نشده است.
- چک به مبلغ 1800 افغانی به بانک سپرده شده، لیکن ازطرف بانک ثبت کریدت نشده است.
- به مبلغ 2500 افغانی سود توسط بانک تادیه گردیده است.
- به مبلغ 500 افغانی سود از طرف بانک چارج شد ه است.

حل مثال:

توضیحات	مبالغ
بیلانس حساب بانکی در دفتر پول نقد	**Dr.** 18000
جمع: سود که توسط بانک به مبالغ سپرده شده تادیه گردیده است .	2500
منفی : سود که توسط بانک چارج شده است.	-500
بیلانس تعدیل شده دبت:	**Dr.** 20000
بیلانس حساب بانکی در بانک	**Cr.** 19500
جمع: مبلغ چک که به بانک سپرده شده، لیکن توسط بانک تصفیه نگردیده است.	1800
منفی: چک که صادر شده لیکن به بانک به خاطر تادیه برده نشده است	-1300
بیلانس حساب جاری در بانک:	**Cr. 20000**

مثال دوم:- ارقام ذیل به ارتباط حسابات شرکت سهامی افغان در 31 ثور سال 1391 داده شده است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- بیلانس حساب بانکی شرکت در دفتر پول نقد شرکت بالغ به 6000 افغانی می‌باشد.
- چکهای که از طرف شرکت به مشتریان صادر شده، لیکن از طرف مشتریان به بانک جهت حصول پول برده نشده اند، بالغ به 1500 افغانی می‌باشد.
- چک‌های که از طرف مشتریان به شرکت مواصلت نموده و به حساب بانکی شرکت انتقال داده شده، لیکن از طرف بانک در حساب شرکت کریدت نه گردیده است؛ بالغ به 2400 افغانی می‌باشد.
- تکتانه بانک که در حساب بانکی شرکت نشان داده شده است بالغ به 85 افغانی می‌باشد.
- ربح بالای اضافه برداشت Overdraft شرکت از طرف بانک به مبلغ 215 افغانی می‌باشد.
- مبالغ که توسط مشتریان مستقیماً به حساب بانکی شرکت تادیه گردیده، لیکن توسط شرکت در ستون حساب بانکی دفتر پول نقد ثبت نه گردیده است، بالغ به 480 افغانی می‌باشد.
- یک چک به مبلغ 235 افغانی که به بانک سپرده شده بود برگشت نموده (یعنی ازطرف بانک مورد قبول قرار نه گرفته است)، لیکن این مبلغ درستون حساب بانکی دفتر پول نقد شرکت ثبت نگردیده است.
- چک که توسط شرکت در شام روز 31 ثور به بانک سپرده شده، لیکن توسط بانک در حساب شرکت ثبت (کریدت) نگردیده است.
- بیلانس حساب بانکی شرکت در بانک بالغ به 4175 افغانی می‌باشد.

با درنظرداشت معلومات فوق صورت حساب تلفیقی بانک را ترتیب نموده و بیلانس تعدیل شده یا اصلاح شده بانک را دریابید:

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف) بیلانس حساب بانکی در دفتر پول نقد شرکت	Dr. 6000
جمع : مبلغ که مستقیماً توسط مشتریان به حساب بانکی شرکت سپرده شده است	Dr. 480
منفی: - تکتانه بانک - ربح بالای اضافه برداشت شرکت - چک برگشت شده	85 215 235
بیلانس تعدیل شده یا اصلاح شده	**Dr. 5945**
بیلانس حساب بانکی شرکت در بانک	Cr. 4175
جمع : چکهای که به بانک سپرده شده لیکن در حساب شرکت کریدت نشده است	2400
چک شام روز 31 ثور ناوقت به بانک سپرده شده که در حساب شرکت کریدت نگردیده است.	780
	7445
منفی : چک که از طرف شرکت صادر شده لیکن به بانک جهت حصول پول برده نشده است.	1500
بیلانس تعد یل شده یا اصلاح شده	**Cr. 5945**

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمرینات فصل پنجم

سوال اول: صورت حساب بانکی یک کمپنی در اخیر ماه عقرب سال 1391 بیلانس به مبلغ 5000 افغانی را نشان می‌دهد. در حالیکه بیلانس ستون حساب بانکی در دفتر پول نقد در همین تاریخ بالغ به 3850 افغانی میباشد. بعد از مقایسه هر دو حساب معلومات ذیل سبب عدم تساوی هردو حساب گردیده است:

- مبلغ 400 افغانی که به تاریخ 31 عقرب به بانک سپرده شده در صورت حساب بانکی (آویز) ثبت نمی‌باشد.
- چک‌های که از طرف کمپنی صادر شده، لیکن جهت حصول به بانک سپرده نشده است بالغ به 900 افغانی می‌باشد.
- بانک مبلغ 600 افغانی طلبات دارای سند شرکت را جمع آوری نموده است.
- بانک مبلغ چک سپرده شده را که بالغ به 240 افغانی بود در حساب کمپنی به مبلغ 220 افغانی کریدت نموده است.
- کمیشن جمع آوری طلبات دارای سند شرکت توسط بانک بالغ به 50 افغانی می‌باشد.
- بانک چک صادر شده کمپنی را که بالغ به 860 افغانی میشود اجرا نموده (یعنی چک مذکور برای حصول پول به بانک سپرده شده است) ولی در حساب کمپنی صرف 820 افغانی دبت شده است.
- مبلغ که توسط کمپنی به بانک سپرده شده عبارت از 320 افغانی میباشد، لیکن کمپنی آنرا در ستون حساب بانکی دفتر پول نقد 300 افغانی ثبت نموده است.
- چک که کمپنی برای خرید قرطاسیه صادر نموده بود بالغ به 550 افغانی بوده، ولی کمپنی آنرا در حساب بانکی دفتر پول نقد خوش 500 افغانی ثبت نموده است.

با در نظرداشت بیلانس حساب بانکی در بانک و حساب بانکی دفتر پول نقد کمپنی و معلومات فوق صورت حساب تطبیقی حساب بانکی را برای کمپنی مذکور ترتیب نمائید.

سوال دوم:- بیلانس حساب بانکی یک کمپنی در دفتر پول نقد در اخیر حمل 1391 بالغ به 4200 افغانی بوده، در حالیکه در همین تاریخ بیلانس که در صورت حسا ب بانکی کمپنی مذکو توسط بانک برایش تهیه شده مبلغ 5600 افغانی را نشان می‌دهد. علل عدم تساوی هرد و حساب شامل موارد ذیل می‌باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- به تاریخ 31 حمل کمپنی مبلغ 1200 افغانی را به حساب بانکی خویش انتقال داده که در صورت حساب بانکی تذکر نیا فته است.
- کمیشن بانکی به مبلغ 50 افغانی بالای کمپنی چارج شده است.
- چکهای صادر شده کمپنی برای حصول پول به بانک سپرده نشده است.
- جمع آوری طلبات دارای سند کمپنی توسط بانک به مبلغ 405 افغانی بوده که بانک از آن 5 افغانی کمیشن اخذ نموده است.

به اساس معلومات فوق صورت حساب تطبیقی بانک را به دو شکل ذیل ترتیب نمائید.

الف) آغاز تصحیح از بیلانس حساب بانکی دفتر پول نقد.

ب) آغاز تصحیح از بیلانس حساب بانکی کمپنی در بانک.

-

(c) ketabton.com: The Digital Library

منابع و ماخذ:

1. Deines, Ainsworth. , Plumlee. & Larson (2000): *Introduction to Accounting*. Printed by Von Hoffmann Press Inc. Second Edition, ISBN: 0-07-03067-1.
2. Dirrigle, Hans. Professor of Financial and Management Accounting at Ruhr University, Bochum-Germany (2004): *Financial And Management Accounting*. Ruhr University Bochum- Germany.

مترجم: پوهیالی ذبیح الله مدثر استاد پوهنحی اقتصاد پوهنتون کابل

3. Edmonds, Thomas P. university of Alabama-Birmingham, Mcnair, France M. university of Mississipi State, Old, Edward E. university of Virigina: *Financial Accounting: Concepts*. McGraw-Hill Von Hoffmann Inc. Third Edition. ISBN: 0-07-229903-7
4. Garrison, Ray H. professor of Brigham Young university. , Noreen, Eric W. university of Washington (1997): *Management Accounting*. Printed by Von Hoffmann press Inc. Eight Edition, ISBN: 0-256-16917-9 USA.
5. Kaplan Publishing (2010): *Recording Financial Transactions, Paper – one*. Kaplan Publishing UK Unit 2 The business Centre Molly Millas Lane Wokingham RG41 2QZ. www.kaplanconnect.com . ISBN 978-0-8573-074-2
6. Hoyle, Joe B. , Schaefer, Thomas F. & Doupnik, Timothy S. (2001): *Advanced Accounting*. Printed by Von Hoffmann press Inc.Sixth Edition. ISBN: 0-072-32116-4
7. Malik, Gul Amir (2009): *Financial Accounting, Part-1*. Naveed Alam Publication, Lahore Pakistan.
8. Meigs, William, Haka & Bettner (2001): *Financial Accounting*. Published by Shelstand, Jeffrey J. ISBN: 0-07-118055-9. Tenth Edition.

(c) ketabton.com: The Digital Library

9. Porter, Gary A. & Norton, Curtis L. (1996) *Financial Accounting: the impact of Decision making*. The Dryden press Harcourt Brace Collage, USA. ISBN: 0-03-018204-2

10. Spiceland, David J. university of Memphis, Sepe, James F. university of Santa clara & Tomassini, Lawrence A. university of Ohio state (2001): *Intermediate Accounting*. McGraw-Hill Von Hoffmann Inc. Second Edition.

11. Smith, King Lembke (2002): *Financial Accounting: A decision making approach.* Printed by Von Hoffmann press Inc. ISBN: 0-471-32823-5 USA

12. William, Jan R. , Haka, Susan F. & Better, Mark S. (2000): *Financial Accounting*. Boston Burr Ridge, IL NewYork- USA

13. Warren, Carl S. , Reeve, James M. & Fess, Philip E. (2002*): Financial and Managerial Accounting.* Prented by Quebecor World. Seventh Edition, ISBN: 0-324-02540-8

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضمایم

(c) ketabton.com: The Digital Library

Classification of Accounts

طبقه بندی یا تصنیف حسابات

شماره	نام حسابات	طبقه بندی حسابات (کتگوری مربوطه)	بیلانس نورمال	صورت حساب مالی مربوطه
1	Accounts Payable حساب قابل تادیه	Current Liability دیون جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
2	Accounts eceivable طلبات	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
3	Accumulated Depreciation فرسایش جمع شده	Fixed Asset دارایی ثابت	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
4	Accumulated Depletion کاهش ارزش جمع شده ذخایر زیرزمینی	Fixed Asset دارایی ثابت	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
5	Advertising Expense مصارف اشتهارات	Operating Expense مصار ف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
6	Allowance for Doubtful Accounts تخصیصه طلبات مشکوک	Current Asset دارایی جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
7	Amortization Expense کاهش ارزش دارایی های غیر مادی	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
8	Bonds Payable اسناد قرضه قابل تادیه	Long-term Liability دیون طویل المدت	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
9	Building تعمیر	Fixed Asset دارایی ثابت	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
10	Capital Stock اسهام	Stockholder's Equity سرمایه سهمداران	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
11	Cash پول نقد	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
12	Cash Dividends	Stockholder's Equity سرمایه سهمداران	Debit	Retained Earnings Statement

(c) ketabton.com: The Digital Library

	توزیع مفاد به شکل نقد		دبت	حساب مفاد توزیع ناشده
13	Cash Dividends Payable مفاد نقد ه قابل تادیه	Current Liability قروض یا دیون جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
14	Common Stock اسهام عادی	Stockholder's Equity سرمایه سهمداران	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
15	Cost of Goods Sold مصارف اجناس فروخته شده	Cost of Goods Sold مصار ف اجناس فروخته شده	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
16	Deferred Income Tax Payable مالیه به تعویق انداخته شده قابل تادیه	Current Liability قروض جاری	Credit کریدت	Balance بیلانس شیت
17	Depletion Expense مصارف استخراج	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
18	Discount on Bonds Payable تنزیل اسناد قرضه قابل تادیه	Long-term Liability دیون طویل المدت	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
19	Dividend Revenue عواید از مدرک توزیع مفاد اسهام	Other Income سایر در آمد (مفاد)	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
20	Dividends توزیع مفاد	Stockholder's Equity سرمایه سهمداران	Debit دبت	Retained Earnings Statement حساب مفاد توزیع ناشده
21	Donated Capital سرمایه اهدا شده	Stockholder's Equity سرمایه سهمداران	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
22	Equipment تجهیزات	Fixed Asset دارایی ثابت	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
23	Exchange Gain نفع از مدرک تبادله اسعار	Other Income سایر در آمد (مفاد)	Credit کریدت	Income Statement

(c) ketabton.com: The Digital Library

				حساب مفاد وضرر
24	Exchange Loss ضرر از مدرک تبادله اسعار	Other Expense سایر مصارف	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
25	Income Tax Payable مالیه بر درآمد قابل تادیه	Current Liability قروض جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
26	Gain on Disposal of Fixed Asset نفع از مدرک فروش دارایی ثابت	Other Income سایر درآمد (مفاد)	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
27	Gain on Sales of Investment نفع از مدرک فروش سرمایه گذاری	Other Income سایر درآمد (مفاد)	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
28	Goodwill سرقفلی	Intangible Asset دارایی غیر مادی	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
29	Income Tax Expense مصار ف مالیات بر عایدات	Income Tax مالیات برعایدات	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
30	Income Tax Payable مالیه بر درآمد قابل تادیه	Current Liability قروض جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
31	Insurance Expense مصارف بیمه	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
32	Interest Expense مصارف ربح	Other Expense سایر مصارف	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
33	Interest Receivable ربح قابل دریافت یا طلبات ربح	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
34	Interest Revenue حاصل ربح	Other Income سایر درآمد (عواید)	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
35	Investment in Bonds	Investment	Debit	Balance sheet

(c) ketabton.com: The Digital Library

	سرمایه گذاری در اوراق قرضه	سرمایه گذاری	دبت	بیلانس شیت
36	Investment in Stocks سرمایه گذاری در اسهام	Investment سرمایه گذاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
37	Loss on Disposal of Fixed Asset نقص از مدرک فروش دارایی ثابت	Other Expense سایر مصارف	Debit دبت	Income Statement حساب مفادو ضرر
38	Loss on Sale of Investment نقص از مدرک فروش سرمایه گذاری	Other Expense سایر مصارف	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
39	Marketable Securities اوراق بها دار	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
40	Materials مواد خام	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
41	Medicare Tax Payable مالیه بیمه صحی قابل تادیه	Current Liability دیون جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
42	Merchandise Inventory ذخایر اموال تجارتی	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
43	Note Payable قرض دارای سند قابل تادیه (سفته)	Current Liability/ Long-term Liability دارایی جاری / دارایی ثابت	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
44	Notes Receivable طلبات دارای سند	Current Asset /Investment دارایی جاری / سرمایه گذاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
45	Patent حق الاختراع	Intangible Asset دارایی غیر مادی	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

46	Paid-in Capital in excess of Par سرمایه اضافه تر از ارزش رویتی سهم	Stockholder's Equity سرمایه سهمداران	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
47	Payroll Tax Expense مصارف مالیه دستمزد	Operating Expense مصار عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
48	Pension Expense مصارف تقا عد	Operating Expense مصار ف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد وضرر
49	Petty Cash مبالغ کوچک پول نقد	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
50	Premium on Bonds Payable پاداش اوراق قرضه قابل تادیه	Long-term Liability دیون طویل المدت	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
51	Prepaid Insurance بیمه پیشکی	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
52	Prepaid Rent کرایه پیشکی	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
53	Preferred Stock اسهام ممتاز (دارای رجحان)	Stockholder's Equity سرمایه سهمداران	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
54	Purchases خریداریها	Cost of Goods Sold مصارف اجناس بفروش رسیده	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
55	Purchases Discount تنزیل خرید	Cost of Goods Sold مصار اجناس بفروش رسیده	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
56	Purchases Return & Allowance مستردی خرید و تخصیصه کاهش قیمت	Cost of Goods Sold مصارف اجناس بفروش رسیده	Credit کریدت	Income Statement حساب مفادو ضرر
57	Rent Expense	Operating Expense	Debit	Income Statement

(c) ketabton.com: The Digital Library

	مصارف کرایه	مصار عملیاتی	دبت	حساب مفاد و ضرر
58	Rent Revenue عواید کرایه	Other Income سایر درآمد (عواید)	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد وضرر
59	Retained Earnings ذخایر مفاد (مفاد توزیع ناشده)	Stockholder's Equity سرمایه سهمداران	Credit کریدت	Balance sheet / Retained Earnings Statement بیلانس شیت یا حساب ذخایر مفاد
60	Salaries Expense مصارف معا شات	Operating Expense مصار ف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد وضرر
61	Salaries Payable معا شات قابل تادیه	Current Liability دیون جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
62	Sales فروشا ت	Revenue from Sales عواید فروش	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
63	Sales Discount تنزیل فروش	Revenue from Sales عواید فروش	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد وضرر
64	Sales Return & Allowances مستردی فروش و تخصیصه کاهش قیمت	Revenue from Sales عواید فروش	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
65	Sales Tax Payable مالیه بر فروش قابل تادیه	Current Liability دیون جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
66	Stock Dividends توزیع مفاد به شکل سهم	Stockholder's Equity سرمایه سهمداران	Debit دبت	Retained Earnings Statement ذخایر مفاد (مفادتوزیع ناشده)
67	Supplies لوازم دفتر	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
68	Supplies Expense مصارف لوازم دفتر	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر

(c) ketabton.com: The Digital Library

69	Transportation In مصارف انتقال اموال الی کمپنی	Cost of Goods Sold مصار ف اجناس بفروش رسیده	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
70	Transportation Out مصارف انتقال اموال الی محل مشتری	Cost of Goods Sold مصارف اجناس بفروش رسیده	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
71	Uncollectable Accounts Expense مصار ف طلبات مشکوک	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد وضرر
72	Unearned Rent کرایه تحصیل ناشده	Current Liability دین یا قرض جاری	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
73	Utilities Expense مصارف برق، آب، صفایی	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
74	Vacation Pay Expense مصارف پرداخت(مزد) رخصتی	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
75	Vacation Pay Payable پرداخت (مزد) رخصتی قابل تادیه	Current Liability / Long-term Liability قرض جاری / قرض طویل المدت	Credit کریدت	Balance sheet بیلانس شیت
76	Work in Process تولیدات نیمکاره	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
77	Service Revenue عواید خدمات	Revenue عواید	Credit کریدت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
78	Electricity Expense مصارف برق	Operating Expense مصار ف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد وضرر

(c) ketabton.com: The Digital Library

79	Telephone Expense مصار ف تیلفون	Operating Expense مصار ف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
80	Depreciation Expense مصارف فرسا یش	Operating Expense مصار ف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
81	Machinery ماشین آلات	Fixed Asset دارایی ثابت	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
82	Land زمین	Fixed Asset دارایی ثابت	Debit دبت	Balance sheet بیلانس شیت
83	Withdrawal برداشت (برداشت شخصی)	Withdrawal برداشت شخصی	Debit دبت	Owner's Equity سرمایه شخصی (مالک)
84	Repair Expense مصارف ترمیم	Operating Expense مصارف عملیاتی	Debit دبت	Income Statement حساب مفاد و ضرر
85	Stationary قرطاسیه	Current Asset دارایی جاری	Debit دبت	Balance Sheet بیلانس شیت
86	Vehicle عراده جات (موتر)	Fixed Asset دارایی ثابت	Debit دبت	Balance Sheet بیلانس شیت

(c) ketabton.com: The Digital Library

Glossary

فهرست معانی

شماره	Expressions اصطلاحات	Meaning and Definition معنی و تعریف
1	Accelerated Depreciation	فرسا یش سریع: سنجش فرسایش با یک نرخ بلند.
2	Account	حساب: حساب ثبت خلاصه معاملات مربوط به یک شخص یا یک شی میباشد.
3	Accounting	محا سبه: عبا رت از فن ثبت، تفسیر ، طبقه بندی، خلاصه سازی و ابلاغ نتایج فعالیتهای اقتصادی (معاملات) میباشد.
4	Accounting Cycle	دوران محا سبوی: دوران که یک معامله تجارتی آنرا دریک سیستم محاسبوی طی می نماید.
5	Accrual	تحقق یافته: درمحاسبه زمانیکه کارصورت گرفته باشد، یا یک خدمت انجام یافته باشد، لیکن پول آن بدست نیآمده باشد ازجمله تحقق یافته شمرده می‌شود.
6	Accumulated Depreciation	فرسایش جمع شده: مبلغ تجمع یافته فرسایشات چندین دوره یک دارایی قابل فرسایش.
7	Adjusted Balance	بیلانس اصلا ح شده (تعدیل شده): بیلانس که بعد از وارد نمودن بعضی تعدیلات در حساب مربوطه سنجش می گردد.
8	Adjustment	تعدیلات (اصلاحات): تغیر آوردن لازم در بعضی حسابات که ضرورت به اصلاح دارند.
9	Advance Payment	پرداخت پیشکی: پرداخت که قبل از دریافت خدمت ، تولید و یا جنس صورت می‌گیرد.
10	Advertisement	اعلانات ، اشتهارات معرفی نمودن تولیدات یا خدمات یک کمپنی به مستهلکین و علاقه مندان.
11	Agency	نماینده گی، اداره دولتی: عبارت از کمپنی یا نهاد است که برای کمپنی دیگر خدمت میکند. و یا کمپنی است که توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

		شخص غیر از سهمداران یا مالکین رهبری می گردد ، مالکین یا سهم داران بنام Principals و شخص که کمپنی را رهبری میکند بنام Agent یاد میشود. تیوری که این موضع را مطالعه میکند بنام Agency theory یاد می گردد.
12	Allowance	سهمیه، تخصیصه: پول اضافی بابت چیزی، کاستن نرخ یک امتعه.
13	Amortization	استهلاک (برای دارایی های غیر مادی): کاهش ارزش دوره یی دارایی های غیرمادی که منحیث مصارف ثبت می گردد.
14	Annuity	پرداخت مساوی سالانه: قسط السنین عبارت از پرداختها یک سرمایه گذاری بوده که در طول عمر سرمایه گذاری در هر دوره به صورت مساویانه پرداخت می گردد.
15	Assets	دارایی ها: منابع اقتصادی که مالک آن از آن توقع مفاد دارد.
16	Audit	بررسی دقیق ، حسابرسی: بررسی عبارت از یک تحقیق و وارسی مستقل از حساب یا گروپ از حسابات توسط یک مرجع مستقل بررسی می باشد. مثلاً حسابات مالی توسط محاسبین مسلکی و مجرب از خاطر بررسی می گردد تا تائید و تثبیت نماید که آیا این حسابات مالی با وضع موجوده کمپنی مطابقت دارند ویا خیر؟
17	Bad Debt	قرض بد، قرض حاصل نشدنی: قروض که در حصول آن اطمینان وجود نداشته باشد.
18	Bad Debt expense	مصارف طلبات مشکوک: عبارت از مصارف است که درصورت مشکوک شدن طلبات یک کمپنی دریک دوره به وجود میآید.
19	Balance	بیلانس (باقیمانده): باقیمانده یک حساب که از تفاوت سمت دبت و کریدت بدست میآید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

20	Balance Sheet	بیلانس شیت، ترازنامه: صورت حساب است که وضع مالی یک کمپنی را با ارایه معلومات در مورد دارایی ، دیون و سرمایه کمپنی نشان میدهد.
21	Bank Reconciliation	اصلاح حساب بانکی، تلفیق حساب بانکی: تطبیق و تلفیق حساب بانکی و حساب دفترنقده در کمپنی.
22	Beginning Balance	بیلانس شروع دوره: مبلغ یا رقم در آغاز یک دوره محاسبوی در یک حساب وجود دارد، این مبلغ یارقم ازماه قبلی انتقال مییآبد.
23	Bill	سند مالی ، بیجک: سند رسمی که بین فروشنده و خریدار درموقع خرید جنس تبا دله می گردد.
24	Bond	سند قرضه: اسناد که از طرف بعضی نهاد ها به منظور بدست آوردن پول نشر و به فروش میرسد، سرمایه اصلی، نرخ ربح ، و موعد پرداخت آن معین می باشد.
25	Bond indenture	قرار داد سند قرضه: قرار داد که میان شرکت نشر کننده سند قرضه و خریدار سند قرضه عقد می گردد.
26	Book Value	ارزش دفتری: عبارت از مبلغ است که یک دارایی یا یک دین (قرض) به اساس آن در بیلانس شیت راپور داده می شود.
27	Book Value of the asset	ارزش دفتری یک دارایی: تفاوت میان موجود دارایی و فرسایش جمع شده آن.
28	Breakeven point	آستانه مفاد: سطح فعالیت یک کمپنی که در آن عواید و مصارف انجام یافته باهم مساوی باشد.
29	Brought down	منتقل به صفحه جلو: مبلغ یا رقم که دریک حساب از تفاوت دبت و کریدت بدست آمده و به دوره بعدی انتقال می گردد.
30	Brought forward	منتقل از صفحه قبل: مبلغ یا رقم که درحساب ماه قبلی از تفاوت دبت و کریدت بدست آمده و به ماه فعلی منحیث موجود اول حساب انتقال داده شده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

31	Budget	بودجه : پلان مالی که که برای فعالیت آینده یک کمپنی یه اساس اعداد و ارقام ترتیب میگردد.
32	Business	کسب و کار ، تشبث: عبارت از یک سیستم اجتماعی به خاطر خلق ارزشها می‌باشد.
33	Business entity concept	مفهوم نهاد یا موجودیت یک تشبث: مفهوم است که در محاسبه استفاده گردیده و بیان کننده این مطلب است که کمپنی از مالک آن یا کسیکه دارایی کمپنی متعلق به او است جدا میباشد. یعنی حسابات کمپنی به خود کمپنی تعلق دارد نه به مالک آن.
34	Business stakeholder	علاقمند تشبث: شخص یا ارگان که به فعالیت اقتصادی یک کمپنی علاقه داشته باشد. بدین معنی که فعالیت کمپنی به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم بالای این شخص یا ارگان تاثیر وارد میکند.
35	Business Transaction	معامله تجارتی: عبارت از واقعه یا یک رویداد اقتصادی است که باید در محاسبه ثبت گردد.
36	Capital	سرمایه ، راس المال: مفهوم محاسبوی: پول که ذریعه آن یک فعالیت اقتصادی آغاز می گردد. پول موردنیاز یک تجارت. مفهوم اقتصادی سرمایه: سرمایه عبارت از نتیجه فعالیت گذشته انسان است که امروز مورد استفاده قرار می‌گیرد.
37	Capital expenditure	مصارف سرمایوی: مصارف است که به خاطر دوام بیشتر از یک دوره مفیدیت یا سودمندی یک دارایی صورت می گیرد.
38	Carried down	منتقل به صفحه جلو: مبلغ یا رقم که دریک حساب از تفاوت دبت و کریدت بدست آمده و به دوره بعدی انتقال می‌گردد.
39	Carried forward	منتقل از صفحه قبل: مبلغ یا رقم که درحساب ماه قبلی از تفاوت دبت و کریدت بدست آمده و به ماه فعلی منحیث

(c) ketabton.com: The Digital Library

		موجود اول حساب انتقال داده شده است.
40	Cash	نقد: سکه‌ها، بانکنوت‌ها، چک و تمام سپرده‌های بانکی که بدون کدام محدودیت قابل برداشت باشد.
41	Cash based Accounting	محاسبه مبنی بر پول نقد: محاسبه که به اساس نقد استوار باشد، یعنی در آن معاملات به ثبت میرسد که در آن صرف پول نقد تباده شده باشد.
42	Cash basis	اساس نقده: اساس محاسبوی است که برطبق آن عواید زمانی به ثبت میرسد که پول بدست بیآید ، و مصارف زمانی به ثبت میرسد که پول تادیه گردد.
43	Cash Book	دفتر نقد دفتر است که در آن معاملات پول نقد یک نهاد ثبت می گردد.
44	Cash Budget	بودجه نقده: یک بخش مهم و حیاتی بیلانس شیت پلان شده است که تمام پرداختهای پول نقد را به خارج از کمپنی و تمام پرداختهای پول نقد را به داخل کمپنی برای یک دوره خاص در آینده نشان می‌دهد.
45	Cash Discount	تنزیل نقده: کاستن قیمت یک شی در صورت تادیه فوری (تادیه در دوره تنزیل).
46	Cash Dividend	توزیع نقده مفاد: پول نقد که از درآمد شرکت با لای سهمداران توزیع می گردد.
47	Cash equivalents	معادل نقد سرمایه گذاری‌های که دارای نقدینگی بالا است و معمولاً یکجا با پول نقد در بیلانس شیت کمپنی نشان داده می‌شود.
48	Cash Flow	جریان نقده: دخول و خروج پول نقد به یک کمپنی یا یک شرکت.
49	Cash flows from financing activity	جریان نقده از فعالیت‌های تمویلی: تمام پرداختهای را در صورت حساب جریان نقده نشان میدهد که در اثر معاملات سرمایه و دیون در یک دوره به وجود میآید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

50	Cash flows from investing activity	جریان نقده ازفعالیت های سرمایه گذاری: تمام پرداخت های را صورت حساب جریان نقده نشان میدهد که در اثر معاملات سرمایه گذاری در یک دوره به وجود میآید.
51	Cash flows from operating activity	جریان نقده از فعالیتهای عملیاتی: تمام پرداخت های را در صورت حساب جریان نقده نشان میدهد که در اثر معاملات عملیاتی (معاملات که باعث به وجود آمدن درآمد خالص می گردد) در یک دوره به وجود میآید.
52	Cash inflow	جریان نقده به داخل: تمام پرداختهای پول نقد که در یک دوره به داخل یک کمپنی صورت می‌گیرد.
53	Cash outflow	جریان نقده به خارج: تمام پرداختهای پول نقد به خارج از کمپنی.
54	Cash flow Statement	صورت حساب جریان نقده: صورت حساب مالی است که دخول و خروج پول نقد را در یک دوره در یک کمپنی نشان میدهد.
55	Chart of account	جدول یا تابلو حسابات سیستم است که برطبق آن تمام حسابات مربوطه یک کمپنی مشخص گردیده و بخاطر ثبت در لیجر آماده میشود.
56	Closing Entries	ثبت نهایی: عبارت از ثبت است که برای بستن وبه خاطر حذف بیلانس (باقیمانده) حسابات موقتی استفاده می گردد، و به اساس آن حسابات برای مراحل بعدی آماده می شود.
57	Collateral	وثیقه، ضمانت: جنس یا جایداد در مسایل گروی به شکل ضمانت استفاده می گردد.
58	Commerce	تجارت ، بازرگانی: خرید و فروش اشیا و اجناس ، سودا گری.
59	Consumer	مستهلک، مصرف کننده شخص که پول خویش را برای بدست آوردن اشیا و اجناس به مصرف میرساند.
60	Consumption	مصرف
61	Contingent Liability	دیون یا قروض احتمالی: قروض است که در اثر معاملات که وقوع آن احتمالی باشد بوجود میآید.
62	Contra account	حساب مخالف: عبارت از حساب است که درمقابل حساب دیگر

(c) ketabton.com: The Digital Library

		واقع باشد.
63	Contra asset account	حساب مخالف دارایی: حساب است که بالای دارایی تاثیر منفی دارد. مانند: فرسایش جمع شده یک دارایی.
64	Contribution Margin	سهمیه پوشش: تفاوت بین قیمت خالص فروش و مصارف متحول میباشد.
65	Cost	ارزش، قیمت ، مصرف: پرداخت پول یا تعهد پرداخت پول در آینده به هدف بدست آوردن عواید.
66	Cost Accounting	محاسبه مصارف ، سنجش مصارف: محاسبه داخلی کمپنی بوده که برای هدف اقتصادی (کنترول مصارف) از آن استفاده می گردد.
67	Cost Of Goods Available for Sale	ارزش اجناس که آماده فروش است: ارزش مجموعی ذخایر اموال، یعنی تمام اجناس کارتمام که برای فروش در گدام کمپنی آماده می باشد.
68	Cost Of Goods Sold	ارزش اجناس که به فروش رسیده: اررش اجناس که در دوره فعلی به فروش رسیده است.
69	Credit	کریدت، اعتبار، سمت راست حساب (T): در محاسبه سمت راست یک حساب را کریدت گویند.
70	Creditors	دائنین: اشخاص و یا ارگانهای که به یک شخص یا یک کمپنی قرض داده باشد. مثلاً دائنین یک کمپنی اشخاص و موسسات است که برای کمپنی پول قرض داده باشد و یا در بعضی موارد دیگر به آنها مکلفیت قانونی داشته باشد.
71	Currency	ارز ، سعر: پول خارجی در یک کشور
72	Current Asset	دارایی جاری: پول نقد یا دارایی های دیگر که درعملیات نورمال کمپنی در ظرف یک سال یا کمتر از آن به پول نقد تبدیل گردد، یا به فروش برسد،و یا استفاده شده و ازبین برود.
73	Current Liability	قروض جاری: قروض که در کوتاه مدت قابل تادیه می باشد ، معمولاً با استفاده از دارایی جاری پرداخت می‌گردد.
74	Customer	مشتری: افراد که اجناس یک کمپنی را خریداری میکند

(c) ketabton.com: The Digital Library

75	Debenture	**اسناد قرضه بدون تضمین:** سند قرضه که بدون ضمانت به فروش میرسد.
76	Debit	**دبت ، بدهی ، سمت چپ حساب (T):** در محاسبه به سمت چپ حساب گفته می شود.
77	Declining-balance depreciation method	**میتود نزولی فرسایش:** عبارت از میتود است که برطبق آن کاهش ارزش یک دارایی با درنظر گرفتن عمر استفادوی (عمر موثر) به شکل نزولی سنجش می گردد.
78	Deferred expenses (prepaid expense	**مصارف به تعویق انداخته شده:** مصارف پیش پرداخت شده است در ابتدا منحیث دارایی ثبت می شود، ولی با گذشت زمان و یا هم در اثراستفاده به مصارف تبدیل می گردد.
79	Debtors	**مقروض ، مدیون:** کسیکه قرضدار باشد، در محاسبه از دیدگاه یک کمپنی، مقروض شخص یا ارگان است که قرضدار کمپنی باشد، یعنی کمپنی بالای آن طلب داشته باشد. هدف از طلبات یک کمپنی مدیونین آن میباشد.
80	Deferred revenues (Unearned revenues)	**عواید به تعویق انداخته شده:** عواید تحصیل ناشده است که منحیث دیون (قروض) ثبت شده ، لیکن با گذشت زمان و یا هم در اثر انجام فعالیت به عواید تبدیل می گردد.
81	Depletion	**استخراج ، تقلیل ، تهی سازی منابع زیرزمینی**
82	Depreciation	**فرسا یش:** کاهش ارزش یک دارایی که در اثر استفاده و یا با گذشت زمان بوجود میآید.
83	Description	**توضیح ، تشریح:** ارایه تفصیلات در مورد یک شي یا یک موضوع.
84	Direct write-off method	**میتود حذف مستقیم:** عبارت از میتود است که در محاسبه برای حذف طلبات مشکوک از حساب طلبات و تشخیص آن منحیث مصارف استفاده می گردد.
85	Disburse	**پرداختن، خرج کردن:** پرداختن مبالغ از یک فند (وجوه)
86	Disbursement	**پرداخت ،خرج:** پرداخت پول از یک فند (وجوه)
87	Discount	**تنزیل:** کاهش قیمت یک شي یا یک جنس

(c) ketabton.com: The Digital Library

88	Dividend	مفاد توزیع شده مفاد که درشرکتهای سهامی به سهداران شرکت دریک دوره پرداخت می گردد.
89	Double Entry accounting	محاسبه مضاعف: محاسبه که در آن هردو بعد یک معامله در نظرگرفته شده و ثبت حسابات می گردد. یعنی کاهش و افزایش که در اثر یک معامله در حسابات یک کمپنی به وجود میآید ثبت می شود. در این سیستم همیشه دبت مساوی به کریدت است
90	Doubtful Account	حسابات مشکوک: طلبات کمپنی که در حصول آن شک و تردید وجود داشته باشد.
01	Earn	درآمد داشتن ، به دست آوردن
92	Economies of Scale	اقتصاد (صرفه جویی) مقیاس: این پرنسیپ بیان میکند که: مصارف تولید یا خرید یک جنس با ازدیاد حجم تولید و یا خرید کاهش مینماید. مثلاً ازدیاد حجم تولید باعث کاهش مصارف ثابت فی واحد می گردد.
93	Ending Balance	بیلانس اخیر (باقیمانده): مبلغ باقیمانده که در اثر مقایسه سمت دبت و کریدت یک حساب بدست میآید.
94	Entity	نهاد ، وجود
95	Entrepreneur	متشبث ، کار گشا: کسی که با قبول مخاطرات احتمالی سرمایه ی خود را درکارهای تولید به کار می اندازد و کار ایجاد میکند.
96	Enterprise	تصدی،کارگاه: محل که در آن در اثر عوامل تولید امتعه و اجناس تولید می گردد.
97	Entry	ثبت ، دخول: در محاسبه به ثبت ویا درج معاملات در حسابات گفته میشود، خصوصاً ثبت معامله در ژورنال.
98	Equity	سرمایه: سهم مالک، تعهد مالک به ارتباط فعالیت خویش. پول که از طرف مالک یک کمپنی بخاطر پیشبرد فعالیت به کار انداخته می شود.
99	Estimation	تخمین: پیش بینی کردن موضوعات و مسایل مربوط آینده
100	Expenditure	مصارف: صرف مبلغ پول به خاطر انجام دادن یک فعالیت یا

(c) ketabton.com: The Digital Library

		بدست آوردن یک شی.
101	Expense	مصرف: خرج یا هزینه پول که برای یک فعالیت که باعث بوجود آمدن عواید می شود صورت می گیرد.
102	Factors of Production	عوامل تولید: عوامل که با استفاده از آن تولید صورت می گیرد. مانند نیروی کار، مواد کار، وسایل کار، و منجمنت.
103	Finance	تمویل ، مالیه: برابر ساختن یا تهیه کردن پول برای یک فعالیت.
104	Financial	مالی: مسایل که در آن موضع پول دخیل باشد.
105	Financial Accounting	محاسبه مالی: عبارت از یک شاخه از محاسبه بوده که تمام معاملات یک کمپنی را که قابلیت سنجش به پول را داشته باشد با استفاده از اصول قبول شده عمومی محاسبه ثبت نموده و با استفاده از آن صورت حسابات مالی کمپنی را دریک دوره ترتیب می نماید.
106	Financial Accounting Standards Board (FASB)	کمیسیون ستندرد محاسبه مالی: یک نهاد قابل اطمینان بوده که اصول محاسبه مالی را انکشاف داده است.
107	Financial Statement	صورت حساب مالی: راپورهای یا حسابات رسمی محاسبه که وضع مالی، نتیجه، و قدرت تادیاتی یک کمپنی یا شرکت را به صورت مفصل نشان میدهد.
108	Finished goods inventory	ذخار اجناس (تولیدات) کارتمام: عبارت از مصارف اجناس است که برای فروش آماده بوده ، لیکن تا هنوز به فروش نرسیده است.
109	Firm	کارخانه، شرکت: محل که درآن عزامل تولید به کار انداخته می شود و باعث خلق تولید می گردد.
110	Fixed Asset	دارای ثابت: منابع فزیکی است که به هدف طویل المدت در یک کمپنی مورد استفاده قرار می گیرد، مانند ماشین، تعمیر وغیره.
111	Fixed Cost	مصارف ثابت: مصارف است که با تحول وتغیر فعالیت یا تولید ثابت باقی میماند.
112	FOB (Free on board) destination	موافقتنامه میان فروشنده وخریدار که برطبق آن مالکیت اموال تجارتی از فروشنده به خریدار زمانی انتقال می گردد که خریدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

		اموال را دریافت نماید و فروشنده تمام مصارف ترانسپورت را بپردازد.
113	FOB (Free on board) shipping point	موافقتنامه میان فروشنده و خریدار که برطبق آن مالکیت اموال تجارتی زمانی از فروشنده به خریدارانتقال می گردد که اموال به کمپنی ترانسپورتی تسلیم شود و مصارف ترانسپورت به دوش خریدار میباشد.
114	Freight	کرایه کشتی، باربری: حمل ونقل اموال و اجناس از یک محل به محل دیگر.
115	Gain	حاصل، بهره: کسب کردن منفعت
116	Generally Accepted Accounting Principle (GAAP)	اصول قبول شده عمومی محاسبه: عبارت ازیک سلسله رهنمایی ها به ارتباط ترتیب وتنظیم صورت حسابات مالی در محاسبه میباشد.
117	Gross Profit	مفاد غیرخالص: مفاد که تا هنوز قسمت از مصارف از آن وضع نشده است.
118	Income	درآمد: مبلغ پول که یک شخص یا یک ارگان در یک دوره بدست میآورد.
119	Income after tax	درآمد بعد از مالیه: در آمد که از آن مالیات تفریق گردیده است.
120	Income before Interest and Tax	درآمد قبل از وضع ربح و مالیه: درآمد که از آن ربح سرمایه غیر و مالیات وضع نشده است.
121	Income Statement	صورت حساب مفاد و ضرر: صورت حساب است که عواید ومصارف یک دوره کمپنی ذریعه آن مقایسه شده ونتیجه فعالیت کمپنی را نشان میدهد.
122	Insurance	بیمه: ضمانت کردن
123	Intangible Asset	دارایی غیر مادی: دارایی که موجودیت فزیکی نداشته ولی باعث خلق عواید می گردد. مانند پتنت و غیره.
124	Interest	ربح: مبلغ که کمپنی آنرا درمقابل قرض خویش به مالک پول که آنرا قرض گرفته است میپردازد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

125	Internal control	کنترول داخلی: تمام فعالیت ها و پروسه های که به خاطر دقیق بودن راپورها ومعلومات به ارتباط روند فعالیت یک کمپنی مورد استفاده قرار می گیرد.
126	Inventory	ذخایر: اموال کارتمام یا نیمکاره که در یک دوره در گدام یک کمپنی وجود داشته و آماده فروش میباشد.
127	Investment	سرمایه گذاری: سرمایه گذاری عبارت از بکار انداختن منابع در چوکات یک کمپنی یا یک پروژه به خاطربدست آوردن مفاد آینده می باشد.
128	Invoice	صورت حساب ، بیجک : سند که از طرف فروشنده امتعه تهیه شده و به خریدار داده میشود. فروشنده آنرا به نام سند فروش (بل فروش) یاد میکند ، وخریدار آنرا بنام سند خرید (بل خرید) یاد میکند.
129	Journal	ژورنال، یومیه،روزنامچه: ژورنال عبارت از جدول است که تمام معاملات مربوط یک کمپنی در آن به صورت تاریخوار ثبت می گردد.
130	Ledger	لیجر، دفتر کل: دفتر است که معاملات یک حساب خاص از ژورنال به آن منتقل می گردد.
131	Liability	دیون، مکلفیت: قروض کمپنی از اشخاص ، افراد و ارگانهای خارج از کمپنی. یا به عباره دیگر عبارت از مکلفیت های مالی که ارزش خالص یک کمپنی را کاهش میدهد.
132	Liquidity	نقد ینگی: قدرت تبدیل شدن اقلام دارایی یک کمپنی به پول نقد.
133	Long term Loan	قرض طویل المدت: قرض طویل المدت که برای تمویل دارایی های یک کمپنی استفاده می گردد. قروض که درکوتاه مدت قابل تادیه نباشد (معمولا" بیشتر از یکسال).
134	Loss	خساره ، زیان
135	Maintenance	نگهدا شت، حفظ و مراقبت
136	Market	مارکیت: مارکیت عبارت از یک سیستم اقتصادی است که شامل

(c) ketabton.com: The Digital Library

		انواع مختلف تصامیم و فعالیتهای افراد ،اشخاص و ارگانها میباشد. تاثیرمجموعی این تصامیم و فعالیتهای اشخاص و ارگانها اشکال مختلف مارکیت را سامان می بخشد.
137	Marketable Security	اوراق بها دار: اوراق که در بازار برس خرید و فروش می گردد. مانند اوراق قرضه، اسهام و غیره.
138	Memorandum	یاداشت، نامه غیررسمی: در محاسبه معمولاً به یادشت گفته میشود که کمپنی آنرا برای اثبات یک معامله ترتیب مینماید.
139	Merchandise	اموال تجارتی، مال التجاره: کالاها، اجناس و اشیای کارتمام که کمپنی های تجارتی آنرا بخاطر فروش دوباره خریداری می‌نمایند.
140	Mortgage	گرو ، رهن
141	Net Profit	مفاد خالص: مبلغ که بعد از وضع تمام مصارف کمپنی ، ربح سرمایه غیر(قروض) و مالیه در کمپنی باقی میماند.
142	Net Realizable Value	ارزش خالص: این اصطلاح برای ارزش خالص طلبات کمپنی استفاده می شود، یعنی زمانیکه از طلبات مجموعی یک کمپنی آن طلبات که مشکوک است تفریق گردد طلبات خالص بدست میآید.
143	Operating Cost	مصارف عملیاتی: مصارف که برای فعالیت روزمره یک کمپنی در یک دوره لازم باشد.
144	Operating Profit	مفاد عملیاتی: افزایش عواید عملیاتی یک کمپنی نظربه مصارف عملیاتی آن عبارت از مفاد خالص میباشد.
145	Operation	عملیات: فعالیت روزمره یک کمپنی بخاطر کسب مفاد.
146	Outsourcing	تهیه امتعه و اجناس از منابع خارج کمپنی ، خرید امتعه از خارج کمپنی ، انجام بعضی از وظایف خارج از کمپنی: این اصطلاح به حالت گفته میشود که بعضی وظایف یک کمپنی توسط اشخاص و ارگانهای بیرونی (خارج از کمپنی) اجرا گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

147	Overdraft	اضافه برداشت: برداشت پول توسط یک کمپنی از حساب بانکی خود بیشتر از پول که درحساب بانکی آن وجود دارد.
148	Owner's Equity	سرمایه مالک: تعهد مالک به ارتباط فعالیت خویش، یعنی پول که مالک یک کمپنی آنرا برای پیشبرد فعالیت کمپنی خویش بکار می اندازد.
149	Pass Book	دفتر حساب جاری: (سند بانکی) صورت حساب که بانک آنرا بخاطر وضاحت درمورد حسابات بانکی یک کمپنی در یک دوره آنرا برای کمپنی ترتیب مینماید.
150	Petty Cash	پول خورد: مبالغ کوچک پول که معمولاً برای مصارف خورد و کوچک روزمره کمپنی استفاده می گردد.
151	Plant	دستگاه: ماشین آلات ، تجهیزات و یا وسایل که برای پروسه فعالیت یک کمپنی به کار انداخته میشود.
153	Prepayment	پیش پرداخت: پرداخت پول قبل از دریافت خدمت یا تولید.
153	Producer	تولیده کننده ، مولد: شخص یا کمپنی که امتعه و اجناس را تولید میکند.
154	Profit	مفاد: مبلغ که بعد از وضع تمام مصارف از عواید کمپنی در یک دوره بدست میآید.
155	Profit margin	سهمیه مفاد: یک جز از نرخ بازدهی سرمایه گذاری بوده که از نسبت مفاد عملیاتی و فروشات دوره سنجش می گردد.
156	Profit Volume chart	دیاگرام یا چارت مفاد و حجم تولید: عبارت از دیاگرام یا تابلو است که منجمنت یک کمپنی را در دانستن ارتباط میان حجم تولید و مفاد کمک میکند.
157	Profitability	قابلیت سود دهی ، نفع آوری: قدرت و توانایی یک کمپنی به ارتباط بدست آوردن مفاد را نشان میدهد.
158	Property	ملکیت ، جایداد
159	Proprietor	متصرف ، مالک: شخص که صاحب یک کارخانه یا تجارت است.
160	Proprietorship	مالکیت: امتیاز که یک شخص در مقابل کارخانه یا فعالیتگاه دارد. به عباره دیگر صاحب بودن یک کارخانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

161	Purchase	خریداری کردن، کسب کردن: به دست آوردن کنترول یک دارایی یا یک شی در مقابل پول نقد ، قرض ، همکاری وغیره.
162	Purchase discount	تنزیل خرید: عبارت از تنزیل یا کاهش نرخ است که خریدار آنرا درصورت تادیه فوری (تادیه در دوره تنزیل) بدست میآورد.
163	Purchase return and allowances	مستردی خرید و تخصیصه کاهش قیمت: هرگاه خریدار اموال فروخته شده را بنابر داشتن نواقص به فروشنده آن مسترد نماید، به نام مستردی خرید یاد میگردد. و هرگاه اموال فروخته شده دارای نواقص باشد که برای خریدار در صورت کاهش قیمت آن از جانب فروشنده قابل قبول باشد، به نام تخصیصه کاهش قیمت یاد می گردد.
164	Quick assets	دارایی های سریع (دارای نقدینگی بالا): عبارت از مجموع پول نقد، طلبات و اوراق بها دار کوتاه مدت میباشد.
165	Quick ratio	نسبت سریع: عبارت از یک نسبت مالی است که توانایی کمپنی را درمورد تادیه قروض کوتاه مدت آن در زمان کوتاه نشان میدهد.
166	Ratios	نسبت ها
167	Real accounts	حسابات واقعی: عبارت از حسابات شامل بیلانس شیت میباشد که بعضاً به نام حسابات بیلانسی نیز یاد می شوند.
168	Receivables	طلبات (مبالغ قابل دریافت): عبارت از تمام مطالبه های است که کمپنی بالای اشخاص ، موسسات و ارگانها میداشته باشد.
169	Reconciliation	تلفیق ، آشتی: درمحاسبه به تساوی ساختن دو حساب (معمولاً حساب بانکی و دفتر پول نقد یک کمپنی) گفته می شود.
170	Remedy	علاج ، چاره ، جبران کردن
171	Report form of Balance sheet	شکل راپوردهی بیلانس شیت: عبارت از آن شکل بیلانس شیت یک کمپنی میباشد که در آن دیون و سرمایه در پائین دارایی ها لست می گردد.
172	Residual value	ارزش باقیمانده (ارزش داغمه): عبارت از قیمت تخمین شده است

(c) ketabton.com: The Digital Library

		که کمپنی آنرا برای دارایی های قابل فرسایش خویش در ختم عمر استفادوی آن تخمین مینماید.
173	Result	نتیجه: انجام ونتیجه یک کار و یا یک عمل.
174	Retailer	پرچون فروش: افراد یک کمپنی های که اموال را به مقادیر کمتر به مستهلکین به فروش میرساند.
175	Retained Earning	مفاد توزیع ناشده (ذخایر مفاد): مفاد که در شرکت سهامی در چندین دوره بدست آمده ، لیکن بالای سهمداران شرکت توزیع نگردیده بلکه نگهداری شده است.
176	Return	مستردی، برگشت: در محاسبه مسترد کردن اموال و اجناس فروخته شده یا خریداری شده را گویند.
177	Return And Allowance	مستردی و سهمیه کاهش قیمت
178	Return on Investment	بازدهی سرمایه گذاری: عبارت از سنجش مولد یت سرمایه میباشد.
179	Revenue	عواید: پول که کمپنی آنرا درمقابل فروش تولیدات ویا انجام خدمات به مشتریان خویش بدست میآورد.
180	Risk	خطر، مخاطره: تجارت و در عموم تمام فعالیت های اقتصادی با معاملات مخاطره آمیز (داد و ستد خطر آمیز) مواجه میباشند، بنا" باید سعی کنند تا پاداش، یا دستاورد که از چنین معاملات یا داد ستد خطر آمیزبدست میآورند با خطرات آن مقایسه گردند. معاملات که دارای خطر بیشتر باشد باید دستآورد یا پاداش بیشتر باید داشته باشد.
181	Sales	فروشات: عبارت از سپردن تولیدات و خدمات در مقابل پول میباشد. در محاسبه فروشات به معنی عواید فروش نیز استفاده می گردد.
182	Sales discount	تنزیل فروش: عبارت از کاهش قیمت است که فروشنده آنرا در صورت تادیه فوری برای خریدار در نظر می گیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

183	Sales return and allowances	مستری فروش و تخصیصه کاهش قیمت: هرگاه جنس فروخته شده کمپنی فروشنده دوباره مسترد گردد، کمپنی فروشنده آنرا مستردی فروش می نامد. و هرگاه اموال فروخته شده مسترد نگردیده بلکه کمپنی فروشنده قیمت آنرا کاهش دهد به نام تخصیصه کاهش قیمت نامیده میشود.
184	Selling expenses	مصارف فروش: عبارت از مصارف است که مستقماً در پروسه فروش به وجود میآید.
185	Services Business	کمپنی خدماتی(تشبثات خدماتی): آنعده کمپنی های که تولیدات فزیکی را تولید نه نموده، بلکه خدمات را عرضه مینمایند به نام کمپنی های خدماتی یاد میگردند. مانند بانک ، بیمه و غیره.
186	Share	سهم ، بخش ، حصه
187	Shareholder	سهمدار: شخص یا ارگان که مالک اسهام یک شرکت باشد.
188	Shareholder's Equity	سرمایه سهمداران: پول که درشرکت های سهامی از فروش اسهام بدست میآید، و مربوط سهمداران میباشد.
189	Sin qua non	جز لا ینفک ، جز لا یتجزا
190	Single step Income statement	صورت حساب مفادو ضرر یک مرحله یی: عبارت از صورت حساب است که مجموع مصارف به صورت یک دفعه یی از مجموع عواید تفریق گردیده و نتیجه کمپنی (مفاد و یا ضرر) بدست میآید.
191	Solvency	سیالیت: به حالت گفته می شود که یک کمپنی از یک طرف قروض قابل تادیه خویش را به موقع معین تادیه نماید، و از طرف دیگر پروسه فعالیت خویش را بدون کدام مشکل مالی ادامه داده بتواند.
192	Stakeholder	ذیدخل ، علاقمند: فرد ، شخص و یا اجتماع که به ارتباط یک موضوع مثلا" یک سیستم یا یک پروژوه دلگرمی و علاقه داشته و ازنتایج آن متاثر گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

193	Statement of Cash flows	صورت حساب جریان نقده: عبارت از حساب است که تمام رسید ات وتادیات پول نقد یک کمپنی را در یک دورهٔ معین نشان میدهد.
194	Stock	سهم: ورق است که از طرف شرکت های سهامی نشر شده و در بازاراسهام آزادانه بین افراد،اشخاص ،و نهادها خرید فروش می گردد.
195	Stock dividend	توزیع اسهام : توزیع اسهام یک شرکت به سهمدارانش در یک دوره معین. بعضی اوقات شرکت عوض مفاد نقده، اسهام نشر نموده و به سهمداران توزیع مینماید.
196	Stock split	انشقاق اسهام: زمانیکه شرکت اسهام نشر شده خویش را به نسبت های مختلف شق یا تجزیه نماید و ارزش رویتی آنرا کاهش دهد انشقاق اسهام گفته میشود. البته عکس قضیه نیز وجود دارد که دراثر آن ارزش رویتی اسهام بلند میرود.
197	Stockholders	سهمداران: اشخاص که اسهام یک شرکت سهامی را میخرند ، مالکین یک شرکت سهامی.
198	Straight-line depreciation method	میتود خطی فرسایش: میتود است که ذریعه آن در طول عمر استفادوی دارایی های قابل فرسایش مبالغ مساوی منحیث مصارف فرسایش سنجش می گردد.
199	Subsidiary Company	کمپنی فرعی (کمپنی متعلق به کمپنی دیگر): عبارت از کمپنی است یا بخش از کمپنی است که توسط کمپنی مادر یا کمپنی اصلی کنترول و حمایه می گردد.
200	T-Account	حساب (T): شکل هندسی مشابه به حرف (T) انگلیسی بوده که به خاطر فهم خوبتر و بهتر ثبت دبت و کریدت در محاسبه استفاده می گردد.
201	Tangible Asset	دارایی قابل لمس: دارایی که موجود یت فزیکی ندارند. مانند پتنت یا حق الاختراع و غیره.
202	Tax	مالیه: مبالغ که از طرف افراد و موسسات به دولت پرداخته

(c) ketabton.com: The Digital Library

		میشود.
203	Tax Accounting	**محاسبه مالیاتی:** روش است در مورد تاثیر مالیاتی فعالیت یک کمپنی معلومات ارزشمند را به منجمنت کمپنی تهیه میدارد.
204	Taxable Income	**درآمد قابل مالیه:** عبارت از اساس مالیه دهی می باشد، یعنی مبلغ که مالیات برعایدات از آن سنجش می گردد.
205	Temporary Accounts	**حسابات موقتی:** حسابات است که دوره به دوره بسته می گردد. مانند مصارف، عواید و برداشت. این حسابات بعضاً به نام حسابات اسمی نیز یاد میشوند.
206	Theory	**نظریه ، عقیده ، نگرش، بینش:** عبارت از یک سیستم باورها ونظریات پیرامون موضوعات مختلف می باشد.
207	Trade	**تجارت، خرید و فروش امتعه و کالاها**
208	Trade discount	**تنزیل تجارتی:** عبارت از کاهش قیمت است که در لست کمپنی فروشنده وجود دارد و برای یک گروپ خاص از خریداران تادیه می گردد.
209	Trade mark	**علامه تجارتی:** عبارت ازنام، کلمه یا عبارت، و یا سمبول (علامت) است که یک کمپنی یا تاجر آنرا برای تشخیص کمپنی یا تجارت خویش و یاهم تولیدات خویش استفاده مینماید.
210	Transaction	**معامله، داد و ستد:** موافقت میان خریدار و فروشنده برای تبادله امتعه یا هرچیز دیگرکه ارزش اقتصادی داشته وقابلیت تبدیل به پول را دارا باشد.
211	Transposition	**پس و پیش گذاری:** عبارت از اشتباه یا غلطی در جابجایی رقم های یک عدد میباشد. مثلاً عوض 542 افغانی، 524 افغانی ثبت گردد.
212	Treasury stock	**سهام موجود درخزانه شرکت:** سهام نشر شده خود یک شرکت است که از طرف شرکت دوباره بدست آورده میشوند.
213	Trial Balance	**بیلانس آزمایشی:** حساب غیررسمی است که کمپنی آنرا برای دقت ثبت معاملات خویش استفاده مینماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

214	Uncollectable	غیر قابل حصول: در محاسبه معمولاً به قروض گفته میشود که قابلیت حصول را نداشته باشد.
215	Unit	واحد ، دانه ، یک
216	Value	ارزش
217	Value added activities	فعالیت های افزایشی ارزش: عبارت از مصارف فعالیت های است که برای برآورده ساختن خواستها و مقتضیات مشتری توسط یک کمپنی یا فعالیتگاه صورت می گیرد.
218	Variable cost	مصارف متحول: عبارت از مصارف است که دراثر تحول فعالیت کمپنی یا درصورت تغیر تولید تحول و تغیر می نماید.
219	Vertical Analysis	تحلیل عمودی: عبارت ازتحلیل یک صورت حساب مالی (معمولاً بیلانس شیت و یا مفاد و ضرر) است که هر عنصر صورت حساب مالی با مجموع همین صررت حساب مالی مقایسه می گردد.
220	Viability	مداومت ، قابل زیستن: مفهوم اقتصادی این اصطلاح عبارت از توانایی بقا یک کمپنی میباشد که بیشتر تعلق می گیرد به بعضی عوامل چون: بدست آوردن مفاد مناسب، سود مندی ،سیالیت وغیره.
221	Volatility	ناپایداری: نوسانات غیر منظم در ارزش بعضی متحولین. مانند قیمت امتعه ، نرخ تبادله وغیره.
222	Voucher	رسید ، مدرک: عبارت از یک سند است که منحیث شواهد در معاملات خرید وفروش استفاده می گردد.
223	Whole Seller	عمده فروش: فروشنده که اجناس و امتعه تجارتی را به مقادیر زیاد به فروش میرساند.
224	Withdraw	برداشت کردن: گرفتن پول نقد یا منابع دیگر ازیک نهاد توسط مالک آن برای استفاده شخصی.
225	Withdrawal	برداشت: برداشت پول نقد یا منابع دیگر که از یک نهاد توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

		مالک آن برای استفاده شخصی شان منحیث قسمت از سهم مفاد کشیده میشود
226	Work sheet	ورق کاری: عبارت از ورق است که در آن بیلانس آزمایشی قبل از تعدیل، تمام معاملات تعدیلی، بیلانس آزمایشی بعد از تعدیل، صورت حساب مفاد و ضرر ، و نیز بیلانس شیت کمپنی وجود میداشته باشد.
227	working capital	سرمایه کاری: عبارت از تفاوت میان دارایی جاری و قروض جاری یک کمپنی می باشد، که کمپنی در فعالیت روزمره خویش از آن استفاده مینماید.
228	Write off	از حساب کشیدن: اصطلاح است که برای طلبات غیرقابل حصول اتلاق میگردد. یعنی زمانیکه یک قسمت طلبات کمپنی غیر قابل حصول گردد آنرا از حسابات محاسبوی خویش خارج می‌سازد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library